

ANEXA Nr. 1

PROGRAMELE

**PENTRU SUSȚINEREA CONCURSULUI NAȚIONAL DE OCUPARE A POSTURILOR
DIDACTICE/CATEDRELOR VACANTE/REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA PENTRU
ARHITECTURĂ**

NOTA DE PREZENTARE

Programele pentru perfecționarea pregătirii de specialitate a cadrelor didactice urmăresc afirmarea de noi competențe profesionale prin aprofundarea unor concepte și orientări cu privire la educația pentru arhitectură înțeleasă ca activitate creativă specifică de formare în spirit larg, cultural a tinerei generații.

La examenul de ocupare a posturilor vacante în învățământul preuniversitar se au în vedere atât însușirea temeinică și completă a conținutului teoretic care vizează definirea procesului arhitectural, semnificațiile spațiului arhitectural și legile compoziției de arhitectură, cât și însușirea funcțiilor practice ale acesteia, prin aspectele care vizează funcționalitatea, tehnica și tehnologia.

În evaluarea candidaților la concursul de titularizare sunt vizate următoarele aspecte:

- stăpânirea cunoștințelor generale din științele educației asimilate deja, cu accent pe aplicațiile lor practice (proiectare, strategii didactice, mijloace de învățământ, creativitate);
- aplicarea creativă a informațiilor din didactica specialității dobândite anterior și îmbogățite prin experiența de catedră (limbaj arhitectural și teoria spațiului arhitectural)
- preocupări de optimizare și ameliorare a mijloacelor de accesibilizare a conținutului programei școlare în funcție de particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor;
- calitatea documentării privind cultura pentru arhitectură în școala actuală: mass-media, presă, publicitate, informarea la bibliotecă, etc.;
- demonstrarea unor capacități de descoperire a mijloacelor și căilor specifice de cultivare și stimulare a vederii în spațiu, a înțelegerii și reprezentării spațiului arhitectural și a creativității elevilor.

Obiectivele învățământului preuniversitar de arhitectură vizează:

- Înțelegerea spațiului arhitectural, însușirea tehnicilor de reprezentare și modelare în spațiul bi- și tridimensional, înțelegerea principiilor de compoziție spațială, a aspectelor referitoare la textură, materialitate, lumină, tipologii structurale și funcționale;
- Formarea capacității de a formula și a susține o idee în cadrul procesului de creație, însușirea expresiei „concept”, înțelegerea procesului creativ, astfel încât acesta să devină o activitate conștientă;
- Conștientizarea elevilor asupra responsabilității profesiei de arhitect, prin faptul că arhitectul creează și organizează spațiul, cu efecte de lungă durată, iar modul în care mediul construit este planificat, proiectat, realizat, utilizat, relaționat cu peisajul și întreținut are o influență definitorie, pe termen lung, asupra fiecăruia dintre noi;
- Cunoașterea patrimoniului arhitectural național și local, în context european, cu rol în definirea identității culturale individuale;
- Capacitatea elevilor de a lucra în echipă, de a colabora și împărtăși idei.

În perspectiva atingerii acestor obiective, caracterul integrator pentru disciplina arhitectură este dezvoltat în cadrul mai larg al demersului metodic, învățarea în domeniul arhitecturii vizând atât aspecte teoretice cât și de înțelegere și de reprezentare a spațiului arhitectural, punerea în aplicare a acestor conținuturi, îndeosebi în cadrul orelor de Atelierului de specialitate - Arhitectură, implicând, din partea profesorilor, motivații de inovare și descoperire a unor strategii, modalități tehnice, mijloace și forme active pentru formarea și dezvoltarea educației pentru arhitectură, a vederii în spațiu și stimularea creativității elevilor.

Acestea constituie obiectivul fundamental al înprospătării informației de specialitate, psihopedagogice și metodologice și criteriul evaluării prestației fiecărui cadru didactic, pe linia preconizată de reforma curriculară în curs de desfășurare în învățământul românesc de toate gradele, astfel încât beneficiarii acestuia să poată fi capacitați spre a fi la înălțimea așteptărilor societății secolului XXI, în contextul unei societăți culturale sustenabile.

COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC IN DOMENIUL ARIEI CURRICULARE ARTE – ARHITECTURĂ

COMPETENȚE SPECIFICE

- Competențe în aplicarea unor principii și metode de comunicare educațională;
- Competențe în domeniul teoriei, metodologiei și practicii evaluării;
- Competențe în domeniul didacticii limbajului de specialitate;
- Competențe legate de afirmarea propriei personalități, dorința de evoluție individuală și profesională continuă;
- Competența în elaborarea unor proiecte de specialitate sau interdisciplinare, individuale și/sau comune;
- Competențe de a concepe curriculum la decizia școlii pe aria curriculară Arte – Arhitectură;
- Competențe în structurarea și argumentarea propriilor atitudini estetice față de fenomenul arhitectural;
- Competențe în utilizarea tehnologiilor informaționale specifice reprezentării spațiului arhitectural.

COMPETENȚE TRANSVERSALE

Competențe pentru dezvoltarea personală:

- Gândire structurată;
- Target pentru prestare optimă;
- Capacitate de autoevaluare a nevoii de formare profesională în scopul inserției și adaptabilității la cerințele locului de muncă;
- Evaluarea corectă a resursei timp;
- Personal branding;

Managementul resursei umane / a clasei de elevi:

- Capacități de team building;
- Managementul performanței;
- Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă pe diverse paliere ierarhice;

Leadership:

- Management strategic;
- Planificare;
- Motivarea și antrenarea grupului de lucru / clasei de elevi.

I. TEMATICA DE SPECIALITATE

A. TEORIA ȘI ESTETICA ARHITECTURII

1. Definirea arhitecturii ca obiect, fenomen, activitate

Procesul istoric de definire a arhitecturii.

2. Spațiul existențial și spațiul arhitectural

2.a. Nivelurile spațiului existențial, nivelurile spațiului arhitectural și interacțiunile dintre acestea la nivel geografic, peisager, urbanistic, de obiect arhitectural. Influența elementelor de mediu: climă, apă și teren asupra spațiului arhitectural. Conformarea volumetrică, soluții constructive, materiale de construcții utilizate în arhitectura vernaculară. Conceptul de dezvoltare durabilă în arhitectură.

2.b. Reinterpretări ale arhitecturii vernaculare prin prisma tehnologiilor și inovațiilor din prezent: ventilare naturală, acoperiș verde, turnuri de ventilație, clădiri cu emisie redusă de carbon,

performanța energetică – NZEB, casa inteligentă, BMS – de la smart building la smart city. Aplicații contemporane și studii de caz.

2.c. Date fundamentale ale spațiului arhitectural. Organizare și compoziție. Elemente de morfologie în analiza spațiului arhitectural. Principii de compoziție în arhitectură și în urbanism. Măsura exterioară, interioară, măsura absolută. Scară, raport, proporții. Lumină și culoare în spațiul arhitectural. Metode de reprezentare tri- și bidimensională a spațiului arhitectural. Noțiuni de estetică urbană, estetică arhitecturală.

2.d. Conținut, formă și funcțiune. Teoria locuirii. Teoria programelor de arhitectură. Condiții optime ale confortului interior față de particularitățile funcționale și psihofiziologice ale omului: zonificare, scară modulară, adaptabilitate și flexibilitate spațială.

2.e. Interpretarea tehnică a spațiului arhitectural. Rolul materialelor de construcție în evoluția structurii spațiului arhitectural și a anvelopei clădirii. Materiale de construcție durabile. Relațiile dintre caracteristicile spațiale, constructive și funcționale ale diferitelor programe de arhitectură.

2.f. Rolul structurilor și formelor naturale în organizarea formei și structurii spațiului arhitectural și urban. Structuri compoziționale organizate pe baza raportului armonios al secțiunii de aur. Noțiuni de bionică și biomimetică.

2.g. Noțiuni de arhitectură a spațiului public urban. Arhitectura spațiului stradal. Tipuri de spații urbane: spațiul public, semi-public, spațiul privat.

2.h. Arhitectura contemporană și urbanismul - tendințe, tehnici, materiale. Arhitectura adaptabilă - noi utilizări ale materialelor cunoscute – fațade ventilate, cinetice. Materiale “smart”, materiale reciclabile – tehnologii constructive.

2.i. Urbanizare, regenerare urbană, reconversie urbană, patrimoniul industrial, implicarea comunităților în planificarea urbană – planificarea urbană colaborativă, intervenții în zone cu valoare istorică. Restaurarea spațiului urban. Strada - spațiul de coexistență a diferitelor tipuri de mobilități, schema stradală. Modalități de fluidizare și accesibilizare.

2.j. Contextul social-economic-actual. Problematika rezidențialului urban contemporan. Rezidențialul urban în România ultimelor decenii.

B. ISTORIA ARHITECTURII UNIVERSALE ȘI ROMÂNEȘTI

1. *Arhitectura Egiptului Antic*. Geneză, caracteristici, programe de arhitectură specifice, principii de compoziție spațială, decorație și monumente reprezentative.

2. *Arhitectura Greciei Antice*. Geneza arhitecturii grecești, ordinele clasice de arhitectură, corecțiile optice, principii de modulare și proporționare, programe de arhitectură specifice.

3. *Arhitectura Romei Antice*. Sisteme constructive specifice, programe de arhitectură, tipologii planimetrice și principii de compoziție spațială.

4. *Arhitectura bizantină*. Analiza contextului social, politic și tehnic care a favorizat apariția și dezvoltarea arhitecturii bizantine. Principii de compoziție spațială, tipologii planimetrice, simbolistica spațiului arhitectural, decorația interioară și exterioară.

5. *Arhitectura preromanică și arhitectura romanică*. Analiza contextului social, politic și tehnic care a favorizat apariția și dezvoltarea arhitecturii preromanice și a celei romanice. Programe de arhitectură, principii de compoziție spațială, tipologii planimetrice, decorația interioară și exterioară. Sisteme structurale specifice. Spații urbane medievale.

6. *Arhitectura gotică*. Analiza contextului social, politic și tehnic care a favorizat apariția și dezvoltarea arhitecturii gotice. Programe de arhitectură specifice, principii de compoziție spațială, tipologii planimetrice, simbolistica spațiului arhitectural, decorația interioară și exterioară. Sisteme structurale specifice. Spații urbane gotice.

7. **Arhitectura renescentistă.** Analiza contextului social, politic și tehnic care a favorizat apariția și dezvoltarea arhitecturii renescentiste. Principii de compoziție spațială, tipologii planimetrice, simbolistica spațiului arhitectural, decorația interioară și exterioară. Spații urbane renescentiste.
8. **Arhitectura barocă și barocul postbizantin - arhitectura brâncovenească.** Analiza contextului social, politic și tehnic care a favorizat apariția și dezvoltarea arhitecturii baroce. Principii de compoziție spațială, tipologii planimetrice, simbolistica spațiului arhitectural, decorația interioară și exterioară. Spații urbane baroce.
9. **Stilurile 1900.** Surse și invarianți pentru Stilurile 1900. Arhitectura neoromânească în context european. Art Deco. Caracteristici și monumente reprezentative. Art Deco în România.
10. **Arhitectura modernă.** Arhitectura inginerilor. Stilul internațional, funcționalismul și arhitectura organică. Arhitectura modernă în România.
11. **Evoluția conceptelor de organizare spațială a orașelor, funcțiile orașului** – centrul/centrele de interes, promovarea elementelor valoroase din contextul existent- repere iconice, conectivitate și accesibilitate. Rezidențialul urban de la Revoluția Industrială până la mijlocul sec. al XX-lea.
12. Orașele în secolul al XX-lea, urbanismul progresist, Charta de la Atena – orașul coerent.

BIBLIOGRAFIE

Teoria și estetica arhitecturii; Istoria arhitecturii universale și românești

1. Addington, D. Michelle; Schodek, Daniel, *Smart Materials and Technologies For the Architecture and Design Professions*, Editura Oxford: Arhitectural Press, 2005
2. Alexander, Christopher, *Notes on the Synthesis of Form*, Cambridge Mass, Harvard University Press, 1986
3. Arnheim, R., *Dynamique de la forme arhitecturale*, Architecture & Recherches, Pierre Mardaga, 1982
4. Arnheim, R., *Artă și percepție vizuală*, Editura Meridiane, 1982
5. Argan, Giulio Carlo, *Arta Modernă*, Editura Meridiane, 1985
6. Benevolo, Leonardo, *Storia della Città*, Laterza, 1982
7. Benevolo, Leonardo, *Orașul în istoria Europei*, Editura Polirom, 2003
8. Blake, Pieter, *Mies van der Rohe, Architecture and Structure*, Pelikan Book, 1990
9. Cervera, Rosa, Pioz, Javier, *Bionic Architecture: Learning from Nature*, Ginkgo Press, 2017
10. Ching, Francis D.K., *Form, Space and Order*, John Willey et Sons, Inc, 2007
11. Constantin, Paul, *Culoare – Artă – Ambient*, Editura Meridiane, 1979
12. Constantin, Paul, *Arta 1900 în România*, Editura Tehnică, 1988
13. Criticos, Mihaela, *Art Deco sau Modernismul bine temperat*, Editura Simetria, 2010
14. Curinschi - Vorona Gh., *Introducere în Arhitectura comparată*, Editura Tehnică, 1991
15. Damian, Ascanio, *Le Corbusier*, Editura Meridiane, 1969
16. Enache, M., Ionescu, I., *Geometrie descriptivă și perspectivă*, Editura Didactică și Pedagogică, 1983
17. Evenson, Thomas Thus, *Archetypes in architecture*, Norwegian University Press, 1991
18. Faure, E., *Istoria artei*, vol. I-V, Ed. Meridiane, București, 1970
19. Fletcher, Banister, *A History of Architecture*, Londra, Batsford LTD, 1956

20. Frampton, Kenneth, *Studies in Tectonic Culture, The Poetics of Construction in Nineteenth and Twentieth Century Architecture*, Chicago, Illinois, MIT Press, 2001
21. Frampton, Kenneth, *Modern Architecture: A Critical History*, New York, Oxford University Press, 1980
22. Focillon, H., *Viața formelor*, Editura Meridiane, 1977
23. Geddes, Patrick, *Cities in Evolution*, Williams & Norgate, 1915
24. Hall, Peter, *Cities Of Tomorrow – Third Edition*, Blackwell Publishing, 2014
25. Hebel Dirk E., Wisniewska, Marta H., Heisel, *Building from Waste: Recovered Materials in Architecture and Construction*, Birkhäuser, 2014
26. Hertzberger Herman, *Lessons for Students in Architecture*, 010 Publishers, Rotterdam, 2009
27. Giedion, Siegfried, *Space, Time, Architecture*, Massachussets, Harvard University Press, 1967
28. Gill, Robert, W., *Manual of Rendering with Pen and Ink*, Thames and Hudson, 1979
29. Gheorghiu, A., *Proporții și trasee geometrice în arhitectură*, Ed. Tehnică, 1991
30. Gombrich, E.H., *O istorie a artei*, Ed. Meridiane, București, 1975.
31. Ionescu, Grigore, *Arhitectura populară în România*, Editura Meridiane, 1971
32. Ionescu, Grigore, *Arhitectura pe teritoriul României de-a lungul veacurilor*, Editura Academiei, 1982
33. Ionescu Grigore, *Arhitectura românească. Tipologii, creații, creatori*, Editura Tehnică, 1986
34. Iliu, Liana, *Orașul grădină și evoluția conceptului*, Editura Universitară “Ion Mincu”, București, 2005
35. Iurov, C., *Arhitectura bionică*, Editura Tehnică, 1985
36. Jenks, Charles and Baird, George, *Theories and Manifestoes of Contemporary Architecture*, London, Academy Editions, 1997
37. Joja, C., *Actualitatea tradiției arhitecturii românești*, Editura Tehnică, 1984
38. Joja, C., *Arhitectura românească în context european*, Editura Tehnică, 1989
39. Kurokawa, Kisho, *Architecture de la Symbiose*, Electa Moniteur, 1987
40. W.M.C. Lam, *Sunlighting as Formgiver for Architecture*, Van Nostrand Reinhold Company, 1986
41. Licklider, H., *Scara arhitecturală*, Editura Tehnică, 1973
42. Laurian, Radu, *Probleme de estetica orașelor*, Editura Tehnică, 1965
43. Melicson, M., *Arhitectura Modernă*, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1975
44. Michelis, P., A., *Estetica arhitecturii*, Editura Meridiane, 1982
45. Moughtin, Cliff, *Street and Square*, Butterworth Architecture, Oxford, 1992
46. Meiss, Pierre von, *De la form au lieu*, Presses polytechniques et universitaires romandes, Lausanne, Suisse, 1986
47. Moos, Stanislau von, *Le Corbusier, l'Architecte et son mythe*, Horizons de France, 1971
48. Moussavi, Farshid, *The Function of Form*, Actar, Harvard University Graduate School of Design, 2009
49. Müller, Dominique Gauzin, *Sustainable Architecture and Urbanism*, Birkhäuser, 2001
50. Nemțeanu Ruxandra, *Vila în stil neoromânesc, expresia căutărilor unui model autohton în locuința individual urbană*, Editura Simetria, 2014
51. Neufert, Ernst, *Manualul Arhitectului – elemente de proiectare și de construcție*, Alutus, 2004
52. Ochinciuc, C., *Conceptul dezvoltării durabile în arhitectură. Proiectarea integrată*, Editura Universitară “Ion Mincu”, 2002

53. Padovan, Richard, *Proportion – Science, Philosophy, Architecture*, Spon Press, London and New York, 1990
54. Panchyk, K., *Solar interiors*, Van Nostrand Reinhold Comp., 1984
55. Patrulius, Radu, *Locuința în timp și spațiu*, Editura Tehnică, 1975
56. Patrulius, Radu, *Horia Creangă, Omul și opera*, Editura Tehnică, 1980
57. Păun, Silvia, *Valoarea arhitecturii autohtone*, Ed. Per Omnes Artes, București, 2003
58. Pevsner, Nikolaus, *The sources of Modern Architecture*, Penguin Books, 1966
59. Radian, H., R., *Cartea proporțiilor*, Editura Meridiane, 1981
60. Rățoiu, Lucian-Cristian, *Restaurarea monumentelor istorice. Concepte, teorii, practici*, Editura ACS, Colecția Științific, 2021
61. Risselada, Max, (ed.), *Raumplan versus Plan Libre- Adolf Loos / Le Corbusier*, 010 Publishers, Rotterdam, 2008
62. Săsărman, Gheorghe, *Funcțiune, Spațiu, Arhitectură*, Editura Meridiane, 1979
63. Scherr, R., *The Grid: Form and process in Architectural Design*, USA Books, 2001
64. Schultz, Christian Norberg, *Paysage, Ambiance, Architecture*, Liege, Pierre Mardaga 1979
65. Schultz, Christian Norberg, *La Signification dans l'Architecture Occidentale*, Liege, Pierre Mardaga 1977
66. Schultz, Christian Norberg, *Existence, Space and Architecture*, London, Studio Vista 1971
67. Sitte, Camillo, *Arta construirii orașelor*, Editura Tehnică, 1992
68. Steele, James, *Ecological Architecture*, Thames and Hudson, 2005
69. Tănăsescu, A., *Geometrie descriptivă, perspectivă, axonometrie*, Editura Didactică și Pedagogică, 1983
70. Teodoru, Horia, *Perspectiva*, Ed. Meridiane, 1968
71. Trișcu, Aurelian, *Spații urbane pietonale*, Arta Grafică, 1985
72. Vătășianu, Virgil, *Istoria Artei Europene*, vol I și vol. II, Editura Didactică și Pedagogică, 1967
73. Vătășianu, Virgil, *Istoria Artei Europene, Arta din perioada Renașterii*, Editura Meridiane, 1972
74. Trișcu, A., *Spații urbane pietonale*, IP Arta grafică, 1985
75. Vasilescu, Sorin, *Arhitectura Modernă*, Editura Universitară “Ion Mincu”, București, 1992
76. Vianu, T., *Opere – vol 6, Estetica*, Ed. Minerva, București, 1976 și vol. 7, *Studii de estetică*, Ed. Minerva, București, 1978
77. Voiculescu, Sanda, *Arhitectură antică și medievală*, Editura Universitară “Ion Mincu”, București, 1986
78. Voitec Dordea, Mira, *Renașterea și Barocul*, Editura Universitară “Ion Mincu”, București, 1988
79. Wetson, Richard, *Alvar Aalto*, Phaidon, 2001
80. Wetson, Richard, *Materials, Form and Architecture*, Laurence King Publishing, 2008
81. Yglesias, Caren, *The Innovative Use of Materials in Architecture and Landscape Architecture: History, Theory and Performance*. Editura McFarland & Company, Incorporated Publishers, 2014
82. Zevi Bruno, *Cum să înțelegem arhitectura*, Editura Tehnică, 1969
83. **** *București. Anii 1920 – 1940. Intre Avangardă și Modernism*, Editura Simetria, 1994
84. **** *Gândirea estetică în arhitectura românească*, Editura Meridiane, 1983

II. DIDACTICA SPECIALITĂȚII

1. Procedee de metodica perfecționării și comunicării dintre profesor și elev în faza de inițiere în cultura de arhitectură (limbajul specializat și orientarea percepției vizuale și a raționamentelor logice în prelucrarea informațiilor).
2. Metode de transmitere și interpretare a ansamblului de coduri ale limbajului profesional în predarea cunoștințelor teoretice de arhitectură.
3. Metode de predare a programelor de arhitectură în cadrul orelor de atelier sau la materiile teoretice – formularea problemei (temă), formularea soluției (interpretarea datelor de temă), concretizarea soluției (metodologia), înțelegerea soluției (răspunsul optim funcțional, stilistic și spațial-volumetric).
4. Modernizarea mijloacelor de instruire-învățare utilizate la materiile teoretice și practice din domeniul arhitectural.
5. Mijloace de învățământ – adaptarea acestora la tipul lecției și integrarea lor în procesul de instruire a elevilor.
6. Căi și mijloace de convertire a experiențelor de percepție și controlul spațiului real prin noțiuni de desen, geometrie descriptivă și perspectivă și de proiectare cu ajutorul calculatorului, în formarea capacităților conceptual – proiective ale elevilor. Problematika reprezentării și sugerării spațiului tridimensional, prin diferite mijloace de expresie valorică. Aspecte psihopedagogice și metodice ale formării deprinderilor de percepere în spațiu. Eficiența diferitelor metode și procedee de reprezentarea spațiului arhitectural prin studiu după natură în școală și pe teren.
7. Procedee și metode specifice pe baza cărora pot fi analizate și interpretate experiențele elevilor în domeniul arhitecturii.
8. Metode diferențiate utilizate în instruirea elevilor în raport cu structurile cognitive sau cele intuitiv-originare sau a elevilor cu aptitudini deosebite.
9. Metode de evaluare (aplicații, verificări) ale calității informației pe care elevii și-au însușit-o în procesul instruirii în cultura de arhitectură.
10. Rolul evaluării, funcțiile acesteia corelate cu urmărirea obiectivelor educaționale, obiectivele generale, specifice și dezvoltarea competențelor elevilor în învățarea disciplinelor tehnice.
11. Proiectarea didactică – planificarea unității de învățare, calendaristică anuală și pe module; proiectul didactic, fișa de lucru, instrumente de evaluare, bareme de evaluare, fișa de progres școlar, planul de măsuri remediale.
12. Metode de conexarea domeniului arhitecturii la celelalte discipline care circumscriu aria culturii generale sau de specialitate a elevilor.
13. Metode de promovarea și aplicarea cunoștințelor, acumulate prin instruire, în practica de specialitate.
14. Spațiul muzeal și expozițional și proiectele de documentare și studiu în teren, ca resursă complexă de acumulare de cunoștințe de specialitate, analiză, interpretare și creație.

BIBLIOGRAFIE

Didactica specialității

1. Amabile, Teresa M., *Creativitatea ca mod de viață*, Ed. Știință & Tehnică, București, 1997;
2. Antonesei, L., *Introducere în pedagogie. Dimensiuni axiologice și transdisciplinare ale educației*, Ed. Polirom, Iași, 2002
3. Ciucescu, Doru, *Didactica disciplinelor tehnice*, Editura Didactică Și Pedagogică R.A., 2009

4. Cristea, M., *Sistemul educațional și personalitatea. Dimensiunea estetică*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1995.
5. Cucuș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, 1996
6. Cucuș, C., *Psihopedagogie pentru examenul de definitivat și gradele didactice*, Editura Polirom, 1998
7. Gagne, R., Briggs, S., J., *Principii de design ale instruirii*, Editura Didactică și Pedagogică, 1977
8. Gagne, R., *Condițiile învățării*, Editura Didactică și Pedagogică, 1975
9. Gagnier, Jacques, *Les lycees du futur*, L'Harmattan, 1991
10. Hardy, Tom (ed.), *Art Education in a postmodern world*, Intellect Books, Bristol, 2006
11. Landsheere V. de, Landsheere G. de, *Definirea obiectivelor educației*, Editura Didactică și Pedagogică, 1977
12. Meiss, Pierre von, *De la cave au toit. Temoignage D'un enseignement d'architecture*, Presses polytechniques et universitaires romandes, Lausanne, 1991
13. Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Științifică, 1990
14. Nicola, I., *Tratat de pedagogie școlară*, EDP, 1996
15. Nițucă, Costică; Stanciu, Tudor, *Didactica disciplinelor tehnice*, Editura Performantica, 2006
16. Piaget, J., *Biologie și cunoaștere*, Editura Dacia, Cluj, 1971
17. Roco Mihaela, *Creativitate și inteligență emoțională*, Ed. Polirom, Iasi, 2004;
18. Stan, Emil, *Pedagogie postmodernă*, Ed. Institutul European, Iasi, 2003;
19. Stan, Emil, *Managementul clasei*, Ed. Aramis, Bucuresti, 2003;
20. Toma, Iulian - Dalin, *Muzeul contemporan. Programe educaționale*, Ed. Institutul European, Iasi, 2007;
21. Toma, Steliana, *Curs de pedagogie*, Institutul de Construcții, București, 1991
22. **** *Teorii ale limbajului. Teorii ale învățării*, Editura Politică, București, 1988

NOTĂ:

Sunt obligatorii documentele școlare reglatoare în vigoare: planuri-cadru, programe școlare și manualele cuprinse în Catalogul manualelor școlare, valabile în învățământul preuniversitar în anul susținerii concursului.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

PROGRAMA

PENTRU

**ARTĂ TEATRALĂ ȘI
ARTELE SPECTACOLULUI**

**- București -
2023**

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă urmărește să înlesnească pătrunderea în teoria modernă a artei teatrului, pentru a da posibilitatea profesorilor din învățământul preuniversitar să-și structureze cunoștințele și activitatea didactică în așa fel încât să poată urmări, în mod coerent, un traseu unitar. Finalitatea studiului artei teatrului este complexă deoarece:

- dezvoltă abilitățile de comunicare intrapersonală și exprimarea sinelui;
- dezvoltă capacitatea de a lucra în echipă;
- favorizează autocunoașterea și exprimarea autentică;
- dezvoltă creativitatea, capacitatea de adaptare și inovare;
- dezvoltă capacitatea de a crea strategii pentru rezolvarea diverselor probleme/situații;
- dezvoltă simțurile, capacitatea de observare și de interacțiune cu mediul;
- dezvoltă inteligența emoțională;
- dezvoltă abilitățile motrice și vocale;
- favorizează managementul emoțiilor și exersează răspunsul adecvat în situații de criză;
- pune în lumină virtualități latente, dezvoltă potențialul individual.

În acest scop e foarte important ca arta teatrului, care conține mijloace de arta actorului, să nu fie privită în chip „tradiționalist” sau „meșteșugăresc”, ca mimare sau ilustrare a unui text sau ca un sistem mai încheșat sau mai puțin încheșat de „tehnici”. În toate marile școli de teatru contemporane, atelierul de teatru deschide un câmp vast de experimentare, (auto)cunoaștere și interrelaționare umană.

În cartea sa *O poetică a artei actorului*, profesorul Ion Cojar spune: „Formarea e un delicat proces de recuperare a totalității umane, a întregului potențial individual, un complex formator de noi deprinderi, specifice unei activități de performanță spirituală și psiho-fizică, de depășire a limitelor omului comun. Clasa de arta actorului e un atelier de experimentare și de recuperare a celor cinci simțuri, a tuturor tipurilor de memorie și imaginație, precum și a tuturor proceselor psihice de prelucrare efectivă, nu doar superficial simbolică și mimată a informațiilor senzoriale obținute prin raportarea corectă, onestă, la obiectele statice și subiectele dinamice, vii, precum și la evenimentele din mediul înconjurător, în relația permanentă cu dinamica situațiilor și prin respectarea strictă a temelor și a regulilor stabilite, până la însușirea mecanismului specific al creativității actorului, acela de a transforma convenția (tema propusă) în realitate psihică procesual obiectivă care determină în mod natural, organic și comportamentele adecvate” (Ion Cojar, *O poetică a artei actorului*, Ed. Paideia, 1998).

Programa de față se adresează absolvenților instituțiilor de învățământ superior din domeniul Teatru și artele spectacolului care vor desfășura activități didactice în cadrul ariei curriculare arte – curriculum diferențiat din învățământul preuniversitar. La elaborarea programei de față au fost luate în considerare atât cercetările în domeniul curricular, tendințele pe plan internațional, cât și opiniile unor profesori cu o bogată experiență artistică și didactică.

Datorită caracterului preponderent practic al disciplinelor artistice, profesorul trebuie să facă demonstrația că are capacitatea de a parcurge procesul instructiv-educativ la un nivel artistic convingător. De aceea, toți absolvenții instituțiilor de învățământ superior susțin înaintea probei scrise și o probă practică în specialitatea pentru care s-au pregătit, astfel că examenul pentru ocuparea posturilor vacante din învățământul preuniversitar constă în susținerea a două probe:

- a) probă practică (conform anexei la Metodologie);
- b) probă scrisă.

Prezenta programă urmărește:

- consolidarea pregătirii de specialitate corespunzătoare competenței didactice, a profesorului de teatru;
- actualizarea bazei teoretice și practice privitoare la aspectele didactice fundamentale care se leagă de realizarea educației viitorului artist din domeniul Teatru și artele spectacolului sau viitorului consumator de artă;
- corelarea conținuturilor de specialitate cu planul cadru și curriculum-ul național în vigoare;
- aplicarea didacticii specialității în activitatea la clasă, ținând cont de ciclurile curriculare, dar și de nivelul abilităților specifice artei actorului ale elevilor din școlile și liceele de specialitate;
- dezvoltarea capacităților de interpretare intra și interdisciplinare a conținuturilor și de formare a unei culturi curriculare;
- valorificarea conținuturilor disciplinei prin construirea unui demers didactic modern, prin proiectare structurată, prin organizarea unor activități de învățare centrate pe nevoile și interesele elevilor, care să faciliteze învățarea eficientă de către elevi, a conținuturilor specifice disciplinei;
- dezvoltarea capacităților de evaluare a cunoștințelor și deprinderilor dobândite de elevi cu ajutorul întregului set de instrumente și tehnici de evaluare și reglarea demersului didactic pe baza interpretării informațiilor oferite de rezultatele evaluării.

Pentru a realiza transferul deprinderilor artistice, în cadrul căruia se obține modelarea intenționată a personalității elevului ca viitor consumator de artă sau viitor artist, cadrul didactic trebuie să utilizeze forța educativă a exemplului personal. Prin conținuturile puse la dispoziție de prezenta programă, profesorul de arta teatrului va produce dovada concretă a faptului că stăpânește în mod profesionist disciplina pe care o predă, înlăturându-se astfel posibile cazuri de impostură sau de degradare în timp a capacităților artistice-interpretative, constituind totodată o garanție a profesionalismului în învățământul artistic.

Prezenta programă este valabilă și pentru absolvenții aparținând minorităților naționale.

COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC

În procesul de predare-învățare-evaluare cadrul didactic trebuie să:

- cunoască conținuturile științifice ale disciplinei și să opereze corect și adecvat cu limbajul specific necesare praxisului școlar, să motiveze elevii/ elevul în/ pentru formarea deprinderilor și abilităților specifice;
- utilizeze și să dezvolte valențele creative ale elevilor/ elevului;
- opereze cu analogii stilistice și creative între arte, în perspectivă interdisciplinară, ca o unitate a competenței de specialitate în plan teoretic;
- dețină capacitatea de a construi demersuri didactice interactive și să-și adapteze strategiile didactice la conținuturi;
- utilizeze documentele școlare reglatoare în spiritul principiilor didactice în specialitatea respectivă, pentru aplicarea adecvată a programei școlare în vederea unui demers didactic eficient;

- posedo o gândire critică privitoare la creațiile dramaturgiei, având o atitudine reflexivă asupra acestora, precum și disponibilitatea de a transfera în viața socială valori estetice, ca alternative la manifestările de tip kitch.
- aibă capacitatea de a comunica cu clasa /elevul
- posedo capacitatea de a funcționa ca element integrator al valorilor culturale în comunitatea locală și națională.

Artă teatrală și artele spectacolului

Pentru absolvenții învățământului superior de lungă durată

Posturi/catedre din școli și licee de artă

- Istoria teatrului românesc și a teatrului universal
- Atelierul de teatru
- Didactica specialității

ISTORIA TEATRULUI UNIVERSAL

1. Etape în evoluția tragediei antice grecești: Eschil (*Rugătoarele, Perșii, Prometeu înlanțuit*), Sofocle (*Electra, Oedip Rege, Antigona*) și Euripide (*Medeea, Bachantele, Ifigenia în Aulis*).
2. Aspecte comune și particularități în teatrul renascentist: commedia dell'arte și afirmarea actorului profesionist (Andrea Perrucci: *Despre arta reprezentăției dinainte gândite și despre improvizație*); spectacolul religios, spectacolul popular și spectacolul de curte în „secolul de aur“ spaniol (Lope de Vega: *Căinele grădinarului*).
3. Teatrul elisabetan și „cazul“ Shakespeare: apariția profesioniștilor în teatru (actori, manageri, dramaturgi); arhitectura spațiului de joc; direcții noi de expresie teatrală prin dramaturgia lui Shakespeare – tragedie, comedie, piese istorice (*Hamlet, Visul unei nopți de vară, Richard al III-lea, Furtuna, Regele Lear, Cum vă place, A douăsprezecea noapte*).
4. Rolul clasicismului francez în dezvoltarea teatrului. Respectarea normelor în construcția dramatică: Racine (*Fedra*), Corneille (*Cidul*); revoluționarea genului comic: Molière (*Avarul, Tartuffe, Bolnavul închipuit, Burghezul gentilom*).
5. Evoluție și tradiție în teatrul italian: controversa Gozzi (*Regele cerb, Prințesa Turandot*) și Goldoni (*Slugă la doi stăpâni*).
6. Teatrul rusesc și contribuția lui la evoluția artei scenice: de la Gogol (*Revizorul*) la Cehov (*Pescărușul, Trei surori, Unchiul Vanea, Livada de vișini*) și Gorki (*Azilul de noapte, Vassa Jeleznova*).
7. De la romantism la realism, de la adevăr psihologic la expresionism: problema libertății individuale și a căutării vocației la Ibsen (*Nora*) și Strindberg (*Domnișoara Iulia*).
8. Repere majore în teatrul de expresie anglo-saxonă al secolului XX: critica socială de la George Bernard Shaw (*Pygmalion*) la „furioșii“ englezi (John Osborne: *Privește înapoi cu mânie*).

9. Teatrul american de la tragedia modernă (Eugene O'Neill: *Din jale se întrupează Electra*) la drama omului în societatea contemporană, Arthur Miller (*Vrăjitoarele din Salem*) și Tennessee Williams (*Un tramvai numit dorință*).
10. Direcții novatoare în teatrul modern și postmodern: de la „măștile“ lui Pirandello (*Șase personaje în căutarea unui autor*) și teatrul absurdului (Eugene Ionesco: *Rinocerii*) până la falimentul umanității în dramaturgia lui Beckett (*Așteptându-l pe Godot*) și intertextualismul postmodern la Heiner Müller (*Hamletmachine*).

ISTORIA TEATRULUI ROMÂNESC

1. Manifestări cu caracter de spectacol în spațiul cultural românesc (obiceiuri populare legate de etapele importante din viața omului și a comunității, în care sunt prezente elemente de spectacol).
2. Rolul teatrului în constituirea statului român modern (programul „Daciei literare“) și primele spectacole în limba română pe teritoriul celor trei principate.
3. Primele școli de teatru: Scoala Filarmonică și Conservatorul Filarmonic-Dramatic (membrii fondatori, profesori, programe, spectacole, elevi).
4. Vasile Alecsandri și rolul său în constituirea dramaturgiei naționale (*Chirița în provincie, Fântâna Blanduziei*).
5. Drama istorică românească: teme și eroi reprezentativi la Vasile Alecsandri (*Despot Vodă*), B.P. Hașdeu (*Răzvan și Vidra*), Alexandru Davila (*Vlaicu Vodă*), Barbu Ștefănescu Delavrancea (*Apus de soare*).
6. I.L. Caragiale – modalități și procedee comice în *O scrisoare pierdută, O noapte furtunoasă, D'ale carnavalului, Conu' Leonida față cu reacțiunea*.
7. Diversificarea genului comic în primele decenii ale secolului XX: Tudor Mușatescu (*Visul unei nopți de iarnă, Titanic vals*), G. Ciprian (*Capul de rățoi*), Al. Kirițescu (*Gaițele*).
8. Teatrul lui Mihail Sebastian – între comedia lirică și pragmatismul societății interbelice (*Steaua fără nume, Jocul de-a vacanța, Ultima oră*).
9. Eroii exponențiali în dramaturgia lui Camil Petrescu (*Jocul ielelor, Suflete tari*).
10. Dimensiunea filosofico-poetică a pieselor lui Lucian Blaga (*Meșterul Manole, Anton Pann, Cruciada copiilor*).
11. „Comedia umană“ în teatrul post-belic: de la Teodor Mazilu (*Proștii sub clar de lună*) la Matei Vișniec (*Angajare de clown*).

ATELIERUL DE TEATRU

TEME:

I. Jocurile teatrale

Sistemul de învățământ bazat pe Jocuri teatrale dezvoltă gândirea, capacitatea de structurare a strategiilor de rezolvare a problemelor, stimulează intuiția, încurajează descoperirea proprie, dezvoltă comportamentul organic (primul pas și cel mai important al dezvoltării artistice), dezvoltă toate abilitățile psiho-fizice necesare relaționării cu mediul înconjurător și cu partenerii de joc (toate aceste capacități fiind apoi translate inconștient, deci fără efort, în viața cotidiană).

Diferența dintre *Joc și joacă* (jocul din curtea școlii, jocul de cabană etc.) – Jocul are reguli proprii, pe care copilul le respectă de bunăvoie. („Gândirea înaintea, prin joc, de la cunoscut la necunoscut, de la previzibil la imprevizibil, de la sigur la problematic, de la nimereală la strategie, jocul nu se asociază facilului și neseriosului, ci creației și sensibilității” – Solomon Marcus, *Artă și știință*, Ed. Eminescu, București, 1996, pp. 74, 75, 76).

Caracteristicile jocului – vezi Viola Spolin, *Improvizație pentru teatru* (UNATC Press, 2008), capitolul „Experiență creatoare” (pp. 49-66).

Importanța lucrului în grup (de la jocurile de grup și la cele individuale) – teatrul este o artă colectivă (vezi Stanislavski și Viola Spolin).

Descoperirea instrumentelor de lucru prin intermediul Jocurilor teatrale (Punctul de concentrare – vezi Viola Spolin, *op. cit.*, p. 70).

Arta actorului ca rezolvare de probleme (de la punctul de atenție la PDC și de aici la problema de rezolvat prin acțiune – vezi Viola Spolin, *op. cit.*, p. 68).

Evoluția de la Jocul teatral la exercițiul de improvizație, complex, conținând **Parametrii Situației scenice**: Unde?, De unde?, Când?, De când?, Ce?, De ce? (Cu ce scop?, Cu ce motivație?) Cine? – eu în situația dată, Cum? – niciodată.

II. Exercițiile de improvizație creează deprinderea ca, utilizând PDC-ul, acționând pentru rezolvarea problemei, comportamentul elevului să fie organic (nealterat de situația convențională în care se lucrează, de condiția specifică disciplinei: grupul de lucru poate fi uneori divizat – o parte acționează, cealaltă privește, rămânând partener egal în experiența comună.)

- ambele grupuri vor analiza obiectiv experiența comună (vezi Evaluare – Viola Spolin, *op. cit.*, p. 74, vezi Etichete și/sau Concepte – p. 83, Evitarea Cum-ului – p. 84)

- etapizarea exercițiilor de improvizație se va face de la simplu la complex. Metoda de învățare prin joc, având ca obiectiv obținerea manifestării autentice, totale, organice a individului. Exercițiile de improvizație respectă parametrii situației scenice: Unde?, De Unde?, Când?, De când?, Ce?, De ce?, precum și, cel mai important, Cine? face acțiunea scenică.

Din punctul de vedere al parametrului Cine trebuie să analizăm în detaliu un aspect esențial în Arta Actorului. În toate exercițiile ce pun în valoare parametrii teatrali, atât de importanți în creația scenică a elevului actor, se poate pune întrebarea firească: cine face acțiunea? Dacă elevul capătă un rol anume, înseamnă că el trebuie să „între în pielea altcuiva”, adică să „devină altceva și altcineva”? Nimic mai greșit! Pe scenă se urcă și construiește o altă realitate actorul=om (conform teoriei lui Ion Cojar în *O poetică a artei actorului*). Adică, acel om care deținând, experimentând și dezvoltând abilitățile specifice artei sale își poate asuma acea nouă realitate. Întotdeauna va fi: *el-omul-actor*. Traseul procesului de creație artistică nu poate niciodată pleca din alt punct de pornire. De aceea, de fiecare dată profesorul de teatru va face specificația: Tu-în situația dată, și nicidecum Tu-imaginându-ți cum ar face altcineva în această situație. Sau mai clar: ce-ai face tu, în situația dată. Acest proces se poate realiza doar cu ajutorul „magicului dacă” (conform teoriei lui K. Stanislavski în *Munca actorului cu sine însuși*). Acesta este un principiu fundamental în arta actorului, fără de care asumarea unui rol nu poate fi posibilă. *Magicul dacă* este în esență un joc simplu în care oricine se poate întreba: Ce ar fi dacă mi s-ar întâmpla mie? Pe scenă răspunsul la această întrebare se experimentează, se caută, se descoperă și niciodată nu se impune din afară.

Unul dintre principiile fundamentale ale metodei jocurilor teatrale, alături de autenticitate, este cel al procesualității (vezi Viola Spolin, *Expresia colectivă*, p. 20, ediția 2014): Procesul este mai important decât succesul, drumul spre adevăr mai important decât adevărul însuși. Atât la nivelul jocului teatral, cât și al exercițiilor de improvizație sau al textelor individuale sau de grup (scene din dramaturgie) procesualitatea se referă la gândirea efectivă în situația propusă, la

încasarea, prelucrarea datelor oferite de regulile jocului/circumstanțele situației și de urmărirea Punctului de concentrare (pentru atingerea Scopului).

În exercițiile de improvizație trebuie ținut cont de cele cinci *coordonate* după care se dezvoltă procesul de creație în arta actorului. Ele sunt: 1. *Teme*; 2. *Probleme*; 3. *Situații*; 4. *Sarcini*; 5. *Scopuri*. Acestea sunt coordonatele după care se ghidează un actor în existența sa scenică. Parcursul e simplu: un actor primește o temă; în acest moment se ridică o problemă (sau mai multe) ce trebuie rezolvată (rezolvate); acestea se pot subsuma mai multor situații care, implicit, dau actorului mai multe sarcini ce vor trebui organizate, după un traseu ce implică urmărirea unor scopuri clare, derivate din chiar tema primită. *Este foarte important de specificat faptul că pentru rezolvarea oricărei teme primite nu există o rețetă anumită.* Nu există o soluție impusă de cineva. Niciun profesor sau regizor nu trebuie să impună, stabilească, fixeze felul în care elevul să rezolve tema primită, pentru că în acest moment se instaurează mortificarea procesului creator. Cum suntem în permanență sub sfera generoasă a Improvizației, soluțiile trebuie găsite în acel moment, în acel timp și spațiu, într-o condiționare psihologică ce ține de fiecare om-actor în parte. Deci temele nu trebuie niciodată rezolvate „la rece” de dinainte, adică „preparate”. Este foarte importantă această precizare deoarece, există unii elevi harnici, care își fac un plan bine încheiat de dinainte, un fel de „mică regie”, prin care își propun mental traseele rezolvării temelor. Rezultatul va fi întotdeauna unul formal, fără viață; și aceasta deoarece, în teatru, nu are valoare viața „gândită”, „organizată” de dinainte, ci viața trăită în acel moment ca-n realitate. Rezolvările trebuie să apară spontan, în urma unui proces psihologic organic, întreaga ființă a omului-actor trebuind să participe real și concret în momentul soluționării temelor din parcursul scenic.

III. Abordarea textului

Prima etapă a studiului artei actorului la nivel preuniversitar este preponderent non-verbală. Antrenamentul psiho-fizic, jocurile teatrale și exercițiile de improvizație fac parte din această metodă non-verbală, ce pregătește în mod ideal elevul pentru problemele de abordare a textului deoarece îl ajută să deprindă la nivel organic instrumentele de lucru, aceleași într-un joc, ca într-o scenă: Punctul de concentrare, urmărirea Scopului, implicarea în circumstanțele date, procesualitatea efectivă. Gradul de dificultate al textelor abordate va crește treptat (de la literatura pentru copii și tineret, până la texte complexe) în funcție de dezvoltarea organică individuală și a grupului. Etapele utilizării textului vor fi următoarele: în cadrul exercițiilor de improvizație se pornește de la text improvizat (exerciții pentru parametrul Unde, de exemplu) și se continuă cu schimbul de replici date de profesor. De exemplu: exerciții de tipul A-B-urilor (vezi cartea *Jocuri Teatrale de la A la Z*); în paralel, profesorul va introduce textele individuale (propușe de elevi, alese prin consultarea cu profesorul și care vor forma un repertoriu individual): fabule, poezii, povestiri.

Textele pot fi dramatizate pentru a facilita abordarea textului de către elevii cu vârste mai mici. În plus, dacă optează pentru texte din dramaturgia românească sau universală, profesorul de teatru va ține cont de un criteriu esențial: gradul de dificultate al acestora nu trebuie să depășească capacitatea de înțelegere și rezolvare a problemelor pe care o au elevii în acest moment. Există în același timp *metoda de scriere creativă* prin care elevii pot realiza un text literar pornind de la diverse teme din realitatea înconjurătoare sau imaginată. Rolul profesorului este acela de a aduna ideile elevilor și de a-i ajuta pe aceștia să le pună într-o formă dramatică, prin jocuri de improvizație, respectând ideile elevilor.

Elevii liceelor de specialitate trebuie să dobândească, de asemenea, capacitatea de a susține un recital (de minim 15 minute) cuprinzând fabule, poezii, povestiri și un monolog. Textele vor fi lucrate conform aceluiași principii ale dezvoltării organice: gândirea efectivă, aici și acum, ținând cont de circumstanțele situației; implicarea autentică în situație - Eu în situația dată (și apariția subiectului personal); coerența gândurilor elevului-actor în funcție de datele situației scenice (Ce spun? Cui mă adresez? Cu ce scop?).

Un exercițiu esențial, premergător introducerii textului, este *Conceptul*. Acesta trebuie exersat în cadrul atelierelor de improvizație, astfel încât elevul să dobândească capacitatea de a asuma un nou mod de gândire (și toate comportamentele adecvate ce rezultă din această asumare). Arta actorului este, în primul rând, un mod de a gândi și abia în ordine secundă un mod de a face (conform teoriei lui Ion Cojar în *O poetică a artei actorului*).

IV. Alcătuirea unui antrenament colectiv

Fiecare profesor va formula, în funcție de necesitățile grupului, un antrenament cuprinzând exerciții specifice pentru expresivitatea corporală și verbală. Desigur, jocurile teatrale exersează expresivitatea trupului, iar rostirea corectă este consecința nemijlocită a unei gândiri juste; totuși, exercițiile tehnice au rol ordonator și sprijină:

1. dezvoltarea organică și creativă a individului și a grupului;
2. dezvoltarea intelectuală;

3. exprimarea emoțională și relaționarea cu ceilalți (vezi K.S. Stanislavski, *Munca actorului cu sine însuși*: Destinderea mușchilor – p. 132, Dezvoltarea expresivității trupului – p. 400, Plastica – p. 410, Dicțiunea și canto – p. 428, Vorbirea pe scenă – p. 450). În debutul studiului se vor aborda exercițiile de conștientizare, de energizare, apoi cele de mobilitate, apoi exerciții simple care obțin coordonarea (la persoanele aritmice sau necoordonate). Treptat, se abordează exercițiile complexe de sincronizare a individului cu grupul. Se pot utiliza exerciții specifice de încălzire din dansul contemporan, precum și dansuri populare românești, dansuri de societate.

V. Termeni specifici

1. *coordonate scenice* – pe baza acestora se dezvoltă procesul de creație în arta actorului. Acestea sunt: teme, probleme, situații, sarcini, scopuri. Parcursul este: un actor primește o temă; în acest moment se ridică o problemă (sau mai multe) ce trebuie rezolvată (rezolvate); acestea se pot subsuma mai multor situații care, implicit, dau actorului mai multe sarcini ce vor trebui organizate, după un traseu ce implică urmărirea unor scopuri clare, derivate din chiar tema primită. Nu există o soluție impusă de cineva. Niciun profesor sau regizor nu trebuie să impună, stabilească, fixeze felul în care elevul să rezolve tema primită;

2. *situația scenică* se orientează după un număr de *parametri teatrali*. Parametrii teatrali sunt unde, de unde (se referă la determinanta spațială); când, de când (se referă la determinanta temporală); ce, de ce (se referă la determinanta acțională); cine (întotdeauna EU în situația dată). În procesul de creație al actorului se păstrează regula celor trei unități; în spațiul scenic trebuie să se răspundă acestor trei coordonate de bază: spațiu, timp și acțiune scenică;

3. *fizicalizare* în teatru se poate dobândi doar cu ajutorul mijloacelor de expresie artistică și a acțiunilor fizice determinate de relațiile și descoperirile scenice.

4. *reacție organică/organicitate* în teatru se referă la capacitatea de a întruchipa veridic situații de viață cât mai diverse, a trăi cu adevărat alte vieți

5. *improvizație* presupune că soluțiile trebuie găsite în acel moment, în acel timp și spațiu, într-o condiționare psihologică ce ține de fiecare om-actor în parte. Temele nu trebuie niciodată rezolvate „la rece” de dinainte, adică „preparate”. Un plan bine încheșat de dinainte, un fel de mică regie prin care se rezolvă mental traseele scenice va duce întotdeauna la un rezultat formal, fără viață. În teatru, nu are valoare viața „gândită”, „organizată” de dinainte, ci viața trăită în acel moment ca-n realitate;

6. *soluții/rezolvări scenice* - trebuie să apară spontan, în urma unui proces psihologic organic, întreaga ființă a omului-actor trebuind să participe real și concret în momentul soluționării temelor din parcursul scenic;

7. *magicul dacă* este principiul teatral de bază prin care un om își poate asuma gândirea unei alte persoane, prin apel la imaginație, constituind primul pas către empatie. Cuvântul „dacă” este un impuls, un stimul al activității noastre creatoare interioare. Cu alte cuvinte, ce aș face, în cel fel aș proceda într-o situație de viață a altui om?;

8. *principiul acțiunii fizice* este principiul de bază în arta actorului conform căruia acțiunea pe scenă este născută natural/organic/spontan, în urma unui gând. Doar în acest fel, acțiunea devine credibilă pentru spectator;

9. *conflictul scenic* reprezintă principalul nucleu care generează acțiunea scenică (conflict în sensul de păreri pro/contra în cadrul relațiilor interumane ce se stabilesc în procesul artistic). Acesta este cel ce are puterea de a determina stabilirea de teme de studiu, probleme de rezolvat în funcție de tematica aleasă, situații ce trebuie înțelese și sarcini concrete ce derivă de aici, în atingerea scopului conținut în chiar tema ridicată de conflictul inițial;

10. *concesie și cooperare* este un principiu esențial în arta teatrului, care stă la baza activității eficiente și echilibrate de grup, prin faptul că fiecare participant își dezvoltă capacitatea de a interveni atunci când este nevoie de el, la fel cum va ști să aprecieze când este momentul să facă un pas înapoi și să permită altora să intervină;

11. *cercurile de atenție* constituie un instrument de lucru - determinante spațiale, după cum urmează: cercul mic (spațiul care se descrie în jurul copilului-actor, altfel cunoscut drept spațiu intim); cercul mediu (se referă la încăperea/clasa/scena în care acționează copilul-actor și tot ceea ce 12 acest spațiu conține) și cercul mare (descrie spațiul ce poate fi acoperit cu privirea până la linia orizontului – stradă, cartier, sat, oraș);

12. *punctul de concentrare* ajută la izolarea pe segmente a tehnicilor teatrale, care fiind complexe și suprapuse, pot fi astfel explorate detaliat; asigură controlul în Improvizatie, unde, altfel, spiritul creator nedirecționat ar putea deveni o forță mai curând distructivă, decât stabilizatoare; asigură concentrarea copilului-actor asupra unui punct mobil și schimbător; concentrarea asupra unui punct îl eliberează în vederea acțiunii spontane și îl pregătește pentru o experiență mai mult organică decât cerebrală;

13. *spațiul scenic* reprezintă spațiul de lucru în care se desfășoară atelierul/cursul de teatru, care este clar delimitat și poate fi transformat conform temelor abordate (în funcție de situațiile scenice pe care grupul dorește să le creeze).

14. *abilități specifice* teatrului fac referire la imaginație, spontaneitate, folosirea plenară a simțurilor, coordonare, activarea memoriei afective, gândire asociativă, puterea de a empatiza, păstrarea atenției și atenția distributivă, armonizarea cu grupul;

15. *creativitate în teatru* presupune patru tipuri de abilități reprezentative: sensibilitate față de problemele celuilalt/celorlalți, disponibilitatea receptivă, mobilitatea și originalitatea. Preadolescenții creativi sunt mult mai receptivi față de impulsurile senzoriale, reacționând mai puternic la stimuli exteriori, modificându-se în trăirile interioare, în funcție de cunoașterea momentelor de viață din ce în ce mai variate. Reactivitatea crescută la stimulii exteriori nu poate fi considerată artă, însă acei oameni care au un aparat senzorial mult mai fin pot deveni creatori. Abilitățile creative sunt perfectibile conform studiilor din psihologie. Dezvoltarea creativității în preadolescență generează rezultate excelente în existența și activitatea (chiar și nonartistică) din viața fiecărui individ.

16. *teatru educațional* se referă la o formă de realizare a unui proiect teatral în care implicarea fiecărui membru al echipei este relevantă pentru toate etapele și palierele de lucru, care promovează un mod de lucru creativ, democratic, cu rol în dezvoltarea culturală și prosocială a

preadolescenților. În teatru educațional, primează dezbaterea problemelor de ordin social și dezvoltarea cognitiv-emoțională, doar într-o mică măsură finalitatea estetică; 17. *adevărul personal* constituie scopul creației scenice prin găsirea unui mecanism de gândire interior al fiecărui copil-actor asemănător cu modul de gândire al personajului creat. Astfel, se realizează finalitatea traseului EU-ROL-PERSONAJ, în care EU-ul actorului se regăsește în EU-ul personajului.

DIDACTICA SPECIALITĂȚII

1. Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ:

- specificul atelierului de teatru – experimentarea practică, lucrul în grup, importanța procesului (succesul e rezultatul procesului și este, mai ales la acest nivel, secundar); relația de împreună-experimentare între profesor și elevi (*sharing* - împărtășire); specificul învățării artei actorului: descoperirea personală. (vezi Viola Spolin, *op. cit.*, cap. I. Cele șapte aspecte ale spontaneității, p. 49);
- dezvoltarea capacităților și abilităților personale (observarea, concentrarea atenției, imaginația, senzorialitatea conștientă, orientarea în spațiu, reacția la stimuli, coordonarea, spontaneitatea, memoria, intuiția, libertatea de vorbire în public și gestionarea emoțiilor) și formarea unor deprinderi legate de tehnicile teatrului (tehnicile teatrului sunt tehnicile comunicării, deci rămân tot timpul vii. – vezi Viola Spolin, *op. cit.*, p. 61);
- exersarea relației cu publicul încă de la primele ateliere (publicul este chiar colegul/colegii de clasă ce participă personal, efectiv, la experiența comună);
- construirea unei ambianțe confortabile emoțional și a unei atmosfere creatoare ce pune premisele performanței;
- etapele desfășurării unui atelier: antrenament, jocuri teatrale, exerciții de improvizație nonverbale și verbale;
- organizarea și îndrumarea studiului colectiv și individual, pe un parcurs cumulativ, de la simplu la complex (fără a sări etape, pentru a nu periclita dezvoltarea organică).

În ce privește *procesul de predare-învățare-evaluare* în atelierul de teatru, profesorul este mai degrabă un bun diagnostician, un ghid capabil să aleagă tehnicile cele mai eficiente de dezvoltare a elevului; nu „predă” profesorul, ci viața însăși, circumstanțele propuse, regulile jocului, natura umană focusată spre îndeplinirea unui scop (a unei teme).

Evaluarea în atelierul de teatru constă în:

Evaluarea continuă, formativă este eminentamente practică în cadrul orei de Teatru, focalizată pe competențele elevilor, introducând imediat rezultatele ei în fluxul educativ. Evaluarea formativă este internă și este axată pe proces, se face pe tot parcursul învățării, conform unui principiu de bază (exprimat de profesoara americană Viola Spolin): pe scenă, important este procesul, nu succesul. Evaluarea formativă urmărește două dimensiuni:

- Evaluarea cu rol de a fixa învățarea, de a o sprijini și întări, urmărind și progresul elevilor (assessment for learning) – permite reflecția asupra modului de învățare al elevilor și oferă direcții de optimizare. Pentru aceasta se recomandă metode colective, interactive, cu rol atât de evaluare (achiziții și progres), cât și de fixare și consolidare a rezultatelor învățării, având o importantă funcție de sprijin a grupului de elevi în învățare. Metodele vor fi cu precădere din sfera celor alternative și complementare, inclusiv sub formă de exerciții și jocuri cu scop evaluativ;
- Evaluarea cu rol de apreciere și evaluare a achizițiilor în termeni de rezultate ale învățării – cunoștințe, abilități, atitudini, comportamente (assessment of learning). În acest scop, se utilizează

autoevaluarea și interevaluarea (evaluarea colegială). Pentru evaluarea fiecărui elev, se recomandă metode de evaluare precum: activități practice, proiecte individuale și de grup, postere/desene/colaje, portofolii. Este important ca profesorul să acorde feedback permanent pentru a evidenția progresul fiecărui elev, să încurajeze exprimarea ideilor, a argumentelor personale, expunerea și valorizarea produselor învățării.

Evaluarea finală, sumativă valorifică ambele dimensiuni și poate avea forma elaborării unui proiect, realizării unor activități în cadrul comunității sau în clasa de elevi. Vor fi evaluate rezultatele obținute prin proiect, respectiv impactul acestuia în relație cu nivelul de atingere a obiectivelor, precum și modul de lucru și implicarea membrilor echipei, valorificând o dimensiune importantă a acestei discipline opționale – viața în grup, dinamica grupului și procesele de grup.

Evaluarea inițială nu se aplică la orele de Teatru, conform ideii că arta teatrului este o carte deschisă oricui, un loc de joc și experimentare, de dezvoltare și cunoaștere. Nu se recomandă să se facă diferențe între copiii care au făcut teatru și cei care nu au făcut niciodată.

2. Proiectarea atelierului de arta teatrului-demers de organizare anticipată a activității didactice:

- a. cunoașterea programei (lecturare, asimilare) în perspectiva corelării conținuturilor și a activităților de învățare cu obiectivele/competențele acesteia.
- b. proiectarea atelierului prin prisma realizării obiectivelor/competențelor cadru (realizarea unui model de proiectare pentru desemnarea activităților de învățare în care vor fi implicați elevii, a selectării resurselor celor mai eficiente).
- c. strategii didactice de realizare a conținuturilor programei, conforme cu etapele de predare a atelierului. Ordinea problemelor de studiat este stabilită de fiecare profesor în parte în funcție de necesitățile grupului și se va ține cont de parcursul propus de Stanislavski și concretizat de metoda Violei Spolin, exercițiile fiind, de asemenea, adaptate vârstei elevilor.

3. Metode și mijloace didactice specifice:

- Jocuri teatrale, exerciții de improvizație, repertoriul personal;
- Metodologia specifică atelierului de arta actorului (vezi Viola Spolin, *op. cit.*, p. 66): Rezolvarea de probleme, Indicația pe parcurs, Echipele și prezentarea problemei, Evaluarea, Cadrul fizic al studioului de teatru (p. 80), Principii și Puncte de reper (p. 85);
- studiul situației simple (de la A-B-urile cu schimb de 6-8 replici date, la scene adecvate din dramaturgia românească sau universală);
- vizionarea de spectacole – modalitate de formare a capacității de selectare a valorilor artistice (a gustului artistic) și, implicit, modalitate de structurare a personalității elevului;
- corelarea studiului artei actorului cu mijloacele de expresie ale altor discipline (literatură, educație plastică, educație vizuală, design, scenografie, arta costumului, păpuși-marionete).

BIBLIOGRAFIE

Istoria teatrului românesc și universal

1. Aristotel, *Poetica*, editura Academiei RPR, traducerea D.M. Pippidi, București, 1965
2. Banu, George, *Livada de vișini, teatrul nostru*, Editura Nemira, Buc., 2011
3. Banu, George, *Reformele teatrului în secolul reînnoirii*, Editura Nemira, Buc., 2011
4. Barthes, Roland, *Despre Racine*, ELU, București, 1969
5. Baty, Gaston și Chavance, Réne *Viața artei teatrale*, Editura Meridiane, București, 1969

6. Berlogea Ileana, *Teatrul și societatea contemporană*, Editura Meridiane, București, 1985
7. Boileau, *Arta poetică*, ESPLA, 1957
8. Brăescu, Ion, *Clasicismul în teatru*, Editura Meridiane, București, 1971
9. Burgess, Anthony, *Shakespeare*, Editura Humanitas, 2002
10. Cristea, Mircea, *Teatrul experimental contemporan*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996
11. Drimba, Ovidiu, *Istoria teatrului universal*, Editura Saeculum, București, 2000
12. Esslin, Martin, *Teatrul Absurdului*, Editura UNITEXT, București, 2009
13. Ghițulescu, Mircea, *Istoria literaturii dramatice române contemporane (1900-2000)*, Albastros, Buc., 2000
14. Huizinga, Johan, *Homo ludens*, Editura Humanitas, București, 2002
15. Kott, Jan, *Shakespeare, contemporanul nostru*, ELU, 1969
16. Mălaimare Mihai, *Masca și Teatrul de stradă*, Editura Tracus Arte, București, 2010
17. Manda, Nicolae, *Teatralitatea, un concept contemporan*, Unatc Press, București, 2006
18. Măniuțiu, Mihai, *Redescoperirea actorului*, Editura Univers, București, 1985
19. Mărculescu, Olga, *Commedia dell'arte*, Editura Univers, București, 1984
20. Nistor, Ana-Maria, *Cele mai frumoase 100 piese de teatru povestite pe scurt*, Editura Orizonturi, 2012
21. Nistor, Ana-Maria, *Piața teatrului*, Editura Academiei Române, București, 2014
22. Nistor, Ana-Maria, *Teatrokratia*, Unatc Press, București, 2009
23. Pandolfi, Vito, *Istoria Teatrului Universal*, Editura Meridiane, București, 1971
24. Patlanjoglu, Ludmila, *Regele Scamator Ștefan Iordache*, Editura Curtea Veche, București, 2008
25. Perrucci, Andrea, *Despre arta reprezentăției dinainte gândite și despre improvizație*, Editura Meridiane, București, 1982
26. Petrescu, Camil, *Modalitatea estetică a teatrului*, editura Enciclopedică română, București, 1971
27. Popescu, Marian, *Scenele teatrului românesc, 1945-2004. De la cenzură la libertate*, Editura Unitext 2004
28. Saiu, Octavian, *Beckett. Pur și simplu*, Editura Paideia, București, 2009
29. Saiu, Octavian, *Ionescu/Ionesco: un veac de ambiguitate*, Editura Paideia, București, 2011
30. Toboșaru, Ion, *Contururi spectacologice*, Editura Attis, 1998
31. Tonitza-Iordache, Michaela și Banu, George, *Arta teatrului*, Ed. Nemira, București, 2005
32. Tonitza-Iordache, Mihaela, *Despre joc*, Editura Junimea, Iași, 1980
33. Vianu, Tudor, *Estetica*, Editura pentru Literatură, București, 1968
34. Zamfirescu, Ion, *Istoria universală a teatrului*, vol. I, ESPLA, 1958; vol. II și III, ELU, București, 1958-1968
35. Zamfirescu, Ion, *Teatrul european în secolul luminilor*, editura Eminescu, 1981
36. XXX, *Maeștri ai teatrului românesc în a doua jumătate a secolului XX*, revistă publicată la UNATC Press de un colectiv condus de prof. univ. dr. Valeriu Moisescu și format din cadrele didactice și cercetătorii Ion Cazaban, Nicolae Manda, Gabriel Avram.

Spectacole și ecranizări

I. Teatru universal:

1. Danaidele, un spectacol de Silviu Purcărete, Teatrul Național din Craiova, 1996
2. Confesiuni despre Antigona cu Alexandru Tocilescu, film potret de Corina Tudose
3. Arlecchino, servitore di due padroni, regia Giorgio Strehler, Piccolo Teatro di Milano
4. Hamlet, regia Liviu Ciulei, Teatrul „L.S. Bulandra”, 2000
5. Looking for Richard, documentar cu Al Pacino, 1996
6. Pescărușul, regia Petre Sava Băleanu, Teatru TV, 1974
7. Trei surori, regia Cornel Todea, Teatru TV, 1993
8. Livada de vișini, regia Alexandru Lustig, Teatru TV, 2016

II. Teatru românesc:

1. Chirița, regia Alexandru Dabija, Teatrul Național din Iași, 1985
2. Cucoana Chirița, regia Mircea Drăgan, 1986
3. Miluță Gheorgiu în rolul Coanei Chirița (înregistrare radiofonică)
4. Apus de soare, regia Sică Alexandrescu, preluat de Teatru TV în 1968
5. O scrisoare pierdută, regia Liviu Ciulei, preluat de Teatru TV, 1982
6. O noapte furtunoasă, regia Sorana Coroamă Stanca, Teatru TV, 1984
7. D'ale carnavalului, regia Aurel Mihele, Ghe. Nagy, 1958
8. Conu Leonida față cu reacțiunea, regie Sergiu Ionescu, 1985
9. Titanic vals, regia Dinu Cernescu, Teatru TV, 1992
10. Cuibul de viespi, regia Horea Popescu, 1987
11. Ultima oră, regia Dinu Cernescu, 1993
12. Steaua fără nume, regia Eugen Todoran, 1983
13. Jocul ielelor, regia Dan Necșulea, 1982

Arta teatrului. Bibliografie obligatorie de specialitate și didactica specialității

1. Apostol, Radu, Teatru ca metodă. Teatru educațional, UNATC Press, București, 2018
2. Brecht, Bertolt, Micul Organon pentru teatru, „Scrieri despre teatru”, Ed. Meridiane, București, 1971
3. Brook, Peter, *Spațiul gol*, Editura Unitext, trad. Marian Popescu, 1997 și Editura Nemira, 2014
4. Bețiu, Mihaela, *Elemente de analiză a procesului scenic*, UNATC Press, București, 2018
5. Boal, Augusto, *Jocuri pentru actori și non-actori*, Fundația Concept, București, 2005
6. Cojar, Ion, *O poetică a artei actorului*, Ed. Paideia, București, 1998
7. Darie, Bogdana, *Curs de arta actorului. Improvizatie*, UNATC Press, Buc, București, 2015
8. Darie, Bogdana; Sehlanec, Romina; Jicman, Andreea *Jocuri teatrale. Manual pentru clasele V-VIII*, UNATC Press, București, 2016

9. Darie, Bogdana; Sehlanec, Romina; Jicman, Andreea, Bădoi Victor, *Jocuri teatrale de la A la Z*, UNATC Press, București, 2018
10. Darie, Bogdana; Sehlanec, Romina; Jicman, Andreea, *Arta Teatrului pentru liceeni*, UNATC Press, București, 2017
11. Donellan, Declan, *Reguli și instrumente pentru jocul teatral*, Ed. Unitext, traducerea S. Stănescu și I. Ieronim, București, 2006
12. Goleman, Daniel, *Inteligența emoțională*, Curtea Veche Publishing, București, 2008
13. Pânișoară, Ion-Ovidiu, *Profesorul de success, 59 de principii de pedagogie practică*, Ed. Polirom, Colecția Collegium. Științele educației, Iași, 2009
14. Rotaru, Dana, *Jocuri teatrale. Manual pentru clasele 0-IV*, UNATC Press, București, 2016
15. Spolin, Viola, *Improvizație pentru teatru*, UNATC Press, București, 2008 (ediția completă) și 2014 (ediția prescurtată)
16. Stanislavski, Konstantin Sergheevici, *Munca actorului cu sine însuși* (vol.1) (vol. 2), Editura Nemira, București, 2013, 2014

Arta teatrului. Bibliografie facultativă de specialitate și didactica specialității

1. Allain, Paul și Harvie, Jen, *Ghidul Routledge de teatru și performance*, Ed. Nemira, București, 2012
2. Apostol, Radu, *Teatru social. Perspective asupra rolului teatrului în raport cu societatea*, UNATC Press, București, 2018
3. Barba, Eugenio, *O canoe pe hârtie, tratat de antropologie teatrală*, Ed. Unitext, București, 2003
4. Boldășu, Romina, *Despre expresivitatea corporală în arta actorului*, UNATC Press, București, 2019
5. Brook, Peter, *Fără secrete, gânduri despre actorie și teatru*, Editura Nemira, București, 2012
6. Ciocșirescu, Thomas, *Cuvântul în arta teatrului*, UNATC Press, București, 2018
7. Ciocșirescu, Thomas, *Curs de vorbire pentru actori și formatori*, UNATC Press, București, 2017
8. Covătariu, Valeria, *Cuvinte despre cuvânt*, Casa de editură Mureș, Tg-Mureș, 1996
9. Darie, Bogdana, *Arta Actorului, complex atitudinal în analiză interdisciplinară*, UNATC Press, București, 2018
10. Darie Bogdana, *Basmе și povestiri românești, Dramatizări pentru copii și adolescenți*, UNATC Press, București, 2019
11. Gheorghiu, Mircea: *Actorul și natura umană. Curs de arta actorului*, UNATC Press, București, 2017
12. Gîlea, Marius, *Despre improvizație*, UNATC Press, București, 2018
13. Gîlea, Marius, *Primii pași în arta actorului. Curs practic*, UNATC Press, București, 2017
14. Goleman, Daniel, *Inteligența socială*, Curtea Veche Publishing, București, 2007
15. Lecoq, Jacques, *Corpul poetic*, Ed. ArtSpect, Oradea, 2009
16. Lucaci, Liviu, *Nașterea actorului*, UNATC Press, București, 2017
17. Oprea, Crenguța L., *Strategii didactice interactive*, ed. a IV-a, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 2009
18. Rotaru, Dana, *Actorul român între teorie și practică*, UNATC Press, București, 2018
19. Stan, Sandina, *Tehnica vorbirii scenice*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1976
20. Stanislavski, K.S., *Viața mea în artă*, trad. I. Flavius și N. Negrea, Ed. Cartea Rusă, București, 1958

21. XXX, revista *Colocvii teatrale*, editată de Centrul de Cercetare - Arta Teatrului. Studiu și Creație din cadrul Universității de Arte „George Enescu” Iași, Facultatea de Teatru, Editura Artes (redactor coordonator conf. univ. dr. habil. Anca Ciobotaru)
22. XXX, revista *CONCEPT*, editată de Departamentul de Cercetare din cadrul UNATC „I.L.Caragiale” București, UNATC PRESS (redactor coordonator conf. univ. dr. Mihaela Bețiu)
23. XXX, revista *UNATC Journal of Drama Teaching*, editată de Master Pedagogie Teatrală UNATC, UNATC Press (redactor coordonator prof.univ.dr. habil. Bogdana Darie)

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA PENTRU
ARTE VIZUALE
(EDUCAȚIE PLASTICĂ / EDUCAȚIE VIZUALĂ /
EDUCAȚIE ARTISTICĂ)**

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru concursul de ocupare a posturilor didactice vacante urmărește afirmarea unor competențe profesionale prin aprofundarea unor concepte și orientări cu privire la educația artistică înțeleasă ca activitate creativă specifică și interdisciplinară de formare a tinerei generații.

La examenul de ocupare a posturilor vacante în învățământul preuniversitar se au în vedere atât însușirea temeinică și completă a conținutului teoretic pe care îl presupune limbajul vizual, istoria artelor vizuale, cât și conștientizarea funcțiilor lui practice, gramaticale și de tehnologie artistică. Cadrele didactice care se prezintă la concursul de titularizare sunt, în general, absolvenți de doar câțiva ani ai institutelor de învățământ superior. Din acest punct de vedere, concursul trebuie să ateste următoarele:

- stăpânirea cunoștințelor generale din științele educației asimilate în facultate, cu accent pe aplicațiile lor practice (proiectare, strategii didactice, mijloace de învățământ, creativitate);
- aplicarea creativă a informațiilor din didactica specialității dobândite anterior și îmbogățite prin experiența de catedră (limbaj plastic, noțiuni de gramatică a vizualului, tehnici artistice);
- preocupări de optimizare și ameliorare a mijloacelor de accesibilizare a conținutului programei școlare în funcție de particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor;
- calitatea documentării privind zone ale vizualului de interes în școala actuală: comunicare vizuală, vizualul în media socială, mass-media, modă, publicitate etc.;
- demonstrarea unor capacități de descoperire a mijloacelor și căilor specifice de cultivare și stimulare a creativității.

Caracterul integrator și multicultural al acțiunilor reprezentative pentru disciplina Educație plastică este dezvoltat în cadrul mai larg al demersului metodic. Învățarea în artă fiind gramaticală și tehnologică (și, doar în acest sens, operațională), punerea în aplicare a acestui conținut implică, din partea profesorilor, motivații de inovare și descoperire a unor strategii, modalități tehnice, mijloace și forme active pentru stimularea creativității vizuale a elevilor.

Acesta este obiectivul fundamental al împlinirii informației de specialitate, psihopedagogice și metodologice și criteriul evaluării muncii fiecărui cadru didactic, pe linia preconizată de reforma curriculară în curs de desfășurare în învățământul românesc de toate gradele.

COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC IN DOMENIUL ARIEI CURRICULARE ARTE – ARTE VIZUALE

- Competențe în aplicarea unor principii și metode de comunicare educațională.
- Competențe în domeniul teoriei, metodologiei și practicii evaluării.
- Competențe în domeniul didacticii limbajului de specialitate.
- Competențe legate de afirmarea propriei personalități, dorința de evoluție individuală și profesională continuă.
- Competența în elaborarea unor proiecte de specialitate sau interdisciplinare, individuale și/sau comune.
- Competențe de a concepe curriculum la decizia școlii.
- Competențe în structurarea și argumentarea propriilor atitudini estetice față de fenomenul cultural artistic.
- Competențe în utilizarea tehnologiilor informaționale specifice comunicării vizuale.

1. TEMATICA DE SPECIALITATE

ELEMENTE DE LIMBAJ ȘI MIJLOACE DE EXPRESIE PLASTICĂ, COMPOZIȚIA PLASTICĂ ȘI DECORATIVĂ, TEHNICI ȘI PROCEDEE DE LUCRU.

A. Elemente de limbaj plastic

1. Definiere, clasificare și ipostaze ale elementelor de limbaj plastic.
2. Potențele constructive și de expresie ale elementelor limbajului plastic.
3. Amplificarea posibilităților expresive ale elementelor de limbaj obținută prin diversificarea procedeele tehnice.

B. Mijloace de expresie plastică

1. Problematika mijloacelor de expresie plastică în artele vizuale.
2. Contrastul, tipuri de contraste, procedee de realizare;
3. Acordul, acorduri cromatice, procedee de realizare;
4. Contribuția ritmului (poziție, direcție mișcare) în reprezentarea expresivă și decorativă a spațiului plastic;
5. Studiul gamelor cromatice în realizarea armoniei și unității compoziționale;
6. Contrastele de linie, formă, culoare și valoare și rolul lor în organizarea compozițiilor cu unul sau mai multe centre de interes.

C. Compoziția

1. Compoziția, modalitate de organizare a suprafeței sau spațiului și utilizare a elementelor și a mijloacelor de expresie într-un sistem unitar echilibrat și armonios;
2. Tipuri de compoziție;
3. Structuri compoziționale organizate pe baza raportului armonic al secțiunii de aur;
4. Studiul structurilor naturale, interpretarea și organizarea lor în compoziție;
5. Probleme ale unității și echilibrului în compoziția dinamică a formelor;
6. Expresii plastice și decorative rezultate prin asamblare, multiplicare, metamorfozare, geometrizare, eliminare, adăugare;
7. Amplificarea posibilităților expresive ale elementelor de limbaj obținută prin diversificarea procedeele tehnice.
8. Problematika reprezentării și sugerării spațiului tridimensional, a volumului în plan, prin diferite mijloace de expresie valorică și cromatică;

D. Tehnici.

1. *Tehnici de desen* abordabile în învățământul de cultură generală: desenul în creion, în cărbune, în creioane colorate, în crete colorate, în peniță, în pensulă, laviul; materiale și instrumente folosite;
2. *Tehnici de gravură* abordabile în învățământul de cultură generală; utilizate în gravura fără acizi; pe scurt despre: monotipie, rafotipie, linogravură, xilogravură, pointe seche, litografie; instrumentele și materialele folosite;

3. *Tehnici de pictură*; suporturi, instrumente, vopsele, accesorii; pe scurt despre: acuarelă, tempera, tempera în emulsii, guașă, acrilice, pictura pe sticlă, pastelul, colajul, imprimeul textil, fresca, mozaicul, tapiseria;
4. *Tehnici de modelaj* - modelarea în lut sau plastilină a unor forme plate, sau a unor reliefuri pe diferite trepte de înălțime, a unor forme în ronde-bosse, prin diferite procedee și cu instrumente adecvate; tehnici în arta decorativă – ceramica, textile, modă; Analiza imaginii – component fundamental a formării culturii vizuale;
5. Spațiul muzeal și expozițional resursă complexă de analiză și creație;
6. Vestimentația; modelarea imaginii umane, prin mijloace specifice.
7. Probleme ale publicității prin imagine vizuală.
8. Particularități tehnice și de limbaj în spectacolul de animație.
9. Probleme ale receptării mesajului artistic în artele cinetice, citirea compoziției cinetice în teatru și film;
10. Analiza comparativă a mijloacelor de realizare a expresiei în teatru și film.

2. ISTORIA ARTEI UNIVERSALE ȘI ROMÂNEȘTI

A. ISTORIA ARTEI UNIVERSALE

Arta în Grecia antică: contextul istorico-cultural, etapizare, caracteristici, reprezentări și lucrări consacrate.

Arta Romei antice. contextul istorico-cultural, etapizare, caracteristici, reprezentări și lucrări consacrate.

Arta Evului Mediu: Occident, Bizanț și Țările Romane: construcțiile cu caracter religios și decorația sculpturală și picturală a acestora.

Renașterea: condiții istorico-culturale, caracteristicile curentului, arhitectura, artele plastice (arta lui: Sandro Botticelli, Filippo Brunelleschi, Donatello, Paolo Ucello, Masaccio, Piero della Francesca, Andrea Mantegna, Andrea del Verrocchio, Giovanni Bellini, Leonardo da Vinci, Michelangelo, Giorgione, Raffaello Sanzio, Tiziano Vecellio, Jan van Eyck, Hieronymus Bosch, Pieter Brueghel, Matthias Grünewald, Albrecht Dürer, Lucas Cranach, Hans Holbein etc.)

Manierismul: condiții istorico-culturale, caracteristicile curentului, arhitectura, artele plastice (arta lui: Benvenuto Cellini, Jacopo Tintoretto, Paolo Veronese, El Greco etc.)

Barocul și Rococo: contextul istorico-cultural, caracteristicile curentului, arhitectura, artele plastice și decorative (arta lui Caravaggio, Francisco de Zurbaran, Diego Velásquez, Nicolas Poussin, Georges de la Tour, Peter Paul Rubens, Rembrandt, Johannes Vermeer, Gian Lorenzo Bernini etc.)

Clasicismul. Arta secolului al XVII-lea în Franța: contextul istorico-cultural, caracteristicile curentului, arhitectura, artele plastice și decorative (arta lui Nicolas Poussin, Charles Le Brun etc.)

Neoclasicismul și Revoluția franceză. Stilul Empire: contextul istorico-cultural, caracteristicile curentului, arhitectura, artele plastice și decorative (arta lui: Jean Baptiste Pigalle, Antoine Watteau, Antonio Canaletto, Thomas Gainsborough, Francesco Goya, Louis David, Jean-Auguste Dominique Ingres etc.)

Romantismul: contextul istorico-cultural, caracteristicile curentului, arhitectura, artele plastice și decorative (arta lui: Theodore Gericault, Eugene Delacroix, William Turner, John Constable etc.)

Realismul: contextul istorico-cultural, caracteristicile curentului, arhitectura, artele plastice și decorative (arta lui: Camille Corrot, Jean Francois Millet, Honore Daumier, Gustave Courbet, etc.)

Impresionism, postimpresionism, neoimpresionism în arta europeană: contextul istoricocultural, caracteristicile curentelor, artele plastice și decorative (arta lui: Claude Monet, Edgar Degas, Pierre-August Renoir, Camille Pissaro, Auguste Rodin, Georges Seurat, Paul Cezanne, Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Paul Signac etc.)

Arta secolului XX: condiții istorico-culturale, caracteristicile curentelor, artele plastice și decorative în:

- ***Symbolism*** (arta lui: Odilon Redon, James Ensor, Gustav Klimt)
- ***Art Nouveau, Secession, Jugendstil, Arta 1900*** (arta lui: Antonio Gaudi, Gustav Klimt, Henri de Toulouse-Lautrec, Egon Schiele, Alfons Mucha, Pierre Bonnard),
- ***Cubism*** (arta lui: Pablo Picasso, Georges Braque, Robert Delaunay),
- ***Fovism*** (arta lui Henri Matisse, Andre Derain, Maurice de Vlaminck),
- ***Dadaism*** (arta lui: Marcel Duchamp, Francis Picabia, Man Ray),
- ***Futurism*** (arta lui: Umberto Boccioni, Giacomo Balla, Carlo Carra),
- ***Expresionism*** (arta lui: Ernst Ludwig Kirchner, Oskar Kokoschka, Vasili Kandinsky, Franz Marc, Amadeo Modigliani, Otto Dix, Emil Nolde, Edward Munch),
- ***Arta abstractă*** (arta lui: Vasili Kandinsky, Paul Klee, Piet Mondrian, Juan Miro, Kazimir Malevici, Alexander Rodchenko, Victor Vasarely)
- ***Suprerealism*** (arta lui: Giorgio de Chirico, Rene Magritte, Salvador Dali, Frida Kahlo, Alberto Giacometti etc),
- ***Noul realism*** (arta lui: Georgia O'Keefe, Diego Rivera, Edward Hopper),
- ***Expresionism abstract*** (arta lui: Jackson Pollock, Willem de Kooning, Lucio Fontana, Frank Stella, Mark Rothko etc.)
- ***Arta Pop*** (arta lui: Robert Rauschenberg, Andy Warhol, Roy Lichtenstein, Lucian Freud, David Hockney, Francis Bacon, Chuck Close)
- ***Arta conceptuală*** (arta lui: Sol LeWitt, Joseph Beuys, Joseph Kosuth, Nam June Paik, Christo și Jeanne-Claude, Richard Serra, Yoko Ono)
- ***Postmodernism*** (arta lui: Cindy Sherman, Jean-Michel Basquiat, Keith Haring, Anselm Kiefer, Jeff Koons, Damien Hirst, Ai Weiwei, Marina Abramovici, Yayoi Kusama Gilbert & George, Diane Arbus, Christian Boltanski, Nan Goldin, Jasper Jones, Anish Kapoor, Arnulf Rainer etc.);

B. ISTORIA ARTEI ROMÂNEȘTI

Primele manifestări artistice pe teritoriul românesc: picturile din paleolitic și neolitic,

ceramica veche-caracteristici de formă, cromatică și ornamentație, arta geto-dacică în perioada secolului I î.H – I d.H, arta daco-romană vestigii arheologice ale unor manifestări artistice, începuturile artei creștine pe teritoriul românesc- bazilici și obiecte de cult.

Monumente de arhitectură, ansambluri picturale și opere de artă reprezentative ale perioadei medievale românești: cristalizarea unor stiluri arhitectonice bisericesti tipice, pictura murală – ansambluri și școli, metaloplastia, artele textile, miniatura și primele tipărituri românești.

Arta românească în secolele XVIII-XIX: evoluția portretului ca gen pictural de sine stătător, afirmarea tendințelor realiste în pictură, stilul brâncovenesc în arhitectura civilă și bisericească, barocul și arhitectura civilă în Țările Române.

Orientări culturale și artistice în arta românească a secolului al XIX-lea – arhitectura, sculptura (arta lui: Karl Storck, Ion Georgescu, Ștefan Ionescu-Valbudea), pictura (arta lui: Constantin Daniel

Rosenthal, Constantin Lecca, Carol Popp Szathmary, Gheorghe Tattarescu, Theodor Aman, Nicolae Grigorescu, Ion Andreescu, Ștefan Luchian).

Personalități ale artei moderne românești în secolul al XX-lea (arta lui: Dimitrie Paciurea, Constantin Brâncuși, Ion Jalea, Oscar Han, Romulus Ladea, Octav Băncilă, Francisc Șirato, Camil Ressu, Nicolae Tonitza, Iosif Iser, Theodor Pallady, Gheorghe Petrașcu, Jean Al. Steriadi, Alexandru Ciucurencu, Corneliu Baba, Constantin Baraschi, Gheza Vida, Ștefan Szony, Geta Brătescu, Horia Bernea, Hans Mattis-Teutsch, Aurel Ciupe, Ana Lupaș, Cella Neamțu etc.)

BIBLIOGRAFIE

Tematica de specialitate; istoria artei universale și românești

1. Achiței, Gh., *Artă și experiență*, Ed. Albatros, București, 1974
2. Achiței, Gh., *Frumosul dincolo de artă*, Ed. Meridiane, București, 1988
3. Antal, F., *Clasicism și romantism*, Ed. Meridiane, București, 1971
4. Argan, G. C., *Arta modernă*, Ed. Meridiane, București, 1982
5. Arnheim, R., *Arta și percepția vizuală*, Ed. Polirom, București, 2011
6. Arnheim, R., *Forța centrului vizual*, Ed. Polirom, București, 2012
7. Bazin, G., *Clasic, baroc, rococo*, Ed. Meridiane, București, 1970
8. Bayard Pierre, *Cum se ameliorează operele ratate*, Ed. Art, București, 2009
9. Berence, F., *Renașterea italiană*, Ed. Meridiane, București, 1969.
10. Berger John, *Feluri de a vedea*, Ed. Vellant, București, 2018
11. Berger, R., *Descoperirea picturii*, vol. I-III, Ed. Meridiane, București, 1975;
12. Berlogea, Ileana, *Teatrul și societatea contemporană*, Editura Meridiane, 1985
13. Bloch, R., *Roma și destinul ei*, Ed. Meridiane, București, 1985.
14. Bode, W von, *Maeștrii picturii olandeze și flamande*, Ed. Meridiane, București, 1974.
15. Bonnard, A., *Civilizația greacă*, Ed. Științifică, București, 1967.
16. Bouleau, M., *Geometria secretă a pictorilor*, Editura Meridiane, 1978
17. Botez-Crainic Adriana, *Istoria artelor plastice*, vol. I-III, Editura Didactică și Pedagogică, 2004 – 2011
18. Bourdieu Pierre, *Regulile artei*, Ed. Art, București, 2012
19. Biciușcă Florin, *Geometria simbolică*, Ed. Paidea, 2008
20. Brion, M., *Arta abstractă*, Ed. Meridiane, București, 1972;
21. Brion, M., *Pictura romantică*, Ed. Meridiane, București, 1972
22. Burke, E., *Despre sublim și frumos*, Ed. Meridiane, București, 1981
23. Cărăbaș Irina, *Realismul socialist cu fața spre trecut. Instituții și artiști în România: 1944-1953*, Ed. Idea Design & Print, Cluj-Napoca, 2017
24. Cârneli Magda, *Artele plastice în România 1945-1989 Cu o addenda 1990-2010*, Ed. Polirom, București, 2013
25. Constantin, Paul, *Arta 1900*, Ed. Meridiane, București, 1973

26. Cristea, M., *Sistemul educațional și personalitatea. Dimensiunea estetică*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1995.
27. Dabner David, *Design grafic. Principiile și practica designului grafic*, Ed. Rao, București, 2005
28. Danto, A. C., *Transfigurarea locului comun*, Ed. Idea, Cluj-Napoca, 2012
29. de Micheli, M., *Avangarda artistică a secolului XX*, Ed. Meridiane, București, 1968
30. Delvoye, C., *Arta bizantină*, vol. I-II, Ed. Meridiane, București, 1976.
31. Duby, G., *Arta și societatea, 980–1420* (vol. I-II), Ed. Meridiane, București, 1987.
32. Dumitrescu, Zamfir, *Structuri geometrico-plastice*, Ed. Meridiane, București, 1984;
33. Dumitrescu, Zamfir, *Caiete de perspectivă artistică*, vol. I, NOI Media Print, 2007;
34. Eco, Umberto (coordonator), *Istoria frumuseții*, București, Editura RAO, 2006;
35. Eco, Umberto (coordonator), *Istoria urâtului*, București, Editura RAO, 2007;
36. Elsen, A., *Temele artei* (vol. I și II), Ed. Meridiane, București, 1983
37. Enescu, Theodor, *Scrieri de artă, Stefan Luchian și spiritul modern în pictura românească*, ediție îngrijită de Ioana Vlasiu, București, Editura Meridiane, 2000
38. Faure, E., *Istoria artei*, vol. I-V, Ed. Meridiane, București, 1970
39. Fleming, W., *Arte și idei* (vol. I și II), Ed. Meridiane, București, 1983
40. Florian, M., *Metafizică și artă*, Ed. Echinoc, Cluj, 1992
41. Flusser, Vilem, *Pentru o filosofie a fotografiei. Texte despre fotografie*, Cluj-Napoca, Idea Design and Print, 2003;
42. Gherasim, Marin, *A patra dimensiune*, Pitești, Editurii Paralela 45, 2005;
43. Gombrich, E.H., *O istorie a artei*, Ed. Meridiane, București, 1975.
44. Grigorescu, D., *Cubismul*, Editura Meridiane, București, 1972.
45. Grigorescu, D., *Expresionismul*, Editura Meridiane, București, 1969
46. Grigorescu, D., *Pop art*, Editura Meridiane, București, 1975.
47. Hasan, Yvonne, *Paul Klee și pictura modernă*, Ed. Meridiane, București, 1999;
48. Havel, M., *Tehnica tabloului*, Ed. Meridiane, București, 1988;
49. Heinzl Tincuța, *Artă, spațiu și memorie în epoca digitală*, Ed. Paidea, 2009
50. Hocke, G., R., *Lumea ca labirint*, Ed. Meridiane, București, 1973.
51. Hogarth, W., *Analiza frumosului*, Ed. Meridiane, București, 1981
52. Iacob Bogdan Teodor, *De la patos la cinism. Atitudini artistice moderne și contemporane în fața istoriei*, Ed. Eikon, 2013
53. Joly, Martine, *Introducere în analiza imaginii*, Editura All, 1998
54. Julius, Anthony, *Transgresiuni. Ofensele artei*, Ed. Biblioteca Națională a României, București, 2008
55. Kandinsky W., *Spiritualul în artă*, Ed. Meridiane, București, 1994;
56. Kessler Erwin, *ceARTă*, Ed. Nemira, București, 1997
57. Kessler Erwin, *X:20 – O radiografie a artei românești după 1989*, Ed. Vellant, 2013
58. Kiraly, Aurora (coordonator), *Fotografia în arta contemporană. Tendințe în România, după 1989*, Ed. Unarte, București, 2006;

59. Knobler, N., *Dialogul vizual*, vol. I, II, Ed. Meridiane, București, 1983
60. Lăzărescu, L., *Pictura în ulei*, Editura Sigma Plus, Deva, 1996
61. Lhote, A., *Tratate despre peisaj si figură*, Ed. Meridiane, București, 1969.
62. Lutzeller, H., *Drumuri spre artă* (vol. I si II), Ed. Meridiane, București, 1986
63. Masek, V., E., *Arta de a fi spectator*, Editura Meridiane, 1986
64. Manescu, Mihail, *Mental si senzorial – identitate vizuală în secolul XX*, Bistrița, Editura Aletheia, 2006;
65. Millet Catherine, *Arta contemporană: istorie și geografie*, Ed. Vellant, București, 2017
66. Nanu, Adina, *Arta pe om*, Editura Compania, 2001
67. Nanu, Adina, *Artă, stil, costum*, Editura Meridiane, 1976
68. Nanu, Adina, *Bărbatul si moda*, Editura Polirom, Iași, 2010
69. Nanu, Adina, *Vezi? Comunicarea prin imagine*, Editura Vizual, 2002
70. Oprescu, G., *Manual de istoria artei*, Ed. Meridiane, București, 1985-1986.
71. Panofsky, E., *Renaștere și renașteri în arta occidentală*, Ed. Meridiane, București, 1974
72. Pareyson, L., *Estetica. Teoria formativității*, Ed. Universul, București, 1977
73. Pavel, Amelia, *Pictura românească interbelică. Un capitol de artă europeană*, Editura Meridiane, 1996
74. Pepino, C., *Automate, idoli, păpuși*, Editura Alma Galați, 1998
75. Petrovici, V., *Lumină si culoare în spectacol*, Editura Albatros, 1974
76. Plesu, A., *Călătorie în lumea formelor*, Ed. Meridiane, București, 1986
77. Popescu, T., *Concepte și atitudini estetice*, Ed. Meridiane, București, 1983
78. Preda Sânc, Marilena, *Arta video-digitală*, București, Editura Coresi, 2005;
79. Prut, C., *Dicționar de artă modernă*, Editura Albatros, 1972
80. Read, H., *Originea formei în artă*, Ed. Universul, București, 1971
81. Rewald, J., *Istoria impresionismului*, Editura Meridiane, București, 1974
82. Rewald, John, *Postimpresionismul*, vol. I si II, Ed. Meridiane, București, 1978;
83. Riegl, A., *Istoria artei ca istorie a stilurilor*, Editura Meridiane, București, 1998.
84. Rosenkranz, K., *O estetică a urâtului*, Ed. Meridiane, București, 1984
85. K. Ruhrberg, M. Schneckenburger, C. Frike, K. Honnef, Ingo F. Walther (ed.), *Art of the 20th Century*, Taschen, 2005;
86. Schiller, Fr., *Scrieri estetice*, Ed. Univers, București, 1981
87. Sandler, Egon, *Icoana, imaginea nevăzutului. Elemente de teologie, estetica, tehnica*, București, Editura Sofia, 2005;
88. Sontag Susan, *Despre fotografie*, Ed. Vellant, București, 2018
89. Stoiciu, Florin, *Materialitatea în gravura. Tehnici și maniere*, București, Editura Tehnica, 2007;
90. Stoiciu, Florin, *Tehnici și maniere ale gravurii*, București, Ed. Polirom, 2010;
91. Suchianu, D., I., *Cinematograful, acest necunoscut*, Editura Dacia, Cluj, 1973
92. Tatarkiewicz, W., *Istoria esteticii*, vol. I- IV, Ed. Meridiane, București, 1978

93. Toma, Iulian –Dalin, *Muzeul contemporan. Programe educaționale*, Ed. Institutul European, Iași, 2007
94. Vanoye, F. și Anne Goliot- Lete, *Scurt tratat de analiză filmică*, Editura All, 1995
95. Velescu C.R., *Brâncuși inedit – Însemnări și corespondență*, Ed. Humanitas, București, 2004
96. Vlasiu, Ioana, *Anii '20. Tradiția și pictura românească*. București, Editura Meridiane, 2000
97. Zamfirescu, I., *Istoria universală a teatrului*, Editura pentru literatură universală, 1966 – 1970
98. Wong Regina, *Arta minimalismului*, Ed. Baroque Books & Arts, 2017
99. Woodford Susan, *Looking at pictures*, Ed. Thames & Hudson, Marea Britanie, 2018
- 100.**** *Istoria artelor plastice în România*, vol. I-II, Editura Meridiane, București, 1980.
- 101.**** *Istoria ilustrată a picturii*, Ed. Meridiane, București, 1973.
- 102.**** *Dicționar de arta – forme, tehnici, stiluri artistice*, vol. I , II, Ed. Meridiane, București, 1998

3. DIDACTICA SPECIALITĂȚII

Educația estetică – dimensiune integratoare a disciplinelor plastice în educație.

- dimensiunile educației: delimitări conceptuale, tipologia dimensiunilor educației;
- educația estetică: obiective, principii, metode și forme de realizare;
- creativitatea în lecția de educație plastică: modalități de dezvoltare a creativității, formarea gândirii critice, reflexive, autonome și creative.

Delimitări conceptuale în asimilarea gramaticii limbajului vizual.

- concepte esențiale: capacitate, abilitate, pricepere, deprindere, cunoștință procedurală, competență și relațiile dintre ele - definiții, exemple;
- spontaneitate și algoritm (convenții) în asimilarea gramaticii vizualului;
- exprimarea plastică și cele trei câmpuri: gestic, vizual, mental (intelectiv);
- inteligența emoțională și activitățile vizual – plastice.

Conceptul de alfabetizare vizuală și probleme metodice specifice asimilării limbajului vizual.

- culoarea, limbaj prioritar în creația copilului și în educația plastică;
- evoluția figurii umane în creația copiilor;
- particularități de viziune și limbaj plastic în compozițiile elevilor preadolescenți și adolescenți;
- probleme metodice specifice diferitelor vârste în însușirea noțiunilor despre culoare, linie și formă spațială- aprecieri și puncte de vedere personale;

Rolul, importanța și locul artelor plastice în sistemul de învățământ preuniversitar (gimnazial, liceal).

- principii didactice, obiectivele disciplinei, strategii, paradigme, aspecte interdisciplinare în predarea disciplinelor plastice;
- importanța și scopul instructiv-educativ al Educației plastice/Educației artistice/Educației
- vizuale ca obiect de învățământ;

Curriculumul școlar pentru disciplinele plastice.

- curriculum: definiție, evoluție, structură, componente structurale, modele curriculare, funcții, tipologie, arii curriculare;
- produse curriculare: plan cadru, programe școlare, manuale, auxiliare didactice-delimitări conceptuale;

Contribuția disciplinelor plastice (Arte vizuale - Educație plastică, Educație vizuală, Educație artistică) în dezvoltarea competențelor – cheie europene și formarea profilului educațional al absolventului din învățământul preuniversitar.

- competențe cheie, competențe generale, competențe specifice: definiții, relații, scop;
- finalitățile predării disciplinelor plastice: ideal educațional, scop educațional, obiective educaționale (profilul creatorului și consumatorului de artă);
- locul educației vizual-plastice în planurile de învățământ;

Paradigme pedagogice contemporane în predarea-învățarea-evaluarea disciplinelor plastice.

- învățământul centrat pe elev și învățământul centrat pe competențe;
- situația de învățare și experiența de învățare;
- tratare diferențială și personalizată în scopul ocrotirii spontaneității native specifice fiecărui elev;
- lecția teoretică și activitatea practică de atelier-învățarea experiențială;

Elemente esențiale ale comunicării didactice vizuale.

- comunicarea didactică: delimitări conceptuale, tipologie, funcții, modele ale comunicării;
- comunicarea prin imagine: compoziția vizual-plastică și lectura operei de artă- scheme compoziționale, tipologia compozițiilor plastice, centre de interes, cromatică, ecleraj, limbajul vizual-plastic (punct, linie, pată, formă, culoare);
- dinamica relației profesor-elev în procesul de învățământ, ca act de comunicare: caracteristicile și semnificațiile educaționale ale relației profesor-elev, tipuri de relații;

Activitatea de joc și jocul de creație în lecțiile de educație plastică din școală.

- jocul metodă de învățare semidirijată: jocul didactic și jocul de creativitate- delimitări conceptuale;
- jocul didactic: definiție, funcții, tipologie (de mișcare, de dezvoltare socio-emoțională, de stimulare intelectuală), scopul, sarcina jocului, conținutul și regulile jocului didactic;
- stimularea creativității și originalității plastice a elevilor prin: imagini fabuloase sau fantastice, prin substituirii, combinări șocante, deformări, divizări, aglutinări, decorarea lucrurilor, ființelor, ideilor, sentimentelor, metoda rotirii planșei în jurul centrului ei sau lumea pe dos, metoda memoriei lucrurilor, metoda planșelor colective, etc;

Acțiunile procesului didactic în lecția de Arte vizuale - Educație plastică, Educație vizuală, Educație artistică.

- procesul de învățământ: concept, caracteristici, componente, funcții, forme;
- acțiunile procesului didactic: predarea, învățarea, evaluarea- delimitări conceptuale, definiții, stiluri, caracteristici;
- valorificarea experienței proprii de atelier (artist plastic) în predarea-învățarea-evaluarea conținuturilor plastice;

Lecția de Educație plastică/Educație artistică/Educație vizuală și specificul ei.

- lecția: principala formă de organizare a procesului de învățământ;
- tipologia lecțiilor de artă, caracteristici, etape: lecția de desen după natură, lecția metodică, lecția de evaluare, lecția de desen din imaginație și memorie.
- abordarea simultană a noțiunilor teoretice și practice în asimilarea limbajului vizual în cadrul lecției de artă.
- forme de organizare a activității didactice: clasificare, caracterizare, avantaje/dezavantaje și limite.

Activitatea practică (de atelier), forma de organizare a procesului de învățare, a limbajului plastic și de stimulare a creativității elevilor, de organizare, desfășurare, conducere și evaluare la disciplina Educație plastică și în învățământul de artă.

- abilități practice de exprimare plastică (deprinderi): delimitări conceptuale, caracteristici;
- metode și strategii ale formării abilităților practice (deprinderilor) de exprimare plastică-învățarea experiențială, metode bazate pe acțiune, metode de explorare;
- instrumente, mașini și materiale folosite pentru formarea și dezvoltarea abilităților practice la Educație plastică/Educație artistică/Educație vizuală și în învățământul de artă.

Operaționalizarea demersului didactic pentru disciplinele plastice și învățământul de artă.

- obiectivele operaționale: delimitări conceptuale, operaționalizare;
- modele de operaționalizare a obiectivelor: R. Mager și taxonomia lui Bloom;
- delimitări conceptuale, relația competențe generale – competențe specifice – obiective operaționale;

Proiectarea - demers de organizare anticipată a activității didactice în lecția de Educație plastică și în învățământul de artă.

- programa școlară: structura, definirea și corelarea elementelor de structură a programei școlare, aplicare contextuală;
- planificările anuale și proiectarea unităților de învățare: structură, funcții;
- proiectul de lecție: definiție, obiective operaționale, conținuturi, activități, structură, tipologie, rol;

Aspecte specifice ale învățării gramaticii limbajului vizual.

- învățarea observațională, învățarea experimentală, învățarea prin exersare practică, învățarea prin analogie, învățarea intuitivă, învățarea prin deducție și descoperire, învățarea prin analiză-sinteză, învățarea prin joc, învățarea prin proiect, învățarea prin parcurgerea etapelor oricărui proces de creație, învățarea prin cooperare;

Tendințe de modernizare în domeniul educației vizuale și a didacticii acesteia.

- dezvoltarea sensibilității artistice a elevilor prin învățarea integrată, experiențială și activ-participativă;
- modernizarea mijloacelor de instruire-învățare utilizate în transmiterea noțiunilor teoretice și practice -modalități de integrare a resurselor TIC;
- resurse complexe de acumulare de cunoștințe în specialitate, analiză, interpretare și creație: spațiul expozițional și muzeal, proiectele de documentare, concursurile și olimpiadele școlare;

Mijloace de învățământ utilizate în lecția de Educație plastică, Educație vizuală, Educație artistică și în învățământul de artă.

- definirea mijloacelor de învățământ, modalități de integrare în procesul de predare- învățare-evaluare, funcții, tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor, mijloace tehnice de instruire.
- importanța utilizării mijloacelor de învățământ pentru realizarea unei lecții de calitate;
- utilizarea tehnologiilor și a resurselor digitale – pentru a evidenția avantajele pe care digitalul le aduce în planul predării-învățării-evaluării;

Metode și procedee didactice utilizate în lecția de Educație plastică, Educație vizuală, Educație artistică și în învățământul de artă.

- strategia didactică, metoda didactică, procedeul didactic: delimitări conceptuale, tipologii, funcții;
- metode didactice de predare-învățare a noțiunilor și tehnicilor artistico-plastice în școală: experimentul, exercițiul practic, demonstrația, observarea sistematică, studiul de caz, învățarea prin descoperire, investigația, modelarea, demonstrația cu obiecte reale, demonstrația cu imagini, demonstrația grafică, proiectul, metoda lucrărilor practice, învățarea prin joc, învățarea prin simulatoare, învățarea cu ajutorul computerelor;
- eficiența și limitele diferitelor metode și procedee de studiu după natură în școală: metoda modelării (modelul în educația plastică);
- tipologia exercițiilor și experimentelor practice desfășurate în orele de educație plastică și în orele de atelier de specialitate;

Strategii, metode și tehnici didactice de stimulare și deblocare creative.

- exerciții, metode vizual-plastice de încălzire a mâinilor, ochilor și a minții imaginative, explorări vizuale formice, metode colective, metode structural- obiectuale;

- metode creative: spălarea picturilor, metoda petelor întâmplătoare, metoda substituției, transpunerea atributelor de la un element la altul, metoda umbrelor colorate, metoda obiectelor îmbrăcate/acoperite, metoda memoria lucrurilor, metoda punctelor unite cu linii, viziunea elastică a lumii, metoda descompunerii și aglutinării cu alte elemente, metoda trecerii de la tridimensional la bidimensional și invers, metoda elementelor geometrice (Tangram), decorarea lucrurilor, ființelor, ideilor, sentimentelor, metoda ochilor închiși, origami abstract, metoda desenului pliat.

Modalități de evaluare specifice disciplinelor plastice.

- definiția evaluării, funcțiile acesteia, tipologia și rolul evaluării în procesul de învățământ și în special în lecția de educație plastică;
- metode de evaluare specifice lecției de educație plastică sau atelierului de artă: testul,
- portofoliu, proba de evaluare practică, proiectul, evaluarea dialogată, grile de reflecție, autoevaluarea, analiza de imagine;
- demonstrarea eficienței evaluării în lecția de educație plastică.

BIBLIOGRAFIE

Didactica specialității

1. Ailincăi, C., *Gramatica formelor vizuale*, Ed. Paralela 45, București, 2000;
2. Anuțuța, L., Anuțuța, P., *Jocurile de creativitate*, Ed. Excelsior, Timișoara, 1997;
3. Amabile, Teresa M., *Creativitatea ca mod de viață*, Ed. Știința & Tehnica, București, 1997;
4. Albu Gabriel, *O psihologie a educației*, Ed. Institutul European, Iași, 2005;
5. Albușescu Ion, Catalano Horațiu, *Sinteze de pedagogie generală*, Ed. Didactica Publishing House, București, 2020;
6. Antonesei, L., *Introducere în pedagogie. Dimensiuni axiologice și transdisciplinare ale educației*, Ed. Polirom, Iași, 2002;
7. Bocoș, Mușata-Dacia, *Instruirea interactivă*, Ed. Polirom, Iași, 2013;
8. Ceobanu, Ciprian, *Învățarea în mediul virtual*, Ed. Polirom, Iași, 2016;
9. Cioca, Vasile, *Jocul de-a arta*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2007;
10. Cioca, Vasile, *Imaginea și creativitatea vizual plastică*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2007;
11. Cioca V., *Jocul de-a / cu arta*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2019;
12. Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005;
13. Cucos, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, 1996;
14. Cucos, C., *Psihopedagogie pentru examenul de definitivat și gradele didactice*, Editura Polirom, 1998;
15. Dănilă, I., *Pedagogia ludens – o alternativă educațională*, în "Studii și cercetări științifice", Univ. Bacău, DPPD, seria Științe socio-umane (Psihologie-Pedagogie-Metodică), nr. 3, p. 32-36, 2000;
16. Dulamă, Maria Eliza, *Dezvoltarea creativității și a abilităților practice*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010;
17. Dulamă Maria Eliza, *Didactică axată pe competențe*, ediția a 2-a, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2012;

18. Dulamă Maria Eliza, *Despre competențe*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2011;
19. Dulamă, Maria Eliza, *Metodologii didactice activizante. Teorie și practică*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2008;
20. Dulamă, Maria Eliza, *Cum îi învățăm pe alții să învețe*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2009;
21. Hardy, Tom (ed.), *Art Education in a postmodern world*, Intellect Books, Bristol, 2006;
22. Huizinga, J., *Homo ludens*, Ed. Humanitas, București, 1998;
23. Ionescu, M., Chiș, V. (coord.), *Pedagogie. Suporturi pentru formarea profesorilor*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001;
24. Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Științifică, 1990;
25. Nicola, I., *Tratat de pedagogie școlară*, EDP, 1996;
26. Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002;
27. Pânișoară, I.-O., *Comunicarea eficientă*, ediția a III-a, revăzută și adăugită, Editura Polirom, Iași, 2006;
28. Panțuru, S., *Elemente de teoria și metodologia instruirii*, Editura Universității "Transilvania", Brașov, 2002;
29. Philippe, W., Anne, C., Dominique, E., *Psihologia desenului la copil*, Ed. TREI., 2008;
30. Roco, Mihaela, *Creativitate și inteligența emoțională*, Ed. Polirom, Iași, 2004;
31. Stan, Emil, *Pedagogie postmoderna*, Ed. Institutul European, Iași, 2003;
32. Stan, Emil, *Managementul clasei*, Ed. Aramis, București, 2003;
33. Șchiopu, U., Verza, E., *Psihologia jocului*, EDP, București, 1976;
34. Toma, Iulian-Dalin, *Arhiva română de arte vizuale – ROVAA 2*, Ed. Printech, București, 2008;
35. Toma, Iulian-Dalin, *Arhiva română de arte vizuale – ROVAA 3*, Ed. Printech, București, 2009;
36. Toma, Iulian-Dalin, *Muzeul contemporan. Programe educaționale*, Ed. Institutul European, Iași, 2007;
37. **** *Teorii ale limbajului. Teorii ale învățării*, Editura Politică, București, 1988.

Notă:

Sunt obligatorii documentele școlare reglatoare valabile în anul școlar în care se susține examenul: planuri-cadru, programe școlare, programele pentru examenele și evaluările naționale, reperatele metodologice și manualele cuprinse în Catalogul manualelor școlare, valabile în învățământul preuniversitar în anul susținerii examenului.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA PENTRU
COREGRAFIE**

**- București -
2023**

PREZENTARE

Prezenta tematică pentru concurs vine în ajutorul cadrelor didactice, pentru a preîntâmpina eventualele disfuncționalități determinate de pregătirea lor inițială, pentru a actualiza cunoștințele de specialitate și de pedagogie, de a le racorda pe toate acestea la direcțiile reformei învățământului din România.

Prezenta programă, temele de specialitate servesc personalității creatoare, competențelor specifice profesiei în conformitate cu unitățile de competență pentru profesia de cadru didactic. În elaborarea curriculumului de față au fost luate în considerație atât cercetările în domeniul curricular, tendințele pe plan internațional, cât și opiniile unor profesori cu o bogată experiență artistică și didactică.

Programa de față se adresează absolvenților instituțiilor de învățământ superior artistic care vor desfășura activități didactice în cadrul ariei curriculare: arte, specialitatea: coregrafie din învățământul preuniversitar.

Prezenta programă urmărește:

- consolidarea pregătirii de specialitate corespunzătoare competenței didactice a profesorului de coregrafie;
- actualizarea bazei teoretice și practice privitoare la aspectele didactice fundamentale care se leagă de realizarea educației artistice în învățământul general și de specialitate;
- corelarea conținuturilor de specialitate cu planul cadru și curriculum național în vigoare;
- rezolvarea problemelor de didactică în procesul de învățământ – predare, învățare, evaluare la diferite specialități, ținând cont de ciclurile curriculare dar și de nivelul aptitudinilor artistice ale elevilor;
- dezvoltarea capacităților de interpretare intra și interdisciplinare a conținuturilor și de formare a unei culturi curriculare;
- valorificarea conținuturilor disciplinei prin construirea unui demers didactic modern, prin proiectare structurată, prin organizarea unor activități de învățare centrate pe nevoile și interesele elevilor, care să faciliteze învățarea eficientă de către elevi, a conținuturilor specifice disciplinei;
- dezvoltarea capacităților de evaluare a cunoștințelor și deprinderilor dobândite de elevi cu ajutorul întregului set de instrumente și tehnici de evaluare și reglarea demersului didactic pe baza interpretării informațiilor oferite de rezultatele evaluării.

Datorită caracterului preponderent practic al disciplinelor artistice, profesorul trebuie să facă demonstrația că are capacitatea de a parcurge procesul instructiv - educativ la un nivel artistic convingător. De aceea toți absolvenții instituțiilor de învățământ superior, susțin înaintea probei scrise și o probă practică în specialitatea pentru care s-au pregătit, astfel că examenul pentru ocuparea posturilor vacante din învățământul preuniversitar constă în susținerea a două probe:

- a) probă practică (conform anexei 3 la Metodologie);
- b) probă scrisă.

Pentru a realiza transferul deprinderilor artistice, în cadrul căruia se obține modelarea intenționată a personalității elevului ca viitor consumator de artă sau viitor balerin, cadrul didactic trebuie să utilizeze forța educativă a exemplului personal. Prin conținuturile puse la dispoziție de prezenta programă, profesorul care predă una dintre disciplinele din specialitatea coregrafie va produce dovada concretă a faptului că stăpânește în mod profesionist disciplina pe care o predă, înlăturându-se astfel posibile cazuri de impostură sau de degradare în timp a capacităților artistice și pedagogice ale cadrelor didactice și constituind totodată o garanție a profesionalismului în învățământul artistic.

Prezenta programă se adresează absolvenților învățământului superior de lungă durată cu specializarea „Creație - Pedagogie Coregrafică” pentru ocuparea posturilor/catedrelor din școli și licee de artă și este valabilă și pentru absolvenții aparținând minorităților naționale.

COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC

În procesul de predare - învățare - evaluare cadrul didactic trebuie să fie capabil:

- să cunoască conținuturile științifice ale disciplinei și să opereze corect și adecvat cu limbajul specific necesare praxisului coregrafic școlar;
- să opereze cu analogii stilistice și creative între arte, în perspectivă interdisciplinară, ca o unitate a competenței de specialitate în plan teoretic;
- să motiveze elevii/ elevul în/ pentru formarea deprinderilor și aptitudinilor specifice;
- să utilizeze și să dezvolte valențele creative ale elevilor/ elevului în lecția de dans;
- să aibă capacitatea de a construi demersuri didactice interactive și să-și adapteze strategiile didactice la conținuturi;
- să utilizeze documentele școlare reglatoare în spiritul principiilor didactice în specialitatea respectivă, pentru aplicarea adecvată a programei școlare în vederea unui demers didactic eficient;
- să posede o gândire critică privitoare la creațiile coregrafice, având o atitudine reflexivă asupra dansului, precum și disponibilitatea de a transfera în viața socială valori estetice, ca alternative la manifestările de tip kitsch.
- să dețină capacitatea de a comunica cu clasa /elevul.
- capacitatea de a funcționa ca element integrator al valorilor culturale în comunitatea locală și națională.

TEMATICA DE SPECIALITATE

I. ISTORIA BALETULUI

I. Istoria artei coregrafice

I.1. Dansul în Antichitate

I.1.1 Dansul ritual și ceremonial în Grecia antică

I.1.2 Dansul în Roma antică. Forme de manifestare.

I.2. De la divertismentele dansante la opera-balet.

I.2.1 „*Ballet comique de la reine*”.

I.2.2. Contextul cultural-politic al Franței în timpul lui Ludovic al XIV-lea.

I.2.3. Baletele regale. Sincretism artistic.

I.2.4. Prima academie de dans. Fixarea unor principii și constante de bază ale artei coregrafice

I.3. Iluminismul francez. Jean Georges Noverre – creatorul coregrafiei moderne

I.3.1. Concepția noverriană a *baletului de acțiune (ballet d'action)*

I.3.2. „*Scrisori despre dans și balet*” - Principiile fundamentale ale esteticii coregrafice și metodicii pedagogiei noverriene

I.4. Influența curentului romantic în dezvoltarea artei coregrafice

I.4.1. Ipostaze ale feminității în baletul romantic (Maria Taglioni, Fanny Elssler, Carlotta Grisi, Lucile Grahn, Fanny Cerrito)

I.4.2. De la „*ballet blanc*” la apoteoza estetică a spectacolului de dans clasic.

I.4.3. Contribuția coregrafilor Filippo Taglioni, Jean Coralli, Jules Perot, Joseph Mazilier, Arthur Saint-Leon, Marius Petipa, Lev Ivanov la evoluția academismului coregrafic

I.4.4. Analiza literar-muzical-coregrafică a unor spectacole de balet reprezentative din repertoriul universal, semnate de coregrafii menționați

I.5. Serghei Diaghilev și „Baletele ruse” (*Ballets Russes*)- drumul de la tradiție la inovație

I.5.1. Aportul artiștilor coregrafi Mihail Fokin, Vaslav Nijinski, Leonid Massine, Bronislava

Nijinska la diversificarea conceptelor coregrafice în cadrul „*Stagiunilor ruse*”

I.5.2. Influența compozitorilor Igor Stravinski, Maurice Ravel, Claude Debussy și a pictorilor

Pablo Picasso, Léon Bakst, la dezvoltare artei coregrafice la începutul secolului 20

I.5.3. Serge Lifar-promotorul noului academism; *Manifestul coregrafului*

I.6. Teoreticienii mișcării. Corpul și scopul limbajului coregrafic. Ritm și mișcare

I.6.1. François Delsarte. Émile Jaques-Dalcroze

I.7. Precursorii modernismului coregrafic în America

I.7.1. Particularități și inovații în concepția artiștilor coregrafi: Loie Fuller, Isadora Duncan, Ruth Saint, Denis, Ted Shawn.

I.8. Contextul socio-politic al apariției expresionismului german.

I.8.1. Rudolf von Laban – Analiza mișcării coregrafice. *Choreutics* și *Labanotation*

I.8.2. Mary Wigman. Creație-Interpretare-Pedagogie

I.8.3. Kurt Joos. *Folkwang Hochschule* - laborator coregrafic

I.9. Dansul modern și contemporan american- sinteză a influențelor culturale și a interferențelor coregrafice

I.9.1. Fondatorii dansului modern american – Martha Graham, Doris Humphrey, Jose Limon, Lester Horton.

I.9.2. Alwin Nicolais. Alvin Ayley. Trisha Brown

I.9.3. George Balanchine - creatorul baletului neoclasic american

I.9.4. Merce Cunningham. Abstracționismul în dans. Events. Tehnica Cunningham

I.9.5. Postmodernism. Principiile estetice ale activităților artistice de la Judson Church.

I.9.6. Arta coregrafică europeană a secolului XX.

I.9.7. Antony Tudor, Birgit Cullberg, Roland Petit

I.9.8. Maurice Bejart – Viziunea bejartiană între ecletism și sincretism. *Spectacolul total*

I.9.9. Pina Bausch- Realitate. Creație. Concept. *Tanztheater*

I.9.10. Tendințe ale coregrafiei contemporane europene a secolului XXI. De la remodelarea subiectelor baletelor romantice la performance-urile coregrafice.

I.9.11. Reprezentanți: Mats Ek. Jiří Kylián, Nacho Duato, Angelin Preljocaj, Sacha Waltz

I.9.12. Utilizarea tehnologiei în procesul de creație coregrafic: William Forsythe

II. Istoria baletului românesc

II.1. Floria Capsali, fondatoare a spectacolului coregrafic românesc de inspirație folclorică

II.2. Primul teatru de balet din România - Compania Oleg Danovski din Constanța (repertoriu românesc și universal).

II.3. Învățământul coregrafic românesc – tradiție, actualitate, perspective.

II.4. Coregrafi, interpreți și pedagogi români de renume care activează pe marile scene și în școlile de balet internaționale.

II.5. Evoluția dansului contemporan în România.

NOTĂ:

Temele pentru istoria baletului sunt comune pentru toate specializările din aria curriculară coregrafie

BIBLIOGRAFIE DE SPECIALITATE**Istoria artei coregrafice; Istoria baletului românesc**

1. Badea, Denisa, *Anatomia ambiguității*, Editura Eikon, București, 2017
2. Banes, Sally, *Terpsichore in Sneakers, Post /Modern Dance*, Wesleyan University Press, 1987
3. Banu George, *Teatrul de artă o tradiție modernă, o tradiție modernă*, Editura Nemira, București, 2014
4. Banu George, *Scena modernă. Mitologii și miniaturi*, Editura Nemira, București, 2014
5. Caraman, Fotea, Daniela și Constantinescu, Grigore, *Fascinația dansului*, dicționar de balet, Editura Muzicală, București, 2008
6. Bourcier, Paul, *Histoire de la Danse*, Edition du Seuil, Paris, 1994
7. Capelle, Laura, *Nouvelle Histoire de la Danse*, éditions du Seuil, septembre 2020, Centre national de la danse
8. Cardenes, Antonio Pita, *Gelu Barbu, ritmul sentimentelor*, Editura Cartea Românească, București, 2004
9. Cassou, Jean, *Panorama artelor plastice contemporane, 2.vol.*, Editura Meridiane, București 1971
10. Constantinescu, Marian, *Dirijorul de lebede*, Editura Muzicală, București, 1989
11. Cherecheș, Horațiu, *Influențe teatrale în arta coregrafică*, Editura Presa Universitară Clujană, Cluj- Napoca, 2022
12. Cursaru, Lucian, *Argonauții marilor iubiri*, Editura Muzicală, București, 1987
13. Cursaru, Lucian, *Paravan cu iriși*, Editura Muzicală, București, 1984
14. De Mille Agnes, *L'Ame de la danse*, Editura Flammarion, Paris, 1964
15. Dumitrescu, M., *Amintiri despre Floria Capsali*, Editura Muzicală, București, 1985
16. Drimba Ovidiu, *Istoria teatrului universal*, Editura Saeculum, București, 2008
17. Duncan, Isadora, *Viața mea*, Editura Editex, București, 1993
18. Ginot, Isabelle, Michel, Marcelle, *La dans au XX siècle*, Larousse, Montréal, 2002
19. Ginot, Isabelle, Michel, Marcelle, *Dansul în secolul XX*, Editura ART, 2011, Centrul Național al Dansului
20. Gombrich, E. H., *Istoria artei*, Editura Art, București, 2020
21. Jela Doina, *Oleg Danovski-Omul, artistul, legenda*, Editura Curtea Veche Publishing, 2012
22. Loon Van Hendrik, *Istoria Artei, vol. I și 2*, Editura Paul Editions, București, 2022.
23. Lapșina, Natalia, *Mir Iskusstva*, Editura Meridiane, 1980
24. Lehmann, Hans-Thies, *Teatrul postdramatic*, Editura Unitext, București, 2009
25. Lipss Theodor, *Estetica. Psihologia frumosului și a artei. vol.2*, Editura Paideia, București, 2022
26. Lesschaeve, Jacqueline, *The Dancer and the Dance - Merce Cunningham*, New York, 1985
27. Mannoni, Gérard, *Les grands chorégraphes du XX siècle*, Editura Libella, Paris, 2015
28. Maurice, Béjart, *Un instant dans la vie d'autrui*, Editura Flammarion, Paris, 1979
29. Michailov Mihaela, *Corpuri radicale în spectacole contemporane*, S.C. Editura Vellant S.R.L., Centrul Național al Dansului, București, 2021

30. Negru, Gabriel, *Codex Choreic. Sinteze coregrafice comentate*, Editura. Little Star Impex, 1996
31. Noverre, Jean-Georges, *Scrisori despre dans și balet*, Editura Muzicală, București, 1967
32. Sava, I., Constantinescu, G., *Ghid de balet*, Editura Muzicală, 1987
33. Șomănescu, Simona, *Dans clasic și contemporan: interferențe și devieri*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj- Napoca, 2022
34. Urseanu, Tilde, Ianegic, Ion, *Istoria baletului*, Editura Muzicală, 1967
35. Vartolomei, Luminița, *Soclu pentru efemeride*, Editura Muzicală, București, 1992
36. Vasilescu, T. Tita, S., *Folclor coregrafic românesc – tipărit sub egida Consiliului Culturii*, București, 1972
37. Wigman, Mary, *The Language of dance*, Londra, 1966,
38. Zațepina, Klimov, Richter, *Dansul popular scenic*, Editura Iskusstva 1976
39. **** *Terminologia dansului clasic*, Editura Amphora, Paris 1987

* * * Alte cărți, cursuri, prelegeri și studii de specialitate accesibile în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă din țară sau din surse media (webografie)

Pentru analizele coregrafice și exemple ce fac referință la spectacole de balet și performance-uri, se consultă platforme media, linkuri, youtube; Candidații vor avea în vedere cel puțin două exemple de creații coregrafice pentru fiecare artist coregraf menționat în tematica de specialitate.

2. DIDACTICA SPECIALITĂȚII

2.1. Cunoașterea termenilor din Curriculum Național și a termenilor de specialitate din didactica educației coregrafice:

Curriculum Național, Curriculum de bază și la decizia școlii, obiectivele cadru pentru clasele I-IX, arii curriculare, cicluri curriculare.

2.2. Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ:

- lecția de dans; specificul acesteia; formarea și dezvoltarea deprinderilor;
- etapele pregătirii unei repertoriu coregrafic;
- formarea și dezvoltarea memoriei kinestezice a elevilor;
- organizarea și îndrumarea studiului sub supravegherea profesorului;
- pregătirea psihologică a elevilor în vederea apariției în public;
- pregătirea în vederea obținerii performanței;
- importanța fișei psihopedagogice în activitatea de formare și dezvoltare tehnică și artistică a elevului;

2.3. Proiectarea lecției de coregrafie - demers de organizare anticipată a activității didactice:

- cunoașterea programei (lecturare, asimilare) în perspectiva corelării conținuturilor și a activităților de învățare cu obiectivele/competențele acesteia.
- proiectarea lecției de coregrafie prin prisma realizării obiectivelor/competențelor tehnice și artistice. Model de proiectare pentru desemnarea activităților de învățare în care vor fi implicați elevii, a selectării resurselor cele mai eficiente
- strategii didactice de realizare a conținuturilor programei, conforme cu etapele de predare a coregrafiei: procedee de predare a elementelor tehnice de bază, a elementelor tehnice de virtuozitate, calitatea expresivă a mișcării, încadrări stilistice, etc. ;

- constituirea demersului didactic pentru realizarea unui învățământ centrat pe elev.

2.4. Metode și mijloace didactice specifice:

a) Clasificarea pe diverse criterii a mijloacelor necesare pentru realizarea lecției de coregrafie, a caracterului său practic (jocul, exercițiul etc.):

- criteriile de selectare a repertoriului; modalități de stabilire și adaptare a studiului la cerințele repertoriului ;

- tehnica coregrafică necesară redării juste a coregrafiei, funcție de capacitatea elevilor;

b) Video-audiția coregrafică (imagine și muzică) - act de educare a sensibilității artistice, afective, de formare a capacității de selectare a valorilor artistice și a personalității elevului:

- locul video-audiției coregrafice în lecția de coregrafie, exemple;

- mediul artistic ca premisă a formării și dezvoltării actului interpretativ al elevului;

- repertoriul coregrafic: genuri, stiluri diferite, etc;

- corelarea cu mijloacele de expresie ale altor discipline (literatură, educație plastică, educație vizuală, design, scenografie, arta costumelor, istoria artelor, artă dramatică etc) ;

2.5. Creativitatea în lecția de coregrafie; modalități de dezvoltare a acesteia

- formarea gândirii critice, autocritice, reflexive, autonome; raportul dintre asimilarea cunoștințelor și formarea competențelor.

2.6. Evaluarea în ora de coregrafie:

- tipuri de evaluare specifice în ora de coregrafie ;

- eficiența evaluării în procesul de învățământ și în special în lecția de coregrafie.

2.7. Dinamica relației profesor-elev în procesul de învățământ:

- caracteristicile și semnificațiile educaționale ale relației profesor –elev

- tipuri de relații.

NOTĂ:

Toate temele prezentate în capitolul de didactica specialității vor fi tratate în funcție de specialitatea candidatului și vor cuprinde exemple din practica personală.

BIBLIOGRAFIE

Didactica specialității

1. Bârzea, Cezar, *Arta și știința educației*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995
2. Bruner, Jerome, *Pentru o teorie a instruirii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970
3. Călin, Marin, *Procesul instructiv – educativ*, E.D.P. , București, 1995
4. Cerghit, Ioan, *Metode de învățământ*, EDP, București, 1980
5. Crețu, C *Curriculum diferențiat și personalizat*, Ed. Polirom, Iași, 1996
6. Cristea, S, *Dicționar de termeni pedagogici* EDP, București, 1998
7. Cucoș, C, *Pedagogie și axiologie*, Editura, Polirom, Iași, 1999
8. Geissler, E.G, *Mijloace de educație*, EDP, București, 1997
9. Hattie, John, *Învățarea vizibilă- Ghid pentru profesori*, Editura Trei, București, 2014
10. Illeris, Knud, *Teorii contemporane ale învățării*, Editura Trei, București, 2014
11. I.T., Radu , *Evaluarea procesului de învățământ*, București, EDP, 2001
12. Ionescu, M., *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca 1995

13. Ionescu, M., *Previziune și control în procesul didactic*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1979
14. Iucu, R., *Managementul și gestiunea clasei de elevi*, Ed. Polirom, Iași 2000
15. Joița, Elena. , *Eficiența instruirii*, EDP, București, 1998
16. Landsherre, G., *Evaluarea continuă a elevilor și examenele*, EDP, București, 1975
17. Neacșu, I., *Metode și tehnici de învățare eficientă*, Editura Militară, București, 1990
18. Pavelcu, V., *Principii de docimologie*, EDP, București, 1968
19. Preda, V., *Îndrumător pentru folosirea mijloacelor tehnice de instruire*, UBB, Cluj-Napoca 1999
20. Radu, I. , *Didactica modernă*, Editura, Dacia, Cluj-Napoca, 1995
21. Radu, I., Ionescu, Miron, *Experiența didactică și creativitate*, Editura, Dacia, Cluj- Napoca, 1987
22. Robinson, Ken-Lou Aronica, *Școli creative - Revoluția de la bază a învățământului*, Editura Publică, București, 2015
23. Silverstone, R., *Televiziunea în viața cotidiană*, Editura, Polirom, Iași, 1998
24. Stanciu, M., *Reforma conținuturilor învățământului-cadru metodologic*, Editura. Polirom, Iași, 1999
25. Stoica, A. (coord.), *Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori*, Editura Prognosis, București, 2001
26. Strungă, C, *Evaluarea școlară*, Editura de Vest, Timișoara 1999
27. Șchiopu, *Psihologia vârstelor*, EDP, București, 1981
28. xxx *Dicționar de pedagogie*, EDP, București, 1979
29. xxx *Ghiduri de evaluare pe discipline*, MEC-SNEE, 2000, 2001
30. xxx *Normative de dotare cu mijloace de învățământ*, MEN, București, 1993xxx-
Psihopedagogie, Editura , Spiru Haret, Iași, 1995 Ministerul Educației, *Curriculum Național*, București, 1999
31. Ministerul Educației și Cercetării, *Planuri de învățământ*, București 2001
32. Ministerul Educației și Cercetării-Consiliul Național pentru Curriculum, *Ghid metodologic pentru aplicarea programelor școlare din aria curriculară Arte pentru clasele I-a a XII- a.*, București 2002

NOTĂ:

Sunt obligatorii documentele școlare reglatoare în vigoare: planuri-cadru, programe școlare, programele pentru examenele și evaluările naționale și manualele cuprinse în Catalogul manu-alelor școlare, valabile în învățământul preuniversitar în anul susținerii concursului.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT - PROFESORI

**- București -
2023**

A. NOTA DE PREZENTARE

Programa pentru Educație fizică și sport - profesori este elaborată pentru candidații la Concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar, la disciplina Educație fizică și sport.

Disciplina Educație fizică și sport constituie singura disciplină de învățământ cu adresabilitate directă la sănătatea populației școlare, având o pregnantă specificitate a abordării procesului de predare-învățare-evaluare.

Activitatea profesorului se concentrează pe formarea unor competențe generale și specifice, corelate cu cele opt competențe cheie europene.

Unul dintre dezideratele disciplinei de învățământ Educație fizică și sport este să păstreze la un nivel ridicat interesul elevilor pentru acest domeniu, inclusiv prin asigurarea condițiilor optime pentru învățarea permanentă.

Această programă răspunde cerințelor profilului absolventului de învățământ superior, care urmează să fie încadrat pe un post didactic în învățământul preuniversitar - profesor de educație fizică și sport în învățământul de masă, în învățământul sportiv integrat, în învățământul sportiv suplimentar sau în învățământul special. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor științifice fundamentale domeniului Educației fizice și sportului, a tendințelor noi în evoluția disciplinei, aplicarea noilor direcții ale didacticii și ale metodicii predării-învățării-evaluării Educației fizice și sportului. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice, demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Tematica științifică, tematica pentru metodică predării Educației fizice și sportului și bibliografia aferentă celor două tipuri de tematici, constituie repere pentru candidați, în demersul susținerii Concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

Programa este elaborată în acord cu programele școlare în vigoare din învățământul preuniversitar pentru disciplinele Educație fizică și sport, Pregătire sportivă teoretică și Pregătire sportivă practică.

Competențele și conținuturile programei sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistemică în realizarea activităților didactice.

B. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC CU SPECIALIZAREA EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT

Competențele cadrului didactic cu specializarea Educație fizică și sport, pe care trebuie să le dovedească în procesul de predare-învățare-evaluare și care vor fi dezvoltate pe tot parcursul activității profesionale, sunt:

- Analizarea conținuturilor științifice ale disciplinei Educație fizică și sport;
- Utilizarea și interpretarea informației provenite din teoria și didactica disciplinei;
- Utilizarea adecvată a conceptelor din domeniul Educației fizice și sportului școlar;
- Înțelegerea principiilor didacticii specifice Educației fizice și sportului;
- Construirea unor demersuri didactice interactive, prin adecvarea strategiilor la conținuturi;
- Utilizarea competentă a documentelor școlare reglatoare;
- Elaborarea programelor și dezvoltarea activităților didactice în cadrul curriculumului la decizia școlii, activități curriculare și extracurriculare;
- Proiectarea conținuturilor instruirii, organizarea corespunzătoare a activităților didactice și realizarea evaluării competențelor dobândite de elevi;
- Adecvarea demersurilor didactice la particularitățile de vârstă, gen, nivel de pregătire ale elevilor și la condițiile materiale;
- Construirea unui climat educativ interactiv, de cooperare, stimulat, cu scopul creșterii eficienței rezultatelor activităților didactice;
- Înțelegerea aspectelor de ordin legislativ ale activității sale;
- Cunoașterea criteriilor de evaluare a activității sale și integrarea acestora în conceperea și realizarea activității didactice.

C. CONȚINUTURILE PROGRAMEI

C.I. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ - TEORIA EDUCAȚIEI FIZICE ȘI SPORTULUI

1. Conceptele și noțiunile fundamentale din educație fizică și sport.
2. Idealul și funcțiile educației fizice și sportului.
3. Concepții actuale despre educație fizică și sport.
4. Obiectivele educației fizice și sportului.
5. Formele de organizare a educației fizice și sportului.
6. Motricitatea la vârstele școlarității.
7. Învățarea motrică în educație fizică și sport.
8. Cunoștințele teoretice de specialitate.
9. Deprinderile și priceperile motrice.
10. Calitățile motrice.
11. Mijloacele educației fizice și sportului.
12. Efortul în lecția de educație fizică și sport.
13. Acțiunile profesorului în lecția de educație fizică și sport.
14. Lecția de educație fizică și sport.
15. Principiile didactice specifice educației fizice și sportului.
16. Metodele de instruire în educație fizică și sport.
17. Proiectarea activității didactice.
18. Evidența în educație fizică și sport.
19. Evaluarea la disciplina Educație fizică și sport.
20. Componentele Curriculumului Național.

C.II. TEMATICA PENTRU METODICA PREDĂRII – DIDACTICA EDUCAȚIEI FIZICE ȘI SPORTULUI

1. Utilizarea componentelor curriculumului național la disciplina Educație fizică și sport.
2. Elaborarea și utilizarea curriculumului la decizia școlii, la disciplina Educație fizică și sport.
3. Elaborarea documentelor de proiectare didactică în educație fizică și sport.
4. Stabilirea conținuturilor (mijloace, formații de lucru, dozare, indicații metodice) pe componentele structurii lecției de educație fizică și sport.
5. Modalități de respectare a principiilor didactice în predarea disciplinei Educație fizică și sport.
6. Metodica dezvoltării calităților motrice.

7. Alcătuirea complexelor de influențare selectivă a aparatului locomotor, pentru diferite cicluri de învățământ.
8. Specificul aplicării metodelor verbale, intuitive și practice în predarea conținuturilor specifice disciplinei Educație fizică și sport.
9. Metodica dirijării efortului în lecția de educație fizică și sport.
10. Metodica predării disciplinelor sportive prevăzute de programele școlare.
11. Criterii de stabilire a structurilor motrice pentru evaluarea nivelului de instruire în gimnastică și jocuri sportive.
12. Respectarea criteriilor de stabilire a scalelor de notare pentru probele de evaluare.

D. BIBLIOGRAFIE

1. Barbu, C., Stoica M., (2000), *Metodica predării exercițiilor de atletism în lecția de educație fizică*, Editura Printech, București.
2. Cârstea, Gh., (1993), *Teoria și metodica educației fizice și sportului*, Editura Universul, București.
3. Cârstea, Gh., (1999), *Educație fizică – fundamente teoretice și metodice*, Casa de editură Petru Maior, București.
4. Cârstea, Gh., (2000), *Teoria și metodica educației fizice și sportului*, Editura AN-DA, București.
5. Croitoru, D., Șerban, M., (2002), *Volei în școală*, Editura Semne, București.
6. Dina, G., (2012), *Volei în școală*, Editura SITECH, Craiova.
7. Dragnea, A., (coord.), (2002), *Teoria educației fizice și sportului*, Editura FEST, București.
8. Dragnea, A., (coord.), (2006), *Educație fizică și sport – teorie și didactică*, Editura FEST, București.
9. Dragnea, A., Bota, A., (1999), *Teoria activităților motrice*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
10. Epuran, M., Stănescu, M., (2013), *Învățarea motrică – aplicații în activități corporale*, Editura Discobolul, București.
11. Grigore, V., (2003), *Gimnastica. Manual pentru cursul de bază*, Editura Bren, București.
12. Ghervan, P., (2014), *Metodica handbalului în liceu*, Editura Universității din Suceava.
13. Ivan, C., Stoica, M., Ciobanu, C., (2010), *Metodica formării deprinderilor motrice de bază*, Editura Discobolul, București.
14. Moanță, A., (2005), *Baschet – metodică*, Editura Alpha, Buzău.

15. Motroc, I., (1996), *Fotbal la copii și juniori*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
16. Negulescu, I., (2000), *Handbal, tehnica jocului*, București.
17. Orășnescu, D., (2008), *Mijloacele gimnasticii de bază*, Editura Universitaria, Craiova.
18. Popescu, G., (2005), *Gimnastica: pregătirii, educării, dezvoltării fizice generale*, Editura Elisavaros, București.
19. Predescu, T., Moanță, A., (2001), *Baschetul în școală. Instruire – învățare*, Editura Semne, București.
20. *Programele școlare pentru educație fizică și sport (în vigoare)*.
21. Rață, G., (2008), *Didactica educației fizice și sportului*, Editura Pim, Iași.
22. *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a, a X-a, a XI-a, a XII-a (în vigoare)*.
23. Rinderiu, I., Dragomir, M., Albină, A., (2003), *Atletism*, Editura Universitaria, Craiova.
24. *Sistemul național școlar de evaluare la educație fizică și sport (1999)*, București.
25. Solomon, M., Grigore, V., Bedo, C. (1996), *Gimnastica*, Dom Impex, Târgoviște.
26. Stănescu, M., (2012), *Didactica educației fizice*, Editura Universitară, București.
27. Șerbănoiu, S., (2004), *Metodica educației fizice*, Editura Cartea Universitară, București.
28. Teodorescu, S., Bota, A., (2011), *Orientări actuale în predarea educației fizice în învățământul primar*, Editura Discobolul, București.
29. Tudor, V., (2001), *Evaluarea în educație fizică*, Editura Printech, București.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT -
PROFESORI ANTRENORI, ANTRENORI**

**CLUBURILE SPORTIVE ȘCOLARE, PALATELE ȘI
CLUBURILE COPIILOR**

- București -

2023

A. NOTA DE PREZENTARE

Programa pentru Educație fizică și sport – profesori antrenori, antrenori este elaborată pentru candidații la Concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

Programa răspunde cerințelor pe care trebuie să le îndeplinească acești candidați, care urmează să fie încadrați pe un post didactic în învățământul sportiv suplimentar.

Profilul candidatului la acest concurs presupune cunoașterea conținuturilor științifice fundamentale domeniului educației fizice și sportului, a tendințelor noi în evoluția disciplinei, aplicarea noilor direcții ale didacticii și ale metodicii predării-învățării-evaluării disciplinelor sportive.

De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice, demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Tematica științifică, tematica pentru metodică predării disciplinelor sportive și bibliografia, aferentă celor două tipuri de tematici, constituie reper pentru candidați în demersul susținerii Concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

Competențele și conținuturile programei sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistemică în realizarea activităților didactice specifice învățământului sportiv suplimentar.

B. COMPETENȚELE SPECIFICE PROFESORULUI ANTRENOR, ANTRENORULUI

Competențele specifice profesorului antrenor, antrenorului, pe care trebuie să le dovedească în procesul de predare-învățare-evaluare și care vor fi dezvoltate pe tot parcursul activității profesionale, sunt:

- Analizarea conținuturilor științifice domeniului educație fizică și sport;
- Utilizarea și interpretarea informației provenite din teoria și didactica sportului;
- Utilizarea adecvată a conceptelor din domeniul educației fizice și sportului;
- Înțelegerea principiilor didacticii specifice sportului;
- Construirea unor demersuri didactice interactive prin adecvarea strategiilor la conținuturi;
- Utilizarea competentă a documentelor școlare reglatoare;

- Proiectarea conținuturilor instruirii și organizarea corespunzătoare a activităților didactice;
- Adecvarea demersurilor didactice la particularitățile de vârstă, gen, nivel de pregătire ale elevilor și la condițiile materiale;
- Construirea unui climat educativ interactiv, de cooperare, stimulat, cu scopul creșterii eficienței rezultatelor activităților didactice;
- Înțelegerea aspectelor de ordin legislativ ale activității sale;
- Cunoașterea criteriilor de evaluare a activității sale și integrarea acestora în conceperea și realizarea activității didactice.

C. CONȚINUTURILE PROGRAMEI

C.I. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ - TEORIA SPORTULUI

1. Noțiunile fundamentale din teoria sportului.
2. Funcțiile sportului.
3. Obiectivele sportului.
4. Subsistemele sportului.
5. Clasificarea sporturilor.
6. Motricitatea la vârstele școlarității.
7. Stadiile antrenamentului sportiv.
8. Selecția pentru practicarea sportului.
9. Componentele antrenamentului sportiv.
10. Învățarea motrică.
11. Calitățile motrice.
12. Mijloacele antrenamentului sportiv.
13. Efortul în antrenamentul sportiv.
14. Adaptarea în antrenamentul sportiv.
15. Lecția de antrenament sportiv.
16. Principiile antrenamentului sportiv.
17. Metodele de instruire în antrenamentul sportiv.
18. Programarea și planificarea antrenamentului sportiv.
19. Forma sportivă și periodizarea antrenamentului sportiv.
20. Sistemul competițional.

C.II. TEME DIN METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR SPORTIVE - DIDACTICA SPORTULUI

1. Utilizarea componentelor curriculumului național în disciplina sportivă de specializare.
2. Elaborarea documentelor de planificare în antrenamentul sportiv.
3. Stabilirea conținuturilor (mijloace, formații de lucru, dozare, indicații metodice) pe componentele structurii lecției de antrenament sportiv.
4. Modalități de respectare a principiilor antrenamentului sportiv în predarea disciplinei sportive de specializare.
5. Specificul aplicării metodelor de instruire în predarea conținuturilor specifice disciplinei sportive de specializare.
6. Metodica dezvoltării calităților motrice de bază.
7. Metodica dirijării efortului în lecția de antrenament sportiv.
8. Metode, mijloace și formații de organizare a exersării pentru dezvoltarea calităților motrice specifice disciplinei sportive de specializare.
9. Metode, mijloace și formații de organizare a exersării pentru învățarea, consolidarea și perfecționarea procedeelelor tehnice specifice disciplinei sportive de specializare.
10. Metodologia abordării componentelor programului de pregătire.

D. BIBLIOGRAFIE

1. Ababei, R., (2006), *Teoria și metodologia antrenamentului sportiv, vol. 1 și 2.*, Editura Pim, Iași.
2. Badea, D., (2001), *Rugby. Fundamente teoretice și metodice*, FEST, București.
3. Cârstocea, V. și colab., (2001), *Schi. Teorie și metodică*, Editura Printech, București.
4. Cismaș, Gh., (1987), *Lupte greco-romane: Elemente de teorie și metodica de antrenament*, Editura Sport-Turism, București.
5. Ciolcă, S., (2005), *Capacitatea de performanță în fotbal*, Editura Cartea Universitară, București.
6. Cojocaru, V., (2002), *Fotbal de la 6 la 18 ani: metodica pregătirii*, Editura Axis Mundi, București.
7. Corlaci, I., (2013), *Programarea și planificarea în gimnastica artistică*, Editura Discobolul, București.
8. Croitoru, D., (2000), *Volei*, A.N.E.F.S., București.

9. Deliu, D., (2002), *Cursuri teoretico-metodice de arte marțiale*, Editura Studentească, București.
10. Dina, G., (2009), *Volei – Metodica învățării acțiunilor de apărare*, Editura Moroșan, București.
11. Dina, G., (2012), *Volei – Metodica învățării acțiunilor de atac*, Editura Moroșan, București.
12. Dragnea, A., (coord.), (2002), *Teoria educației fizice și sportului*, Editura FEST, București.
13. Dragnea, A., (coord.), (2006), *Educație fizică și sport – teorie și didactică*, Editura FEST, București.
14. Dragnea, A., Bota, A., (1999), *Teoria activităților motrice*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
15. Dragnea, A., Teodorescu, S., (2002), *Teoria sportului*, Editura FEST, București.
16. Florescu, C., Mociani, V., (1983), *Canotaj*, Editura Sport-Turism, București.
17. Ghițescu, I.G., (2002), *Baschet. Exerciții pentru învățarea tehnicii și tacticii individuale*, Editura Semne, București.
18. Grigore, V., (2001), *Gimnastica artistică, Bazele teoretice ale antrenamentului sportiv*, Editura Semne, București.
19. Grigore, V., (coord.), (2001), *Pregătire artistică în gimnastica de performanță*, A.N.E.F.S., București.
20. Hantău, C., (2000), *Handbal*, Editura Alpha, Buzău.
21. Hantău, I., Bocioacă, L., (1998), *Antrenamentul în judo. Pregătirea fizică și tehnică*, Editura Universității din Pitești.
22. Hâtru, D., (1984), *Haltere - pregătirea copiilor și juniorilor*, Editura Sport –Turism, București.
23. Jinga, Gh., (2009), *Abordări conceptuale privind metodică unitară de pregătire și joc pentru echipele de copii, juniori și seniori la hochei pe gheață*, Editura Info Mega, București.
24. Jivan, I., (1999), *Înot – tratat metodic*, Editura Printech, București.
25. Macovei, S., (2007), *Manual de gimnastică ritmică*, Editura BREN, București.
26. Macovei, S., (1999), *Gimnastica ritmică de performanță*, A.N.E.F.S., București.
27. Marinescu, Gh., (2000), *Polo pe apă – tehnică*, Editura Printech, București.
28. Marinescu, Gh., Frățilă, C., Bălan, V., (2004), *Polo pe apă*. Editura Bren, București.
29. Moanță, A., (2005), *Baschet – metodică*, Editura Alpha, Buzău.

30. Moanță, A., (2009), *Baschet: pregătirea copiilor și juniorilor*, Editura Moroșan., București.
31. Moanță, A., (coord), (2011), *Selecția pentru sportul de performanță*, Editura Discobolul, București.
32. Năstase, V., (2011), *Dans sportiv. Metodologia performanței*, Editura Paralela45, București.
33. Motroc, I., (1996), *Fotbal la copii și juniori*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
34. Negulescu, I., (2000), *Handbal, tehnica jocului*, București.
35. Orănescu, C., (2006), *Handbal. Instruirea tehnico - tactică de bază*, Editura Universitaria, Craiova.
36. Orănescu D., (2008), *Mijloacele gimnasticii de bază*, Editura Universitaria, Craiova
37. Pelin, F., (2001), *Învățarea tehnicii libere la schi fond – biatlon. Pregătirea competițională*, Editura Printech, București.
38. Pelin, F., (2007), *Schi fond - Schi alpin, teorie și metodică*, Editura Printech, București.
39. Poenaru, S., (2002), *Curs de scrimă*, A.N.E.F.S., București.
40. Predescu, T., Ghițescu G. (2002), *Pregătirea echipelor de performanță*, Editura Semne, București.
41. *Programele școlare pentru disciplinele sportive predate la Pregătire sportivă practică (în vigoare).*
42. *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a, a X-a, a XI-a, a XII-a (în vigoare).*
43. Rinderiu, I., Dragomir, M., Albină, A., (2003), *Atletism*, Editura Universitaria, Craiova.
44. Stănescu, R., (2013), *Tenis – fundamente teoretico – metodice*, Editura Bren, București.
45. Stoica, M., (2000), *Capacitățile motrice în atletism*, Editura Printech, București.
46. Șerbănoiu, S. (2004), *Metodica educației fizice*, Editura Cartea Universitară, București.
47. Teodorescu, S., (coord.), (2010), *Planificare/monitorizare în antrenamentul copiilor și juniorilor*, Editura Discobolul, București.
48. Teodoru, M., (2000), *Poziții de tragere în tirul sportiv*, Editura Printech, București.
49. Tudor, V., (2013), *Măsurare și evaluare în sport*, Editura Discobolul, București.
50. Țifrea, C., (2002), *Teoria și metodică atletismului*, Editura Daveco, București.
51. Vasile, L., (2009). *Înot – Metodica antrenamentului pe ramură de sport*, Editura Moroșan, București.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA PENTRU
EDUCAȚIE MUZICALĂ
ȘI
EDUCAȚIE MUZICALĂ SPECIALIZATĂ**

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa de față se adresează absolvenților instituțiilor de învățământ superior artistic care vor desfășura activități didactice în cadrul ariei curriculare arte – disciplina educație muzicală din învățământul de cultură generală și disciplinele din cadrul educației muzicale specializate din învățământul vocațional cu profil artistic, specializarea muzică, după cum urmează: ansambluri vocale și instrumentale, artă vocală (canto clasic și canto popular), muzică instrumentală (pian, vioară, violă, violoncel, contrabas, chitară, harpă, flaut, oboi, clarinet, saxofon, fagot, trompetă, corn, trombon, tubă), studii muzicale teoretice (teoria muzicii, forme și genuri muzicale, armonie, contrapunct, elemente de folclor), muzica de jazz-muzica ușoară/divertisment, corepetiție.

La elaborarea programei au fost luate în considerare documentele reglatoare din domeniul curricular, armonizarea cu nivelul de formare continuă din cadrul departamentelor de pregătire didactică și de specialitate din cadrul universităților și facultăților de artă și nu în ultimul rând, opiniile unor profesori cu o bogată experiență didactică și artistică.

Datorită caracterului preponderent practic al disciplinelor artistice, profesorul trebuie să facă demonstrația că are capacitatea de a parcurge procesul instructiv-educativ la un nivel artistic convingător; de aceea, cadrele didactice care vor preda discipline din cadrul educației muzicale specializate susțin înaintea probei scrise și o probă practică în specialitatea pentru care s-au pregătit conform Metodologiei de concurs și a Centralizatorului pe specialități. Astfel, examenul pentru ocuparea posturilor vacante din învățământul preuniversitar constă în susținerea a două probe:

- a) probă practică (conform anexei la Metodologia de mobilitate a personalului didactic și a Centralizatorului privind disciplinele de învățământ, domeniile și specializările);
- b) probă scrisă compusă din disciplinele prezentate la începutul fiecăreia dintre cele două specializări, respectiv Educație muzicală și Educație muzicală specializată.

Prezenta programă are în vedere:

- aprofundarea pregătirii de specialitate corespunzătoare competenței didactice a profesorului de educație muzicală sau educație muzicală specializată;
- actualizarea bazei teoretice și practice privitoare la aspectele didactice fundamentale care se leagă de realizarea educației muzicale în învățământul de cultură generală și de specialitate;
- corelarea conținuturilor de specialitate cu disciplinele din planul cadru prevăzut în curriculum-ul național în vigoare;
- aplicarea didacticii specialității în activitatea la clasă, ținând cont de ciclurile curriculare, dar și de nivelul aptitudinilor specifice artei muzicale ale elevilor din școlile și liceele de specialitate;
- dezvoltarea capacităților de interpretare intra, inter și transdisciplinare a conținuturilor și deformare a unei culturi curriculare;
- valorificarea conținuturilor disciplinei prin construirea unui demers didactic modern, prin proiectare structurată, prin organizarea unor activități de învățare centrate pe nevoile și interesele elevilor/elevului, care să faciliteze învățarea eficientă de către aceștia a conținuturilor specifice disciplinei;
- dezvoltarea capacităților de evaluare a cunoștințelor și deprinderilor dobândite de elevi cu ajutorul întregului set de metode, instrumente și tehnici de evaluare și reglarea demersului didactic pe baza interpretării informațiilor oferite de rezultatele evaluării.

Pentru a realiza transferul deprinderilor artistice, în cadrul căruia se obține modelarea intenționată a personalității elevului ca viitor consumator avizat de artă sau viitor muzician, cadrul didactic trebuie să utilizeze forța educativă a exemplului personal. Prin conținuturile puse la dispoziție de prezenta programă, profesorul de educație muzicală sau de educație muzicală specializată va produce dovada concretă a faptului că stăpânește în mod profesionist disciplina pe care o predă, înlăturându-se astfel posibile cazuri de impostură.

Prezenta programă este valabilă și pentru absolvenții aparținând minorităților naționale.

COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC

1. Cunoașterea conținuturilor științifice ale disciplinei și operarea corectă și adecvată cu limbajul specific necesar praxisului muzical școlar, motivarea elevilor în/pentru formarea deprinderilor și aptitudinilor specifice;
2. Operarea cu analogii stilistice și creative între arte, în perspectivă intra, inter și transdisciplinară, ca o unitate a competenței de specialitate în plan teoretic;
3. Capacitatea de a construi demersuri didactice interactive și de adaptare a strategiilor didactice la conținuturi;
4. Utilizarea documentelor școlare reglatoare în spiritul principiilor didactice în specialitatea respectivă, pentru aplicarea adecvată a programei școlare în vederea unui demers didactic eficient;
5. Posedarea unei gândiri critice privitoare la creațiile muzicale, având o atitudine reflexivă asupra muzicii, precum și disponibilitatea de a transfera în viața socială valori estetice, ca alternative la manifestările de tip kitch;
6. Deținerea capacității de a comunica cu elevii;
7. Capacitate de a funcționa ca element integrator al valorilor culturale în comunitatea locală și națională;
8. Capacitate de proiectare, organizare, evaluare a unui eveniment artistic;
9. Aplicarea de tehnici de muncă eficiente într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice;

EDUCAȚIE MUZICALĂ

Licee și școli de cultură generală

Discipline de specialitate:

- I. Teoria muzicii;**
- I. Istoria muzicii universale și românești;**
- II. Forme și genuri muzicale;**
- III. Folclor muzical;**
- IV. Didactica specialității.**

I. TEORIA MUZICII

1. *Sunetul muzical* și calitățile lui.
2. *Semiografia muzicală* tradițională și cea modernă.
3. *Intervale muzicale*: criterii de clasificare, exemple.
4. *Acordurile de trei și patru sunete*: criterii de clasificare, exemple.
5. *Ritmul și metrul muzical*: elemente constitutive; sisteme ritmice și metro-ritmice; clasificare în diverse culturi muzicale; exemple din literatura muzicală.
6. *Sistemul modal*: caracteristici, exemple din literatura muzicală, posibilități de abordare în interpretarea vocală și instrumentală în procesul de educație muzicală: moduri populare românești
7. *Sistemul tonal funcțional*: caracteristici generale ale sistemului tonal funcțional; raporturile dintre diferitele tonalități în cadrul creației muzicale ca mijloace ale expresiei stilisticesau

- tematice; modulația în muzica secolelor XVII-XIX; exemplificări.
8. **Agogica și dinamica muzicală:** importanță, exemplificări.
9. **Ornamentele muzicale** și utilizarea lor în diferite stiluri muzicale: exemplificări.

II. ISTORIA MUZICII UNIVERSALE ȘI ROMÂNEȘTI

A. Istoria muzicii universale

1. **Renașterea muzicală:** estetica înnoirii limbajului, context istoric, caracteristici și cronologia perioadei. Apariția și evoluția genurilor muzicale: madrigalul, motetul, missa, chansonul, liedul: caracteristici, reprezentanți.
2. **Barocul** și genurile muzicale reprezentative în creația secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea, reprezentanți: Antonio Vivaldi, Jean-Philippe Rameau, Johann Sebastian Bach, Georg Friedrich Händel etc. Personalitatea lui Johann Sebastian Bach - scriitura polifonică și genurile reprezentative, creația instrumentală, importanța sistemului temperat.
3. **Evoluția spectacolului vocal-dramatic în secolul al XVIII-lea** (de la opera seria și opera buffa la formele lirico-dramatice naționale).
4. **Clasicismul muzical vienez** – premise ale apariției (de la Domenico Scarlatti la fiii lui Johann Sebastian Bach; caracteristicile și reprezentanții Școlii de la Mannheim); repere stilistice. Evoluția genurilor muzicale: camerale, simfonice, vocal-instrumentale și vocal-dramatice. Personalitatea, creația și importanța compozitorilor: Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart și Ludwig van Beethoven.
5. **Romantismul muzical:** premise ale apariției, trăsături generale, forme și genuri predilecte (programatismul), virtuozitatea instrumentală (evoluția și perfecționarea instrumentelor). Personalitatea și creația compozitorilor secolului al XIX-lea: Franz Schubert, Hector Berlioz, Robert Schumann, Frédéric Chopin, Franz Liszt, Johannes Brahms, Piotr Ilici Ceaikovski, Giuseppe Verdi, Richard Wagner, F. M. Bartholdy, N. Paganini s.a.
6. **Școlile muzicale naționale europene în secolul al XIX-lea** (rusă, nordică, poloneză, cehă, ungară, spaniolă, românească etc.): caracteristici, genuri predilecte și compozitorii reprezentativi.
7. **Diversitatea stilistică la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea;** verism, impresionism, neo-clasicism, post-romantism, expresionism etc. Compozitori reprezentativi: Claude Debussy, Richard Strauss, Carl Orff, Arthur Honegger, Arnold Schönberg, Anton Webern, Alban Berg, César Franck, Anton Bruckner, Gustav Mahler etc.
8. **Culturi muzicale naționale în secolul al XX-lea.** Personalitatea și creația compozitorilor reprezentativi: George Enescu, Igor Stravinsky, Béla Bartók s.a.
9. **Orientări stilistice și opțiuni creatoare în muzica de avangardă a secolului al XX-lea** (muzica stockhastică, concretă și electronică, sisteme muzicale de sinteză, aleatorismul, constructivismul etc.). Compozitori reprezentativi: Olivier Messiaen, John Cage, Iannis Xenakis, Pierre Boulez, Luigi Nono, Luciano Berio, Karlheinz Stockhausen s.a.
10. **Muzica de divertisment și muzica ușoară a secolului al XX-lea;** impactul promovării „muzicii noi” universale și românești, în plan socio-cultural pe termen scurt, mediu și lung, exemple.

B. ISTORIA MUZICII ROMÂNEȘTI

1. **Cultura muzicală românească de factură cultă și evoluția învățământului muzical românesc și a școlii naționale de compoziție în secolul al XIX-lea;** formele specifice de manifestare a culturii naționale, surse de inspirație folclorice, bizantine și apusene care au stat la baza creațiilor muzicale, genuri muzicale predilecte (vocal, coral, cameral, simfonic, operă) și compozitori reprezentativi.

2. **George Enescu** – personalitate complexă a culturii românești și universale. Biografie și creație; importanța compozitorului, interpretului, pedagogului în context cultural național și universal.
3. **Viața muzicală românească în prima jumătate a secolului al XX-lea**: instituții muzicale, viața concertistică etc. Creatori și genuri abordate: exemple.
4. **Mijloace artistice, procedee stilistice și semnificații în creația muzicală românească din a doua jumătate a sec. al XX-lea și sec al XXI - lea**: Ion Dumitrescu, Tudor Ciortea, Gheorghe Dumitrescu, Aurel Stroe, Ștefan Niculescu, Tiberiu Olah, Anatol Vieru, W. Berger, Sigismund Toduță, Tudor Jarda, Cornel Țăranu, Miriam Marbe, Felicia Donceanu, Carmen Petra Basacopol, Vasile Spătăreanu, Achim Stoia, Doru Popovici, Dan Dediu, Adrian Iorgulescu și alți reprezentanți ai școlii muzicale contemporane românești.

III. FORME ȘI GENURI MUZICALE

1. **Principalele forme muzicale**: lied, menuet, scherzo, rondo, invențiunea, fuga, variațiunea, sonata; caracteristici, structură arhitectonică, exemplificări.
2. **Genurile muzicale**: vocale, corale, instrumentale, vocal-instrumentale și opera în creația contemporană românească și universală. Caracteristicile și analiza acestora ; exemple.

IV. FOLCLOR MUZICAL

1. **Trăsături caracteristice** ale muzicii populare românești; exemplificări.
2. **Elemente de structură** a muzicii populare românești.
3. **Genuri** ocazionale și neocasionale, exemple.
4. **Folclorul, sursă de inspirație** pentru creația muzicală cultă; trăsături generale, exemple

V. DIDACTICA SPECIALITĂȚII

1. **Curriculum Național**: terminologie, structura planului de învățământ, a programelor școlare, curriculum la decizia școlii, cicluri curriculare.
2. **Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare**. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ: lecția de muzică - specificitatea acesteia prin:
  - formarea și dezvoltarea gândirii autonome și critice prin receptarea și interpretarea creațiilor muzicale;
  - formarea și dezvoltarea gustului estetic, al atitudinii reflexive asupra valorilor artistice în viața individului și a societății;
  - pregătirea psihologică a elevilor în vederea apariției în public prilejuită de diferite evenimente (serbări școlare, spectacole ocazionale, concursuri etc.);
3. **Proiectarea** - demers de organizare anticipată a activității didactice în lecția de educația muzicală:
  - cunoașterea programei școlare: structura acesteia, definirea și corelarea elementelor de structură a programei școlare;
  - proiectarea unităților de învățare prin prisma realizării competențelor cadru. Model de proiectare pentru desemnarea activităților de învățare în care vor fi implicați elevii, a selectării resurselor cele mai eficiente etc;
  - strategii didactice de realizare a conținuturilor programei, conforme cu etapele de predare a orei de educație muzicală: procedee de predare a unor unități de învățare; exemplu: ritmul, măsurile, cântecul după auz, inițiere instrumentală, audiție muzicală activă etc.;
  - constituirea demersului didactic pentru realizarea unui învățământ centrat pe elev.

4. Metode și mijloace didactice specifice:

- metode de învățământ adecvate lecției de educație muzicală utilizate pentru învățarea unor elemente de limbaj, a unui cântec, a unui instrument muzical;
- importanța utilizării mijloacelor de învățământ necesare pentru realizarea unei lecții de calitate;

5. Criterii de selectare a repertoriului vocal/instrumental:

- stabilirea repertoriului vocal/instrumental având în vedere capacitatea elevilor de redare vocală/instrumentală, particularitățile de vârstă etc.;
- selectarea repertoriului în funcție de diferitele manifestări artistice din școală (activități ocazionate de diferite evenimente, concurs interscolar, județean, național, internațional);

6. **Audiția muzicală:** act de educare a sensibilității auditive, afective, de formare a capacității de selectare a valorilor muzicale; locul și rolul audiției muzicale în formarea și dezvoltarea gustului estetic; procedee de audiție activă cu muzică de genuri diferite având ca finalitate educarea elevilor prin și pentru muzică și formarea elevului-consumator de muzică avizat.

7. **Lecția de educație muzicală:** corelarea cu mijloacele de expresie ale altor discipline (literatură, gramatică, istorie, geografie, educație plastică, educație fizică, arta actorului etc.)

8. Creativitatea în lecția de educație muzicală;

- modalități de dezvoltare a creativității.
- formarea gândirii critice, reflexive, autonome și creative.

9. Evaluarea în cadrul activităților de educație muzicală/ studii teoretice muzicale:

- definiția evaluării, funcțiile acesteia și rolul evaluării în procesul de învățământ și în special în lecția de educație muzicală;
- metode, instrumente de evaluare specifice lecției de educație muzicală;
- demonstrarea eficienței evaluării în lecția de educație muzicală.

10. Dinamica relației profesor-elev în procesul de învățământ:

- caracteristicile și semnificațiile educaționale ale relației profesor-elev;
- tipuri de relații.

EDUCAȚIE MUZICALĂ SPECIALIZATĂ

Școli și licee vocaționale cu profil artistic

Disciplinele:

- I. ISTORIA MUZICII UNIVERSALE ȘI ROMÂNEȘTI**
- II. FORME ȘI GENURI MUZICALE**
- III. DIDACTICA SPECIALITĂȚII**

I. ISTORIA MUZICII UNIVERSALE ȘI ROMÂNEȘTI**A. Istoria muzicii universale**

- 1. *Renașterea muzicală***: estetica înnoirii limbajului, context istoric, caracteristici și cronologia perioadei. Apariția și evoluția genurilor muzicale: madrigalul, motetul, missa, chansonul, liedul: caracteristici, reprezentanți.
- 2. *Barocul*** și genurile muzicale reprezentative în creația secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea, reprezentanți: Antonio Vivaldi, Jean-Philippe Rameau, Johann Sebastian Bach, Georg Friedrich Händel etc. Personalitatea lui Johann Sebastian Bach - scriitura polifonică și genurile reprezentative, creația instrumentală, importanța sistemului temperat.
- 3. *Evoluția spectacolului vocal-dramatic în secolul al XVIII-lea*** (de la opera seria și opera buffa la formele lirico-dramatice naționale).
- 4. *Clasicismul muzical vienez*** – premise ale apariției (de la Domenico Scarlatti la fiii lui Johann Sebastian Bach; caracteristicile și reprezentanții Școlii de la Mannheim); repere stilistice. Evoluția genurilor muzicale: camerale, simfonice, vocal-instrumentale și vocal-dramatice. Personalitatea, creația și importanța compozitorilor: Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart și Ludwig van Beethoven.
- 5. *Romantismul muzical***: premise ale apariției, trăsături generale, forme și genuri predilecte (programatismul), virtuozitatea instrumentală (evoluția și perfecționarea instrumentelor). Personalitatea și creația compozitorilor secolului al XIX-lea: Franz Schubert, Hector Berlioz, Robert Schumann, Frédéric Chopin, Franz Liszt, Johannes Brahms, Piotr Ilici Ceaikovski, Giuseppe Verdi, Richard Wagner, F. M. Bartholdy, N. Paganini s.a.
- 6. *Școlile muzicale naționale europene în secolul al XIX-lea*** (rusă, nordică, poloneză, cehă, ungară, spaniolă, românească etc.): caracteristici, genuri predilecte și compozitorii reprezentativi.
- 7. *Diversitatea stilistică la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea***; verism, impresionism, neo-clasicism, post-romantism, expresionism etc. Compozitori reprezentativi: Claude Debussy, Richard Strauss, Carl Orff, Arthur Honegger, Arnold Schönberg, Anton Webern, Alban Berg, César Franck, Anton Bruckner, Gustav Mahler etc.
- 8. *Culturi muzicale naționale în secolul al XX-lea***. Personalitatea și creația compozitorilor reprezentativi: George Enescu, Igor Stravinsky, Béla Bartók s.a.
- 9. *Orientări stilistice și opțiuni creatoare în muzica de avangardă a secolului al XX-lea*** (muzica stockhastică, concretă și electronică, sisteme muzicale de sinteză, aleatorismul, constructivismul etc.). Compozitori reprezentativi: Olivier Messiaen, John Cage, Iannis Xenakis, Pierre Boulez, Luigi Nono, Luciano Berio, Karlheinz Stockhausen s.a.
- 10. *Muzica de divertisment și muzica ușoară a secolului al XX-lea***; impactul promovării „muzicii noi” universale și românești, în plan socio-cultural pe termen scurt, mediu și lung, exemple.

B. ISTORIA MUZICII ROMÂNEȘTI

- 1. *Cultura muzicală românească de factură cultă și evoluția învățământului muzical românesc și a școlii naționale de compoziție în secolul al XIX-lea***; formele specifice de manifestare a culturii

naționale, surse de inspirație folclorice, bizantine și apusene care au stat la baza creațiilor muzicale, genuri muzicale predilecte (vocal, coral, cameral, simfonic, operă) și compozitori reprezentativi.

2. George Enescu – personalitate complexă a culturii românești și universale. Biografie și creație; importanța compozitorului, interpretului, pedagogului în context cultural național și universal.

3. Viața muzicală românească în prima jumătate a secolului al XX-lea: instituții muzicale, viața concertistică etc. Creatori și genuri abordate: exemple.

4. Mijloace artistice, procedee stilistice și semnificații în creația muzicală românească din a doua jumătate a sec. al XX-lea și sec al XXI - lea: Ion Dumitrescu, Tudor Ciortea, Gheorghe Dumitrescu, Aurel Stroe, Ștefan Niculescu, Tiberiu Olah, Anatol Vieru, W. Berger, Sigismund Toduță, Tudor Jarda, Cornel Țăranu, Miriam Marbe, Felicia Donceanu, Carmen Petra Basacopol, Vasile Spătăreanu, Achim Stoia, Doru Popovici, Dan Dediu, Adrian Iorgulescu și alți reprezentanți ai școlii muzicale contemporane românești.

II. FORME ȘI GENURI MUZICALE

1. Principalele forme muzicale: lied, menuet, scherzo, rondo, invențiunea, fuga, variațiunea, sonata; caracteristici, structură arhitectonică, exemplificări.

2. Genurile muzicale: vocale, corale, instrumentale, vocal-instrumentale și opera în creația contemporană românească și universală, caracteristicile și analiza acestora.

III. DIDACTICA SPECIALITĂȚII

1. Curriculum Național: terminologie, structura planului de învățământ, a programelor școlare, curriculum la decizia școlii, cicluri curriculare.

2. Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ: lecția de muzică - specificitatea acesteia prin:

- formarea și dezvoltarea gândirii autonome și critice prin receptarea și interpretarea creațiilor muzicale;
- formarea și dezvoltarea gustului estetic, al atitudinii reflexive asupra valorilor artistice în viața individului și a societății;
- pregătirea psihologică a elevilor în vederea apariției în public prilejuită de diferite evenimente (serbări școlare, spectacole ocazionale, concursuri etc.);

3. Proiectarea - demers de organizare anticipată a activității didactice în lecția de educația muzicală:

- cunoașterea programei școlare: structura acesteia, definirea și corelarea elementelor de structură a programei școlare;
- proiectarea unităților de învățare prin prisma realizării competențelor cadru. Model de proiectare pentru desemnarea activităților de învățare în care vor fi implicați elevii, a selectării resurselor cele mai eficiente etc;
- strategii didactice de realizare a conținuturilor programei, conforme cu etapele de predare a orei de educație muzicală: procedee de predare a unor unități de învățare; exemplu: ritmul, măsurile, cântecul după auz, inițiere instrumentală, audiție muzicală activă etc.;
- constituirea demersului didactic pentru realizarea unui învățământ centrat pe elev.

4. Metode și mijloace didactice specifice:

- metode de învățământ adecvate lecției de educație muzicală utilizate pentru învățarea unor elemente de limbaj, a unui cântec, a unui instrument muzical;
- importanța utilizării mijloacelor de învățământ necesare pentru realizarea unei lecții de calitate;

5. Criterii de selectare a repertoriului vocal/instrumental;

- stabilirea repertoriului vocal/instrumental având în vedere capacitatea elevilor de redare vocală/instrumentală, particularitățile de vârstă etc.;
- selectarea repertoriului în funcție de diferitele manifestări artistice din școală (activități ocazionate de diferite evenimente, concurs interșcolar, județean, național, internațional);

6. Audiția muzicală: act de educare a sensibilității auditive, afective, de formare a capacității de selectare a valorilor muzicale; locul și rolul audiției muzicale în formarea și dezvoltarea gustului estetic; procedee de audiție activă cu muzică de genuri diferite având ca finalitate educarea elevilor prin și pentru muzică și formarea elevului-consumator de muzică avizat.

7. Lecția de educație muzicală: corelarea cu mijloacele de expresie ale altor discipline (literatură, gramatică, istorie, geografie, educație plastică, educație fizică, arta actorului etc.)

8. Creativitatea în lecția de educație muzicală;

- modalități de dezvoltare a creativității.
- formarea gândirii critice, reflexive, autonome și creative.

9. Evaluarea la ora de educație muzicală:

- definiția evaluării, funcțiile acesteia și rolul evaluării în procesul de învățământ și în special în lecția de educație muzicală;
- metode, instrumente de evaluare specifice lecției de educație muzicală;
- demonstrarea eficienței evaluării în lecția de educație muzicală.

10. Dinamica relației profesor-elev în procesul de învățământ:

- caracteristicile și semnificațiile educaționale ale relației profesor-elev;
- tipuri de relații.

Notă : *Toate temele prezentate în capitolul de didactica specialității vor fi tratate în funcție de specialitatea candidatului și vor cuprinde exemple din practica personală.*

BIBLIOGRAFIE PENTRU TEMATICA DE SPECIALITATE

1. Alexandrescu, D., *Curs de teoria muzicii*, vol. I, II, Editura Kity 1997;
2. Alexandru, T., *Studii de folcloristică, organologie, muzicale*, Ed. Muzicală, București, 1980, 1982;
3. Avesalon, I., *Metodica predării și studiului instrumentelor de suflat și percuție*, Lito, Conservatorul „C. Porumbescu”, București, 1980;
4. Barbu-Bucur, S., *Cultura muzicală de tradiție bizantină pe teritoriul României*, Editura Muzicală, București, 1989;
5. Barta, C., *Curs de metodica predării și a studiului instrumentelor de coarde (cu arcuș)*, Lito, Conservatorul „G. Dima”, Cluj Napoca, 1987 (ed. a II-a revizuită);
6. Bentoiu, P., *Capodopere enesciene*, Editura Muzicală, București, 1999;
7. Berger W., *Estetica sonatei clasice*, Editura Muzicală, 1981;
8. Berger, G.W., *Estetica sonatei romantice*, Editura Muzicală, București, 1983;
9. Bughici, D., *Forme și genuri muzicale* Editura Muzicală, București, 1980;
10. Ciobanu, Maia, *Forme muzicale*, Editura Fundației România de Măine, București, 2005;

11. Ciocan, D., *Probleme de semiotică muzicală, în: Studii de muzicologie*, vol. XXI, Ed. Muzicală, București, 1988;
12. Ciorrea, T., *Cvartetele lui Beethoven*, Editura Muzicală, București, 1986;
13. Comișel, E., *Studii de etnomuzicologie*, Editura Muzicală, București, 1986;
14. Constantinescu, G., Boga, I., *O călătorie prin istoria muzicii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007;
15. Cosma, O. L., *Hronicul muzicii românești* vol I-IX, Editura Muzicală, București, 1973 – 1991;
16. Cumpătă, D., *Elemente de metodică a studiului și predării instrumentelor cu coarde*, Editura Academiei de Muzică, București, 1997;
17. Dediu-Sandu, V., *Muzica românească între 1944-2000*, Editura Muzicală, București, 2002;
18. Denizeau, G., *Să înțelegem și să identificăm genurile muzicale*, Editura Meridiane - Larousse, 2000
19. Diaconu, A., *Teoria superioară a muzicii*, Lito Conservatorul G. Enescu Iași, 1984 *Dicționar de termeni muzicali* Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984
20. Duțică, Gh., *Universul gândirii polimodale*, Editura Junimea, 2004
21. Giuleanu, V., *Tratat de teoria superioară a muzicii*, Editura Muzicală, București, 1986
22. Grove's, G., *Dicționar de muzică și muzicanti*, Editura Blom, London, 1994
23. Herman, V., *Formele muzicii vechi europene*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2009
24. Herman, V., *Formele muzicii medievale europene*, Lito Conservatorul „G.Dima”, Cluj-Napoca, 1978
25. Herman, V., *Formele muzicii clasicilor vienezi*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2009
26. Herman, V., *Originile și dezvoltarea formelor muzicale*, Editura Muzicală București, 1982
27. Iarosevici, Gh., *Metodica predării studiului instrumentelor cu coarde*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1962
28. Iliuț, V., *O carte a stilurilor muzicale*, Editura Academiei de Muzică, București, 1996
29. Ionescu, C., *Psihologia muzicii* (vol. I), Editura Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, București, 1982
30. Minei, I., Pitiș, A., *Teoria comportamentului pianistic*, Editura Sf. Gheorghe Vechi, București, 1997
31. Minei, I., Pitiș, A., *Tratat de artă pianistică*, Editura Muzicală, București, 1982
32. Oprea Gh., *Curs de folclor*, Editura Muzicală, București, 2002
33. Răducanu, D. M., *Metodica studiului și predării pianului*, Lito Conservatorul George Enescu, Iași, 1977
34. Răducanu, D.M., *Principiile de didactică instrumentală*, Editura Moldova, Iași, 1994
35. Rîpă, C., *Teoria Superioară a muzicii* vol. II- Ritmul Editura MediaMusica Acad de Muzică Gh.Dima, Cluj 2008
36. Szenik, I., *Studii de etnomuzicologie*, Vol. I-III, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2009
37. Ștefănescu, I., *Istoria muzicii universale* vol. I-IV, Fundația Culturală Română, 1995-2002
38. Stoianov, Carmen, Marinescu Mihaela, *Istoria muzicii universale*, ediția a II-a, Editura FundațiaRomânia de Măine, București, 2008
39. Timariu, V., *Analiza muzicală între conștiința de gen și conștiința de formă*, Editura Universității din Oradea, 2003

40. Timariu, V., *Dicționar noțional și terminologic*, Editura Universității din Oradea, 2004
41. Toduță, S., *Formele muzicale ale barocului* (vol. I - III), Editura Muzicală, București, 1960-1979
42. Teodorescu-Ciocănea, L., *Tratat de forme și analize muzicale*, Editura Muzicală, București, 2005
43. Vancea, Z., *Creația muzicală românească*, sec. XIX-XX, Editura Muzicală București, 1989
44. Vieru, A., *Cartea modurilor*, Editura Muzicală, București, 1978
45. Voiculescu, D., *Polifonia secolului XX*, Editura Muzicală, 2005
46. Voiculescu, D., *Fuga în creația lui J.S.Bach*, Editura Muzicală, București, 2000
47. <https://cpciasi.wordpress.com/>

BIBLIOGRAFIE PENTRU DIDACTICA SPECIALITĂȚII

1. Bârzea, C., *Arta și știința educației*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995
2. Călin, M., *Procesul instructiv-educativ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995
3. Călin, Dragoș, Coman, Lavinia, Vasile, Vasile, *Îndrumar metodic*, Editura Universității Naționale de Muzică, București, 2009
4. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980
5. Coman, Lavinia, *Pianistica modernă*, Editura Universității Naționale de Muzică, București, 2007
6. Crețu, C., *Curriculum diferențiat și personalizat*, Editura Polirom, Iași, 1996
7. Cristea, G., *Managementul lecției*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007
8. Cristea, S., *Dicționar de termeni pedagogici*, București, 1998
9. Cristea, S., *Fundamentele pedagogice ale reformei învățământului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1994
10. Chircev, E., *Sisteme de educație muzicală*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2008
11. Csire, Iosif, *Educația muzicală din perspectiva creativității*, Editura Univ. Muzică București 1998
12. Cucoș, C., *Pedagogie și axiologie*, Editura Polirom, Iași, 1995
13. Gârboveanu, M., *Stimularea creativității elevilor în procesul de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981
14. Geissler, E.G., *Mijloace de educație*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997
15. *Ghiduri de evaluare pe discipline*, MEC-SNEE, 2000, 2001
16. Gorgăneanu-Meteșan Lucia Crinela, *Didactica educației muzicale specializate*, Editura Muzicală, București, 2011
17. Ionescu, C-tin, *Psihologia muzicii*, Editura Muzicală, București, 1984 Ionescu, M., *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj, 1995
18. Ionescu, M., *Previziune și control în procesul didactic*, Editura Dacia, Cluj, 1979
19. Joița, E., *Eficiența instruirii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998
20. Lupu, J., *Educarea auzului muzical dificil*, Editura Muzicală, București, 1988
21. Ministerul Educației și Cercetării – Consiliul Național pentru Curriculum *Ghid metodologic pentru aplicarea programelor școlare din aria curriculară arte*, București 2002
22. Ministerul Educației, *Curriculum Național*, București, 1999

23. Munteanu, Gabriela, *Didactica educației muzicale*, ediția a II-a, Editura Fundația Romania de Măine, București, 2007
24. Munteanu, Gabriela, *Modele de educație muzicală*, Fundația Romania de Măine, București, 2008
25. Munteanu, Gabriela, *Sisteme de educație muzicală*, Editura Fundația România de Măine, București 2008
26. Neacșu, I., *Metode și tehnici de învățare eficientă*, Editura Militară, București, 1990
27. Piaget, J., *Psihologia copilului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980
28. Planchard, E., *Pedagogia școlară contemporană*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992
29. Popescu-Mihăiești, Al., *Învățarea școlară*, Rev. „Învățământul primar” nr. 1-2, Bucuresti, 1995
30. xxx, *Psihopedagogie*, Editura Spiru Haret, Iași, 1995
31. Preda, V., *Îndrumător pentru folosirea mijloacelor tehnice de instruire*, UBB, Cluj-Napoca, 1999
32. Radu, I., *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1995
33. Radu, I., *Experiența didactică și creativitate*, Editura Dacia
34. Radu, I. T., *Evaluarea procesului de învățământ*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2001
35. Strungă, C., *Evaluarea școlară*, Editura de Vest, Timișoara, 1999
36. Vasile, Vasile, *Metodica educației muzicale*, ediția a II-a Editura Muzicală, București, 2004
37. xxx, *Normative de dotare cu mijloace de învățământ*, MEN, București, 1993
38. xxx, *Dicționar de pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979

NOTĂ:

Sunt obligatorii documentele școlare reglatoare în vigoare: planuri-cadru, programe școlare și manualele cuprinse în Catalogul manualelor școlare, valabile în învățământul preuniversitar în anul susținerii concursului.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

KINETOTERAPIE

**- București -
2023**

A. NOTA DE PREZENTARE

Programa pentru Kinetoterapie este elaborată pentru candidații la Concursul pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar.

Programa răspunde cerințelor pe care trebuie să le îndeplinească acești candidați, care urmează să fie încadrați pe un post didactic în învățământul preuniversitar.

Profilul candidatului la acest concurs presupune cunoașterea conținuturilor științifice fundamentale kinetoterapiei, a tendințelor noi în evoluția disciplinei, aplicarea noilor direcții ale didacticii specifice, contribuind la îndeplinirea dezideratului prezentei programe - ocuparea posturilor didactice în specializarea Kinetoterapie cu cadre didactice competente în aprecierea gradului deficiențelor fizice, tulburărilor psihoneuromotorii și senzoriale, precum și a disfuncțiilor cardio-vasculare, respiratorii și endocrine, prin examinări antropometrice, somato-funcționale și teste speciale.

De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice, demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare.

Tematica științifică, tematica pentru didactica specifică kinetoterapiei și bibliografia, aferentă celor două tipuri de tematici, constituie un reper pentru candidați - absolvenți ai învățământului superior de profil - în demersul susținerii Concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

Programa de kinetoterapie este elaborată în acord cu specificul activităților desfășurate în unitățile de învățământ special.

În proiectarea activităților didactice și pe parcursul desfășurării acestora, cadrul didactic trebuie să țină cont de particularitățile de dezvoltare psihoneuromotorie, de vârsta elevilor, tipul deficienței și de resursele materiale și umane de care dispune.

B. COMPETENȚELE SPECIFICE CADRULUI DIDACTIC CU SPECIALIZAREA KINETOTERAPIE

Competențele specifice cadrului didactic cu specializarea Kinetoterapie, pe care trebuie să le dovedească în procesul de predare-învățare-evaluare și care vor fi dezvoltate pe tot parcursul activității profesionale, sunt:

- Analizarea conținuturilor științifice ale disciplinei Kinetoterapie;
- Utilizarea și interpretarea informației provenite din teoria și didactica disciplinei;

- Utilizarea adecvată a conceptelor din kinetoterapie;
- Înțelegerea principiilor didacticei specifice kinetoterapiei;
- Utilizarea competentă a documentelor școlare reglatoare;
- Proiectarea conținuturilor și organizarea corespunzătoare a activităților;
- Cunoașterea legilor creșterii și dezvoltării, a legilor mișcării, în vederea adecvării demersurilor didactice la particularitățile legate de vârstă, gen, nivel de dezvoltare psihomotorie, grad al deficienței, nivel de pregătire a elevilor și la condițiile materiale;
- Construirea unui climat educativ interactiv, de cooperare, stimulat, cu scopul creșterii eficienței rezultatelor activităților;
- Înțelegerea aspectelor de ordin legislativ ale activității sale.

C. CONȚINUTURILE PROGRAMEI

C.I. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ - NOȚIUNI TEORETICE DIN KINETOTERAPIE

1. Particularitățile și obiectivele kinetoterapiei.
2. Bazele kinetoterapiei.
3. Principiile generale în aplicarea tratamentului.
4. Mijloacele kinetoterapiei.
5. Parametrii efortului fizic în kinetoterapie.
6. Măsurare și evaluare.
7. Kinetoprofilaxia.
8. Tehnici și metode în kinetoterapie.
9. Aliniamentul și postura corectă a corpului-prevenirea și corectarea deficiențelor fizice la elevi.
10. Controlul motor: cortexul senzorio-motor și structurile supramedulare cu rol în controlul motor. Formarea controlului motor: controlul muscular, coordonarea și echilibrul, reflexe și reacții motorii.
11. Adaptările fiziologice și morfologice ale structurilor sistemului nervos, aparatului locomotor, aparatului respirator și cardio-vascular la efort.
12. Dezvoltarea psihoneuromotorie a copilului: aptitudinile motrice, deprinderile și priceperile motrice, deprinderile atitudinale.
13. Tulburările funcției respiratorii.
14. Kinetoterapia în tratamentul sechelelor post-traumatice și post-operatorii, în afecțiunile reumatologice și în afecțiunile neurologice centrale și periferice.

C.II. TEMATICA PENTRU METODICA PREDĂRII – DIDACTICA KINETOTERAPIEI

1. Modalități de respectare a principiilor didactice în aplicarea mijloacelor kinetoterapiei.
2. Stabilirea conținuturilor pentru tratamentul corectiv al deficiențelor fizice ale elevilor.
3. Aplicarea metodelor și tehnicilor de evaluare în kinetoterapie.
4. Utilizarea procedeelelor și metodelor de corectare a posturii și aliniamentului corporal și de reeducare neuromotorie.
5. Aplicarea metodelor speciale în kinetoterapie.
6. Organizarea, proiectarea și conducerea activității în kinetoterapie. Funcțiile proiectării didactice.

D. BIBLIOGRAFIE

1. Baci, C. și colab., (1981), *Kinetoterapie pre- și postoperatorie*, Editura Sport-Turism, București.
2. Ciolcă, C., (2012), *Elemente de metodologia instruirii aplicate în Kinetoterapie*, Editura Universitară, București.
3. Cordun, M., (1999), *Kinetologie medicală*, Editura AXA, București.
4. Cordun, M., (2009), *Kinantropometrie*, Editura CD Press, București.
5. Drăgan, I., (2002), *Medicină sportivă aplicată*, Editura Medicală, București.
6. Fozza C., A., (2002), *Îndrumar pentru corectarea deficiențelor fizice*, Editura Fundația România de mâine, București.
7. Jianu, M., (2006), *Noțiuni practice de ortopedie pediatrică de la nou-născut la adolescent*, Pro Editură și Tipografie, București.
8. Kiss, I., (1999), *Fiziokinetoterapia și recuperarea medicală în afecțiunile aparatului locomotor*, Editura Medicală, București.
9. Marcu, V., (1995), *Bazele teoretice ale exercițiului fizic în kinetoterapie*, Editura Universității din Oradea, Oradea.
10. Marcu, V., Dan, M., (coord.), (2006), *Kinetoterapie/Pshysiotherapy*, Editura Universității din Oradea, Oradea.
11. Plas, F., Hargon, E., (2001), *Kinetoterapie activă. Exerciții terapeutice*, Editura Polirom, București
12. Robănescu, N., (1999), *Reeducarea neuromotorie*, Editura Medicală, București.
13. Sbenghe, T., (1999), *Bazele teoretice și practice ale kinetoterapiei*, Editura Medicală, București.

14. Sbenghe, T., (1987), *Kinetologie profilactică, terapeutică și de recuperare*, Editura Medicală, București.
15. Sbenghe, T., (1981), *Recuperarea medicală a sechelelor posttraumatice ale membrilor*, Editura Medicală, București.
16. Sidenco, E.L., 2003, *Masajul în kinetoterapie*, Editura Fundației România de Mâine, București.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA BULGARĂ MATERNĂ, LIMBA
ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU
COPII, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE
TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA
TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI, METODICA
DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-
EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA BULGARĂ MATERNĂ
ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA BULGARĂ MATERNĂ)**

1. NOTA DE PREZENTARE

Cea mai rapidă perioadă de dezvoltare a creierului are loc în primii doi ani de viață, determinând în mod semnificativ structurile intelectuale, emoționale, fizice-imunologice și funcțiile sociale. (Judith L. Evans, Robert G. Myers, Ellen M Ilfeld).

Educatorul-puericultor este persoana calificată pentru nivelul de educație antepreșcolară (0-3 ani), derulată în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă. Activitate desfășurată de educatorul-puericultor este deosebit de complexă, îmbinând atât roluri specifice profesiei didactice, cât și roluri de îngrijire și de nutriție, ținând cont de necesitatea unei abordări unitare a dezvoltării copilului mic. De altfel, documentul în cuprinsul căruia este detaliat cadru de referință comun pentru toate serviciile de dezvoltare timpurie a copilului (sănătate, protecția copilului și educație), în vederea abordării copilului din aceeași perspectivă integrată, este reprezentat de *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului* (RFIDT).

Educatorul-puericultor are ca beneficiar copilul mic, de la naștere la 3 ani, în proiectarea și desfășurarea activităților cu acesta trebuind să țină cont de particularitățile dezvoltării psihologice și de vârstă ale copiilor, dar și de resursele materiale și umane avute la dispoziție și de idealul de dezvoltare a societății românești, în context european.

Prezenta programă se adresează candidaților care se prezintă la *Concursul pentru ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, la specializarea Educator-puericultor, în limba bulgară maternă. Programa este elaborată în așa fel încât candidații să demonstreze competențele necesare activității didactice din perspectiva curriculumului specific și a proiectării unui demers didactic calitativ, răspunzând, în același timp, și cerințelor profilului absolventului de învățământ vocațional, care urmează să fie încadrat pe un post didactic, specialitatea educador-puericultor. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor fundamentale de limbă și literatură română, de limbă și literatură bulgară maternă, a noilor tendințe în evoluția educației timpurii, atât din punct de vedere al pedagogiei, cât și al curriculumului pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani, dar și aplicarea noilor direcții ale metodicii desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților instructiv-educative, demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Structura prezentei programe este următoarea:

1. Nota de prezentare;
2. Competențele cadrului didactic de specialitate;
3. Tematica pentru Limba și literatura bulgară maternă;
4. Tematica pentru Limba și literatura română și universală pentru copii;
5. Tematica pentru Introducere în pedagogie – educație timpurie și Curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani;
6. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba bulgară maternă;
7. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

2. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

Competențele educadorului-puericultor, vizate prin *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/ catedrelor vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar* la această specializare, sunt competențe pe care educadorul-puericultor trebuie să și le dezvolte pe tot parcursul activității profesionale și să le dovedească pe parcursul desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. Complexitatea activității educadorului-puericultor conduce la împărțirea competențelor

acestui pe mai multe paliere, care vizează fiecare aspect în parte. Astfel, prezenta programă urmărește evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor educatorului-puericultor printre care se numără cele de comunicare și de relaționare, a celor metodologice, de evaluare și de autoevaluare a activității didactice, a celor psiho-sociale, tehnice și tehnologice, precum și a competențelor de management al carierei.

Așadar, competențele educatorului-puericultor, evaluate în cadrul *Concursului național de ocupare a posturilor didactice/ catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, sunt:

- utilizarea conceptelor și a teoriilor moderne în domeniu, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale copilului mic;
- aplicarea cunoștințelor de didactică, de psihologie și pedagogie, specifice educației timpurii, în proiectarea și desfășurarea activității instructiv-educative în creșă;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu specificul grupei la care își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării activității instructiv-educative în creșă, care să pună accent pe libertatea și creativitatea copilului;
- aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, în vederea stimulării și facilitării procesului de socializare a acestora;
- alegerea unor metode și tehnici didactice moderne și cât mai variate, interactive, care să sporească implicarea copilului mic în activitate;
- valorizarea, din punct de vedere educativ, a experiențelor copiilor mici și a intervențiilor acestora;
- centrare pe formarea personalității copilului mic, în ansamblu, prin individualizarea conținuturilor și a metodelor educative;
- manifestarea unei atitudini empatică și de sprijin/suport față de nevoile individuale, generale și de moment ale antepreșcolarilor;
- proiectarea eficientă a formelor de evaluare și adaptarea conținuturilor de predare în funcție de rezultatele evaluării;
- selectarea strategiilor adecvate de evaluare individuală/de grup;
- utilizarea autoevaluării pentru îmbunătățirea procesului didactic;
- realizarea unor proiecte de parteneriat grădiniță-familie-comunitate pe probleme educative (educație nonformală/ informală);
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii.

3. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA BULGARĂ MATERNĂ

A. LIMBA BULGARĂ

- Elemente de fonetică și fonologie.
- Aspecte contrastive cu limba română.
- Morfologie.
- Părțile de vorbire flexibile: definiția, clasificarea, categoriile gramaticale, paradigma și neflexibile.
- Probleme de punctuație și ortografie.
- Aspecte contrastive cu limba română.

B. LITERATURA BULGARĂ

- Literatura bulgara veche-Kiril și Metodii. Importanța activității lor spirituale și culturale. Discipolii acestora-Kliment Ohridski, K-tin Preslavski.
- Literatura pentru copii și tineret
  - Povesti pentru copii de Ангел Каралийчев, Леда Милева.
- Genul liric

- Cântece populare.
- Poezie pentru copii: Иван Вазов, Елин Пелин, Леда Милева, Елисавета Багряна.
- Genul epic
  - Basmul popular fantastic: Неволята, Болен здрав носи, Крали Марко.
  - Basmul cult din literature bulgară.
  - Lumea fabulelor: Езоп, Петко Славейков, Константин Величков, Стоян Михайловски, Ла Фонтен.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA BULGARĂ MATERNĂ

Bibliografie orientativă – Limba și literatura bulgară

- Dinekov P. Istoria na starata bălgarska literatura, Sofia, 1961.
- Mihăilă G. Contribuții la istoria culturii și literaturii române vechi, București, 1972.
- Rusev P. Grigorii Tamblak v Rumănia i starata rumănska literatura, Sofia, 1966.
- Dinekov P. Bălgarski vāzrojidenti, Sofia, 1963.
- Fotiade, Laura – Baz Locul lui Iordan Iovkov în relațiile literare româno-bulgare din secolul al XI-lea, în “Studii de literatura universală”, vol. III, București, 1961, p.237-255.
- Iufu Zl. și Fotiade L. Antologie de texte din literatura bulgara, București, 1962.
- Iufu Zl., Zavera D. Răspândirea literaturii bulgare moderne în România până la 1944, în “Romanoslavica”, 1963, IX, (p.447-483).
- Zarev P. Panorama na bălgarskata literatura, vol. I, partea I și II, 1966, 1967; ed. II, 1970.
- Iufu Zl. Oglindirea realității românești în opera lui L. Karavelov, în “Analele Universității București”, Filologie, nr. 23, 1961, p.50.
- D. Zavera Prelegeri de literatura bulgara, București, 1978.
- D. Zavera Prelegeri de folclor comparat român-bulgar (Cântece haiducești), București, 1979.
- ***Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).

4. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

A. LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
  - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
  - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
  - Despărțirea cuvintelor în silabe.
  - Omografe, omofone. Accentul.
  - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixele diminutive și augmentative.
  - Arhaismele. Regionalismele. Neologismele. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
  - Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
  - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
  - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
  - Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
  - Pronumele în propoziție.
  - Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
  - Adverbul în propoziție.
  - Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.

- **Propoziția**
  - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția).
  - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
  - Propoziția regentă/elementul regent.

B. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolariilor.
- **Creația populară**
  - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
  - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
  - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu, Prâslea cel Voinic și merele de aur*.
- **Creația cultă**
  - a. **Genul liric**
    - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
    - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
  - b. **Genul epic**
    - **în versuri:**
      - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
      - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
    - **în proză:**
      - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
      - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
      - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
      - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

Notă: Componenta *Limba și literatura română și universală pentru copii* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Ațiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura română

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, Constantin, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.encyclopediavirtuala.ro
- <http://ro.literaryframework.eu/>
- www.romanianvoice.com/poezii/
- www.cartiaudio.eu
- www.biblior.net
- www.subiecte.edu.ro

5. TEMATICA PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI

- **Educație, inovație și reformă**
  - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații
  - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții
  - Alternative educaționale în educația timpurie
  - Tranziția copilului mic din familie la creșă și/sau grădiniță
- **Educabilitatea. Factorii dezvoltării personalității umane – interacțiuni și dominante**
  - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate
  - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității
  - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității
  - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii
  - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*)
- **Proiectarea didactică în învățământul antepreșcolar**
  - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice
  - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul didactic
- **Joc și învățare în educația timpurie**
  - Joc și învățare – delimitări conceptuale
  - Jocul ca activitate fundamentală a copilului: evoluția comportamentului de joc la copilul de 0-3 ani - rolul educator-puericultorului în activitățile ludice; cerințe generale privind organizarea spațiului fizic pentru educația și dezvoltarea copilului de la naștere la 3 ani
  - Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii: jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mimă, jocuri muzicale, jocuri de rol

- Jucăria și rolul ei psihopedagogic: semnificația jucăriei pentru copil, rolul jucăriei în dezvoltarea psihică a copilului
- Jocul ca mijloc de explorare și experimentare
- Aspecte psihopedagogice ale învățării de la 0-3 ani
- Relația dezvoltare-învățare: teorii ale învățării (J. Piaget, L.S. Vîgotski, Maria Montessori etc.) și tipuri de învățare
- Învățarea centrată pe copil
- Direcții ale diferențierii intervențiilor educaționale/experiențelor de învățare: diferențierea din perspectiva educatorului: adaptarea modalităților de comunicare, a sarcinilor, a mediului fizic și psihologic, diferențierea experiențelor de învățare și dezvoltare din perspectiva copilului, specificul diferențierii intervențiilor de îngrijire și educație la copiii mici
- Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță
- **Managementul grupurilor de copii**
  - Dinamica relațiilor în grupul de copii (relația copil – copil, relația copil – educator-puericultor)
  - Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
  - Rolul cadrului didactic în proiectarea, monitorizarea și evaluarea activităților ludice și de învățare: includerea activităților ludice alese în programul grupei, pregătirea activităților ludice și de învățare, modalități de evaluare și monitorizare a activităților
  - Colaborarea cu părinții, colegii, cu alte categorii profesionale și comunitatea
- **Copiii cu cerințe educative speciale (CES) în creșă**
  - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie
  - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin

Notă: Pentru componenta *Introducere în pedagogie – educație timpurie și curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani*, din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

6. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA BULGARĂ MATERNĂ

- Structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale.
- Concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu).
- Planul de învățământ – organizare și importanța pentru educația timpurie.
- Elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice).
- Jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului.
- Jocul – principala formă de dezvoltare a limbajului, strategii de dezvoltare a limbajului prin joc, forme de realizare.
- Educația timpurie și strategii de dezvoltare a limbajului la preșcolari.
- Tipuri de activități și mijloace de realizare axate pe dezvoltarea limbajului.
- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârsta preșcolară.
- Activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese).
- Adaptare curriculară - diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă.

- Evaluarea și interpretarea rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului sub 3 ani – rolul acestora, metode și instrumente, fișa de apreciere a progresului copilului.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA BULGARĂ MATERNĂ

- Георгиева, М. Е. Добрева.: *Писмените ученически текстове. Първа част – Репродуктивни текстове*, Кръгзор, София, 2003.
- Даскалова, Ф.: *Методика на обучението по български език в детската градина*, Макрос 2000, Пловдив, 1994.
- Петрова, Е. и колектив: *Овладяване на родния език в детската градина*. София, 1976.
- Витанова, Н. и др: *Активността на детето в детската градина. Книга за учителя*, Просвета, София, 1994.
- Петрова, В.: *Родна реч в детската градина. Книга за учителя. Моливко 3 – 7 години*, Слово, София, 2003.
- Ангелова, Т. *Методика на обучението по български език. Съвременни проблеми.*, С., 2004.
- Димчев, К. *Обучението по български език като система*. С., 1998.
- Димчев, К. *Методика на обучението по български език. Реалности и тенденции*, В. Търново, Знак 94, 2010.
- Димчев, К. *Езикознание. Езиково обучение. Методика на езиковото обучение*, С. Булвест 2000, 2010.
- Кабасанов, С. *Методика на обучението по български език*, С., 1979.
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- *** *Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, București, Editura Miniped, 2002/2005/2016.

7. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculum pentru educația timpurie**
  - activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)
- **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
  - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Organizarea și amenajarea spațiului educațional și rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
  - ambianța psiho-relațională
  - modalități de organizare a grupei
  - modele de aranjare spațială a grupei
  - activități ludice și de învățare cu grupa
- **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
  - jocuri și activități liber-alese
  - rutine și tranziții
  - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul)
  - activități extrașcolare

- **Evaluarea în educația timpurie**

- funcții ale evaluării (constatativă, predictivă, diagnostică)
- forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă)
- metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperetele fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE –
EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A
COPIILOR SUB 3 ANI ȘI PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucuș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitive*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Manolescu, M., *Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție*, Editura Meteor Press, București, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, București, Editura V & I Integral, 2009.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.

- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”,USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar* POSDRU ID 61130).
- ****Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA CEHĂ MATERNĂ, LIMBA ȘI
LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU
COPII, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE
TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA
TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI, METODICA
DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-
EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA CEHĂ MATERNĂ ȘI
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA CEHĂ MATERNĂ)**

1. NOTA DE PREZENTARE

Cea mai rapidă perioadă de dezvoltare a creierului are loc în primii doi ani de viață, determinând în mod semnificativ structurile intelectuale, emoționale, fizice-imunologice și funcțiile sociale. (Judith L. Evans, Robert G. Myers, Ellen M Ilfeld).

Educatorul-puericultor este persoana calificată pentru nivelul de educație antepreșcolară (0-3 ani), derulată în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă. Activitate desfășurată de educatorul-puericultor este deosebit de complexă, îmbinând atât roluri specifice profesiei didactice, cât și roluri de îngrijire și de nutriție, ținând cont de necesitatea unei abordări unitare a dezvoltării copilului mic. De altfel, documentul în cuprinsul căruia este detaliat cadru de referință comun pentru toate serviciile de dezvoltare timpurie a copilului (sănătate, protecția copilului și educație), în vederea abordării copilului din aceeași perspectivă integrată, este reprezentat de *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului* (RFIDT).

Educatorul-puericultor are ca beneficiar copilul mic, de la naștere la 3 ani, în proiectarea și desfășurarea activităților cu acesta trebuind să țină cont de particularitățile dezvoltării psihologice și de vârstă ale copiilor, dar și de resursele materiale și umane avute la dispoziție și de idealul de dezvoltare a societății românești, în context european.

Prezenta programă se adresează candidaților care se prezintă la *Concursul pentru ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, la specializarea Educator-puericultor, în limba cehă maternă. Programa este elaborată în așa fel încât candidații să demonstreze competențele necesare activității didactice din perspectiva curriculumului specific și a proiectării unui demers didactic calitativ, răspunzând, în același timp, și cerințelor profilului absolventului de învățământ vocațional, care urmează să fie încadrat pe un post didactic, specialitatea educador-puericultor. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor fundamentale de limbă și literatură română, de limbă și literatură cehă maternă, a noilor tendințe în evoluția educației timpurii, atât din punct de vedere al pedagogiei, cât și al curriculumului pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani, dar și aplicarea noilor direcții ale metodicii desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților instructiv-educative, demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Structura prezentei programe este următoarea:

1. Nota de prezentare;
2. Competențele cadrului didactic de specialitate;
3. Tematica pentru Limba și literatura cehă maternă;
4. Tematica pentru Limba și literatura română și universală pentru copii;
5. Tematica pentru Introducere în pedagogie – educație timpurie și Curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani;
6. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba cehă maternă;
7. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

2. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

Competențele educadorului-puericultor, vizate prin *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* la această specializare, sunt competențe pe care educadorul-puericultor trebuie să și le dezvolte pe tot parcursul activității profesionale și să le dovedească pe parcursul desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. Complexitatea activității educadorului-puericultor conduce la împărțirea competențelor

acestui pe mai multe paliere, care vizează fiecare aspect în parte. Astfel, prezenta programă urmărește evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor educatorului-puericultor printre care se numără cele de comunicare și de relaționare, a celor metodologice, de evaluare și de autoevaluare a activității didactice, a celor psiho-sociale, tehnice și tehnologice, precum și a competențelor de management al carierei.

Așadar, competențele educatorului-puericultor, evaluate în cadrul *Concursului național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, sunt:

- utilizarea conceptelor și a teoriilor moderne în domeniu, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale copilului mic;
- aplicarea cunoștințelor de didactică, de psihologie și pedagogie, specifice educației timpurii, în proiectarea și desfășurarea activității instructiv-educative în creșă;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu specificul grupei la care își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării activității instructiv-educative în creșă, care să pună accent pe libertatea și creativitatea copilului;
- aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, în vederea stimulării și facilitării procesului de socializare a acestora;
- alegerea unor metode și tehnici didactice moderne și cât mai variate, interactive, care să sporească implicarea copilului mic în activitate;
- valorizarea, din punct de vedere educativ, a experiențelor copiilor mici și a intervențiilor acestora;
- centrare pe formarea personalității copilului mic, în ansamblu, prin individualizarea conținuturilor și a metodelor educative;
- manifestarea unei atitudini empatică și de sprijin/suport față de nevoile individuale, generale și de moment ale antepreșcolarilor;
- proiectarea eficientă a formelor de evaluare și adaptarea conținuturilor de predare în funcție de rezultatele evaluării;
- selectarea strategiilor adecvate de evaluare individuală/de grup;
- utilizarea autoevaluării pentru îmbunătățirea procesului didactic;
- realizarea unor proiecte de parteneriat grădiniță-familie-comunitate pe probleme educative (educație nonformală/ informală);
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii.

3. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA CEHĂ MATERNĂ

A. LIMBA CEHĂ

Fonetika a fonologie

- Základní zákony české fonetiky.
- Vztah mezi mluvenou a psanou formou.
- Tvoření českých samohlásek a souhlásek.
- Odchyly od výslovnosti různých českých hlásek.
- Zvláštní české souhlásky: ř, ch, d', t', ň.

Morfologie

- Podstatná jména, lexikální, gramatické a morfologické kategorie. Skloňování českých podstatných jmen. Pádové tvary a jejich současný vývoj.
- Přídavná jména, lexikální a gramatické kategorie. Určitá a neurčitá přídavná jména. Stupně přirovnání.
- Zájmena a zájmenné kategorie v češtině.
- Číslovky, skloňování a kategorie číslovek.

- Slovesa. Slovesné způsoby a časy. Slovesný aspekt.
- Příslowce, klasifikace a srovnání.
- Předložky, interjekce, spojky a částice.

Interpunkce a pravopis

- Zásady pravopisu. Pravidla pravopisu a pravopisná pravidla.
- Interpunkční a pravopisná znaménka. Funkčnost interpunkčních a pravopisných znamének.
- Psaní velkých písmen. Zkratky.

Syntax

- Syntax vět a souvětí. Hlavní a vedlejší části věty.

B. LITERATURA CEHĚ

● **Pojmy literární teorie**

- Pojem literárního díla: básnický jazyk, básnický obraz, subjekt, kompozice, postava.

● **Literární žánry.**

● **Hlavní literární druhy.**

● **Česká literatura pro děti**

- **Josef Lada** – *Kocour Mikeš, Bubáci a hastrmani, Nezbedné pohádky, Josef Lada dětem, Říkadla, Velká kniha českých říkadl.*
- **Božena Němcová** – *O Popelce, Princ Bajaja, Čert a Káča, O Perníkové chaloupce, O princezně se zlatou hvězdou, Chytrá horákyň, O Smolíčkovi, O kohoutkovi a slepičce, O zlatém kolovrátku, O hloupém Honzovi.*
- **František Hrubín** – *Smolíček a jeskýňky, Slabikář po mámě, Pohádka o Květušce, Perníková chaloupka. Červená Karkulka.*
- **Karel Jaromír Erben** – *Hrnečku, vař! Pták Ohnivák a liška Ryška, Otesánek, Sněhurka, Rozum a štěstí, Obuchu, hýbej se! O třech přadlenách.*
- **Ondřej Sekora** – *Ferda Mravenec, Trampoty brouka Pytlíka, Sedm pohádek.*
- **Jiří Žáček** – *Hádanky a luštěniny, Kdo nevěří, ať tam běží.*
- **Eduard Petiška** – *O jabloňce, O dětech a zvířátkách, Pohádkový dědeček, Jak krtek ke kalhotkám přišel, Krtek a autičko.*
- **Karel Čapek** – *Devatero pohádek, Měl jsem psa a kočku.*

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA CEHĂ MATERNĂ

Bibliografie orientativă – Limba cehă

- Československá akademie věd, *Mluvnice češtiny, I – III*, Academia, Praha, 1986/87.
- Kolektiv autorů, *Příruční mluvnice češtiny*, Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 1996.
- ČSAV, *Pravidla českého pravopisu*, Nakl. ČSAV, Praha, 1975.
- Miroslav Grepl, Petr Karlík, *Skladba spisovné češtiny*, Nakl. SPN, Praha, 1986.
- Vladimír Smilauer, *Novočeské tvoření slov*, SPN, Praha, 1971.
- Jaromíra Šindelářová – Svatava Škodová, *Čeština jako cílový jazyk*, Praha, 2013.
- Milan Polák, *Didaktika českého jazyka*, SPN, Praha, 2010.
- Čechová M. a kol., *Čeština a její vyučování. Metodika českého jazyka*, SPN, Praha, 1998.
- Kostečka J., *Do světa češtiny jinak*, Jinočany, H+H, 1993.

Bibliografie orientativă – Literatura cehă

- ČSAV, *Dějiny české literatury, I-III*, Nakl. ČSAV, Praha, 1959-1961.
- Lubor Machala, Eduard Petřů a kolektiv, *Panorama české literatury (Literární dějiny od počátku do současnosti)*, Nakl. Rubico, Olomouc, 1994.
- Jan Lehár, Alexander Stich, Jaroslava Janáčková, Jiří Holý, *Česká literatura od počátku k dnešku*, nakl. Lidové noviny, Praha, 1998.
- Tiberiu Pleter, *Výbor z moderní české literatury*, EDP, București, 1992.

4. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

A. LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**

- Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
- Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
- Despărțirea cuvintelor în silabe.
- Omografe, omofone. Accentul.
- Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixele diminutive și augmentative.
- Arhaismele. Regionalismele. Neologismele. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
- Paronimele frecvente. Pleonasmul.

- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**

- Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
- Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
- Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
- Pronumele în propoziție.
- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
- Adverbul în propoziție.
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.

- **Propoziția**

- Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția și prepoziția).
- Propoziția principală/propoziția secundară.

- **Fraza**

- Propoziția regentă/elementul regent.

B. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolariilor.

- **Creația populară**

- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
- Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
- Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic și merele de aur*.

- **Creația cultă**

- a. **Genul liric**

- Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
- Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).

- b. **Genul epic**

- **în versuri:**

- fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
- balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).

- **în proză:**

- schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
- povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
- legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
- basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

Notă: Componenta *Limba și literatura română și universală pentru copii* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura română

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, Constantin, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.encyclopediavirtuala.ro
- <http://ro.literaryframework.eu/>
- www.romanianvoice.com/poezii/
- www.cartiaudio.eu
- www.biblior.net
- www.subiecte.edu.ro

5. TEMATICA PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI

- **Educație, inovație și reformă**
  - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații
  - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții
  - Alternative educaționale în educația timpurie
  - Tranziția copilului mic din familie la creșă și/sau grădiniță

- **Educabilitatea. Factorii dezvoltării personalității umane – interacțiuni și dominante**
  - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate
  - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității
  - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității
  - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii
  - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*)
- **Proiectarea didactică în învățământul antepreșcolar**
  - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice
  - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul didactic
- **Joc și învățare în educația timpurie**
  - Joc și învățare – delimitări conceptuale
  - Jocul ca activitate fundamentală a copilului: evoluția comportamentului de joc la copilul de 0-3 ani - rolul educator-puericultorului în activitățile ludice; cerințe generale privind organizarea spațiului fizic pentru educația și dezvoltarea copilului de la naștere la 3 ani
  - Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii: jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mimă, jocuri muzicale, jocuri de rol
  - Jucăria și rolul ei psihopedagogic: semnificația jucăriei pentru copil, rolul jucăriei în dezvoltarea psihică a copilului
  - Jocul ca mijloc de explorare și experimentare
  - Aspecte psihopedagogice ale învățării de la 0-3 ani
  - Relația dezvoltare-învățare: teorii ale învățării (J. Piaget, L.S. Vîgotski, Maria Montessori etc.) și tipuri de învățare
  - Învățarea centrată pe copil
  - Direcții ale diferențierii intervențiilor educaționale/experiențelor de învățare: diferențierea din perspectiva educatorului: adaptarea modalităților de comunicare, a sarcinilor, a mediului fizic și psihologic, diferențierea experiențelor de învățare și dezvoltare din perspectiva copilului, specificul diferențierii intervențiilor de îngrijire și educație la copiii mici
  - Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță
- **Managementul grupurilor de copii**
  - Dinamica relațiilor în grupul de copii (relația copil – copil, relația copil – educator-puericultor)
  - Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
  - Rolul cadrului didactic în proiectarea, monitorizarea și evaluarea activităților ludice și de învățare: includerea activităților ludice alese în programul grupei, pregătirea activităților ludice și de învățare, modalități de evaluare și monitorizare a activităților
  - Colaborarea cu părinții, colegii, cu alte categorii profesionale și comunitatea
- **Copiii cu cerințe educative speciale (CES) în creșă**
  - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie
  - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin

Notă: Pentru componenta *Introducere în pedagogie – educație timpurie și curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani*, din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

6. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA CEHĂ MATERNĂ

- Structura curikularních dokumentů pro rané vzdělávání; zásady a základní hodnoty.
- Základní pojmy kurikularních dokumentů pro rané vzdělávání (vývojové domény, vývojové dimenze raného vzdělávání, pozorovatelné projevy chování, roční studijní témata).
- Učební plán-význam a uspořádání.
- Metodika provádění učebního plánu. Základní prvky: program denních aktivit, volné hry a aktivity, rutina a přechody, tematické aktivity a odpolední aktivity rozvíjející osobní sklony/dispozice/postoje, mimoškolní aktivity).
- Příprava na pedagogickou činnost v mladším předškolním věku (*mladší předškolní věk podle odborní literatury – Průcha - Koťátková, 2013*): celoroční plánování, týdenní plánování, projekt výuky (téma, obecné cíle, specifické cíle, pedagogické činnosti).
- Hra - hlavní forma organizace procesu učení v mladším předškolním věku; Klasifikace her; Funkce hry. Formativní/výchovné hodnoty hry.
- Diferenciace a individualizace v procesu učení v mladším předškolním věku. Přizpůsobení kurikula pro potřeby dítěte.
- Typy tematických činností a způsoby realizace v mladším předškolním věku.
- Hodnocení v mladším předškolním věku. Pojem hodnocení: definice a analýza. Specifické formy hodnocení pro mladší předškolní věk. Funkce hodnocení. Metody a nástroje hodnocení výsledků a pokroku v mladším předškolním věku. Interpretace a využití výsledků hodnocení pokroku dítěte v mladším předškolním věku.
- Specifické aspekty komunikace s rodiči (souvislosti komunikace, způsoby komunikace, fáze, povinnosti, práva).

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA CEHĂ MATERNĂ

- Allen, K., E. & Marotz, L. R., Přehled vývoje dítěte od prenatálního období do 8 let. Praha: Portál, 2000.
- Bělinová, Ludmila, *Metodika výchovné práce v jeslích a mateřských školách*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, Metodické příručky, 1986.
- Čapek, R. (2013). Učitel a rodič. Praha: Grada.
- Doležalová, H., *Nápady pro maminky na mateřské dovolené*, Praha, Portál, 1998.
- Helus, Z., Dítě v osobnostním pojetí. Obrat k dítěti jako výzva a úkol pro rodiče, Praha, Portál, 2009.
- Kohlová, M., *Rozvíjíme tvořivost a šikovnost dětí od 1 do 3 let*, Praha, Portál, 2008.
- Komenský, J. A.: 1991. Velká didaktika. Bratislava: SPN, 1991.
- Koťátková, S., *Hry v mateřské škole v teorii a praxi*, Praha, Grada, 2005.
- Koťátková, S., *Dítě a mateřská škola. Co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet*. Praha, Grada, 2014.
- Kovaliková, S., *Integrovaná tematická výuka*, Kroměříž, Spirála, 1995.
- Kratochvílová, J., Syslová, Z., *Příručka pro rodiče. Průvodce hodnocením rozvoje dítěte a komunikace s mateřskou školou*, Praha, Raabe, 2018.
- Kryčová, M., *Činnosti k rozvoji řečových dovedností dětí v předškolním vzdělávání*, Praha, Raabe, 2018.
- Lažová, L., *Mateřská škola komunikuje s rodiči. Výměna informací, řešení problémů*, Praha: Portál, 2013.
- Matějček, Z., *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte*, Praha, Grada, 2005.
- Opravilová, E., *Předškolní pedagogika*, Praha, Grada, 2016.
- Průcha, J., Mareš, J., Walterová, E., *Pedagogický slovník*, Praha, Portál, 2009.

- Průcha, Jan a Soňa Kořátková, *Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy*, Praha, Portál, 2013.
- Sedláčková, H., Syslová, Z., Štěpánková, L., *Hodnocení výsledků předškolního vzdělávání*. Praha, Wolters, 2012.
- Syslová, Zora, Borkovcová I., Průcha, J., *Péče a vzdělávání dětí v raném věku: komparace české a zahraniční situace*. Praha, Wolters Kluwer, 2014.
- Šmelová, E., Prášilová, J. et al., *Didaktika předškolního vzdělávání*, Praha, Portál, 2018.
- Suchánková, E., *Hra a její využití v předškolním vzdělávání*, Praha, Portál, 2014.
- EACE, EURYDICE, *Vzdělávání a péče v raném dětství v Evropě překonávání sociálních a kulturních nerovností*, Luxembourg, Publications Office, česká verze, 2009.
- EVROPSKÁ KOMISE, EACEA, EURYDICE, EUROSTAT, *Klíčové údaje o vzdělávání a péči v raném dětství v Evropě: Zpráva Euridice a Eurostatu*. Lucemburk, 2014.
- *** Aktuální učebné osnovy pro rané vzdělávání

7. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculum pentru educația timpurie**
  - activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)
- **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
  - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Organizarea și amenajarea spațiului educațional și rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
  - ambianța psiho-relațională
  - modalități de organizare a grupei
  - modele de aranjare spațială a grupei
  - activități ludice și de învățare cu grupa
- **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
  - jocuri și activități liber-alese
  - rutine și tranziții
  - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul)
  - activități extrașcolare
- **Evaluarea în educația timpurie**
  - funcții ale evaluării (constatativă, predictivă, diagnostică)
  - forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă)
  - metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperele fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI ȘI PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.

- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucuș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitiviste*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Manolescu, M., *Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție*, Editura Meteor Press, București, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, București, Editura V & I Integral, 2009.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”,USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar POSDRU ID 61130).
- ***Barcelona Objectives. *The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA CROATĂ MATERNĂ, LIMBA ȘI
LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU
COPII, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE
TIMPURIE și CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA
TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI, METODICA
DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-
EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA CROATĂ MATERNĂ
și METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA CROATĂ MATERNĂ)**

1. NOTA DE PREZENTARE

Cea mai rapidă perioadă de dezvoltare a creierului are loc în primii doi ani de viață, determinând în mod semnificativ structurile intelectuale, emoționale, fizice-imunologice și funcțiile sociale. (Judith L. Evans, Robert G. Myers, Ellen M Ilfeld).

Educatorul-puericultor este persoana calificată pentru nivelul de educație antepreșcolară (0-3 ani), derulată în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă. Activitate desfășurată de educatorul-puericultor este deosebit de complexă, îmbinând atât roluri specifice profesiei didactice, cât și roluri de îngrijire și de nutriție, ținând cont de necesitatea unei abordări unitare a dezvoltării copilului mic. De altfel, documentul în cuprinsul căruia este detaliat cadru de referință comun pentru toate serviciile de dezvoltare timpurie a copilului (sănătate, protecția copilului și educație), în vederea abordării copilului din aceeași perspectivă integrată, este reprezentat de *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului* (RFIDT).

Educatorul-puericultor are ca beneficiar copilul mic, de la naștere la 3 ani, în proiectarea și desfășurarea activităților cu acesta trebuind să țină cont de particularitățile dezvoltării psihologice și de vârstă ale copiilor, dar și de resursele materiale și umane avute la dispoziție și de idealul de dezvoltare a societății românești, în context european.

Prezenta programă se adresează candidaților care se prezintă la *Concursul pentru ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, la specializarea Educator-puericultor, în limba croată maternă. Programa este elaborată în așa fel încât candidații să demonstreze competențele necesare activității didactice din perspectiva curriculumului specific și a proiectării unui demers didactic calitativ, răspunzând, în același timp, și cerințelor profilului absolventului de învățământ vocațional, care urmează să fie încadrat pe un post didactic, specialitatea educator-puericultor. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor fundamentale de limbă și literatură română, a noilor tendințe în evoluția educației timpurii, atât din punct de vedere al pedagogiei, cât și al curriculumului pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani, dar și aplicarea noilor direcții ale metodicii desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților instructiv-educative, demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Structura prezentei programe este următoarea:

1. Nota de prezentare;
2. Competențele cadrului didactic de specialitate;
3. Tematica pentru Limba și literatura croată maternă;
4. Tematica pentru Limba și literatura română și universală pentru copii;
5. Tematica pentru Introducere în pedagogie – educație timpurie și Curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani;
6. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba croată maternă;
7. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

2. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

Competențele educatorului-puericultor, vizate prin *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* la această specializare, sunt competențe pe care educatorul-puericultor trebuie să și le dezvolte pe tot parcursul activității profesionale și să le dovedească pe parcursul desfășurării activităților instructiv-educative

în creșă. Complexitatea activității educadorului-puericultor conduce la împărțirea competențelor acestuia pe mai multe paliere, care vizează fiecare aspect în parte. Astfel, prezenta programă urmărește evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor educadorului-puericultor printre care se numără cele de comunicare și de relaționare, a celor metodologice, de evaluare și de autoevaluare a activității didactice, a celor psiho-sociale, tehnice și tehnologice, precum și a competențelor de management al carierei.

Așadar, competențele educadorului-puericultor, evaluate în cadrul *Concursului național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, sunt:

- utilizarea conceptelor și a teoriilor moderne în domeniu, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale copilului mic;
- aplicarea cunoștințelor de didactică, de psihologie și pedagogie, specifice educației timpurii, în proiectarea și desfășurarea activității instructiv-educative în creșă;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu specificul grupei la care își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării activității instructiv-educative în creșă, care să pună accent pe libertatea și creativitatea copilului;
- aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, în vederea stimulării și facilitării procesului de socializare a acestora;
- alegerea unor metode și tehnici didactice moderne și cât mai variate, interactive, care să sporească implicarea copilului mic în activitate;
- valorizarea, din punct de vedere educativ, a experiențelor copiilor mici și a intervențiilor acestora;
- centrare pe formarea personalității copilului mic, în ansamblu, prin individualizarea conținuturilor și a metodelor educative;
- manifestarea unei atitudini empatice și de sprijin/suport față de nevoile individuale, generale și de moment ale antepreșcolarilor;
- proiectarea eficientă a formelor de evaluare și adaptarea conținuturilor de predare în funcție de rezultatele evaluării;
- selectarea strategiilor adecvate de evaluare individuală/de grup;
- utilizarea autoevaluării pentru îmbunătățirea procesului didactic;
- realizarea unor proiecte de parteneriat grădiniță-familie-comunitate pe probleme educative (educație nonformală/ informală);
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii.

3. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA CROATĂ MATERNĂ

I. LIMBA CROATĂ

- **Elemente de fonetică și de ortografie, ortoepie și ortografie**
  - Alfabetul limbii croate
  - Fonetică – Fonologie
  - Tipuri de sunete-vocale, semivocale, consoane
  - Corespondența literă-sunet
  - Silaba și despărțirea cuvintelor în silabe
  - Accentul. Utilizarea corectă a accentului. Variante accentuate admise/neadmise de normă
  - Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat
  - Scrierea și pronunția corectă a cuvintelor de origine croată
  - Semne de punctuație și de ortografie
- **Morfologie**
  - Structura morfologică a cuvântului în limba croată

- Clasificarea părților de vorbire
- Structura morfologica a cuvântului
- **Elemente de vocabular**
  - Cuvântul - unitatea de bază a vocabularului
  - Sensul cuvintelor (sens propriu de bază; sens secundar; sens figurat)
  - Mijloace de îmbogățire a vocabularului (interne: derivarea, compunerea, conversiunea; externe: împrumuturile)
  - Familia de cuvinte; câmpul lexical
  - Relații semantice: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice, paronime
- **Părțile de vorbire**
  - *Verbul (glagol)* – formele verbale personale și nepersonale, categoriile gramaticale ale verbului, diatezele verbului, modul, timpul și persoana verbului, formarea verbelor
  - *Substantivul (imenica)* – categoria genului, numărului, apartenenței, cazului, funcțiile sintactice ale cazurilor, categoria determinării și neterminării (articulat și nearticulat), formarea substantivelor, derivarea substantivelor, compunerea, schimbarea valorii gramaticale
  - *Adjectivul (pridjev)* – adjective calificative, adjective determinative, formarea adjectivelor, adjective derivate de la rădăcini nominale, adjective derivate de la rădăcini verbale, adjectivele diminutive, adjective cu forme intensive, adjective compuse, gradele de comparație ale adjectivelor
  - *Pronumele (zamjenica)* – pronumele personale, posesive predicative, demonstrative, reflexive, interogative, nehotărâte, negative
  - *Numeralul (brojevi)* – numeralele cardinale, numerale ordinale, distributive, colective
  - *Adverbul (prilog)*, conjuncția (veznik), interjecția (uzvik), onomatopeea (onomatopeja) – tipuri/clasificare; prepoziții și orientare spațială (prijedlozi i orijentacija u prostoru)
- **Organizarea propoziției și a frazei**
  - Enunțul. Tipuri de enunț - propoziții, fraze; enunțuri asertive, interogative, imperative, exclamative
  - Propoziții afirmative și negative
  - Relații sintactice la nivelul enunțului: coordonarea și subordonarea – modalități/mijloace de realizare
- **Funcții sintactice**
  - Predicatul – predicat verbal, nominal, copulativ, numele predicativ simplu și complex.
  - Subiectul – simplu, multiplu, complex
  - Complementul
    - complementul direct – recunoaștere; realizări ale complementului direct; aspecte normative
    - complementul indirect – recunoaștere; realizări ale complementului indirect; aspecte normative
    - complementul relativ, complementul de agent
  - Circumstanțiale: de loc, de timp, de mod, de măsură, comparativ, de cauză, de scop
  - Atributul - atributul adjectival, substantival, pronominal, circumstanțial, predicativ.

II. LITERATURA CROATĂ

- **ELEMENTE SPECIFICE DIN FOLCLORUL COPIILOR** (rime, ghicitori, numărători, poezii)
  - **Nevenka Videk:** Zagonetka Abeceda
  - **Zvonimir Balog:** Male priče o velikim slovima, Mijau, av, mu, kokoda, Još smo maleni, Životinje i njihova djeca, Sto najzanimanja: što ću biti kad odrastem, Riba na biciklu: pjesme, Dimnjačar
  - **Mladen Kušec:** Dječaci mogu biti, Najbolji dječack na svijetu, Dobar dan, Pozdrav, Drvored

- **Grigor Vitez:** Kako živi Antuntun, Od čega su načinjene ljubice, Ptičja Pjevanka, Igra se nastavlja
- **Vesna Parun:** Šišmiš letimiš, Žuna i djetlić , Jutro, Ide zima
- **Stanislav Femić:** Brojalica, Žetva, Maslačak šalje djecu u svijet, Kolo, Nakrivio kapu žir
- **Stjepan Jakševac:** Koliko ima...
- **Milan Taritaš:** Pozdrav, molim, Mjesečeva godina
- **Zvonimir Golob:** Godišnja doba
- **Jadranka Čunčić- Bandov:** Proljetni kišobran, Zvezdani razgovor, Jesenska šumska šala
- **BASME ŠI POVEŠTI:**
  - **Ivana Brlić- Mažuranić:** Priče iz davnine, Sunce Djever i Neva Nevičica, Jagor, Majmun i delfin, Gavra i lija, Kućica a odveć golema, Dvije koze, Žabe traže kralja, Pas i vuk, Lav i krmača , Mali patuljak.
  - **Sunčana Škrinjarić:** Kako sanjaju stvari, Nezadovoljna bubamar, Medin Dom, Dućan kod svrake, Plesna haljina žutog maslačka, Tri jabuke s bakino ormara
  - **Stanislav Femić:** Plava priča, Žaba i jež
  - **Ivan Goleš:** Zašto puž nosi svojju kućicu
  - **Sanda Markoć:** Nestašni medo
  - **Anđelka Martić:** Kao tata
  - **Stanislav Femić:** Leptir i cvijet
  - **Ivana Radić:** Šuma zimi
  - **Željka Horvat:** Slikopriče
  - **Zvonimir Balog:** Slon i bubamara
  - **Vladimir Nazor:** Bijeli Jelen
  - **Hrvatske usmene priče**

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA CROATĂ MATERNĂ

- Hrvatski školski pravopis, Babić, Ham, Moguš
- Hrvatski pravopis usklađen sa zaključcima, Babić, Moguš
- Hrvatski mrežni rječnik – Mrežnik
- Čestoća riječi u hrvatskome jeziku. Hrvatski jezik Pandžić I; Stojanov T.
- Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta, Silić J, Pranjković I.
- Gramatika hrvatskoga jezika- priručnik za osnovno jezično obrazovanje, Težak, Babić
- Reci mi to Kratko I Jasno – Nives Opačić

4. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

A. LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
  - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
  - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
  - Despărțirea cuvintelor în silabe.
  - Omografe, omofone. Accentul.
  - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixele diminutive și augmentative.
  - Arhaismele. Regionalismele. Neologismele. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
  - Paronimele frecvente. Pleonasmul.

- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
  - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
  - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
  - Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
  - Pronumele în propoziție.
  - Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
  - Adverbul în propoziție.
  - Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
  - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția și prepoziția).
  - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
  - Propoziția regentă/elementul regent.

B. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolariilor.
- **Creația populară**
  - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
  - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
  - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu, Prâslea cel Voinic și merele de aur*.
- **Creația cultă**
  - a. **Genul liric**
    - Poeziile copilăriei (*Ana Blandiana, Întâmplări din grădina mea; Passionaria Stoicescu, Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
    - Poezia despre natură și viețuitoare (*Mihai Eminescu, Somnoroase păsărele; Elena Farago, Cățelușul șchiop*).
  - b. **Genul epic**
    - **în versuri:**
      - fabula (*Alecu Donici, Musca la arat; Jean de La Fontaine, Greierele și furnica*);
      - balada (*George Topîrceanu, Balada unui greier mic*).
    - **în proză:**
      - schița (*I.L. Caragiale, D-I Goe, Vizită*);
      - povestirea (*Emil Gârleanu, Fricosul; Mihail Sadoveanu, Dumbrava minunată*);
      - legenda (*Călin Gruia, Povestea florii-soarelui*);
      - basmul cult (*Barbu Ștefănescu-Delavrancea, Palatul de cleștar; Ioan Slavici, Zâna zorilor; Hans Christian Andersen, Rățușca cea urâtă*).

Notă: Componenta *Limba și literatura română și universală pentru copii* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.

- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura română

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, Constantin, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.enciclopediavirtuala.ro
- <http://ro.literaryframework.eu/>
- www.romanianvoice.com/poezii/
- www.cartiaudio.eu
- www.biblior.net
- www.subiecte.edu.ro

5. TEMATICA PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI

- **Educație, inovație și reformă**
  - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații
  - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții
  - Alternative educaționale în educația timpurie
  - Tranziția copilului mic din familie la creșă și/sau grădiniță
- **Educabilitatea. Factorii dezvoltării personalității umane – interacțiuni și dominante**
  - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate
  - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității
  - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității
  - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii
  - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*)

- **Proiectarea didactică în învățământul antepreșcolar**
  - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice
  - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul didactic
- **Joc și învățare în educația timpurie**
  - Joc și învățare – delimitări conceptuale
  - Jocul ca activitate fundamentală a copilului: evoluția comportamentului de joc la copilul de 0-3 ani - rolul educator-puericului în activitățile ludice; cerințe generale privind organizarea spațiului fizic pentru educația și dezvoltarea copilului de la naștere la 3 ani
  - Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii: jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mimă, jocuri muzicale, jocuri de rol
  - Jucăria și rolul ei psihopedagogic: semnificația jucăriei pentru copil, rolul jucăriei în dezvoltarea psihică a copilului
  - Jocul ca mijloc de explorare și experimentare
  - Aspecte psihopedagogice ale învățării de la 0-3 ani
  - Relația dezvoltare-învățare: teorii ale învățării (J. Piaget, L.S. Vîgotski, Maria Montessori etc.) și tipuri de învățare
  - Învățarea centrată pe copil
  - Direcții ale diferențierii intervențiilor educaționale/experiențelor de învățare: diferențierea din perspectiva educatorului: adaptarea modalităților de comunicare, a sarcinilor, a mediului fizic și psihologic, diferențierea experiențelor de învățare și dezvoltare din perspectiva copilului, specificul diferențierii intervențiilor de îngrijire și educație la copiii mici
  - Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță
- **Managementul grupurilor de copii**
  - Dinamica relațiilor în grupul de copii (relația copil – copil, relația copil – educator-puericului)
  - Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
  - Rolul cadrului didactic în proiectarea, monitorizarea și evaluarea activităților ludice și de învățare: includerea activităților ludice alese în programul grupei, pregătirea activităților ludice și de învățare, modalități de evaluare și monitorizare a activităților
  - Colaborarea cu părinții, colegii, cu alte categorii profesionale și comunitatea
- **Copiii cu cerințe educative speciale (CES) în creșă**
  - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie
  - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin

Notă: Pentru componenta *Introducere în pedagogie – educație timpurie și curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani*, din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

6. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA CROATĂ MATERNĂ

- Domeniul *Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii* – elemente vizate în etapa antepreșcolară (dimensiuni ale dezvoltării, comportamente asociate, finalități)
- Strategii didactice valorificabile în etapa antepreșcolară în activități:
  - metode, procedee, tehnici valorificabile în creșă
  - mijloace de învățământ folosite în creșă (clasice și moderne)

- Activitatea – mijloc de realizare a demersului instructiv-educativ la grupele de antepreșcolari; aplicații pentru domeniul *Limbă și comunicare*: jocul didactic, lectura educatoarei, lectura după imagini, activități de povestire (povestirea, repovestirea, povestirea creată de antepreșcolar), activități de memorizare, activități de convorbire
- Prefigurări ale citit-scrisului în etapa antepreșcolară
- Comunicarea orală în perioada antepreșcolară (comunicare receptivă, comunicare expresivă, transmiterea de mesaje orale)
- Metode și instrumente de evaluare pentru domeniul *Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii* – elemente vizate în etapa antepreșcolară; modalități de prefigurare a citit-scrisului la vârsta antepreșcolară
- Modalități de abordare/valorificare a diverselor texte în perioada antepreșcolară (textul epic, textul liric, textul dramatic, textul nonliterar – direcții de abordare, elemente de didactică aplicată, valențe ale valorificării în perioada antepreșcolară)

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA CROATĂ MATERNĂ

- Metodika Hrvatskog jezika u razrednoj nastavi, Marinko Lazzarich
  - Metodika nastave hrvatskog jezika, Jadranka Jajić
  - Lektira u razrednoj nastavi- metodički priručnik- Kata Lučić Mumlek
  - Igram se, a učim!- Ksenija Lekić, Jadranka Radetić- Ivetić
  - Što, zašto, kako ... u poučavanju hrvatskoga jezika, Ante Bežen
  - Curriculum pentru Educație timpurie, 2019
  - Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani
- 7. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**
- **Curriculum pentru educația timpurie**
    - activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)
  - **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
    - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
  - **Organizarea și amenajarea spațiului educațional și rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
    - ambianța psiho-relațională
    - modalități de organizare a grupei
    - modele de aranjare spațială a grupei
    - activități ludice și de învățare cu grupa
  - **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
    - jocuri și activități liber-alese
    - rutine și tranziții
    - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul)
    - activități extrașcolare
  - **Evaluarea în educația timpurie**
    - funcții ale evaluării (constatativă, predictivă, diagnostică)

- forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă)
- metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperetele fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE –
EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A
COPIILOR SUB 3 ANI ȘI PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Breben, S., Gongea, E., Mitulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucuș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitive*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Manolescu, M., *Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție*, Editura Meteor Press, București, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, București, Editura V & I Integral, 2009.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.

- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”,USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar* POSDRU ID 61130).
- ***Barcelona Objectives. *The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ, LIMBA
ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU
COPII, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE
TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA
TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI, METODICA
DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-
EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA GERMANĂ
MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA GERMANĂ MATERNĂ)**

1. NOTA DE PREZENTARE

Cea mai rapidă perioadă de dezvoltare a creierului are loc în primii doi ani de viață, determinând în mod semnificativ structurile intelectuale, emoționale, fizice-imunologice și funcțiile sociale. (Judith L. Evans, Robert G. Myers, Ellen M Ilfeld)

Educatorul-puericultor este persoana calificată pentru nivelul de educație antepreșcolară (0-3 ani), derulată în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă. Activitate desfășurată de educatorul-puericultor este deosebit de complexă, îmbinând atât roluri specifice profesiei didactice, cât și roluri de îngrijire și de nutriție, ținând cont de necesitatea unei abordări unitare a dezvoltării copilului mic. De altfel, documentul în cuprinsul căruia este detaliat cadru de referință comun pentru toate serviciile de dezvoltare timpurie a copilului (sănătate, protecția copilului și educație), în vederea abordării copilului din aceeași perspectivă integrată, este reprezentat de *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului* (RFIDT).

Educatorul-puericultor are ca beneficiar copilul mic, de la naștere la 3 ani, în proiectarea și desfășurarea activităților cu acesta trebuind să țină cont de particularitățile dezvoltării psihologice și de vârstă ale copiilor, dar și de resursele materiale și umane avute la dispoziție și de idealul de dezvoltare a societății românești, în context european.

Prezenta programă se adresează candidaților care se prezintă la *Concursul pentru ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, la specializarea Educator-puericultor, în limba germană maternă. Programa este elaborată în așa fel încât candidații să demonstreze competențele necesare activității didactice din perspectiva curriculumului specific și a proiectării unui demers didactic calitativ, răspunzând, în același timp, și cerințelor profilului absolventului de învățământ vocațional, care urmează să fie încadrat pe un post didactic, specialitatea educator-puericultor. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor fundamentale de limbă și literatură română, de limbă și literatură germană maternă, a noilor tendințe în evoluția educației timpurii, atât din punct de vedere al pedagogiei, cât și al curriculumului pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani, dar și aplicarea noilor direcții ale metodicii desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților instructiv-educative, demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Structura prezentei programe este următoarea:

1. Nota de prezentare;
2. Competențele cadrului didactic de specialitate;
3. Tematica pentru Limba și literatura germană maternă;
4. Tematica pentru Limba și literatura română și universală pentru copii;
5. Tematica pentru Introducere în pedagogie – educație timpurie și Curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani;
6. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba germană maternă;
7. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

2. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

Competențele educatorului-puericultor, vizate prin *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* la această specializare, sunt competențe pe care educatorul-puericultor trebuie să și le dezvolte pe tot parcursul activității profesionale și să le dovedească pe parcursul desfășurării activităților instructiv-educative

în creșă. Complexitatea activității educadorului-puericultor conduce la împărțirea competențelor acestuia pe mai multe paliere, care vizează fiecare aspect în parte. Astfel, prezenta programă urmărește evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor educadorului-puericultor printre care se numără cele de comunicare și de relaționare, a celor metodologice, de evaluare și de autoevaluare a activității didactice, a celor psiho-sociale, tehnice și tehnologice, precum și a competențelor de management al carierei.

Așadar, competențele educadorului-puericultor, evaluate în cadrul *Concursului național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, sunt:

- utilizarea conceptelor și a teoriilor moderne în domeniu, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale copilului mic;
- aplicarea cunoștințelor de didactică, de psihologie și pedagogie, specifice educației timpurii, în proiectarea și desfășurarea activității instructiv-educative în creșă;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu specificul grupei la care își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării activității instructiv-educative în creșă, care să pună accent pe libertatea și creativitatea copilului;
- aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, în vederea stimulării și facilitării procesului de socializare a acestora;
- alegerea unor metode și tehnici didactice moderne și cât mai variate, interactive, care să sporească implicarea copilului mic în activitate;
- valorizarea, din punct de vedere educativ, a experiențelor copiilor mici și a intervențiilor acestora;
- centrare pe formarea personalității copilului mic, în ansamblu, prin individualizarea conținuturilor și a metodelor educative;
- manifestarea unei atitudini empatice și de sprijin/suport față de nevoile individuale, generale și de moment ale antepreșcolarilor;
- proiectarea eficientă a formelor de evaluare și adaptarea conținuturilor de predare în funcție de rezultatele evaluării;
- selectarea strategiilor adecvate de evaluare individuală/de grup;
- utilizarea autoevaluării pentru îmbunătățirea procesului didactic;
- realizarea unor proiecte de parteneriat grădiniță-familie-comunitate pe probleme educative (educație nonformală/ informală);
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii.

3. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ

A. LIMBA GERMANĂ

- **Aussprache und Rechtschreibung**
  - Laute und Buchstaben der deutschen Sprache
  - Silbentrennung
  - Betonung
  - Rechtschreibregeln der deutschen Sprache; Satzzeichen
- **Wortebene**
  - Wortarten
  - Wortbildung
  - Synonyme und Antonyme
  - Wortfamilie und Wortfeld
  - Redewendungen, übertragene Bedeutung
  - Wortschatzerweiterung

- **Satzebene**
  - Satzglieder, Satzgliedteile, Satzarten
  - Topik, Umstellprobe
  - Satzverbindungen und Satzgefüge (Hauptsatz und Nebensatz – Bildung); Form der Nebensätze (Konjunktionalsatz, Relativsatz, indirekter Fragesatz, verkappter Nebensatz, Infinitivgruppe); Inhalt der Nebensätze (Subjekt-, Objekt-, Attribut-, Kausalsatz).
  - Sprachinterferenzen
- **Textebene**
  - Verknüpfung von Sätzen
  - Stilistik: Umgangssprache, Schriftsprache, Bildungssprache, Arbeitssprache, Mundart
  - Muttersprache, Fremdsprache, Zweitsprache; Sprachinterferenzen

B. LITERATURA GERMANĂ

- **Literacy - die Bedeutung der Kinderliteratur**
- **Literarische Texte und Sachtexte**
- **Literarische Texte und Sachtexte für Kinder - Einteilung**
- **Gattungen und Untergattungen**
- a) **Das Bilderbuch**
  - Sachbilderbücher
  - Bilderbuch - Lyrik, Prosa
  - weitere Bilderbucharten
- b) **Kinderlyrik**
- c) **Prosa für Kinder**
- d) **Puppenspiele, Rollenspiele**

Anmerkungen:

Die Prüfungsaufgaben orientieren sich an folgenden Schwerpunkten:

- der Anwendung der Kompetenzen in Übungen und Aufgaben und an bekannten oder unbekanntem Texten;
- Verfassen von Essays/Erörterungen zu Themen aus dem Prüfungslehrplan.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ

Empfohlene Literatur - Deutsche Sprache und Literatur

- Granzow-Emden, Matthias: *Deutsche Grammatik verstehen und unterrichten*, Narr Francke Attempto Verlag, München, 2013.
- Pahlow, Heike: *Deutsche Grammatik einfach, kompakt und übersichtlich*, Engelsdorfer Verlag, Leipzig, 2010.
- Marquardt, Manfred: *Einführung in die Kinder- und Jugendliteratur*, Bildungsverlag EINS, Troisdorf, 2005.
- Näger, Sylvia: *Literacy: Kinder entdecken Buch-, Erzähl- und Schriftkultur*, Herder Verlag, Freiburg im Breisgau, 2005.
- Vom Wege, Brigitte/ Wessel, Mechthild: *Kinderliteratur für sozialpädagogische Berufe*, Bildungsverlag EINS, Troisdorf, 2009.

4. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

A. LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**

- Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
- Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
- Despărțirea cuvintelor în silabe.
- Omografe, omofone. Accentul.
- Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixele diminutive și augmentative.
- Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
- Paronimele frecvente. Pleonasmul.

- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**

- Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
- Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
- Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
- Pronumele în propoziție.
- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
- Adverbul în propoziție.
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.

- **Propoziția**

- Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția și prepoziția).
- Propoziția principală/propoziția secundară.

- **Fraza**

- Propoziția regentă/elementul regent.

B. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolariilor.

- **Creația populară**

- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
- Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
- Basmе populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic și merele de aur*.

- **Creația cultă**

- a. **Genul liric**

- Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
- Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).

- b. **Genul epic**

- **în versuri:**

- fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
- balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).

- **în proză:**

- schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
- povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
- legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
- basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

Notă: Componenta *Limba și literatura română și universală pentru copii* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura română

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, Constantin, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.encyclopediavirtuala.ro
- <http://ro.literaryframework.eu/>
- www.romanianvoice.com/poezii/
- www.cartiaudio.eu
- www.biblior.net
- www.subiecte.edu.ro

5. TEMATICA PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI

- **Educație, inovație și reformă**
  - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații
  - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții
  - Alternative educaționale în educația timpurie
  - Tranziția copilului mic din familie la creșă și/sau grădiniță

- **Educabilitatea. Factorii dezvoltării personalității umane – interacțiuni și dominante**
  - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate
  - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității
  - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității
  - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii
  - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*)
- **Proiectarea didactică în învățământul antepreșcolar**
  - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice
  - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul didactic
- **Joc și învățare în educația timpurie**
  - Joc și învățare – delimitări conceptuale
  - Jocul ca activitate fundamentală a copilului: evoluția comportamentului de joc la copilul de 0-3 ani - rolul educator-puericultorului în activitățile ludice; cerințe generale privind organizarea spațiului fizic pentru educația și dezvoltarea copilului de la naștere la 3 ani
  - Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii: jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mimă, jocuri muzicale, jocuri de rol
  - Jucăria și rolul ei psihopedagogic: semnificația jucăriei pentru copil, rolul jucăriei în dezvoltarea psihică a copilului
  - Jocul ca mijloc de explorare și experimentare
  - Aspecte psihopedagogice ale învățării de la 0-3 ani
  - Relația dezvoltare-învățare: teorii ale învățării (J. Piaget, L.S. Vîgotski, Maria Montessori etc.) și tipuri de învățare
  - Învățarea centrată pe copil
  - Direcții ale diferențierii intervențiilor educaționale/experiențelor de învățare: diferențierea din perspectiva educatorului: adaptarea modalităților de comunicare, a sarcinilor, a mediului fizic și psihologic, diferențierea experiențelor de învățare și dezvoltare din perspectiva copilului, specificul diferențierii intervențiilor de îngrijire și educație la copiii mici
  - Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță
- **Managementul grupurilor de copii**
  - Dinamica relațiilor în grupul de copii (relația copil – copil, relația copil – educator-puericultor)
  - Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
  - Rolul cadrului didactic în proiectarea, monitorizarea și evaluarea activităților ludice și de învățare: includerea activităților ludice alese în programul grupei, pregătirea activităților ludice și de învățare, modalități de evaluare și monitorizare a activităților
  - Colaborarea cu părinții, colegii, cu alte categorii profesionale și comunitatea
- **Copiii cu cerințe educative speciale (CES) în creșă**
  - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie
  - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin

Notă: Pentru componenta *Introducere în pedagogie – educație timpurie și curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani*, din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

6. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA GERMANĂ MATERNĂ

- **Curriculum der Früherziehung**
  - Das Spiel als elementare Lernform von Kindern unter 3 Jahren (Routinen und Übergänge, Lernbereiche und Erfahrungsfelder, Spiel und Freie Arbeit)
- **Planung der Förderangebote**
  - Wochenplan, Planung eines Förderangebots oder einer Lerngelegenheit (Thema, Bildungsziel, Feinziele, Lernbereiche, Lernumgebung, konkreter Ablauf)
- **Gestaltung von Lernumgebungen zu verschiedenen Lernbereichen und Erfahrungsfeldern:**
  - Emotionales und soziales Lernen
  - Lernen in Gruppen
  - Raumgestaltung
  - Spielen und Lernen in der Gruppe
  - Ästhetische Bildung
  - Kommunikation und Sprache, Bilingualismus in der frühen Kindheit
  - Spiele zur Förderung der Geschicklichkeit, Spielen im Freien
  - Außerschulische Bildungsangebote
  - Entwicklung der phonologischen Bewusstheit
- **Evaluation in der Früherziehung**
  - Funktionen der Evaluation (Entwicklungsfeststellung, Prognose, Diagnose)
  - Evaluationsformen (formativ, summativ, kumulativ)
  - Evaluationsmethoden und -instrumente (Beobachtungsbögen, Produktanalyse, systematische Beobachtung, Portfolio, Bildungsstandards für die Entwicklung des Kindes zwischen 0-3 Jahren, Indikatoren der Schulreife)

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA GERMANĂ MATERNĂ

- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrâncianu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ***Niedersächsisches Kultusministerium (2014): *Die Arbeit mit Kindern unter drei Jahren. Handlungsempfehlungen zum Orientierungsplan für Bildung und Erziehung im*

Elementarbereich niedersächsischer Tageseinrichtungen für Kinder.
(<https://www.mk.niedersachsen.de/download/69891>)

- ****Mehrsprachigkeit in der frühen Kindheit: Bedingungen, Risiken und Chancen:*
https://publishup.uni-potsdam.de/opus4-ubp/frontdoor/deliver/index/docId/3088/file/spath02_SP01.pdf
- ***https://www.kmk.org/fileadmin/veroeffentlichungen_beschluesse/2004/2004_06_04-Fruehe-Bildung-Kitas.pdf
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”,USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar* POSDRU ID 61130).
- ****Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, București, Editura Miniped, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro

7. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculum pentru educația timpurie**
  - activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)
- **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
  - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Organizarea și amenajarea spațiului educațional și rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
  - ambianța psiho-relațională
  - modalități de organizare a grupei
  - modele de aranjare spațială a grupei
  - activități ludice și de învățare cu grupa
- **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
  - jocuri și activități liber-alese
  - rutine și tranziții
  - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul)
  - activități extrașcolare
- **Evaluarea în educația timpurie**
  - funcții ale evaluării (constatativă, predictivă, diagnostică)
  - forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă)
  - metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperele fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE –
EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A
COPILOR SUB 3 ANI ȘI PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Breben, S., Gongea, E., Mitulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucuș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitive*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Manolescu, M., *Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție*, Editura Meteor Press, București, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, București, Editura V & I Integral, 2009.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrâncănu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).

- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”,USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar* POSDRU ID 61130).
- ***Barcelona Objectives. *The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ,
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ
PENTRU COPII, PEDAGOGIE PREȘCOLARĂ,
METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR ÎN LIMBA
GERMANĂ MATERNĂ ȘI METODICA PREDĂRII
ACTIVITĂȚILOR ÎN LIMBA ROMÂNĂ ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR**

**EDUCATOARE/INSTITUTORI/PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREȘCOLAR
(ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR ÎN LIMBA GERMANĂ MATERNĂ)**

**București
2023**

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează educatoarelor, institutorilor și profesorilor din învățământul preșcolar, care s-au înscris și vor susține concursul național pentru ocuparea posturilor/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritul schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul preșcolar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa pentru concursul național pentru ocuparea posturilor/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar a educatoarelor, institutorilor și profesorilor din învățământul preșcolar cu predare în limba germană maternă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural - aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor.

Structura programei este următoarea:

- Notă de prezentare;
- Competențe specifice educatoarelor, institutorilor și profesorilor din învățământul preșcolar cu predare în limba maternă germană;
- Tematica programei în următoarea ordine a disciplinelor:
  1. Limba și literatura germană maternă;
  2. Metodica predării activităților în limba germană maternă în învățământul preșcolar;
  3. Limba și literatura română și universală pentru copii;
  4. Metodica predării activităților în limba română în învățământul preșcolar;
  5. Pedagogie preșcolară.
- Repere bibliografice.

COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU EDUCATOARE/ INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR ÎN GRĂDINIȚELE DE COPII CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR

Candidații vor demonstra următoarele competențe specifice:

- identificarea temei și a modului de reflectare a acesteia în textele studiate;
- identificarea și analiza principalelor elemente de structură, de compoziție și de elemente specifice textelor epice, lirice și dramatice;
- evidențierea caracterului formativ al textelor studiate;
- respectarea normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexico-semantice, compatibile cu situația de comunicare în limba germană;
- valorificarea relațiilor de sinonimie, antonimie, omonimie, polisemie în organizarea mesajului scris;
- elaborarea unei argumentări scrise pe baza textelor studiate;

- utilizarea unui lexic diversificat, recurgând la categoriile semantice studiate și la mijloacele de îmbogățire a vocabularului, pentru exprimarea nuanțată;
- utilizarea categoriilor gramaticale învățate, în diverse tipuri de propoziții, prin folosirea unor tehnici eficiente de activitate intelectuală;
- identificarea organizării morfologice și sintactice a textelor realizând corelații inter-/intradisciplinare.
- utilizarea corectă a limbii germane în toate situațiile procesului instructiv - educativ;
- proiectarea, conducerea și realizarea procesului instructiv - educativ, ca un act de comunicare;
- utilizarea adecvată a cunoștințelor de didactică a disciplinei în proiectarea și desfășurarea activității didactice cu copiii;
- proiectarea conținuturilor instructive - educative în acord cu prevederile programei și cu nivelul clasei la care învățătorul/institutorul își desfășoară activitatea;
- proiectarea și utilizarea de strategii didactice eficiente în procesul de predare – învățare - evaluare;
- aplicarea unor strategii de adaptare a conținuturilor la predarea în online prin combinarea conținutului multimedia și a materialelor de învățare online cu predarea la clasă.

1. LIMBA ȘI LITERATURĂ GERMANĂ, LITERATURA GERMANĂ PENTRU COPII

TEMATICĂ

I. Literatura germană

Beispiele und didaktische Konzepte für Gattungen der Kinderliteratur:

- Bilderbücher: „Eine Gans aus Buntpapier“ von Josef Guggenmos; „Wimmelbücher“ von Ali Migutsch; „Die Raupe Nimmersatt“ von Eric Carle; „Frederick“ von Leo Lionni; „Knopf Knöpfchen“ von Erika Hübner-Barth; „Das verschnupfte Bilderbuch“ von Hedi Hauser; „Die Geschichte vom Löwen, der nicht schreiben konnte“ von Martin Baltscheit; „Irgendwie Anders“ von Kathryn Cave; „Die Königin der Farben“ von Jutta Bauer; „Der Grüffelo“ von Alex Scheffler und Julia Donaldson.
- Geschichten: „Sofie macht Geschichten“ von Peter Härtling; „Heut bin ich stark“ von Heinz Janisch; „1-2-3 Minuten-Geschichten“ von Manfred Mai; „Das Traumfresserchen“ von Michael Ende; „Tranquilla Trampeltreu“ von Michael Ende; „Nickel Vogelpfeifer“ von Mirjam Pressler.
- Lyrik: Thematische Vielfalt des Kinderreimes und des Kinderverses; Kindergedichtautoren, Christian Morgenstern, Joachim Ringelnatz, James Krüss, Josef Guggenmos, Frederik Vahle, Detlev Jöcker, Rolf Zuckowski; „Was denkt die Maus am Donnerstag“ von Josef Guggenmos; „Es war einmal ein Igel“ von Franz Hohler.
- Märchen: Brüder Grimm, Josef Haltrich, Hans Christian Andersen; Alexander Tietz; „Vom Kätzchen und Mäuschen“; „Die Tür am Buckel“; „Die Bienenkönigin“.
- Sagen: „Der Rattenfänger von Hameln“; „Warum das Meerwasser salzig ist“.
- Legenden: Sankt Martin, Sankt Nikolaus.
- Fabeln: „Der Fuchs und der Storch“ und „Der Löwe und das Mäuschen“ von Aesop; „Der Rabe und der Fuchs“ von G. E. Lessing; „Wie der Fuchs den Raben überlistete“, „Wie die Maus den Löwen rettete“.
- Ganzschriften: „Die Abenteuer der Biene Maja“ von Waldemar Bonsels; „Jim Knopf“ von Michael Ende; „Briefe von Felix“ von Annette Langen; „Neben mir ist noch Platz“ von Paul Maar.
- Theaterstücke: Kasperle – Theaterstücke; „Das rote Haus in einer kleinen Stadt“ von Elisabeth Borchers.
- Sachtexte und Sachbücher: „Unsere Erde“ von Angela Weinhold; Ravensburger Reihe; „Herr Kandinsky war ein Maler“ von Daan Remmerts de Vries.

Die angeführten Werke der Kinderliteratur sind kennzeichnend für die jeweilige Gattung und dienen der Orientierung.

II. Limba germană

1. Wortschatz und Aussprache

- Wortschatzerweiterung: Ableitung; Zusammensetzung; Synonyme; Antonyme; Wortfamilie; Wortfeld;
- Redensarten und Redewendungen;
- Buchstaben und Phoneme im Deutschen.

2. Satzbau/Syntax

- Satzgliedfolge/Topik im deutschen Satz: besondere Stellung des Prädikats/der Prädikatsteile.
- Satzglieder und Satzgliedteile: Subjekt; Prädikat; Objekte (Akkusativ-, Dativ-, Präpositionalobjekt); Adverbialbestimmungen (Temporal-, Lokal-, Modal-, Kausalbestimmung); Attribute als Satzgliedteile (adjektivisches Attribut, Genitivattribut, Präpositionalattribut, Apposition).
- Satzverbindungen und Satzgefüge: Hauptsatz und Nebensatz – Bildung; Form der Nebensätze (Konjunktionalsatz, Relativsatz, indirekter Fragesatz, verkappter Nebensatz, Infinitivgruppe); Inhalt der Nebensätze (Subjekt-, Objekt-, Attribut-, Kausalsatz).

3. Wortarten/Morphologie

- Beugbare Wortarten: Verb, Substantiv mit Artikel, Adjektiv, Pronomen;
- Unbeugbare Wortarten: Adverb, Präposition, Konjunktion.

4. Orthographie und Interpunktion

- Korrekte Schreibung der Wörter und richtige Verwendung der Satzzeichen.

BIBLIOGRAFIE

Literatur und Didaktik

1. Conrady, Peter: *Lesespaß für Kinder*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.) (2004): Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgl.de/publikationen/buecher/.band-1-lesen-ist-verstehen-schriften-auf-wegen-zu-kindern/>), Berlin, 2004.
2. Köhler, Rosemarie: Leicht lesbare Texte für kleine Leserinnen und Leser, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.): Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgl.de/publikationen/buecher/.band-1-lesen-ist-verstehen-schriften-auf-wegen-zu-kindern/>), Berlin, 2004.
3. Kretschmer, Christine: *Weltaneignung mit Bilderbüchern*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.): Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgl.de/publikationen/buecher/.band-1-lesen-ist-verstehen-schriften-auf-wegen-zu-kindern/>), Berlin, 2004.
4. Mai, Manfred: *Geschichte der deutschen Literatur erzählt von Manfred Mai*, Beltz Verlag, Weinheim, 2001.
5. Marquardt, Manfred: *Einführung in die Kinder- und Jugendliteratur*, Bildungsverlag EINS, Troisdorf, 2005.
6. Monschein, Maria: *Die 50 besten Spiele zur Sprachförderung*. Don Bosco MiniSpielothek, 2015.
7. Näger, Sylvia: *Literacy: Kinder entdecken Buch-, Erzähl- und Schriftkultur*, Herder Verlag, Freiburg im Breisgau, 2005.
8. Sengelhoff, Barbara: *Die Welt der Buchstaben - Ein Thema für alle Kinder*, in: Sasse, Ada/Valtin, Renate (Hrsg.): Lesen lehren, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgl.de/publikationen/buecher/band-2-lesen-lehren/>), Berlin, 2005.
9. Waldmann, Günter: *Produktiver Umgang mit Lyrik. Eine systematische Einführung in die Lyrik, ihre produktive Erfahrung und ihr Schreiben*, Schneider Verlag, Hohengehren, 2011.

10. Vom Wege, Brigitte/ Wessel, Mechthild: *Kinderliteratur für sozialpädagogische Berufe*, Bildungsverlag EINS, Troisdorf, 2009.

BIBLIOGRAFIE

Sprache und Didaktik

1. Altenburg, Erika: *Sprachliches Lernen zur Entwicklung und Förderung von Lesekompetenz*, in: Hoffmann, Bernhard/Valtin, Renate (2008): Checkpoint Literacy. Tagungsband 1 zum 15. Europäischen Lesekongress 2007 in Berlin, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://docplayer.org/22880018-Bernhard-hofmann-renate-valtin-hg.html>), Berlin, 2008.
2. Bartnitzky, Horst: *Grammatikunterricht in der Grundschule*, Cornelsen Verlag, Berlin, 2012.
3. Bleyhl, Werner: *Grammatik im Fremdsprachenunterricht. Ein Irr-Glaube als Keule*, in: 48. BAG 12.-15.5.2010 im Päd. Institut Haus Villigst./Ruhr Plenarvortrag (http://www.bag-englisch.de/wp-content/uploads/2011/03/48_BAG_Bleyhl.pdf), 2010.
4. Braun, Daniela/ Krause, Sascha, *Handbuch Kreativitätsförderung: Didaktik und Methodik in der Frühpädagogik*, Herder Verlag, Freiburg im Breisgau, 2019.
5. Ellermann, Walter: *Methodik der Bildungsarbeit in Kindertagesstätten: Kinder in der Praxis anregen, unterstützen und fördern*, HT Verlag, Hamburg, 2016.
6. Granzow-Emden, Matthias: *Deutsche Grammatik verstehen und unterrichten*, Narr Francke Attempto Verlag, München, 2013.
7. Kirschhock, Eva-Maria: *Diagnose und Förderung von Sprachbewusstheit*, in: Hoffman, Bernhard/ Valtin, Renate (Hrsg.): Förderdiagnostik beim Schriftspracherwerb, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (https://www.pedocs.de/volltexte/2016/12412/pdf/Hofmann_Valtin_2007_Foerderdiagnostik_beim_Schriftspracherwerb.pdf), Berlin, 2007.
8. Lepold, Marion/Ullmann, Monika: *Digitale Medien in der Kita-Alltagsintegrierte Medienbildung in der pädagogischen Praxis*, Herder Verlag, Freiburg im Breisgau, 2018.
9. Pahlow, Heike: *Deutsche Grammatik einfach, kompakt und übersichtlich*, Engelsdorfer Verlag, Leipzig, 2010.
10. Valtin, Renate, Hrsg.: *Rechtschreiben lernen in den Klassen 1-6*, Grundschulverband, Frankfurt am Main, 2000.

2. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII GERMANE MATERNE

TEMATICĂ

- Das Curriculum der Früherziehung– Bedeutung und Struktur, Planung des Unterrichts ausgehend vom Lehrplan;
- Der Stoffverteilungsplan (Jahres-/ Wochenplanung, Tagesablauf);
- Der Lektionsplan; Lernzielbeschreibung;
- Sozialformen: Frontalunterricht, Gruppengespräch, Gruppenarbeit, Partnerarbeit, Einzelarbeit;
- Methoden und Verfahren im Deutschunterricht: z.B.: das Gespräch, Memorieren, die Beobachtung/Beschreibung, Bilderbuchbetrachtung, das Erzählen und Vorlesen, das Rollenspiel, das didaktische Spiel, das Experiment, das Portfolio, das Projekt;
- Das Spiel im Kindergarten: Rolle, Förderbereiche, Arten, Ablauf, didaktisches Spiel in den Tätigkeiten;
- Freies Spiel und offene Lernumgebungen, Routinen und Transitionen, Themen zur persönlichen Entwicklung (aufgrund persönlicher Neigungen, Fertigkeiten, Fähigkeiten, außerschulische Angebote);
- Hören und Sprechen im Deutschunterricht – Übungen und Aufgaben;
- Sprachförderung im Anfangsunterricht;
- Vorbereitung auf das Lesenlernen im Deutschunterricht;
- Lesemotivation und Leseförderung – Beobachtung, Diagnose, Fördermöglichkeiten, Übungen und Aufgaben;
- Umgang mit Literatur im Anfangsunterricht (Literacy);

- Der Schriftspracherwerb – Vorbereitung des Schreibenlernens; Methodenintegration;
- Handlungs- und produktionsorientierter Deutschunterricht – Übungen und Aufgaben;
- Lehr- und Lernmittel im Unterricht: Arten, moralischer Wert, Rolle der Ausstattung des Lernraums im Kindergarten;
- Medien– Möglichkeiten, Vor- und Nachteile;
- Evaluation– Definition und Analyse, Evaluationsformen, Funktionen der Evaluation, Evaluationsmethoden.

BIBLIOGRAFIE

Didaktik und Methodik

1. Lehrplan für frühkindliche Erziehung.
2. *Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
3. Abraham, Ulf; Knopf, Julia: *Deutsch - Didaktik für die Grundschule*, Cornelsen Scriptor, Berlin, 2013.
4. Böcher, Hartmut Hrsg: *Erziehen, bilden und begleiten*, Bildungsverlag EINS, Troisdorf, 2013.
5. Bredel, Ursula: *Sprachbetrachtung und Grammatikunterricht*, UTB, Stuttgart, 2013.
6. Böttcher, Ingrid/Becker-Mrotzek, Michael: *Texte bearbeiten, bewerten und benoten*, Cornelsen Verlag, Berlin, 2003.
7. Christiani, Reinhold: *Schuleingangsphase neu gestalten*, Cornelsen Verlag, Berlin, 2004.
8. Dehn, Mechthild: *Kinder & Sprache(n). Was Erwachsene wissen sollten*, Kallmeyer Klett, Stuttgart, 2012.
9. Dräger, Monika: *Lust am Lesen wecken*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben, Berlin, 2004.
10. Füssenich, Iris/Löffler, Cordula: *Schriftspracherwerb. Einschulung, erstes und zweites Schuljahr*, Ernst Reinhardt Verlag, München, 2008.
11. Jentgens, Stephanie: *Lehrbuch Literaturpädagogik. Eine Einführung in Theorie und Praxis der Literaturvermittlung*, Beltz Verlag, Weinheim, 2016.
12. Jeuk, Stefan/ Schäfer, Joachim: *Schriftsprache erwerben – Didaktik für die Grundschule*, Cornelsen scriptor, Berlin, 2013.
13. Kohl, Eva Maria/ Ritter, Michael: *Schreibszenarien*, Kallmeyer Klett, Stuttgart, 2010.
14. ****Lehrplan für Deutsch als Muttersprache*.
15. Leuchter, Miriam: *Didaktik für die ersten Bildungsjahre*, Klett und Balmer Verlag, Zug, 2010.
16. Näger, Sylvia: *Literacy - Kinder entdecken Buch-, Erzähl- und Schriftkultur*, Herder Verlag, Freiburg im Breisgau, 2005.
17. Ritter, Alexandra/Ritter, Michael; Hrsg.: *Schreibkompetenz und Schriftkultur*. Grundschulverband, Frankfurt am Main, 2012.
18. Rühl, Katja: *Strategieorientiertes Unterrichten*, in: Sasse, Ada/Valtin, Renate (Hrsg.): *Lesen lehren*, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgls.de/publikationen/buecher/band-2-lesen-lehren/>), Berlin, 2005.
19. Schmid-Barkow, Ingrid: *Prozesse des Textverstehens und ihre Analyse*, in Dräger, Monika et al (Hrsg.): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgls.de/publikationen/buecher/.band-1-lesen-ist-verstehen-schriften-auf-wegen-zu-kindern/>), Berlin, 2004.
20. Sengelhoff, Barbara: *Lesen. Entwurf eines didaktischen Modells*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgls.de/publikationen/buecher/.band-1-lesen-ist-verstehen-schriften-auf-wegen-zu-kindern/>), Berlin, 2004.
21. Uhlig, Bettina Hrsg: *Bildung in der Kindheit – das Handbuch zum Lernen in Kindergarten und Grundschule*, Kallmeyer Klett, Stuttgart, 2010.
22. Wedel-Wolff, Annegret von/Crämer, Claudia: *Förderung im Lesen nach dem Erwerb der alphabetischen Phase*, in: Hoffman, Bernhard/Valtin, Renate (Hrsg.): *Förderdiagnostik beim Schriftspracherwerb*, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben

(https://www.pedocs.de/volltexte/2016/12412/pdf/Hofmann_Valtin_2007_Foerderdiagnostik_beim_Schriftspracherwerb.pdf), Berlin, 2007.

23. www.subiecte.edu.ro.

Einige der angeführten Titel sind unter folgendem Link zu finden:

<http://www.dgls.de/download/category/11-ganze-baende.html>

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

3. LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

I. Limba română

Fonetică și vocabular

- Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
- Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
- Despărțirea cuvintelor în silabe.
- Omografe, omofone. Accentul.
- Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixele diminutive și augmentative.
- Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
- Paronimele frecvente. Pleonasmul.

Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)

- Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe. Verbul în propoziție.
- Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
- Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
- Pronumele în propoziție.
- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
- Adverbul în propoziție.
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.

Propoziția

- Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția).
- Propoziția principală/propoziția secundară.

Fraza

- Propoziția regentă/elementul regent.

II. Literatura română și universală pentru copii

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare, accesibile școlărilor mici.

1. Creația populară

- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
- Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
- Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic și merele de aur*.

2. Creația cultă

a. Genul liric:

- **poeziile copilăriei** (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*);
- **poezia despre natură și viețuitoare** (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul schiop*).

b. Genul epic:• **în versuri:**

- **fabula** (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
- **balada** (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).

• **în proză:**

- **schița** (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
- **povestirea** (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
- **legenda** (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
- **basmul cult** (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

BIBLIOGRAFIE**I. Limba română**

1. *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
2. Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
3. Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
4. Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
5. <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
6. <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>

II. Literatura română și universală pentru copii

1. Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
2. Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
3. Ciopraga, Constantin, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
4. Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
5. *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
6. *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
7. www.encyclopediavirtuala.ro
8. <http://ro.literaryframework.eu/>
9. www.romanianvoice.com/poezii/
10. www.cartiaudio.eu
11. www.biblior.net

4. METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR DE LIMBĂ ROMÂNĂ ÎN GRĂDINIȚELE DE COPII CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR**TEMATICĂ**

- Clasificarea și structura activităților de joc didactic. Metodica desfășurării lor.
- Povestirile copiilor (repovestirile și povestirile create de copii). Metodica desfășurării lor.
- Memorizările. Clasificare. Structură. Metodica desfășurării lor.
- Structura activității de lectură după imagini. Valori formative.
- Convorbirea. Tematică. Structură. Metodica desfășurării lor.
- Jocuri de creație, cu subiecte din povești și basme. Valori formative.

BIBLIOGRAFIE

1. Brate, Rodica, *Limba și literatura română/universală pentru copii. Metodica predării limbii române: definitivat, gradul II: învățători, institutori, profesori (în limbile minorităților)*, Editura Universității Lucian Blaga, Sibiu, 2014.
2. Bogart, C., Delmarle, S., Preda, V. *Formarea competențelor în grădiniță: o altă perspectivă asupra timpului școlar*, Editura Aramis Print, București, 2012.
3. Brănișteanu R., Chira E., *Paradigme ale integrării curriculare în grădiniță*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2011
4. Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O., *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
5. Ionescu, M. (coord.), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemonde, București, 2010.
6. Norel, M., Bota, O., A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
7. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M., *Mentorat în didactica învățământului preșcolar și primar*, Editura Sitech, Craiova, 2015.
8. Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*. Editura Arves, Craiova, 2009.
9. Vrăsmaș, E., *Educația timpurie*. Editura Arlequin, București, 2014.
10. *** *Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
11. <http://educatiaccontinua.edu.ro/repere-metodologice.html>

5. PEDAGOGIE PREȘCOLARĂ**TEMATICĂ**

1. EDUCAȚIE, INOVAȚIE ȘI REFORMĂ
  - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații.
  - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții.
  - Alternative educaționale în educația timpurie.
  - Tranziția de la grădiniță la școală.
  - Grădinița – nucleu al unei comunități care învață.
2. EDUCABILITATEA. FACTORII DEZVOLTĂRII PERSONALITĂȚII UMANE - INTERACȚIUNI ȘI DOMINANTE
  - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate.
  - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității.
  - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității.
  - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii.
  - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*).
3. PROIECTAREA DIDACTICĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR
  - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice.
  - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul tematic, proiectul didactic.
4. ÎNVĂȚAREA ÎN GRĂDINIȚĂ. ORIENTĂRI CONTEMPORANE ÎN TEORIA ȘI PRACTICA ÎNVĂȚĂRII ÎN GRĂDINIȚĂ
  - Conceptul de învățare în grădiniță. Mecanisme și procesualitate. Forme, tipuri și niveluri de învățare.

- Teorii ale învățării (B.F. Skinner, J. Piaget, L.S. Vagotski, D.P. Ausubel, R. Gagne etc.).
  - Condiții interne ale învățării în grădiniță: procesele cognitive, afective, volitive; motivația – geneză, dinamică, forme, structuri motivațional -atitudinale. Legea optimului motivațional.
  - Condiții externe ale învățării în grădiniță: statutul educatoarei, mediul grădiniței și al grupei de copii preșcolari, mediul socio - familial, factori ergonomici și de igienă ai învățării.
  - Noi semnificații și extensii ale conceptului de învățare (învățarea utilizând metoda proiectelor/principiile Planului Dalton/Flipped learning etc.).
  - Învățarea centrată pe copil. Valorificarea unor teorii psihologice ale învățării (teoria inteligențelor multiple, teoria inteligenței emoționale, teorii de tip constructivist), ca modele de instruire adaptate la specificul învățământului preșcolar.
5. COPII CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE (CES) ÎN GRĂDINIȚĂ
- Educația incluzivă în grădiniță. Servicii integrate și incluzive în educația timpurie.
  - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin.
6. MANAGEMENTUL CARIEREI DIDACTICE
- Prevederi legislative care sprijină dezvoltarea carierei didactice.
  - Importanța dezvoltării profesionale în cariera didactică.

Notă: Pentru componenta *Pedagogie preșcolară* din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ

1. Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
2. Bocoș, M., Catalano, H., Avram, I., Someșan, E. (coord.), *Pedagogia învățământului primar și preșcolar. Instrumente didactice*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009.
3. Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
4. Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
5. Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
6. Breben, S., Ruiu, G., Fulga, M., Tuturugă, M., *Mediul educațional în grădiniță*, Editura Reprograph, Craiova, 2005.
7. Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
8. Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
9. Catalano, H., Albușescu, I., *Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar*, Editura D.P.H., București, 2019.
10. Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
11. Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
12. Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
13. Cucuș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.
14. Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
15. Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
16. Dumitrana, M., *Jocuri și jucării pentru preșcolari. Ghid metodic de activități realizate cu ajutorul unor materiale simple*, Editura Compania, București, 2005.
17. Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
18. Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitiviste*, Editura Polirom, Iași, 2008.
19. Glava, A., Glava, C., *Introducere în pedagogia preșcolară*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002.

20. Ionescu, M., *Instrucție și educație*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003.
21. Joița, E., *Educația cognitivă. Fundamente. Metodologie*, Editura Polirom, Iași, 2002.
22. Joița, E., *Instruirea constructivistă – o alternativă. Fundamente. Strategii*, Editura Aramis, București, 2006.
23. Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
24. Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, Editura V & I Integral, București, 2009.
25. Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
26. Niculescu, R., M., *Curriculum între continuitate și provocare*, Editura MEDIA, Sibiu, 2010.
27. Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
28. Rafailă, E., *Educarea creativității la vârsta preșcolară*, Editura Aramis, București, 2003.
29. Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
30. Tomșa, Gh., Oprescu, N., *Bazele teoretice ale psihopedagogiei preșcolare*, Editura V&I Integral, București, 2007.
31. Voiculescu, E., *Pedagogie preșcolară*, Editura Aramis, București, 2001.
32. Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
33. Vrăsmaș, E., *Educația copilului preșcolar*, Editura Pro Humanitas, București, 1999.
34. Vrăsmaș, E., (coord.), *Premisele educației incluzive în grădiniță*, Editura Vanemonde, București, 2010.
35. www.subiecte.edu.ro
36. Bayrisches Staatsministerium, 2010, Bildung, *Erziehung und Betreuung von Kindern in den ersten drei Lebensjahren*, verlag das netz.
37. Böcher, H., *Erziehen, bilden und begleiten*, Bildungsverlag EINS, 2013.
38. Brokmann-Nooren, C., Gereke, I. u.a., *Bildung und Lernen der Drei- bis Achtjährigen*, Klinkhardt Verlag, 2007.
39. Büchin-Wilhelm, I., Jaszus, R., *Fachbegriffe für Erzieherinnen und Erzieher*, Holland + Josenhans Verlag, 2009.
40. Büchin-Wilhelm, I., Jaszus, R., *Sozialpädagogische Lernfelder für ErzieherInnen*, Holland+Josenhans Verlag, 2008.
41. Gartinger, S., Janssen, R. (Hrsg.), *Erzieherinnen+Erzieher. Professionelles Handeln im sozialpädagogischen Berufsfeld*, Band 1, Cornelsen Verlag, 2014.
42. Gartinger, S. u.a., *Erzieherinnen+Erzieher. Prüfungswissen. Mit komplexen Beispielaufgaben*, Cornelsen Verlag 2013.
43. Guldemann, T., Hauser, B., *Bildung 4- bis 8-jähriger Kinder*, Waxmann Verlag, 2005.
44. Hobmair, H., *Pädagogik*, Bildungsverlag EINS, 2016.
45. Hobmair, H., *Psychologie*, Bildungsverlag EINS, 2013.
46. Kaiser, A., Kaiser, R., *Studienbuch Pädagogik. Grund- und Prüfungswissen*, Cornelsen Verlag, 2001.
47. Kasten, H., *0-3 Jahre. Entwicklungspsychologische Grundlagen*, Beltz Verlag, 2005.
48. Kasten, H., *4-6 Jahre. Entwicklungspsychologische Grundlagen*, Beltz Verlag, 2005.
49. Kühne, N., Wenzel, P., *Praxisbuch Pädagogik*, Bildungsverlag EINS, 2006.
50. Metzinger, A., *Entwicklungspsychologie kompakt*, Bildungsverlag EINS, 2011.
51. Thiesen, P., *Beobachten und Beurteilen im Kindergarten*, Hort und Heim, Cornelsen Verlag, 2007.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

- 1. LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ**
- 2. LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
UNIVERSALĂ PENTRU COPII**
- 3. MATEMATICĂ**
- 4. ELEMENTE DE PEDAGOGIE ȘCOLARĂ**
- 5. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII
GERMANE MATERNE/COMUNICĂRII ÎN
LIMBA GERMANĂ MATERNĂ**
- 6. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII
ROMÂNE/COMUNICĂRII ÎN LIMBA ROMÂNĂ**
- 7. METODICA PREDĂRII MATEMATICII /
MATEMATICII ȘI EXPLORĂRII MEDIULUI ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR**

**ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/PROFESORI PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR
(ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR ÎN LIMBA GERMANĂ MATERNĂ)**

**București
2023**

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, care s-au înscris pentru concursul național pentru ocuparea posturilor/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale, pentru evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritul schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa pentru concursul național pentru ocuparea posturilor/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar a învățătorilor/ institutorilor/ profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba maternă germană vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural - aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor.

Structura programei este următoarea:

- Notă de prezentare;
- Competențe specifice învățătorilor/ institutorilor/ profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba maternă germană;
- Tematica programei în următoarea ordine a disciplinelor:
  1. Limba și literatura germană maternă;
  2. Metodica predării limbii și literaturii /comunicării în limba germană maternă;
  3. Limba și literatura română și universală pentru copii;
  4. Metodica predării limbii și literaturii /comunicării în limba română;
  5. Matematică;
  6. Metodica predării matematicii / matematicii și explorării mediului în învățământul primar;
  7. Elemente de pedagogie școlară.
- Repere bibliografice.

COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI/ INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR

Candidații vor demonstra următoarele competențe specifice:

- identificarea temei și a modului de reflectare a acesteia în textele studiate;
- identificarea și analiza principalelor elemente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textelor epice, lirice și dramatice;
- evidențierea caracterului formativ al textelor studiate;
- respectarea normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexico-semantice, compatibile cu situația de comunicare în limba germană;

- valorificarea relațiilor de sinonimie, antonimie, omonimie, polisemie în organizarea mesajului scris;
- elaborarea unei argumentări scrise pe baza textelor studiate;
- utilizarea unui lexic diversificat, recurgând la categoriile semantice studiate și la mijloacele de îmbogățire a vocabularului, pentru exprimarea nuanțată;
- utilizarea categoriilor gramaticale învățate, în diverse tipuri de propoziții, prin folosirea unor tehnici eficiente de activitate intelectuală;
- identificarea organizării morfologice și sintactice a textelor realizând corelații inter-/intradisciplinare;
- utilizarea corectă a limbii germane în toate situațiile procesului instructiv-educativ;
- proiectarea, conducerea și realizarea procesului instructiv-educativ, ca un act de comunicare;
- utilizarea adecvată a cunoștințelor de didactică a disciplinei în proiectarea și desfășurarea activității didactice cu copiii;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu nivelul clasei la care învățătorul/ institutorul își desfășoară activitatea;
- proiectarea și utilizarea de strategii didactice eficiente în procesul de predare-învățare-evaluare;
- utilizarea conceptelor cu care operează evaluarea și a teoriilor moderne în domeniu;
- proiectarea unei evaluări eficiente, organic integrată în activitatea instructiv-educativă;
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/ autoevaluare individuală/ de grup, precum și a strategiilor de interevaluare;
- aplicarea unor strategii de adaptare a conținuturilor la predarea în online prin combinarea conținutului multimedia și a materialelor de învățare online cu predarea la clasă.

1. LIMBA ȘI LITERATURĂ GERMANĂ MATERNĂ ȘI LITERATURĂ GERMANĂ PENTRU COPII

TEMATICĂ

I. Literatura germană

Beispiele und didaktische Konzepte für folgende Gattungen der Kinderliteratur:

- Bilderbücher: „Eine Gans aus Buntpapier“ von Josef Guggenmos; „Wimmelbücher“ von Ali Migutsch; „Die Raupe Nimmersatt“ von Eric Carle; „Frederick“ von Leo Lionni; „Knopf Knöpfchen“ von Erika Hübner-Barth; „Das verschnupfte Bilderbuch“ von Hedi Hauser; „Die Geschichte vom Löwen, der nicht schreiben konnte“ von Martin Baltscheit; „Irgendwie Anders“ von Kathryn Cave; „Die Königin der Farben“ von Jutta Bauer; „Der Grüffelo“ von Alex Scheffler und Julia Donaldson.
- Geschichten: „Sofie macht Geschichten“ von Peter Härtling; „Heut bin ich stark“ von Heinz Janisch; „1-2-3 Minuten-Geschichten“ von Manfred Mai; „Das Traumfresserchen“ von Michael Ende; „Tranquilla Trampeltreu“ von Michael Ende; „Nickel Vogelpfeifer“ von Mirjam Pressler.
- Lyrik: Thematische Vielfalt des Kinderreimes, Kinderverses; Kindergedichtautoren Christian Morgenstern, Joachim Ringelnatz, James Krüss, Josef Guggenmos, Frederik Vahle, Detlev Jöcker, Rolf Zuckowski; „Was denkt die Maus am Donnerstag“ von Josef Guggenmos; „Es war einmal ein Igel“ von Franz Hohler.
- Märchen: Brüder Grimm, Josef Haltrich, Hans Christian Andersen; Alexander Tietz; „Vom Kätzchen und Mäuschen“; „Die Tür am Buckel“; „Die Bienenkönigin“.
- Sagen: „Der Rattenfänger von Hameln“; „Warum das Meerwasser salzig ist“.

- Legenden: Sankt Martin, Sankt Nikolaus.
- Fabeln: „Der Fuchs und der Storch“ und „Der Löwe und das Mäuschen“ von Aesop, „Der Rabe und der Fuchs“ von G. E. Lessing; „Wie der Fuchs den Raben überlistete“, „Wie die Maus den Löwen rettete“.
- Ganzschriften: „Die Abenteuer der Biene Maja“ von Waldemar Bonsels; „Jim Knopf“ von Michael Ende; „Briefe von Felix“ von Annette Langen, „Neben mir ist noch Platz“ von Paul Maar.
- Theaterstücke: Kasperle – Theaterstücke; „Das rote Haus in einer kleinen Stadt“ von Elisabeth Borchers.
- Sachtexte und Sachbücher: „Unsere Erde“ von Angela Weinhold, Ravensburger Reihe; „Herr Kandinsky war ein Maler“ von Daan Remmerts de Vries.

Die angeführten Werke der Kinderliteratur sind kennzeichnend für die jeweilige Gattung und dienen der Orientierung.

II. Limba germană

1. Wortschatz und Aussprache

- Wortschatzerweiterung: Ableitung; Zusammensetzung; Synonyme; Antonyme; Wortfamilie; Wortfeld.
- Redensarten und Redewendungen.
- Buchstaben und Phoneme im Deutschen.

2. Satzbau/Syntax

- Satzgliedfolge/Topik im deutschen Satz: besondere Stellung des Prädikats/der Prädikatsteile.
- Satzglieder und Satzgliedteile: Subjekt; Prädikat; Objekte (Akkusativ-, Dativ-, Präpositionalobjekt); Adverbialbestimmungen (Temporal-, Lokal-, Modal-, Kausalbestimmung); Attribute als Satzgliedteile (adjektivisches Attribut, Genitivattribut, Präpositionalattribut, Apposition).
- Satzverbindungen und Satzgefüge: Hauptsatz und Nebensatz – Bildung; Form der Nebensätze (Konjunktionalsatz, Relativsatz, indirekter Fragesatz, verkappter Nebensatz, Infinitivgruppe); Inhalt der Nebensätze (Subjekt-, Objekt-, Attribut-, Kausalsatz).

3. Wortarten/Morphologie

- Beugbare Wortarten: Verb, Substantiv mit Artikel, Adjektiv, Pronomen.
- Unbeugbare Wortarten: Adverb, Präposition, Konjunktion.

4. Orthographie und Interpunktion

- Korrekte Schreibung der Wörter und richtige Verwendung der Satzzeichen.

BIBLIOGRAFIE

Literatur und Didaktik

1. Conrady, Peter (2004): *Lesespaß für Kinder*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.) (2004): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*. Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgl.de/publikationen/buecher/.band-1-lesen-ist-verstehen-schriften-auf-wegen-zu-kindern/>).
2. Köhler, Rosemarie (2004): *Leicht lesbare Texte für kleine Leserinnen und Leser*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.) (2004): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*. Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgl.de/publikationen/buecher/.band-1-lesen-ist-verstehen-schriften-auf-wegen-zu-kindern/>).

3. Kretschmer, Christine (2004): *Weltaneignung mit Bilderbüchern*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.) (2004): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*. Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgl.de/publikationen/buecher/.band-1-lesen-ist-verstehen-schriften-auf-wegen-zu-kindern/>).
4. Mai, Manfred (2001): *Geschichte der deutschen Literatur erzählt von Manfred Mai*. Weinheim: Beltz Verlag.
5. Marquardt, Manfred (2005): *Einführung in die Kinder- und Jugendliteratur*. Troisdorf: Bildungsverlag EINS.
6. Monschein, Maria (2015): *Die 50 besten Spiele zur Sprachförderung*. Don Bosco MiniSpielothek.
7. Näger, Sylvia (2005): *Literacy: Kinder entdecken Buch-, Erzähl- und Schriftkultur*. Freiburg im Breisgau: Herder Verlag.
8. Sengelhoff, Barbara (2005): *Die Welt der Buchstaben - Ein Thema für alle Kinder*, in: Sasse, Ada/ Valtin, Renate (Hrsg.) (2005): *Lesen lehren*, Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgl.de/publikationen/buecher/band-2-lesen-lehren/>).
9. Waldmann, Günter (2011): *Produktiver Umgang mit Lyrik. Eine systematische Einführung in die Lyrik, ihre produktive Erfahrung und ihr Schreiben*. Hohengehren: Schneider Verlag.
10. Vom Wege, Brigitte/ Wessel, Mechthild (2009): *Kinderliteratur für sozialpädagogische Berufe*. Troisdorf: Bildungsverlag EINS.

BIBLIOGRAFIE

Sprache und Didaktik

1. Altenburg, Erika (2008): *Sprachliches Lernen zur Entwicklung und Förderung von Lesekompetenz*, in: Hoffmann, Bernhard/ Valtin, Renate (2008): *Checkpoint Literacy. Tagungsband 1 zum 15. Europäischen Lesekongress 2007 in Berlin*. Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://docplayer.org/22880018-Bernhard-hofmann-renate-valtin-hg.html>).
2. Bartnitzky, Horst (2012): *Grammatikunterricht in der Grundschule*. Berlin: Cornelsen Verlag.
3. Bleyhl, Werner (2010): *Grammatik im Fremdsprachenunterricht. Ein Irr-Glaube als Keule*, in: 48. BAG 12.-15.5.2010 im Päd. Institut Haus Villigst./Ruhr Plenarvortrag (http://www.bag-englisch.de/wp-content/uploads/2011/03/48_BAG_Bleyhl.pdf).
4. Braun, Daniela/ Krause, Sascha (2019), *Handbuch Kreativitätsförderung: Didaktik und Methodik in der Frühpädagogik*. Freiburg im Breisgau: Herder Verlag.
5. Granzow-Emden, Matthias (2013): *Deutsche Grammatik verstehen und unterrichten*. München: Narr Francke Attempto Verlag.
6. Kirschhock, Eva-Maria (2007): *Diagnose und Förderung von Sprachbewusstheit*, in: Hoffman, Bernhard/ Valtin, Renate (Hrsg.) (2007): *Förderdiagnostik beim Schriftspracherwerb*, Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (https://www.pedocs.de/volltexte/2016/12412/pdf/Hofmann_Valtin_2007_Foerderdiagnostik_beim_Schriftspracherwerb.pdf).
7. Pahlow, Heike (2010): *Deutsche Grammatik einfach, kompakt und übersichtlich*. Leipzig: Engelsdorfer Verlag.
8. Valtin, Renate, Hrsg. (2000): *Rechtschreiben lernen in den Klassen 1-6*. Frankfurt am Main: Grundschulverband.

2. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII GERMANE MATERNE/COMUNICĂRII ÎN LIMBA GERMANĂ MATERNĂ

TEMATICĂ

- Der Lehrplan für Deutsch als Muttersprache – Struktur (Kompetenzen, Inhalte, Unterrichtsempfehlungen); Planung des Unterrichts ausgehend vom Lehrplan;
- Der Stoffverteilungsplan (Jahres-/ Wochenplanung, Tagesablauf);
- Der Lektionsplan; Lernzielbeschreibung;
- Sozialformen: Frontalunterricht, Klassengespräch, Gruppenarbeit, Partnerarbeit, Einzelarbeit;
- Methoden im Deutschunterricht: z.B.: das Gespräch, die Gedächtnisübung, die Beobachtung/Beschreibung, das Erzählen und Vorlesen, das Rollenspiel, das didaktische Spiel, das Experiment, das Portfolio, das Projekt;
- Die Vorbereitungsklasse – Sprachförderung; der kommunikative Ansatz; der integrierte Ansatz; Planung von Unterrichtseinheiten;
- Hören und Sprechen im Deutschunterricht – Übungen und Aufgaben;
- Sprachförderung im Anfangsunterricht und in der Grundschule;
- Lesen lernen im Deutschunterricht;
- Lesemotivation und Leseförderung – Beobachtung, Diagnose, Fördermöglichkeiten, Übungen und Aufgaben;
- Umgang mit Literatur im Anfangsunterricht (Literacy);
- Der Schriftspracherwerb – Vorbereitung des Schreibenlernens; Methodenintegration; Planung von Unterrichtseinheiten;
- Der Schreibunterricht – Entwicklung der individuellen Schrift; Sprachbetrachtung in der Grundschule;
- Handlungs- und produktionsorientierter Deutschunterricht – Übungen und Aufgaben;
- Medien im Deutschunterricht – Möglichkeiten, Vor- und Nachteile;
- Evaluation im Deutschunterricht – Bewertungsformen, Aufgabenformate, Bewertungskriterien.

BIBLIOGRAFIE

Didaktik und Methodik

1. Abraham, Ulf; Knopf, Julia (2013): *Deutsch - Didaktik für die Grundschule*. Berlin: Cornelsen Scriptor.
2. Böcher, Hartmut Hrsg. (2013): *Erziehen, bilden und begleiten*. Troisdorf: Bildungsvlag EINS.
3. Bredel, Ursula (2013): *Sprachbetrachtung und Grammatikunterricht*. Stuttgart: UTB.
4. Böttcher, Ingrid/ Becker-Mrotzek, Michael (2003): *Texte bearbeiten, bewerten und benoten*. Berlin: Cornelsen Verlag.
5. Christiani, Reinhold (2004): *Schuleingangsphase neu gestalten*. Berlin: Cornelsen Verlag.
6. Dehn, Mechthild (2012): *Kinder & Sprache(n). Was Erwachsene wissen sollten*. Stuttgart: Kallmeyer Klett.
7. Dräger, Monika (2004): *Lust am Lesen wecken*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.) (2004): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*. Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben.
8. Füßenich, Iris/ Löffler, Cordula (2008): *Schriftspracherwerb. Einschulung, erstes und zweites Schuljahr*. München: Ernst Reinhardt Verlag.
9. Jeuk, Stefan/ Schäfer, Joachim (2013): *Schriftsprache erwerben – Didaktik für die Grundschule*. Berlin: Cornelsen scriptor.

10. Kohl, Eva Maria/ Ritter, Michael (2010): *Schreibszenarien*. Stuttgart: Kallmeyer Klett.
11. *** *Lehrplan für Deutsch als Muttersprache*.
12. Leuchter, Miriam (2010): *Didaktik für die ersten Bildungsjahre*. Zug: Klett und Balmer Verlag.
13. Näger, Sylvia (2005): *Literacy - Kinder entdecken Buch-, Erzähl- und Schriftkultur*. Freiburg im Breisgau: Herder Verlag.
14. Ritter, Alexandra/ Ritter, Michael; Hrsg. (2012): *Schreibkompetenz und Schriftkultur*. Frankfurt am Main: Grundschulverband.
15. Rühl, Katja (2005): *Strategieorientiertes Unterrichten*, in: Sasse, Ada, Valtin Renate (Hrsg.) (2005): *Lesen lehren*, Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgl.de/publikationen/buecher/band-2-lesen-lehren/>).
16. Schmid-Barkow, Ingrid (2004): *Prozesse des Textverstehens und ihre Analyse*, in Dräger, Monika et al (Hrsg.) (2004): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*. Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgl.de/publikationen/buecher/.band-1-lesen-ist-verstehen-schriften-auf-wegen-zu-kindern/>).
17. Sengelhoff, Barbara (2004): *Lesen. Entwurf eines didaktischen Modells*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.) (2004): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*. Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgl.de/publikationen/buecher/.band-1-lesen-ist-verstehen-schriften-auf-wegen-zu-kindern/>).
18. Uhlig, Bettina Hrsg.(2010): *Bildung in der Kindheit – das Handbuch zum Lernen in Kindergarten und Grundschule*. Stuttgart: Kallmeyer Klett.
19. Wedel-Wolff, Annegret von/ Crämer, Claudia (2007): *Förderung im Lesen nach dem Erwerb der alphabetischen Phase*, in: Hoffman, Bernhard/ Valtin, Renate (Hrsg.) (2007): *Förderdiagnostik beim Schriftspracherwerb*, Berlin: Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben, auch unter: https://www.pedocs.de/volltexte/2016/12412/pdf/Hofmann_Valtin_2007_Foerderdiagno stik_beim_Schriftspracherwerb.pdf.

Einige der angeführten Titel sind unter folgendem Link zu finden:

<http://www.dgl.de/download/category/11-ganze-baende.html>

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

3. LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

TEMATICĂ

I. Limba română

Fonetică și vocabular

- Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
- Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
- Despărțirea cuvintelor în silabe. Reguli. Excepții.
- Omografe, omofone. Accentul.
- Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixele diminutive și augmentative.
- Familia lexicală.
- Dinamica vocabularului. Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).

- Paronimele frecvente. Pleonasmul.

Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)

- Verbul în propoziție. Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe. Funcția sintactică de predicat.
- Substantivul în propoziție. Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Funcții sintactice.
- Adjectivul în propoziție. Exprimarea însușirilor. Forme ale superlativului. Funcții sintactice.
- Pronumele în propoziție. Funcții sintactice.
- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii. Funcții sintactice.
- Adverbul în propoziție. Funcții sintactice. Adverbe relative.
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură. Funcții sintactice.

Propoziția

- Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția).
- Propoziția principală/propoziția secundară. Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată. Propoziția afirmativă. Propoziția negativă.

Fraza

- Propoziția regentă/elementul regent.
- Tipuri de propoziții și structura lor specifică.
- Expansiunea și contragerea.

II. Literatura română și universală pentru copii

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare, accesibile școlărilor mici.

1. Creația populară

- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
- Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
- Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic și merele de aur*.

2. Creația cultă

a. Genul liric

- **poeziile copilăriei** (Tudor Arghezi, *Prisaca*; Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
- **poezia despre natură și viețuitoare** (Vasile Alecsandri, *Pasteluri*; Mihai Eminescu, *Somnoroase păsările*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*; Passionaria Stoicescu, *Cartea pădurii*; Gellu Naum, *Cărțile cu Apollodor*).

b. Genul epic

- **în versuri:**
  - **fabula** (Alec Donici, *Musca la arat*; Grigore Alexandrescu, *Câinele și cățelul*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*).
  - **balada** (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
- **în proză:**
  - **schița** (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită, Bubico*).
  - **povestirea** (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*).
  - **legenda** (Alexandru Mitru, *Legendele Olimpului*).
  - **basmul cult** (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*; Frații Grimm, *Cenușăreasa*).
  - **romanul pentru copii** (Cezar Petrescu, *Fram, ursul polar*; Jonathan Swift – *Călătoriile lui Gulliver*).

c. Genul dramatic (Victor Eftimiu, *Înșir-te mărgărite...*).

BIBLIOGRAFIE

I. Limba română

1. *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită (2005), Editura Univers Enciclopedic, București.
2. Gheorghe, M., (2009), *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov.
3. Golopenția S., (2017), *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală).
4. Pană-Dindelegan, G. (coord.), (2019), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București.
5. <https://www.eurisc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
6. <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>

II. Literatura română și universală pentru copii

1. Balazs, L., (2003), *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca.
2. Călinescu, G., (2003), *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București.
3. Ciopraga, Constantin, (1997), *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași.
4. Norel, M., (2012), *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>).
5. ***Limba Română, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md)
6. ****Manualele și programele școlare pentru învățământul primar/ Comunicare în limba română/ Limba și literatura română, în vigoare în anul școlar în care se susține examenul.*
7. www.encyclopediavirtuala.ro
8. <http://ro.literaryframework.eu/>
9. www.romanianvoice.com/poezii/
10. www.cartiaudio.eu
11. www.biblior.net

4. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE/ COMUNICĂRII ÎN LIMBA ROMÂNĂ

TEMATICA PENTRU METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE LA CLASELE CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR

I. Specificul predării – învățării - evaluării limbii române în învățământul primar cu predare în limba unei minorități

- Specificul curriculumului pentru disciplina Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități;
- Influența fenomenelor de transfer și de interferență asupra învățării limbii române;
- Proiectarea activităților didactice în manieră integrată;
- Modelul comunicativ-funcțional și abordarea conținuturilor în clasele pregătitoare – a IV-a;
- Abordarea elementelor de construcție a comunicării din perspectivă funcțională, aplicativă, conform programelor școlare în vigoare;

- Specificul organizării lecțiilor de Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități în clasele pregătitoare – a IV-a;
- Metode și procedee specifice învățării limbii române, ca limba a doua (nematernă);
- Forme de organizare a activităților de învățare în limba română; strategii de diferențiere, individualizare; învățarea prin cooperare;
- Rolul jocului didactic în orele de Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități.

II. Aspecte metodologice privind curriculumul de *Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități în învățământul primar*

1. Comunicarea orală (receptarea mesajului oral, exprimarea orală)

- Strategii de formare a comportamentului de receptor/emițător de mesaje orale;
- Strategii de predare-învățare-evaluare la disciplina Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități;
- Activități de învățare care contribuie la sesizarea elementelor semnificative ale unui mesaj ascultat (clasa pregătitoare – clasa a IV-a);
- Metode și mijloace de învățământ folosite în formarea și dezvoltarea exprimării orale în limba română;
- Formarea și dezvoltarea competențelor de Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități: conținuturi și contexte de realizare, criterii și cerințe în exersarea exprimării corecte, respectarea normelor ortoepice.

2. Comunicarea scrisă (receptarea mesajului scris, exprimarea scrisă)

- Strategii de formare a câmpului vizual (propoziție, cuvânt, silabă, literă);
- Strategii de predare-învățare-evaluare a citit-scrisului în limba română la clasa a II-a (metode și procedee specifice, mijloace de învățământ);
- Specificul abordării textelor în învățământul primar:
  - Textul narativ (elaborarea planului de idei, povestirea/narațiunea, dialogul, descrierea, personajul literar);
  - Textul liric (strofa, versul);
  - Textul nonliterar;
  - Textul funcțional.
- Organizarea textului scris, în funcție de scopul redactării:
  - Tehnica elaborării unui text scris: contexte de realizare pentru clasele a III-a – a IV-a;
  - Scrierea funcțională (bilet, felicitare, afiș, fluturaș, invitație, email);
  - Scrierea imaginativă (pe baza unui șir de întrebări, pe baza unui suport vizual);
  - Scrierea despre textul literar (povestirea, descrierea).
- Formarea deprinderilor de exprimare scrisă în învățământul primar – particularități ale însușirii normelor limbii literare în clasele a II-a – a IV-a (ortografie și punctuație).

III. Evaluarea nivelului de pregătire a elevilor la *Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități*

- Forme/tipuri de evaluare a rezultatelor și progresului școlar;
- Metode tradiționale și alternative de evaluare;
- Tipuri de itemi utilizați în practica școlară (clasele pregătitoare – a IV-a).

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE LA CLASELE CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR

1. Brate, Rodica, (2014), *Limba și literatura română/universală pentru copii. Metodica predării limbii române. Concursul național pentru ocuparea posturilor didactice de învățători (în limbile minorităților)*, Editura Universității Lucian Blaga, Sibiu.
2. Cristea, S., (2002), *Dicționar de pedagogie*, Editura Litera, Chișinău.
3. Norel, M. (2010), *Didactica limbii și literaturii române pentru învățământul primar*, Editura Art, București.
4. Pamfil, A. (2019), *Limba și literatura română în învățământul primar*, Editura Art.
5. Rusu, Mina-Maria; Norel, Mariana (coord.), (2019), *Ghidul profesorului de limba și literatura română pentru aplicarea noilor programe școlare*, Editura Nomina.
6. Tódor Erika Mária, (2020), *Predarea-învățarea limbii române ca nematernă (O alternativă a lingvisticii aplicate)*. Scientia, Cluj - Napoca, ISBN 978-606-975-032-2, ediția a II-a (revizuită și îmbogățită).
7. <http://educatiaccontinua.edu.ro/repere-metodologice.html>

5. MATEMATICĂ

TEMATICĂ

1. Elemente de teoria mulțimilor

- Noțiunea de mulțime: element, apartenență, reprezentarea mulțimilor.
- Relația de incluziune, egalitatea între mulțimi.
- Submulțimi; determinarea unor submulțimi.
- Operații cu mulțimi: Reuniunea. Intersecția. Diferența. Complementara unei mulțimi. Produsul cartezian. Proprietățile operațiilor cu mulțimi.
- Relația de echipotență; cardinalul unei mulțimi.

2. Mulțimi de numere

Mulțimea numerelor naturale (N); mulțimea numerelor întregi (Z); mulțimea numerelor raționale (Q); mulțimea numerelor iraționale (I).

Numere naturale

- Axiomele lui Peano.
- Sisteme de numerație: sistem pozițional (scrierea în baza 10) și sistem nepozițional (scrierea cu cifre romane).
- Operații cu numere naturale: adunarea și scăderea – proprietăți, înmulțirea și împărțirea - proprietăți, teorema împărțirii cu rest; puterea cu exponent natural a unui număr natural; pătratul unui număr natural, reguli de calcul cu puteri.
- Divizibilitatea numerelor naturale, divizor, multiplu, criterii de divizibilitate cu: 2, 3, 4, 5, 9, 10; numere prime, numere compuse; descompunerea unui număr natural în factori primi, aflarea c.m.m.d.c., c.m.m.m.c. a două sau mai multe numere naturale.

Numere întregi

- Compararea numerelor întregi.
- Operații cu numere întregi: adunarea, scăderea, înmulțirea, împărțirea.

Numere raționale:

- Frații ordinare: fracții subunitare, echiunitare, supraunitare; procente; fracții echivalente.
- Compararea fracțiilor. Introducerea și scoaterea întregilor dintr-o fracție. Aflarea unei fracții dintr-un număr și a unui număr când se cunoaște o fracție din el.
- Frații zecimale: compararea fracțiilor zecimale.
- Transformarea unei fracții zecimale în fracție ordinară.

- Transformarea unei fracții ordinare în fracție zecimală.
- Operații cu numere raționale: adunarea, scăderea, înmulțirea și împărțirea fracțiilor ordinare; adunarea și scăderea fracțiilor zecimale cu un număr finit de zecimale nenule; înmulțirea și împărțirea fracțiilor zecimale cu un număr finit de zecimale nenule.
- Media aritmetică și media ponderată a două sau mai multe numere rationale.

Numere iraționale

- Reguli de calcul cu radicali: produs, cât, scoaterea factorilor de sub radical, introducerea factorilor sub radical.
- Operații cu numere iraționale (adunarea, scăderea, înmulțirea, împărțirea numerelor iraționale care conțin radicali de indice 2).
- Rădăcina pătrată a unui număr natural pătrat perfect.
- Algoritm de extragere a rădăcinii pătrate a unui număr natural prin descompunerea numerelor în produs de factori primi.

3. Ecuații, inecuații și sisteme de ecuații

- Ecuații de gradul I cu coeficienți în Z ; probleme care se rezolvă folosind ecuații de acest tip.
- Inecuații de gradul I, cu coeficienți numere întregi.
- Sisteme de două ecuații liniare cu două necunoscute, cu coeficienți numere întregi (metoda substituției, metoda reducerii); probleme care se rezolvă cu ajutorul sistemelor de două ecuații cu două necunoscute.

4. Elemente de organizare a datelor

- Reprezentarea și interpretarea unor dependențe funcționale prin tabele, diagrame și grafice.

5. Unități de măsură pentru lungime, arie, volum, capacitatea vaselor, masă, timp, valoare

- Unități de măsură standard; multiplii și submultiplii; transformări.

6. Elemente de geometrie

- **Punct, dreaptă, semidreaptă, segment, linia curbă, linia frântă.**
- **Unghi:** definiție, notații, elemente; interiorul unui unghi, exteriorul unui unghi; măsura unui unghi; clasificare.
- **Poligoane:**

Triunghiul

- Definiție, elemente; clasificare; perimetru; suma măsurilor unghiurilor unui triunghi.
- Linii importante în triunghi: înălțimea, bisectoarea, mediatoarea, mediana (definiție, proprietăți, construcție).
- Ortocentrul, centrul cercului înscris în triunghi, centrul cercului circumscris triunghiului, centrul de greutate.
- Criteriile de congruență a triunghiurilor.
- Proprietăți ale triunghiului isoscel.
- Proprietăți ale triunghiului echilateral
- Triunghiul dreptunghic: proiecții ortogonale pe o dreaptă; teorema înălțimii; teorema catetei, teorema lui Pitagora; reciproca teoremei lui Pitagora.
- Perimetrul și aria (formule de calcul).

Patrulaterul

- Patruleterul convex; suma măsurilor unghiurilor unui patrulater convex.
- Paralelogramul, proprietăți; paralelograme particulare: dreptunghi, romb, pătrat - proprietăți; trapezul, clasificare, proprietăți, linia mijlocie în trapez.
- Perimetre și arii: dreptunghi, romb, pătrat, trapez.

Cercul: construcție, elemente.

Corpuri geometrice: paralelipiped, cub, piramidă, cilindru, con, sferă (recunoaștere, elemente componente, construcție); arie și volum: paralelipiped, cub, piramidă.

BIBLIOGRAFIE

1. Aron I., Herescu, Gh., Dumitru, A., 1996, *Aritmetica pentru învățători*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
2. Magdaș, I., 2019, *Matematică. Ghid pentru pregătirea inițială și continuă a profesorilor pentru învățământul primar*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană.
3. Roșu, M., 2019, *Elemente de matematică pentru profesorii din învățământul primar*, Ediția a 2-a, revizuită, București, Editura Aramis.
4. Roșu, M., Roman, M., 1999, *Matematica pentru perfecționarea învățătorilor*, București, Editura All.
5. *Manualele de matematică pentru clasele a IV-a – a VIII-a* valabile în anul școlar în care se susține concursul.

6. METODICA PREDĂRII DISCIPLINEI MATEMATICĂ / MATEMATICĂ ȘI EXPLORAREA MEDIULUI

TEMATICĂ

I. Curriculumul la disciplina Matematică și explorarea mediului / Matematică

- Relația interdeterminativă competențe generale - competențe specifice – conținuturi.

II. Proiectarea pedagogică a activităților instructive - educative la disciplina Matematică și explorarea mediului / Matematică în învățământul primar

a) Etapele proiectării pedagogice: definirea obiectivelor și a sistemului de referință spațio-temporal: determinarea conținuturilor; stabilirea strategiei optime de acțiune; stabilirea criteriilor, a probelor și a instrumentelor de evaluare continuă și formative.

b) Planificarea calendaristică anuală, proiectarea unităților de învățare, proiectarea lecției.

III. Lecția de Matematică și explorarea mediului / Matematică în învățământul primar

- Lecția - modalitate fundamentală de organizare a activității didactice.
- Forme de organizare a colectivului de elevi.
- Strategii de diferențiere, individualizare.
- Metode de instruire: caracteristici, utilizare în activitățile didactice: lucrul cu manualul, explicația, conversația euristică, demonstrația, exercițiul, învățarea prin descoperire, problematizarea, jocul didactic, experimentul, observarea; metode de învățare prin cooperare; metode de predare-învățare moderne, centrate pe elev.
- Mijloace didactice și suporturi tehnice de instruire: modalități de integrare în activitatea didactică.
- Evaluarea didactică la disciplina *Matematică și explorarea mediului / Matematică*; forme/tipuri de evaluare a rezultatelor și a progresului școlar; metode tradiționale și metode alternative de evaluare; tipuri de itemi utilizați în practica școlară; specificul aprecierii elevilor prin calificative; problematica specifică a descriptorilor de performanță.
- Abordări intra- și interdisciplinare în lecția de *Matematică și explorarea mediului / Matematică* în învățământul primar.

IV. Aspecte metodologice privind curriculumul de Matematică și explorarea mediului / Matematică în învățământul primar

- Elemente pregătitoare pentru formarea conceptului de număr natural; aspectul cardinal și aspectul ordinal al numărului natural.
- Metodologii specifice disciplinei Matematică și explorarea mediului / Matematică.

- Metodologia formării conceptului de număr.
- Metodologia didactică specifică predării operațiilor matematice în mulțimea numerelor naturale; algoritmi de calcul cu numere naturale (adunarea, scăderea, înmulțirea, împărțirea cu rest 0 și cu rest diferit de 0).
- Metodologia didactică specifică predării-învățării ordinii efectuării operațiilor și utilizării parantezelor.
- Metodologia didactică specifică predării-învățării fracțiilor și a operațiilor cu fracții.
- Metodologia didactică specifică predării-învățării unităților de măsură pentru lungime, masă, capacitate, timp, valoare.
- Metodologia didactică specifică predării-învățării elementelor de geometrie.
- Metodologia de rezolvare și compunere a problemelor de matematică; noțiunea de problemă matematică; etapele rezolvării problemelor de matematică; valențele formative ale activităților de rezolvare a problemelor matematice; metode speciale de rezolvare a problemelor de matematică: metoda figurativă; metoda comparației; metoda mersului invers; metoda reducerii la unitate.

V. Caracterul practic-aplicativ al matematicii; contexte de aplicare (explorare, investigare, aproximare, comparare, măsurare, experimentare).

BIBLIOGRAFIE

1. Bolboacă, L., 2001, *Didactica modernă*, Cluj-Napoca, Editura Dacia.
2. Burtea, G. (coord.), 1995, *Matematica și logica pentru școlari*, Bucuresti, Editura Corint.
3. Cerghit, I., Neacșu, I., Negreț, I., Pânișoară, I.O., 2001, *Prelegeri pedagogice*, Iași, Editura Polirom.
4. Cerghit, I., 2006, *Metode de învățământ*, Iași, Editura Polirom.
5. Crețu, C., 1998, Iași, *Curriculum diferențiat și personalizat*, Editura Polirom.
6. Cristea, S., 2002, *Dicționar de pedagogie*, Chișinău, Editura Litera Educațional.
7. Dumitru, A. ș.a., 2017, *Metodica predării matematicii pentru învățământul primar. După noua programă. CP-IV*, Pitești, Editura Carminis.
8. Jinga, I., Negreț, I., 1999, *Învățarea eficientă*, București, Editura Aldiri.
9. Jinga, I., Petrescu, A., 1996, *Evaluarea performanței școlare*, București, Editura Adelfin.
10. Magdaș, I., 2010, *Didactica matematicii pentru învățământul primar și preșcolar - actualitate și perspective*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană.
11. Manolescu, M., 2010, *Teoria și metodologia evaluării*, București, Editura Universitară.
12. Neacșu, I. (coord.), 1988, *Metodica predării matematicii la clasele I-IV*, Bucuresti, Editura Didactică și Pedagogică.
13. Neacșu, I., 1999, *Instruire și învățare*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
14. Paraschiva, A., Purcaru, M., 2008, *Metodica activităților matematice și a aritmeticii pentru institutori/profesori din învățământul primar și preșcolar*, Brașov, Editura Universității „Transilvania” Brașov.
15. Petrovici, C., 2014, *Didactica matematicii pentru învățământul primar*, Iași, Editura Polirom.
16. Roșu, M., Roman, M., 2007, *Didactica matematicii în învățământul primar*, MEC, Proiectul pentru Învățământul rural.
17. Săvulescu, D. (coord.), 2008, *Metodica predării matematicii în ciclul primar*, Craiova, Editura „Gheorghe Alexandru”.

18. Vișoiu, F., 2013, *Metode activ-participative folosite în predarea matematicii la ciclul primar*, Bacău, Ed. Rovimed.
19. <http://www.bp-soroca.md/pdf/matematica%20in%20clasele%20primare.pdf>.
20. <https://didactika.files.wordpress.com/2008/05/modul-recuperarea-ramanerii-in-urmalamatematica.pdf>.
21. *** *Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor cheie la școlarii mici, Program de formare continua de tip „blended learning” pentru cadrele didactice din învățământul primar, proiect POSDRU/87/1.3/S/63113 (beneficiar MECTS), suport de curs, 2012.*
22. *** *Ghid de evaluare pentru învățământul primar*, SNEE, București, 1999.
23. *** *Programe școlare pentru învățământul primar - Matematică și explorarea mediului/ Matematică*, în vigoare în anul școlar în care se susține concursul.
24. Hauser B., Rathgeb-Schnierer E., Stebler R., Vogt F. - *Mehr ist mehr. Mathematische Frühförderung mit Regelspielen*, Klett 2015.
25. Krauthausen G., Scherer P. - *Einführung in die Mathematikdidaktik*, Spektrum 2007.
26. Lauter J. - *Fundament der Grundschulmathematik*, Auer 1997.
27. Padberg F. - *Didaktik der Arithmetik*, Spektrum 1996.
28. Rasch R., Sitter K. - *Module für den Geometrieunterricht in der Grundschule*, Klett 2016.
29. Regelein S. - *Der gesamte Mathematikunterricht im 1. Schuljahr*, Oldenbourg 1989.
30. Spiegel H., Selter C. - *Kinder und Mathematik. Was Erwachsene wissen sollten*, Friedrich Verlag 2003.
31. Stamp H. O. - *Rechnen, aber wie? Didaktik des Rechenunterrichts in der Grundschule*, Karpatenrundschau 1985.
32. Winter H. - *Mathematik entdecken*, Cornelsen 1987.
33. Winter H. - *Sachrechnen in der Grundschule*, Cornelsen 1985.

7. ELEMENTE DE PEDAGOGIE ȘCOLARĂ

TEMATICĂ

1. Finalitățile educației

- a) Definirea și analiza operațională a conceptelor: *finalitate, ideal, scop, obiective, competențe*.
- b) Taxonomia finalităților. Criterii și sisteme de referință: macro-micro (finalități de sistem – finalități de proces); grad de generalitate; dimensiunea personalității; temporalitate; măsurabilitate.

2. Probleme teoretice și practice ale curriculumului

- a) Analiza conceptelor: curriculum, arie curriculară, conținut al învățământului, situație de învățare, curriculum centrat pe competențe.
- b) Tipuri de curriculum: core curriculum (de bază, trunchi comun) - curriculum la decizia școlii; obligatoriu - opțional; formal - nonformal; național-local.
- c) Orientări și practici noi în organizarea curriculumului: interdisciplinaritate, organizare modulară, organizare de tip integrat, curriculum diferențiat și personalizat.
- d) Produsele curriculare: planul-cadru, programele școlare, manualele, materialele-suport (ghiduri, portofolii, culegeri, manualul profesorului, suporturi multimedia, soft-uri educaționale etc.).

3. Procesul de învățământ - sistem și funcționalitate

- a) Procesul de învățământ: concept, structură, funcții, dimensiuni, caracteristici, procesualitate internă, modele explicativ-interpretative; Procesul de învățământ ca interacțiune dinamică între predare, învățare și evaluare.

- b) Condiții și factori de creștere a eficienței procesului de învățământ. Organizarea activității didactice la nivelul clasei, inclusiv în regimul simultan și în mediul virtual.

4. Proiectarea didactică

- a) Definirea și operaționalizarea conceptului.
- b) Niveluri ale proiectării didactice.
- c) Caracteristicile proiectării didactice la nivel micropedagogic (planificarea calendaristică, proiectarea unităților de învățare, proiectarea lecției/activității).
- d) Instrumente de proiectare didactică.

5. Strategiile didactice

- a) Delimitări conceptuale, componente (metode, procedee, tehnici, forme de organizare și mijloace didactice), taxonomii.
- b) Metodologia didactică. Metodele didactice: definiții, clasificări, descrieri, exemplificări. Metodologia activizantă – valențe formative.
- c) Mijloacele de învățământ: definiție, clasificare, integrare în activitatea didactică. Noile Tehnologii de Informare și Comunicare (NTIC) și posibilități de utilizare a lor în cadrul procesului de învățământ.

6. Predarea. Orientări contemporane în teoria și practica predării

- a) Conceptul de predare; predarea ca activitate de organizare și conducere a situațiilor de învățare.
- b) Strategii și stiluri de predare. Relațiile între predare, învățare și evaluare; rolul feedback-ului în optimizarea predării.
- c) Evaluarea/autoevaluarea comportamentului didactic al învățătorului/institutorului/profesorului pentru învățământul primar.

7. Învățarea școlară. Orientări contemporane în teoria și practica învățării școlare

- a) Conceptele de învățare în sens larg și de învățare școlară. Forme, tipuri și niveluri de învățare.
- b) Orientări principale în teoriile contemporane ale învățării și relevanța lor pentru instruirea școlară.
- c) Condițiile interne și externe ale învățării școlare eficiente. Interdependența dintre condițiile interne și externe ale învățării. Valorificare și optimizare.

8. Instruirea. Teorie, metodologie

- a) Delimitări conceptuale: *învățare – instruire - formare, metodologie, metodă, procedeu, mijloc didactic.*
- b) Sistemul metodelor de învățământ: tradiționale și modern.
- c) Forme de organizare a instruirii: frontal, grupal, individual.

8. Evaluarea în procesul de învățământ și educație

- a) Definirea și analiza conceptului de *evaluare didactică*. Operațiile evaluării (măsurarea - aprecierea - decizia).
- b) Forme / tipuri de evaluare didactică: inițială, continuă /formativă, finală/sumativă.
- c) Metode de evaluare tradiționale și alternative. Instrumente de evaluare.
- d) Tipologia itemilor (definiție, clasificare, caracteristici, avantaje și dezavantaje /limite în utilizare).

BIBLIOGRAFIE

1. Albușescu, I., Catalano, H., (coordonatori), 2019, *Sinteze de pedagogia învățământului primar. Ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II*, București, Editura Didactica Publishing House.
2. Albușescu, I., Catalano, H., (coordonatori), 2020, *Sinteze de pedagogie generală. Ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II*, București, Editura Didactica Publishing House.

3. Bocoș, M., 2013, *Instruirea interactivă. Repere axiologice și metodologice*, Iași, Editura Polirom.
4. Bocoș, M., Jucan, D., 2019, *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor*, Pitești, Editura Paralela 45.
5. Bocoș, M., Jucan, D., 2018-2019, *Teoria și metodologia instruirii și Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor*, Pitești, Editura Paralela 45.
6. Catalano, H., 2018, *Procesul de învățământ: direcții epistemice, pragmatice și experiențiale*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
7. Cerghit, I., Neacșu, I., Pânișoară I.O., Potolea D., 2001, *Prelegeri pedagogice*, Iași, Editura Polirom.
8. Ciolan, L., 2008, *Învățarea integrată - fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Iași, Editura Polirom.
9. Cristea, S., 1998, *Dicționar de termeni pedagogici*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
10. Cristea, S., 2010, *Fundamentele pedagogiei*, Iași, Editura Polirom.
11. Cristea, S., 2017, *Finalitățile educației*, București, Editura Didactica Publishing House.
12. Cristea, S., 2017, *Instruirea / Procesul de învățământ*, București, Editura Didactica Publishing House.
13. Cristea, S., 2017, *Realizarea instruirii ca activitate de predare-învățare-evaluare*, București, Editura Didactica Publishing House.
14. Cristea, S., 2018, *Obiectivele instruirii /procesului de invatamant*, București, Editura Didactica Publishing House.
15. Cristea, S., 2019, *Metodologia instruirii in cadrul procesului de învățământ*, București, Editura Didactica Publishing House.
16. Cristea, S., 2019, *Evaluarea instruirii în cadrul procesului de învățământ*, București, Editura Didactica Publishing House.
17. Cerghit, I., 1997, *Metode de învățământ*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
18. Cucuș, C., 1996, *Finalitățile educației, în Pedagogie*, Iași, Ed. Polirom.
19. Cucuș, C., 2000, *Pedagogie generală*, Iași, Ed. Polirom.
20. Ionescu, M., Bocoș, M. (coord.), 2009, *Tratat de didactică modernă*, Pitești, Ed. Paralela 45.
21. Ionescu, M., 2007, *Instrucție și educație*, Arad, Vasile Goldiș University Press.
22. Iucu, R.B, 1999, *Managementul clasei de elevi*, București, Editura „D. Bolintineanu”.
23. Iucu R. B, Manolescu M., 2005, *Elemente de pedagogie*, București, Credis, Editura Universității din București.
24. Jinga, I., Negreț, I., 1999, *Învățarea eficientă*, București, Editura Aldin.
25. Manolescu, M., 2005, *Evaluarea școlară: metode, tehnici, instrumente*, București, Editura Meteor Press.
26. Manolescu, M., 2010, *Teoria și metodologia evaluării*, București, Editura Universitară.
27. Neacșu, I., 1990, *Metode și tehnici moderne de învățare eficientă*, București, Editura Militară.
28. Neacșu, I., 1999, *Instruire și învățare*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
29. Neacșu, I., 2015, *Metode si tehnici de invatare eficienta. Fundamente si practici de succes*, Iași, Editura Polirom.
30. Negreț, D.I., 2008, *Teoria generală a curriculumului educațional*, Iași, Editura Polirom.

31. Oprea, C.M., 2008, *Strategii didactice interactive*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
32. Petrescu, P., Pop, V., 2007, *Transdisciplinaritatea – o nouă abordare a situațiilor de învățare*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
33. Petrovici, M.C., 2010, *Niveluri ale înțelegerii*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
34. Pânișoară, I. O., Manolescu, M., 2019, *Pedagogia învățământului primar și preșcolar*, Iași, Editura Polirom.
35. Păun, E., Potolea, D., 2002, *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Iași, Editura Polirom.
36. Stanciu, M., 1999, *Reforma conținuturilor învățământului. Cadru metodologic*, Iași, Editura Polirom.
37. Stoica, A. (coord.), 2001, *Evaluarea curentă și examenele*, București, Editura Prognosis.
38. Stoica, A., 2003, *Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică*, București, Editura Humanitas Educational.
39. Stoica, A., Mihail, R., 2006, *Evaluarea educațională. Inovații și perspective*, București, Editura Humanitas.
40. *** *Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)*, MEN – CNCEÎP, București, 2008.
41. <https://www.edu.ro/sites/default/files/Comunicare%20COM%20referitoare%20la%20dezvoltarea%20scolilor%20%202017.pdf>.
42. www.edu.ro.
43. Brokmann-Nooren, C., Gereke, I. u.a., 2007, *Bildung und Lernen der Drei- bis Achtjährigen*, Klinkhardt Verlag.
44. Büchin-Wilhelm, I., Jaszus, R., 2008, *Sozialpädagogische Lernfelder für ErzieherInnen*, Holland+Josenhans Verlag.
45. Einsiedler, W. u.a., 2001, *Handbuch Grundschulpädagogik und Grundschuldidaktik*, Klinkhardt UTB Verlag.
46. Guldemann, T., Hauser, B., 2005, *Bildung 4- bis 8-jähriger Kinder*, Waxmann Verlag.
47. Hobmair, H., 2016, *Pädagogik*, Bildungsverlag EINS.
48. Hobmair, H., 2013, *Psychologie*, Bildungsverlag EINS.
49. Kaiser, A., Kaiser, R., 2001, *Studienbuch Pädagogik. Grund- und Prüfungswissen*, Cornelsen Verlag.
50. Kasten, H., 2005, *4-6 Jahre. Entwicklungspsychologische Grundlagen*, Beltz Verlag.
51. Keller, G., 2008, *Disziplinmanagement in der Schulklasse*, Huber Verlag.
52. Köch, P., 2000, *Handbuch der Schulpädagogik*, Auer Verlag.
53. Kühne, N., Wenzel, P., 2006, *Praxisbuch Pädagogik*, Bildungsverlag EINS.
54. Metzinger, A., 2011, *Entwicklungspsychologie kompakt*, Bildungsverlag EINS.
55. Thiesen, P., 2007, *Beobachten und Beurteilen im Kindergarten*, Hort und Heim, Cornelsen Verlag.
56. Topsch, W., 2004, *Einführung in die Grundschulpädagogik*, Cornelsen Verlag.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA ITALIANĂ MATERNĂ, LIMBA
ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU
COPII, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE
TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA
TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI, METODICA
DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-
EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ITALIANĂ MATERNĂ
ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA ITALIANĂ MATERNĂ)**

1. NOTA DE PREZENTARE

Cea mai rapidă perioadă de dezvoltare a creierului are loc în primii doi ani de viață, determinând în mod semnificativ structurile intelectuale, emoționale, fizice-imunologice și funcțiile sociale. (Judith L. Evans, Robert G. Myers, Ellen M Ilfeld).

Educatorul-puericultor este persoana calificată pentru nivelul de educație antepreșcolară (0-3 ani), derulată în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă. Activitate desfășurată de educatorul-puericultor este deosebit de complexă, îmbinând atât roluri specifice profesiei didactice, cât și roluri de îngrijire și de nutriție, ținând cont de necesitatea unei abordări unitare a dezvoltării copilului mic. De altfel, documentul în cuprinsul căruia este detaliat cadru de referință comun pentru toate serviciile de dezvoltare timpurie a copilului (sănătate, protecția copilului și educație), în vederea abordării copilului din aceeași perspectivă integrată, este reprezentat de *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului* (RFIDT).

Educatorul-puericultor are ca beneficiar copilul mic, de la naștere la 3 ani, în proiectarea și desfășurarea activităților cu acesta trebuind să țină cont de particularitățile dezvoltării psihologice și de vârstă ale copiilor, dar și de resursele materiale și umane avute la dispoziție și de idealul de dezvoltare a societății românești, în context european.

Prezenta programă se adresează candidaților care se prezintă la *Concursul pentru ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, la specializarea Educator-puericultor, în limba italiană maternă. Programa este elaborată în așa fel încât candidații să demonstreze competențele necesare activității didactice din perspectiva curriculumului specific și a proiectării unui demers didactic calitativ, răspunzând, în același timp, și cerințelor profilului absolventului de învățământ vocațional, care urmează să fie încadrat pe un post didactic, specialitatea educator-puericultor. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor fundamentale de limbă și literatură română, a noilor tendințe în evoluția educației timpurii, atât din punct de vedere al pedagogiei, cât și al curriculumului pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani, dar și aplicarea noilor direcții ale metodicii desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților instructiv-educative, demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Structura prezentei programe este următoarea:

1. Nota de prezentare;
2. Competențele cadrului didactic de specialitate;
3. Tematica pentru Limba și literatura italiană maternă;
4. Tematica pentru Limba și literatura română și universală pentru copii;
5. Tematica pentru Introducere în pedagogie – educație timpurie și Curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani;
6. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba italiană maternă;
7. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

2. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

Competențele educatorului-puericultor, vizate prin *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* la această specializare, sunt competențe pe care educatorul-puericultor trebuie să și le dezvolte pe tot parcursul activității profesionale și să le dovedească pe parcursul desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. Complexitatea activității educatorului-puericultor conduce la împărțirea competențelor

acestui pe mai multe paliere, care vizează fiecare aspect în parte. Astfel, prezenta programă urmărește evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor educatorului-puericilor printre care se numără cele de comunicare și de relaționare, a celor metodologice, de evaluare și de autoevaluare a activității didactice, a celor psiho-sociale, tehnice și tehnologice, precum și a competențelor de management al carierei.

Așadar, competențele educatorului-puericilor, evaluate în cadrul *Concursului național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, sunt:

- utilizarea conceptelor și a teoriilor moderne în domeniu, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale copilului mic;
- aplicarea cunoștințelor de didactică, de psihologie și pedagogie, specifice educației timpurii, în proiectarea și desfășurarea activității instructiv-educative în creșă;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu specificul grupei la care își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării activității instructiv-educative în creșă, care să pună accent pe libertatea și creativitatea copilului;
- aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, în vederea stimulării și facilitării procesului de socializare a acestora;
- alegerea unor metode și tehnici didactice moderne și cât mai variate, interactive, care să sporească implicarea copilului mic în activitate;
- valorizarea, din punct de vedere educativ, a experiențelor copiilor mici și a intervențiilor acestora;
- centrare pe formarea personalității copilului mic, în ansamblu, prin individualizarea conținuturilor și a metodelor educative;
- manifestarea unei atitudini empatice și de sprijin/suport față de nevoile individuale, generale și de moment ale antepreșcolarilor;
- proiectarea eficientă a formelor de evaluare și adaptarea conținuturilor de predare în funcție de rezultatele evaluării;
- selectarea strategiilor adecvate de evaluare individuală/de grup;
- utilizarea autoevaluării pentru îmbunătățirea procesului didactic;
- realizarea unor proiecte de parteneriat grădiniță-familie-comunitate pe probleme educative (educație nonformală/ informală);
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii.

3. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ITALIANĂ MATERNĂ

I. Limba italiană

- Fonetică și ortografie. Regulile de pronunție; grupuri consonantice și vocalice; accentul; despărțirea în silabe; "troncamento"; eliziunea; punctuația
- Elemente de lexicologie: formarea cuvintelor, derivarea cu sufixe și prefixe, compunerea. Relații semantice în semantica lexicală: polisemia și omonimia; sinonimia, antonimia
- Morfologie
  - Substantivul: genul, numărul; formarea genului feminin și a pluralului; substantive cu două forme de plural, substantive defective de singular/plural, pluralul substantivelor compuse
  - Articolul: hotărât, nehotărât, partitiv. Folosirea și omiterea articolului. Prepoziții articulate
  - Adjectivul calificativ: forme regulate, neregulate, invariabile. Gradele de comparație ale adjectivelor: forme analitice și sintetice
  - Pronumele personal: forme accentuate, neaccentuate în acuzativ și dativ, combinate; pronumele reflexiv, de politețe, posesiv, demonstrativ, relativ, interogativ, nehotărât
  - Adjectivele pronominale. Ci, vi, ne cu valoare pronominală și adverbială

- Numeralul: clasificare, folosirea numeralului cardinal și ordinal
- Verbul: conjugare și diateză. Modurile și timpurile. Conjugarea verbelor regulate, neregulate, defective. Folosirea auxiliarelor. Acordul participiului trecut. Folosirea formelor pronominale cu imperativul și cu modurile impersonale. Folosirea conjunctivului. “Periodo ipotetico”. Concordanța timpurilor la indicativ și conjunctiv. Vorbirea directă și indirectă
- Adverbul: clasificare și formare; gradele de comparație
- Prepoziția, conjuncția, interjecția

II. Literatura italiană

- Noțiuni de teorie literară:
- Noțiunea de opera literară, limbajul poetic, imaginea poetică, subiectul, compoziția, personajul. Genurile literare. Principalele specii literare.

Opere literare:

- Carlo Collodi – Le avventure di Pinocchio
- Esopo – Favole
- Elio Giaccone - Miti e leggende
- Gianni Rodari – Favole al telefono
- Gianni Rodari - Filastrocche
- Italo Calvino – Fiabe italiene
- Edmondo De Amicis – Cuore
- Antoine De Saint – Exupéry – Il Piccolo Principe
- Pamela Lyndon Travers – Mary Poppins
- R. Kipling – Il libro della giungla
- Frank Baum – Il mago di Oz
- James Matthew Barrie – Peter Pan
- Lewis Carroll - Alice nel paese delle meraviglie
- Charles Dickens – Un canto di Natale

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ITALIANĂ MATERNĂ

Libri:

- Pîrvu, Elena - Gramatica limbii italiene, orice ediție.
- Serianni, Luca - Grammatica italiana, orice ediție.
- M. Dardano e P. Trifone - La lingua italiana, Bologna, Zanichelli, orice ediție.
- Balboni, Paolo - Insegnare la letteratura italiana a stranieri. Risorse per docenti di italiano come lingua straniera, Guerra Edizioni, 2006.
- Ferroni, Giulio - Storia della letteratura italiana, orice ediție.
- Rosa, Asor - Letteratura italiana, orice ediție.
- Santagata, Marco; Carotti, Laura; Casadei, Alberto - Il filo rosso. Antologia e storia della letteratura italiana ed europea, Roma-Bari, Laterza Edizioni Scolastiche, 2006, voll. I-III.
- Tellini, Gino - Letteratura italiana. Un metodo di studio, Mondadori Education, 2011.
- R. Luperini, P. Cataldi, L. Marchiani, F. Marchese - Manuale di letteratura – I saperi di base: autori e opere, temi e immagini, (voll 1 - 4), G. B. Palumbo Editore, 2006.

Site:

- www.filastrocche.it
- www.favoledebellabuonanotte.it
- www.giannirodari.it
- www.bdp.it/Rodari/
- <http://www.weebly.com/>

- https://www.gaiaedizioni.it/sfogliolibri_index/vacanze/narrativa/miti_e_leggende/files/basic-html/page3.html

4. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

A. LIMBA ROMÂNĂ

• **Fonetică și vocabular**

- Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
- Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
- Despărțirea cuvintelor în silabe.
- Omografe, omofone. Accentul.
- Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixele diminutive și augmentative.
- Arhaismele. Regionalismele. Neologismele. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
- Paronimele frecvente. Pleonasmul.

• **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**

- Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
- Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
- Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
- Pronumele în propoziție.
- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
- Adverbul în propoziție.
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.

• **Propoziția**

- Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția).
- Propoziția principală/propoziția secundară.

• **Fraza**

- Propoziția regentă/elementul regent.

B. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolariilor.

• **Creația populară**

- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
- Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
- Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic și merele de aur*.

• **Creația cultă**

a. Genul liric

- Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
- Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).

b. Genul epic

- **în versuri:**

- fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
- balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).

- **în proză:**

- schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);

- povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
- legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
- basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

Notă: Componenta *Limba și literatura română și universală pentru copii* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura română

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, Constantin, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.enciclopediavirtuala.ro
- <http://ro.literaryframework.eu/>
- www.romanianvoice.com/poezii/
- www.cartiaudio.eu
- www.biblior.net
- www.subiecte.edu.ro

5. TEMATICA PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI

- **Educație, inovație și reformă**
  - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații
  - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții

- Alternative educaționale în educația timpurie
- Tranziția copilului mic din familie la creșă și/sau grădiniță
- **Educabilitatea. Factorii dezvoltării personalității umane – interacțiuni și dominante**
  - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate
  - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității
  - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității
  - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii
  - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*)
- **Proiectarea didactică în învățământul antepreșcolar**
  - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice
  - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul didactic
- **Joc și învățare în educația timpurie**
  - Joc și învățare – delimitări conceptuale
  - Jocul ca activitate fundamentală a copilului: evoluția comportamentului de joc la copilul de 0-3 ani - rolul educator-puericultorului în activitățile ludice; cerințe generale privind organizarea spațiului fizic pentru educația și dezvoltarea copilului de la naștere la 3 ani
  - Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii: jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mimă, jocuri muzicale, jocuri de rol
  - Jucăria și rolul ei psihopedagogic: semnificația jucăriei pentru copil, rolul jucăriei în dezvoltarea psihică a copilului
  - Jocul ca mijloc de explorare și experimentare
  - Aspecte psihopedagogice ale învățării de la 0-3 ani
  - Relația dezvoltare-învățare: teorii ale învățării (J. Piaget, L.S. Vîgotski, Maria Montessori etc.) și tipuri de învățare
  - Învățarea centrată pe copil
  - Direcții ale diferențierii intervențiilor educaționale/experiențelor de învățare: diferențierea din perspectiva educatorului: adaptarea modalităților de comunicare, a sarcinilor, a mediului fizic și psihologic, diferențierea experiențelor de învățare și dezvoltare din perspectiva copilului, specificul diferențierii intervențiilor de îngrijire și educație la copiii mici
  - Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță
- **Managementul grupurilor de copii**
  - Dinamica relațiilor în grupul de copii (relația copil – copil, relația copil – educator-puericultor)
  - Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
  - Rolul cadrului didactic în proiectarea, monitorizarea și evaluarea activităților ludice și de învățare: includerea activităților ludice alese în programul grupei, pregătirea activităților ludice și de învățare, modalități de evaluare și monitorizare a activităților
  - Colaborarea cu părinții, colegii, cu alte categorii profesionale și comunitatea
- **Copiii cu cerințe educative speciale (CES) în creșă**
  - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie
  - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin

Notă: Pentru componenta *Introducere în pedagogie – educație timpurie și curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani*, din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

6. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ITALIANĂ MATERNĂ

ACTIVITĂȚILE TEMATICE –AT (NIVEL ANTEPREȘCOLAR):

- Jocul (mijloace de realizare: jocul cu jucăria, joc simbolic, joc senzorial, joc de construcție, joc didactic, joc cu nisip și apă, jocul imitativ etc.)
- Activități artistice și de îndemânare (mijloace de realizare: desen, pictură, modelaj, activități practice și gospodărești)
- Activități de muzică și mișcare (mijloace de realizare: audiții, jocuri muzicale, jocuri cu text și cânt, jocuri cu instrumente de percuție, cântecele, exerciții euritmice)
- Activități de creație și de comunicare (mijloace de realizare: povestiri
- memorizări, lucrul cu cartea, citire de imagini, jocuri de cuvinte, jocuri verbal-imitative, exerciții onomatopice)
- Activități de cunoaștere (mijloace de realizare: observări, lecturi după imagini, activități matematice cu jucării și obiecte concrete, convorbiri cu și fără suport intuitiv, jocuri didactice, microexperimente)
- Activități în aer liber (mijloace de realizare: plimbări, jocuri la nisipar, jocuri și întreceri sportive, utilizarea aparatelor de joacă adecvate vârstei)
- Giochi di manipolazione
- Attività di pittura e disegno
- Giochi con suoni e colori, odori e sapori
- Percorsi tattili e pannelli sensoriali
- Cestino dei tesori
- Lettura e animazione di racconti e favole
- Giochi simbolici e di ruolo
- Giochi di rilassamento

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ITALIANĂ MATERNĂ

1. Susanna Mantovani, Clara Silva e Enrica Freschi, *Didattica e nido d'infanzia. Metodi e pratiche d'intervento educativo*, Edizioni junior, Gruppo Spaggiari, 2016.
2. Elinor Goldschmied, Sonia Jackson, *Persone da zero a tre anni, Crescere e lavorare nell'ambiente del nido*, Edizioni Junior, 1997.
3. Anna Lia Galardini (a cura di), *Crescere al nido. Gli spazi, i tempi, le attività, le relazioni*, Carocci Editore, Tascabili Faber, 2012.
4. Elinor Goldschmied (Autore), Margherita Salvadori (a cura di), *Il bambino nell'asilo nido. Guida per le educatrici e i genitori*, Casa editrice Zeroseiup, 2020.

7. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculum pentru educația timpurie**
  - activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)

- **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
  - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Organizarea și amenajarea spațiului educațional și rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
  - ambianța psiho-relațională
  - modalități de organizare a grupei
  - modele de aranjare spațială a grupei
  - activități ludice și de învățare cu grupa
- **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
  - jocuri și activități liber-alese
  - rutine și tranziții
  - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemănare, activități în aer liber, jocul)
  - activități extrașcolare
- **Evaluarea în educația timpurie**
  - funcții ale evaluării (constatativă, predictivă, diagnostică)
  - forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă)
  - metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperete fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE –
EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A
COPILOR SUB 3 ANI ȘI PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucoș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.

- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitive*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Manolescu, M., *Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție*, Editura Meteor Press, București, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, București, Editura V & I Integral, 2009.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”,USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar* POSDRU ID 61130).
- ****Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ MATERNĂ,
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ
PENTRU COPII, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE –
EDUCAȚIE TIMPURIE și CURRICULUMUL PENTRU
EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
MAGHIARĂ MATERNĂ și METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA MAGHIARĂ MATERNĂ)**

1. NOTA DE PREZENTARE

Cea mai rapidă perioadă de dezvoltare a creierului are loc în primii doi ani de viață, determinând în mod semnificativ structurile intelectuale, emoționale, fizice-imunologice și funcțiile sociale. (Judith L. Evans, Robert G. Myers, Ellen M Ilfeld).

Educatorul-puericultor este persoana calificată pentru nivelul de educație antepreșcolară (0-3 ani), derulată în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă. Activitate desfășurată de educatorul-puericultor este deosebit de complexă, îmbinând atât roluri specifice profesiei didactice, cât și roluri de îngrijire și de nutriție, ținând cont de necesitatea unei abordări unitare a dezvoltării copilului mic. De altfel, documentul în cuprinsul căruia este detaliat cadru de referință comun pentru toate serviciile de dezvoltare timpurie a copilului (sănătate, protecția copilului și educație), în vederea abordării copilului din aceeași perspectivă integrată, este reprezentat de *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului* (RFIDT).

Educatorul-puericultor are ca beneficiar copilul mic, de la naștere la 3 ani, în proiectarea și desfășurarea activităților cu acesta trebuind să țină cont de particularitățile dezvoltării psihologice și de vârstă ale copiilor, dar și de resursele materiale și umane avute la dispoziție și de idealul de dezvoltare a societății românești, în context european.

Prezenta programă se adresează candidaților care se prezintă la *Concursul pentru ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, la specializarea Educator-puericultor, în limba maghiară maternă. Programa este elaborată în așa fel încât candidații să demonstreze competențele necesare activității didactice din perspectiva curriculumului specific și a proiectării unui demers didactic calitativ, răspunzând, în același timp, și cerințelor profilului absolventului de învățământ vocațional, care urmează să fie încadrat pe un post didactic, specialitatea educator-puericultor. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor fundamentale de limbă și literatură română, a noilor tendințe în evoluția educației timpurii, atât din punct de vedere al pedagogiei, cât și al curriculumului pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani, dar și aplicarea noilor direcții ale metodicii desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților instructiv-educative, demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Structura prezentei programe este următoarea:

1. Nota de prezentare;
2. Competențele cadrului didactic de specialitate
3. Tematica pentru Limba și literatura maghiară maternă;
4. Tematica pentru Limba și literatura română și universală pentru copii;
5. Tematica pentru Introducere în pedagogie – educație timpurie și Curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani;
6. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba maghiară maternă;
7. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

2. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

Competențele educatorului-puericultor, vizate prin *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* la această specializare, sunt competențe pe care educatorul-puericultor trebuie să și le dezvolte pe tot parcursul activității profesionale și să le dovedească pe parcursul desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. Complexitatea activității educatorului-puericultor conduce la împărțirea competențelor

acestui pe mai multe paliere, care vizează fiecare aspect în parte. Astfel, prezenta programă urmărește evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor educatorului-puericultor printre care se numără cele de comunicare și de relaționare, a celor metodologice, de evaluare și de autoevaluare a activității didactice, a celor psiho-sociale, tehnice și tehnologice, precum și a competențelor de management al carierei.

Așadar, competențele educatorului-puericultor, evaluate în cadrul *Concursului național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, sunt:

- utilizarea conceptelor și a teoriilor moderne în domeniu, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale copilului mic;
- aplicarea cunoștințelor de didactică, de psihologie și pedagogie, specifice educației timpurii, în proiectarea și desfășurarea activității instructiv-educative în creșă;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu specificul grupei la care își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării activității instructiv-educative în creșă, care să pună accent pe libertatea și creativitatea copilului;
- aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, în vederea stimulării și facilitării procesului de socializare a acestora;
- alegerea unor metode și tehnici didactice moderne și cât mai variate, interactive, care să sporească implicarea copilului mic în activitate;
- valorizarea, din punct de vedere educativ, a experiențelor copiilor mici și a intervențiilor acestora;
- centrare pe formarea personalității copilului mic, în ansamblu, prin individualizarea conținuturilor și a metodelor educative;
- manifestarea unei atitudini empatică și de sprijin/suport față de nevoile individuale, generale și de moment ale antepreșcolariilor;
- proiectarea eficientă a formelor de evaluare și adaptarea conținuturilor de predare în funcție de rezultatele evaluării;
- selectarea strategiilor adecvate de evaluare individuală/de grup;
- utilizarea autoevaluării pentru îmbunătățirea procesului didactic;
- realizarea unor proiecte de parteneriat grădiniță-familie-comunitate pe probleme educative (educație nonformală/ informală);
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii.

SAJÁTOS SZAKMAI KOMPETENCIÁK:

- a szaktudományos (szaktárgyi, módszertani) fogalmak ismeretét bizonyító értekező szöveg alkotása;
- a kisgyermekkorai pedagógiai szakirodalomban való tájékozottságot és kisdédóví kompetenciát bizonyító értekező szöveg/esszé megalkotása;
- lírai és epikai gyermekirodalmi alkotások megértése;
- az irodalmi formák és kódok jelentésteremtő szerepének felismerése;
- a nyelv működésének ismerete, nyelvi problémaészlelés;
- a nyelvi és irodalmi ismeretek didaktikai kontextusba ágyazott alkalmazása;
- a nyelvi-kommunikációs fejlődést, az olvasás és írás alapozását segítő tevékenységek tervezése;
- az érvényes koragyermekkorai curriculum (alaptanterv) ismerete.

3. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ MATERNĂ

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM, GYERMEKIRODALOM

A. Magyar nyelv

1. Hangtani és jelentéstani ismeretek: A szójelentés. Hangalak és jelentés viszonya (egyjelentésű, többjelentésű, azonos alakú, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak). Magánhangzók, mássalhangzók, magánhangzótörvények, mássalhangzótörvények. A szótag, szótagolás és elválasztás
2. A magyar helyesírás alapelvei
3. Szóalaktani ismeretek: A szótó és toldalékok. A toldalékok fajtái és funkciójuk
4. Szófajtnai ismeretek: Alapszófajok, viszonzyszók és mondatyszók
5. Mondattani ismeretek: Az egyszerű mondat. A mondatok kommunikációs funkciója (információközlő, érzelmkifejező, felszólító, kérdő mondatok)
6. Szövegértés. Szóbeli és írott szövegek megértése. A szövegértés mint az információszerzés alapja. Különböző típusú szövegek - a közlés általános modellje - az üzenet megértését gátló tényezők - információforrások; az önálló ismeretszerzés, tájékozódás technikái. Szövegszerűség követelményei - a szövegkohéziót biztosító tényezők: nyelvtani és jelentésbeli kapcsolóelemek.
7. Szövegtani ismeretek: A szöveg jellemzői. Szövegtípusok (ismeretközlő szövegek, irodalmi szövegek, publicisztikai szövegek, funkcionális szövegek)

B. Magyar irodalom és gyermekirodalom

1. Irodalomelméleti alapfogalmak adekvát alkalmazása

- A gyermekirodalom lírai műfajai. Lírai én, a vers témája, hangneme, vershelyzet, a vers szerkezete, az irodalmi kódok és formák szövegszerveződésben betöltött szerepe (műfajok, verstani alapismeretek, hasonlat, szóképek, retorikai alakzatok).
- A gyermekirodalom epikai műfajai. Narrációs eljárások: történetalakítás, tér- és időszerkezet, időkezelés, cselekményvezetés, hősteremtés, elbeszélő, elbeszélői és szereplői szölamok (párbeszéd, monológ, leírás, elbeszélés).

2. A gyermekirodalom műfajai

- a) Lírai műfajok. A gyermekvers jellemzői és típusai.
  - **A népi gyermekvers változatai:** mondókák, játékversek, köszöntők, altatók, bölcsődalok, dajkarímek, kézzjátékok, kiszámolók.
  - **A műköltészeti gyermeklíra:** Áprily Lajos: *Tavaszdodik*, Gazdag Erzs: *Mesebolt*, József Attila: *Altató*, Kányádi Sándor: *Jön az ősz*, Kovács András Ferenc: *Manóka*, Lackfi János: *Kakaós csiga*, László Noémi: *Kérdezető*, Nemes Nagy Ágnes: *Futóbab*, Petőfi Sándor: *Arany Lacinak*, Szabó Lőrinc: *Kicsi vagyok én*, Szabó T. Anna: *Gyorsvonat*, Szilágyi Domokos: *Pimpimpáré*, Varró Dániel: *Mászogató*, Weöres Sándor: *Paripám csodaszép pejkó*, Zelk Zoltán: *Télapó és a hóember*.
- b) Epikus műfajok:
  - **A népmese:** *A csillagszemű juhász*, *Az okos lány*.
  - **A népmonda:** *Maros és Olt*.
  - Benedek Elek és Arany László gyűjtései (*A kis gömböc*, *Farkas-barkas*).
  - **A műköltészeti mese:** Döbrentey Ildikó: *A csigacsalád meséje*, Hervay Gizella: *Spenótos mese*, Kányádi Sándor: *Dióbél királykisasszony*, Máté Angi: *Volt egyszer egy kemence*.
  - **A gyermek- és meseregény:** Berg Judit: *Hisztimesék*, Csukás István: *Süsü, a sárkány*, Fekete István: *Vuk*, Fodor Sándor: *Csipike*, Lázár Ervin: *A négyszögletű kerek erdő*.

Megjegyzés*: A zárójelbe tett nevek csak a példa kedvéért soroltattak fel. A műfajhoz tartozó bármely szerző akármelyik műve, vagy művének részlete szerepelhet a tételek között.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ MATERNĂ

SZAKIRODALOM

(Az alábbiakban felsorolt szakirodalmi források egy része elektronikusan is elérhető).

- Adamikné Jászó Anna: *A magyar nyelv könyve*. Trezor Kiadó, Budapest, 1991.
- Bálint Péter-Bódis Zoltán (szerk.): *Változatok a gyermeklírara*. Didakt Kiadó, Debrecen, 2006.
- Bajzáth Mária: *Járom az új váramat, népmesék óvodásoknak 2*. Kolibri Kiadó, Budapest, 2014.
- Bajzáth Mária: *Itt vagyok ragyogok, népmesék 0-4 évig*. Kolibri Kiadó, Budapest, 2014.
- Bajzáth Mária: *Mesefoglalkozások gyűjteménye 1*. Kolibri Kiadó, Budapest, 2015.
- Balázs Imre József: *Kobak könyve, avagy fordított-e a fordított világ?* 18. sz. Helikon Kiadó, Budapest, 1999.
- Bálint Péter-Bódis Zoltán (szerk.): *Változatok a gyermeklírara*. Didakt Kiadó Debrecen, 2006.
- Bognár Tas: *A magyar gyermekvers*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001.
- Bognár Tas: *Gyermekpróza. Világ- és magyar irodalom*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.
- Dankó Ervinné: *Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában*. Okker Kiadó, Budapest, 2005.
- Eöry Katalin, Mikus Edit, Tóth Mária (szerk.): *Fogd a kezét! Add tovább! Hagyományaink és nyelvi örökségünk óvónőknek*. Kiadó Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt, Budapest, 2012.
- Fóris-Ferenczi Rita (szerk.): *Együtt olvasni jó!*. Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2015.
- Gósy Mária: *Gyermekkori beszédészlelési és beszédmegértési zavarok*. Nikol GMK. Kiadó, Budapest, 1996.
- Hegedűs Imre János: *Benedek Elek. Monográfia*. Pallas-Akadémia Kiadó, Csíkszereda, 2006.
- Huszár Judit: *A korai anyanyelv-elsajátítás elősegítése intézményes keretek között*. Szakdolgozat. ELTE PPK, 2018.
- Keszler Borbála (szerk.): *Magyar grammatika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Komáromi Gabriella: *Gyermekirodalom*. Helikon Kiadó, Budapest, 2001.
- Labáth Ferencné: *Az anyanyelvi nevelés alapjai*. Educatio Kft., Budapest, 2009.
- Lovász Andrea: *Felnőtt gyermekirodalom*. Tanulmányok, kritikák és majdnem lexikon. Cerkabella Könyvkiadó, Szentendre, 2015.
- Sugárné Kádár Júlia: *A hangos kommunikáció fejlődése és szerepe a korai szocializációban*. Scientia Humna Kiadó, Budapest, 2001.
- Makkai Kinga: *Útlevel Meseországba*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2019.
- Neuberger Tilda: *A spontán beszéd sajátosságai gyermekkorban*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2014.
- Nyitrai Ágnes: *A mese, a vers és a képeskönyv szerepe a bölcsődés gyermekek életében és fejlődésében*. Bölcsészdoktori értekezés. Szeged, 1995.
- Szántó Bórkka: *Kánonok a magyar gyermekirodalomban*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2020.
- Trencsényi László: *Gyermekirodalom A-tól Z-ig*. Fapadoskönyv.hu, 2013.
- Végh Balázs Béla: *A gyermekirodalom változatai*. Korunk Komp-Press, Komárom, 2007.
- Végh Balázs Béla: *Kalandozások a gyermekirodalomban*. Savaria University Press, Szombathely, 2011.
- *Hét aranyalma: *Módszertani gyűjtemény óvodapedagógusoknak*. Kiadja a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. Budapest, 2012.
- *Az érvényben lévő tantervek és tankönyvek.

4. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

A. LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**

- Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
- Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
- Despărțirea cuvintelor în silabe.
- Omografe, omofone. Accentul.
- Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixele diminutive și augmentative.
- Arhaismele. Regionalismele. Neologismele. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
- Paronimele frecvente. Pleonasmul.

- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**

- Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
- Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
- Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
- Pronumele în propoziție.
- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
- Adverbul în propoziție.
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.

- **Propoziția**

- Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția și prepoziția).
- Propoziția principală/propoziția secundară.

- **Fraza**

- Propoziția regentă/elementul regent.

B. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolariilor.

- **Creația populară**

- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
- Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
- Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic și merele de aur*.

- **Creația cultă**

- a. **Genul liric**

- Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
- Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).

- b. **Genul epic**

- **în versuri:**

- fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierile și furnica*);
- balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).

- **în proză:**

- schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
- povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
- legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
- basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

Notă: Componenta *Limba și literatura română și universală pentru copii* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura română

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, Constantin, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.encyclopediavirtuala.ro
- <http://ro.literaryframework.eu/>
- www.romanianvoice.com/poezii/
- www.cartiaudio.eu
- www.biblior.net
- www.subiecte.edu.ro

5. TEMATICA PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI

- **Educație, inovație și reformă**
  - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații
  - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții
  - Alternative educaționale în educația timpurie
  - Tranziția copilului mic din familie la creșă și/sau grădiniță

- **Educabilitatea. Factorii dezvoltării personalității umane – interacțiuni și dominante**
  - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate
  - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității
  - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității
  - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii
  - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*)
- **Proiectarea didactică în învățământul antepreșcolar**
  - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice
  - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul didactic
- **Joc și învățare în educația timpurie**
  - Joc și învățare – delimitări conceptuale
  - Jocul ca activitate fundamentală a copilului: evoluția comportamentului de joc la copilul de 0-3 ani - rolul educator-puericultorului în activitățile ludice; cerințe generale privind organizarea spațiului fizic pentru educația și dezvoltarea copilului de la naștere la 3 ani
  - Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii: jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mimă, jocuri muzicale, jocuri de rol
  - Jucăria și rolul ei psihopedagogic: semnificația jucăriei pentru copil, rolul jucăriei în dezvoltarea psihică a copilului
  - Jocul ca mijloc de explorare și experimentare
  - Aspecte psihopedagogice ale învățării de la 0-3 ani
  - Relația dezvoltare-învățare: teorii ale învățării (J. Piaget, L.S. Vîgotski, Maria Montessori etc.) și tipuri de învățare
  - Învățarea centrată pe copil
  - Direcții ale diferențierii intervențiilor educaționale/experiențelor de învățare: diferențierea din perspectiva educatorului: adaptarea modalităților de comunicare, a sarcinilor, a mediului fizic și psihologic, diferențierea experiențelor de învățare și dezvoltare din perspectiva copilului, specificul diferențierii intervențiilor de îngrijire și educație la copiii mici
  - Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță
- **Managementul grupurilor de copii**
  - Dinamica relațiilor în grupul de copii (relația copil – copil, relația copil – educator-puericultor)
  - Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
  - Rolul cadrului didactic în proiectarea, monitorizarea și evaluarea activităților ludice și de învățare: includerea activităților ludice alese în programul grupei, pregătirea activităților ludice și de învățare, modalități de evaluare și monitorizare a activităților
  - Colaborarea cu părinții, colegii, cu alte categorii profesionale și comunitatea
- **Copiii cu cerințe educative speciale (CES) în creșă**
  - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie
  - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin

Notă: Pentru componenta *Introducere în pedagogie – educație timpurie și curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani*, din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

6. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA MAGHIARĂ MATERNĂ

A KISGYERMEKKORI ANYANYELVI NEVELÉS MÓDSZERTANI KÉRDÉSEI

a) A bölcsődés korosztályú gyermekek nyelvi kommunikációs fejlődése

- A nyelvi-kommunikációs fejlődés, valamint az olvasás és írás alapozása terület fejlődési dimenziói és viselkedésmutatói a koragyermekkorai nevelés curriculumában.
- A gyermeknyelv fejlődésének szakaszai. A bölcsődés korú gyermek beszédfejlődési folyamatának főbb sajátosságai.
- A kisgyermekkorai anyanyelvi nevelés összetevői.
- A gyermeknyelv hangtani sajátosságai. A gyermeknyelv szóalkotási jellemzői. A kisgyermekek mondat- és szövegalkotása.
- A beszédészlelés és beszédértés fejlődésének támogatása. A ritmusészlelés, a szeriális észlelés, a beszédhang-megkülönböztetési képesség (beszédészlelés); a szóértés, mondatértés, hallott-szövegértési képesség (beszédértés) fejlődésének támogatása.
- Beszédértési és kommunikációs képességek fejlesztése. Hallásfejlesztés, fonémahallás, mondatfonetikai eszközök használata. Szókincsgyarapítás. Mondat- és szövegalkotást fejlesztő anyanyelvi játékok.
- Kommunikációs képességeket fejlesztő gyakorlatok, nyelvi játékok, beszédművelési gyakorlatok. A szóbeli szövegalkotási képesség fejlődését támogató tevékenységek: képolvasás, beszélgetés, nyelvi játékokra épülő tevékenységek.
- Az anyanyelvi tapasztalatszerzés képességének, a nyelvi megformálásra való érzékenységnek a fejlesztése: fonológiai, szóra vonatkozó, szintaktikai, pragmatikai tudatosság fejlesztése.
- Az óvoda előtti szint *Kommunikációs-kreatív tevékenységek* megvalósulási módozatai: mesélés, memorizálás, könyvvel történő tevékenységek, képolvasás, szójátékok, beszédgyakorlatok, anyanyelvi fejlesztő játékok (a.) *légző- és hangadó gyakorlatok*, b.) *beszédszerveket ügyesítő játékok: játékos nyelvtorna, játékos ajaktorna*, c.) *A mondat és szövegfonetikai eszközök gyakorlása*, d.) *Nem verbális kommunikációs játékok*.
- Az irodalmi nevelés a kisgyermek életében. A gyermek és irodalom kapcsolata. Az életkori sajátosságoknak megfelelő irodalmi alkotások kiválasztása
- Az óvodáskor előtti ölbéli játékok, könyvélmények. A könyvek szerepe a kisgyermek életében. A gyermekmondókák és a mesék
- Az anyanyelvi fejlesztés célja és módszerei
- A mesehallgatás körülményeinek megteremtése, módszerei, eljárásai, eszközei, a tevékenység didaktikai mozzanatai
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő vershallgatás/tanítás körülményeinek megteremtése, módszerei, eljárásai, eszközei, a tevékenység didaktikai mozzanatai

b) Az anyanyelvi és kommunikációs nevelés módszerei

- Hagyományos módszerek: bemutatás, beszélgetés, magyarázat, szemléltetés, gyakorlás és ismétlés
- Korszerű módszerek. Reformpedagógiai és alternatív módszerek
- Az anyanyelvi tevékenység tartalmához szorosan kapcsolódó módszerek: mesealkotás (mesemondás), drámajáték és dramatizálás, bábjáték
- Az anyanyelvi tevékenység tartalmához szorosan kapcsolódó módszerek, eljárások, eszközök (pl. *mesekötény, bábjáték, mesélő szoknya, mesepárna, mesebőrönd stb.*)
- A képekhez kapcsolódó anyanyelvi nevelési módszerek (leporellók, képeskönyvek képeinek nézegetése, a képolvasás)
- A játék, mint a nyelvi-kommunikációs fejlesztés sokszínű lehetősége

c) A koragyermekkorai oktató-nevelői folyamat tervezése

A koragyermekkorai nevelés curriculumának szerkezeti elemei: fejlődési területek, fejlődési dimenziók és viselkedésmutatók.

- A koragyermekkorai nevelés curriculumának alkalmazásának módszertana
- Az egyéni tervezés formái: éves terv, heti tematikus terv, napi: integrált, tevékenységi terv, komplex vagy önálló tevékenységi terv
- A tantervben szereplő tanulási tevékenységfajták/-típusok: óvoda előtti szinten – Tematikus tevékenységek, Rutinok (szokások) és áthajlások, Szabadon választható játékok és tevékenységek
- Az irodalmi tevékenység helye és célja a koragyermekkorai nevelésben
- Az interdiszciplinaritás és integrált nevelés elve az anyanyelvi nevelésben
- Integrált/Komplex tevékenységek tervezése és szervezése
- Tartalom és módszer összefüggése. A módszerválasztást meghatározó tényezők
- Szervezési módok és munkaformák a kommunikációs képességek fejlesztésében. A frontális munka, az egyéni, páros és csoportmunka
- Motiválás. A kognitív önszabályozó stratégia. Differenciálás és individualizálás
- Az értékelés funkciói és folyamata az anyanyelvoktatásban. Diagnosztikus, formatív, fejlesztő és szummatív értékelés. Értékelési stratégiák, eljárások és módszerek

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA MAGHIARĂ
MATERNĂ**

AJÁNLOTT SZAKIRODALOM

- ***Curriculum pentru educație timpurie. Ministerul Educației și Cercetării. Anexa la ordinul ministrului Educației Naționale nr. 4.694/2.08.2019
- ***Curriculumul pentru învățământul preșcolar*. Ordin privind aprobarea traducerii din limba română în limba maghiară a Curriculumului pentru educație timpurie nr. 5596/16.12.2019 (traducere conf. OM nr. 4694/2022); A koragyermekkorai nevelés curriculumuma, 2019
- B. Méhes Vera: *Az óvónő és az óvodai játék*. Móra Könyvkiadó, 2018.
- Balázsne Szücs Judit – Szaitzné Gregorits Anna: *Szabadon, játékosan, örömmel. A komplex foglalkoztatás kézikönyve*. Szort BT Kiadó, Budapest, 1998.
- Barabási Tünde: *Óvodába lépéstől iskolakezddésig*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2011.
- Barabási Tünde, Stark Gabriella: *Óvodamódszertani alapismeretek*. A 2019-es koragyermekkorai nevelés curriculumával összhangban átdolgozott és aktualizált kiadás. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2020.
- Demény Piroska: *Anyanyelvi nevelés az óvodában és elemi osztályokban*. Gloria Kiadó, Kolozsvár, 2009.
- Fóris-Ferenczi Rita: *A tervezéstől az értékelésig. Tanterv – és értékelélmélet*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2007.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L.: *Educația timpurie: Ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*. Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O.: *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*. Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Deákné B. Katalin: *Anyá, taníts engem! Fejlesztési lehetőségek születéstől iskolakezddésig*. Tudatos Lépés Kft. Pápa, 2010.
- Deákné B. Katalin: *Anyá, taníts engem! 1. - Fejlesztési lehetőségek és játékok születéstől 3 éves korig*. Tudatos Lépés Kft. Pápa, 2019.
- Demény Piroska, Barabási Tünde, Stark Gabriella: *A projekt módszer óvodai alkalmazása - Gyakorlatközelben*,.Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2012.

- Hortobágyi Katalin: *Projekt kézikönyv*. Iskolafejlesztési Alapítvány, 2002.
- Kádár Annamária–Bodoni Ágnes: *Az óvodás és kisiskoláskor játéka elméleti és módszertani megközelítésben*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2010.
- Körmöci Katalin: *Projekt módszer az óvodában*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.
- Kósáné Ormai Vera: *A mi óvodánk. Nevelépszichológiai módszerek az óvodában*. Okker Kiadó, Budapest, 2001.
- Kovács György-Bakosi Éva: *Játék az óvodában*. Didakt Kiadó, Debrecen, 2005.
- Prazsák Gergő Csepeli György: *Örök visszatérés? - Társadalom az információs korban - Társadalom az információs korban*. József Műhely Kiadó, Budapest, 2010.
- Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V.: *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum Arves*, Craiova, 2009.
- Stark Gabriella: *Tantervelméleti alapismeretek. Az óvodai és elemi oktatás tantervéről pedagógus jelölteknek*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2018.
- Zilahi Józsefné: *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.
- A kisgyermekkorai nevelés módszertana: Nyugat-magyarországi Egyetem Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ Kiadó, Szombathely, 2015.
- ****A születéstől 7 éves korig történő korai fejlesztés viszonyítási alapja (Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, OMECTS nr. 3851/17.05.2010)
- ****Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie*
- ****Gyerekek - Módszertani ajánlások a gyerekekkel végzett munkához a Biztos Kezdet program munkatársai számára - Módszertani kézikönyv I. kötet*
- ****Játék az első életévben*
- ****Módszertani levél: Az óvodai értékelésről. Scrisoare metodică: Despre evaluarea în învățământul preșcolar*. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, 2007.
- ****Módszertani levél: Az oktatási tér megszervezésétől a minőségi oktatásig*. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, 2004.
- ****Módszertani levél: Koragyermekkorai nevelés mint szükséglet (Educația timpurie - o necesitate - Evoluții în plan sistematic și curricular)* Ministerul Educației Naționale, 2019.

7. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculum pentru educația timpurie**
  - activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)
- **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
  - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Organizarea și amenajarea spațiului educațional și rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
  - ambianța psiho-relațională
  - modalități de organizare a grupei
  - modele de aranjare spațială a grupei
  - activități ludice și de învățare cu grupa
- **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
  - jocuri și activități liber-alese
  - rutine și tranziții
  - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul)

- activități extrașcolare
- **Evaluarea în educația timpurie**
  - funcții ale evaluării (constatativă, predictivă, diagnostică)
  - forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă)
  - metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperetele fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE –
EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A
COPILOR SUB 3 ANI ȘI PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

- Barabási Tünde: *Óvodakezdestől iskolába lépésig*. Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2012.
- Barabási Tünde, Péter Lilla: *A játék és más interaktív módszerek alkalmazása az iskolaelőképzésben*. In: Szabó Thalmeiner N. (ed): *Gyakorlatközelben: Az iskolaelőképzés fortélyai*. Editura Ábel, Cluj Napoca, 2012, 77-100.
- Barabási Tünde, Stark Gabriella: *Óvodamódszertani alapismeretek*. A 2019-es koragyermekkori nevelés curriculumával összhangban átdolgozott és aktualizált kiadás. Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2020.
- Birta Székely Noémi: *A pedagógia alapjaitól az oktatás elméletéig*. Editura Ábel, Cluj Napoca, 2010.
- Birta Székely Noémi, Demény Piroska, Stark Gabriella: *Kezdő óvónők kézikönyve*. Editura Ábel, Cluj Napoca, 2018.
- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Bodoni Ágnes: *Reformpedagógia. Pedagógusi kompetenciák fejlesztése reform és alternatív pedagógiai módszerek segítségével*, Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2012, 23-28, 46-49, 70-80.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.

- Cole, M., Cole, S.: *Fejlődéslelektan*. Editura Osiris Kiadó, Budapest, 2004, 327-330, 334-, 344.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucuș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Falus Iván: *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Editura Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Fóris Ferenczi Rita: *Tervezés és értékelés. Tanterv- és értékelélmélet*. Editura Ábel Kiadó, Cluj, 2019.
- Fóris Ferenczi Rita, Birta Székely Noémi: *Pedagógiai kézikönyv. Az oktatás pedagógiaelméleti alapjai*. Editura Ábel, Cluj Napoca, 2007.
- Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitive*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Fuller, Andrew: *Nehezen kezelhető gyerekek*. Editura Scolar, Budapest, 2007.
- Hermann, Eve: *100 Montessori fejlesztő gyakorlat óvodásoknak. A világ felfedezése*. Editura Móra, Budapest, 2019.
- Hobjila Angelica: *Didactica domeniului Limbă și comunicare*. Editura Polirom, Iași, 2023.
- Hobjilă, A., *Elemente de didactică a activităților de educare a limbajului*. Editura Institutul European, Iași, 2008.
- Kádár Annamária: *Az érzelmi intelligencia fejlesztésének lehetőségei óvodás és kisiskoláskorban*. Editura Ábel, Cluj Napoca, 2012, 90-101.
- Kádár Annamária, Bodoni Ágnes: *Az óvodás és kisiskoláskor játéka elméleti és módszertani megközelítésben*. Editura Ábel, Cluj Napoca, 2010.
- Manolescu, M., *Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție*, Editura Meteor Press, București, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- N. Kollár Katalin, Szabó Éva: *Pszichológia pedagógusoknak*. Editura Osiris, Budapest, 2006, 224-229, 243-255.
- N. Kollár Katalin, Szabó Éva: *Pedagógusok pszichológiai kézikönyve I - III*. Osiris Kiadó és Szolgáltató Kft., Budapest, 2017.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Perlai Rezsóné: *Az óvodáskor fejlesztő játéka*. Editura Flaccus, Budapest, 2014.
- Péter Lilla: *Nevelélméleti alapkérdések*. Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2008.
- Péter Lilla: *Bevezetés a pedagógiába*. Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2009.
- Péter Lilla: *Tantervelméleti alapfogalmak*. In: Ambrus Á, Péter L, Stark G. (ed): *Gyakorlatközelben. Te mit választanál? Választható tantárgyak az elemi osztályokban*. Editura Ábel, Cluj Napoca, 2013, 9-14.
- Péter Lilla: *Örömteli tanulás. Az élményközpontú tanulás tanórai lehetőségeiről*. Magiszter, 2019, XVII/2, 15-29.
- Pölös Annamária, Kovács Nikoletta: *Játékmozaik-készségfejlesztő játékok gyűjteménye*. Editura Mozaik, Szeged, 2011.

- Rosta Katalin: *Add a kezed! A mentális fejlődés segítése sajátos nevelési igényű gyermekeknél.* Editura Logopédia, Budapest, 2006.
- Rozsik Rozália, Ábrahám Anna: *Itt a játék! Fejlesztőjátékok tematikus szöveggyűjteménye óvodásoknak és kisiskolásoknak.* Editura Novum, Feliceni, 2010.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Tóth László: *Pszichológia a tanításban.* Editura Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, 2007, 36-41, 98-- , 112, 117-122, 301-316.
- Vajda Zsuzsanna: *A gyermek pszichológiai fejlődése.* Editura Saxum, Budapest, 2014.
- Vrășmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”,USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar* POSDRU ID 61130).
- ****Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro
- ****A génektől a társadalomig: a koragyermekkorai fejlődés szinterei: Biztos Kezdet Kötetek I.* Editura Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, 2011.
- ****A koragyermekkorai fejlődés természete – fejlődési lépések és kihívások. Biztos Kezdetek Kötetek II:* Editura Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, 2011.
- ****A koragyermekkorai fejlődés megalapozása - Kézikönyv a Biztos Kezdet program munkatársai számára.* Editura Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest, 2010.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA NEOGREACĂ MATERNĂ,
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ
PENTRU COPII, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE –
EDUCAȚIE TIMPURIE și CURRICULUMUL PENTRU
EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
NEOGREACĂ MATERNĂ și METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA NEOGREACĂ MATERNĂ)**

1. NOTA DE PREZENTARE

Cea mai rapidă perioadă de dezvoltare a creierului are loc în primii doi ani de viață, determinând în mod semnificativ structurile intelectuale, emoționale, fizice-imunologice și funcțiile sociale. (Judith L. Evans, Robert G. Myers, Ellen M Ilfeld).

Educatorul-puericultor este persoana calificată pentru nivelul de educație antepreșcolară (0-3 ani), derulată în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă. Activitate desfășurată de educatorul-puericultor este deosebit de complexă, îmbinând atât roluri specifice profesiei didactice, cât și roluri de îngrijire și de nutriție, ținând cont de necesitatea unei abordări unitare a dezvoltării copilului mic. De altfel, documentul în cuprinsul căruia este detaliat cadru de referință comun pentru toate serviciile de dezvoltare timpurie a copilului (sănătate, protecția copilului și educație), în vederea abordării copilului din aceeași perspectivă integrată, este reprezentat de *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului* (RFIDT).

Educatorul-puericultor are ca beneficiar copilul mic, de la naștere la 3 ani, în proiectarea și desfășurarea activităților cu acesta trebuind să țină cont de particularitățile dezvoltării psihologice și de vârstă ale copiilor, dar și de resursele materiale și umane avute la dispoziție și de idealul de dezvoltare a societății românești, în context european.

Prezenta programă se adresează candidaților care se prezintă la *Concursul pentru ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, la specializarea Educator-puericultor, în limba greacă maternă. Programa este elaborată în așa fel încât candidații să demonstreze competențele necesare activității didactice din perspectiva curriculumului specific și a proiectării unui demers didactic calitativ, răspunzând, în același timp, și cerințelor profilului absolventului de învățământ vocațional, care urmează să fie încadrat pe un post didactic, specialitatea educator-puericultor. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor fundamentale de limbă și literatură română, a noilor tendințe în evoluția educației timpurii, atât din punct de vedere al pedagogiei, cât și al curriculumului pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani, dar și aplicarea noilor direcții ale metodicii desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților instructiv-educative, demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Structura prezentei programe este următoarea:

1. Nota de prezentare;
2. Competențele cadrului didactic de specialitate;
3. Tematica pentru Limba și literatura neogreacă maternă;
4. Tematica pentru Limba și literatura română și universală pentru copii;
5. Tematica pentru Introducere în pedagogie – educație timpurie și Curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani;
6. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba neogreacă maternă;
7. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

2. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

Competențele educatorului-puericultor, vizate prin *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* la această specializare, sunt competențe pe care educatorul-puericultor trebuie să și le dezvolte pe tot parcursul activității profesionale și să le dovedească pe parcursul desfășurării activităților instructiv-educative

în creșă. Complexitatea activității educadorului-puericultor conduce la împărțirea competențelor acestuia pe mai multe paliere, care vizează fiecare aspect în parte. Astfel, prezenta programă urmărește evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor educadorului-puericultor printre care se numără cele de comunicare și de relaționare, a celor metodologice, de evaluare și de autoevaluare a activității didactice, a celor psiho-sociale, tehnice și tehnologice, precum și a competențelor de management al carierei.

Așadar, competențele educadorului-puericultor, evaluate în cadrul *Concursului național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, sunt:

- utilizarea conceptelor și a teoriilor moderne în domeniu, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale copilului mic;
- aplicarea cunoștințelor de didactică, de psihologie și pedagogie, specifice educației timpurii, în proiectarea și desfășurarea activității instructiv-educative în creșă;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu specificul grupei la care își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării activității instructiv-educative în creșă, care să pună accent pe libertatea și creativitatea copilului;
- aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, în vederea stimulării și facilitării procesului de socializare a acestora;
- alegerea unor metode și tehnici didactice moderne și cât mai variate, interactive, care să sporească implicarea copilului mic în activitate;
- valorizarea, din punct de vedere educativ, a experiențelor copiilor mici și a intervențiilor acestora;
- centrare pe formarea personalității copilului mic, în ansamblu, prin individualizarea conținuturilor și a metodelor educative;
- manifestarea unei atitudini empatice și de sprijin/suport față de nevoile individuale, generale și de moment ale antepreșcolarilor;
- proiectarea eficientă a formelor de evaluare și adaptarea conținuturilor de predare în funcție de rezultatele evaluării;
- selectarea strategiilor adecvate de evaluare individuală/de grup;
- utilizarea autoevaluării pentru îmbunătățirea procesului didactic;
- realizarea unor proiecte de parteneriat grădiniță-familie-comunitate pe probleme educative (educație nonformală/ informală);
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii.

3. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA GREACĂ MATERNĂ

A. LIMBA NEOGREACĂ

- **Elemente fonetică și de ortografie, ortoepie și ortografie**
  - Alfabetul limbii grecești
  - Pronunția diftongilor. Pronunția grupurilor de consoane
  - Accentul și mobilitatea acestuia. Elidarea vocalelor. Situația lui v final
  - Corespondența literă-sunet
  - Silaba și despărțirea cuvintelor în silabe. Cuvintele compuse. Cuvinte monosilabice, bisilabice, trisilabice, polisilabice
  - Semne de punctuație și de ortografie
- **Elemente de vocabular**
  - Sensul cuvintelor (sens propriu de bază; sens secundar; sens figurat)
  - Mijloace de îmbogățire a vocabularului (interne: derivarea, compunerea, conversiunea; externe: împrumuturile)

- Familia de cuvinte; câmpul lexical
- Relații semantice:
  - sinonime
  - antonime
  - omonime
  - cuvinte polisemantice
  - paronime
- **Părțile de vorbire**
  - Categoriile gramaticale ale numelui: genul, numărul, cazul, persoana
  - Articolul
  - Substantivul: declinarea substantivelor masculine în -ας, -ης, -ές, ούς, -ος, -έας
  - declinarea substantivelor feminine în -α, -η, -ώ, ός,ύ
  - declinarea substantivelor neutre în -ο, -ι, -ος, -ας, -ον/αν/εν, -υ, -μα
  - Substantive indeclinabile
  - Adjective în -ος/η/ο, -ος/α/ο, ός/ιά/ό, ύς/ιά/ύ, ής/ιά/ί, ης/α/ικο
  - Adjectivul πολύς, πολλή, πολύ. Πας, πάσα, παν
  - Comparația adjectivului. Gradul comparativ și gradul superlativ
  - Pronumele personal, posesiv, reflexiv, demonstrativ, interogativ, negativ, nehotărât, negativ
  - Numeralul cardinal, ordinal
  - Verbul: Categoriile gramaticale ale verbului: numărul, persoana, diateza, conjugarea, modul
  - Modurile verbale (indicativ, conjunctiv, imperativ, infinitiv, participiu)
  - Timpurile indicativului (prezent, imperfect, aorist, perfect, mai mult ca perfect, viitor durativ, viitor momentan, viitor anterior)
  - Timpurile conjunctivului (conjunctivul prezent, aorist, perfect)
  - Timpurile imperativului (prezent, aorist)
  - Timpurile participiului (participiul prezent activ, participiul perfect pasiv)
  - Timpurile infinitivului (infinitivul aorist activ, infinitivul aorist pasiv)
  - Adverbul, prepoziția, conjuncția, interjecția – tipuri/clasificare; recunoaștere; ortografie, ortoepie și punctuație
- **Organizarea propoziției și a frazei**
  - Enunțul. Tipuri de enunț - propoziții, fraze; enunțuri asertive, interogative, imperative, exclamative
  - Propoziții afirmative și negative
  - Relații sintactice la nivelul enunțului: coordonarea și subordonarea – modalități/mijloace de realizare
- **Funcții sintactice**
  - Elemente de sintaxă a cazurilor: Nominativul (subiect, nume predicativ), Vocativul, Acuzativul (complement direct, indirect, circumstanțial), Genitivul (valori atributive și de complement)
- Elemente de sintaxă a frazei**
  - Propoziția independentă. Propozițiile secundare
  - Vorbire directă. Vorbire indirectă
- **Elemente de stilistică**
  - Straturile lexicului neogrec
  - Derivarea cu prefixe și sufixe
  - Limba vorbită. Limba scrisă

B. LITERATURA NEOGREACĂ PENTRU COPII

- **Genul epic** - specii literare: *basmul popular și caracteristicile acestuia, tipuri de basme populare, romanul. Lecții de morală în fabulele lui Esop. Introducere în problematica și utilizarea termenilor „carte pentru copii”, „literatură pentru copii”.*

a) **Concepte operaționale asociate:**

- *instanțele comunicării narative:* autor, narator, personaj, cititor
- *construcția discursului narativ:* specie literară, acțiune, temă, momentele subiectului, conflict, incipit, final, tipare textuale, repere spațiale și temporale, personaje - tipologie, modalități de caracterizare, limbajul naratorului, stilul direct, stilul indirect și stilul indirect liber
- Categoriile de cărți pentru copii: cărți educative, cărți școlare, basm, mituri și legende, cărți ilustrate, povestiri de mici dimensiuni, poezie, roman grafic, e-book, carte cu jocuri și activități

b) **Conținuturi:**

- *fabulă:* *Fabulele lui Esop* (Η κότα με τα χρυσά αυγά, μύθος του Αισώπου)
- *basmul popular:* *Peștișorul de aur* (Το χρυσόψαρο/ Το παραμύθι του γρουσόψαρου, κυπριακό παραμύθι, Οι δύο αδερφές και οι δώδεκα μήνες, λαϊκό παραμύθι, Ο ψαράς και η γυναίκα του, λαϊκό παραμύθι της Ευρώπης)
- *basmul cult:* Η μαγική φασολιά, Ευγενία Κολυδά, Εδώ τελειώνει αυτό το παραμύθι, Τόλης Νικηφόρου
- *romanul:* -Πηνελόπη Δέλτα, *Παραμύθι χωρίς όνομα*. Άλκη Ζέη, *Ο Μεγάλος Περίπατος του Πέτρου: Η Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων*, Λουντέμης Μενέλαος *Ένα παιδί μετράει τ' άστρα*

- **Genul liric:** «Η ανοιξιάτικη βροχή» – Μ. Λοϊζου, «Εβρεξε» - Β. Ρώτα, «Για πες αλεύρι» - Γ. Κρόκου, «Παιχνίδι με τη λάσπη» - του Γ. Κυπριωτάκη, «Η βροχή» - Ντ. Χατζηνικολάου, «Ο ήλιος εστεκότανε στα σύννεφα χωμένος» (λίμερικ) – Λ. Αρανίτου. Κωστή Παλαμά «Το σπίτι μου»

Poeme haiku, poeme vizuale

a) **Concepte operaționale asociate:**

- *elemente de compoziție:* titlu, motiv literar, idee poetică
- *elemente de prozodie:* figuri semantice (aliterația, antiteza, comparația, epitetul, hiperbola, metafora, personificarea, enumerația, repetiția, interogația retorică etc.)

b) **Conținuturi:** se studiază câteva texte poetice la alegere din cele de mai sus sau ale autorilor Γεώργιος Βιζυηνός, Αλέξανδρος Πάλλης, Ζαχαρίας Παπαντωνίου, Κωστή Παλαμά (Το σπίτι μου)

- **Genul dramatic** - specii literare: *comedia*

a) **Concepte operaționale asociate:** acte, scene, tablouri, didascalii, conflict dramatic, personaj, dialog, monolog, replică, temă, categorii estetice – comicul. Teatrul de păpuși. Teatrul de umbre. Jocul teatralb) **Texte dramatice propuse:**

- Τα γουρουνάκια κουμπάρδες (του Ευγένιου Τριβιζά), Θέατρο για παιδιά (της Ζέης, Άλκης)

Notă: Componenta *Limba și literatura neogreacă pentru copii* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă greacă pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA NEOGREACĂ MATERNĂ

- Αρβανιτάκης, Κ., Αρβανιτάκη Φρόσω, *Επικοινωνήστε ελληνικά*, Εκδόσεις Δέλτος, 2012.
- Δήμητρα, Δήμητρα, Παπαχειμώννα, Μαρινέτα, *ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΩΡΑ 1+1*, Εκδότης ΝΟΣΤΟΣ, Αθήνα, 2002.
- Ζούκα, Βασιλική, Γουντικιάν, Νόρα, Κουφάκη, Μαρία, *Νέα Ελληνικά για ξένους*, Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα, 2007.
- Συλλογικό έργο, *Τα Νέα Ελληνικά για Ξένους*, βιβλίο ασκήσεων και cd, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη, 2009.
- Băcanu Cristina, *Gramatica Neogreacă*, Ed. Bizantină, București, 2000.
- Băcanu Cristina, *Neogreaca în 150 de exerciții cu rezolvări*, Ed. Bunavestire, București, 2002.
- Mardare Valeriu, *Limba Neogreacă, Curs practic*, Ed. A II-a, Ed. Polirom, Iași, 2004.
- Triandafilidis Manolis A., *Mică Gramatică a Limbii Neogrecești* (traducere de Andreas Rados și Leonidas Rados), Universitatea Aristotel, Institutul de Studii Neelene, Thessaloniki, 1996.
- Μπαμπινιώτης Γ., *Συνοπτική ιστορία της Ελληνικής γλώσσας με εισαγωγή στην ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία*, Αθήνα, 1998.
- Περισσότερα ελληνικά*, University Studio Press, Thessaloniki, 2000.

4. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

A. LIMBA ROMÂNĂ

• **Fonetică și vocabular**

- Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
- Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
- Despărțirea cuvintelor în silabe.
- Omografe, omofone. Accentul.
- Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixele diminutive și augmentative.
- Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
- Paronimele frecvente. Pleonasmul.

• **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**

- Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
- Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
- Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
- Pronumele în propoziție.
- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
- Adverbul în propoziție.
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.

• **Propoziția**

- Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția și prepoziția).
- Propoziția principală/prepoziția secundară.

• **Fraza**

- Propoziția regentă/elementul regent.

B. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolariilor.
- **Creația populară**
  - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).

- Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
- Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu, Prâslea cel Voinic și merele de aur*.
- **Creația cultă**
  - a. **Genul liric**
    - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
    - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsările*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
  - b. **Genul epic**
    - **în versuri:**
      - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
      - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
    - **în proză:**
      - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
      - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
      - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
      - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

Notă: Componenta *Limba și literatura română și universală pentru copii* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura română

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, Constantin, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.

- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md)
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare)
- www.enciclopediavirtuala.ro
- <http://ro.literaryframework.eu/>
- www.romanianvoice.com/poezii/
- www.cartiaudio.eu
- www.biblior.net
- www.subiecte.edu.ro

5. TEMATICA PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI

- **Educație, inovație și reformă**
  - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații
  - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții
  - Alternative educaționale în educația timpurie
  - Tranziția copilului mic din familie la creșă și/sau grădiniță
- **Educabilitatea. Factorii dezvoltării personalității umane – interacțiuni și dominante**
  - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate
  - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității
  - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității
  - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii
  - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*)
- **Proiectarea didactică în învățământul antepreșcolar**
  - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice
  - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul didactic
- **Joc și învățare în educația timpurie**
  - Joc și învățare – delimitări conceptuale
  - Jocul ca activitate fundamentală a copilului: evoluția comportamentului de joc la copilul de 0-3 ani - rolul educator-puericultorului în activitățile ludice; cerințe generale privind organizarea spațiului fizic pentru educația și dezvoltarea copilului de la naștere la 3 ani
  - Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii: jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mimă, jocuri muzicale, jocuri de rol
  - Jucăria și rolul ei psihopedagogic: semnificația jucăriei pentru copil, rolul jucăriei în dezvoltarea psihică a copilului
  - Jocul ca mijloc de explorare și experimentare
  - Aspecte psihopedagogice ale învățării de la 0-3 ani
  - Relația dezvoltare-învățare: teorii ale învățării (J. Piaget, L.S. Vîgotski, Maria Montessori etc.) și tipuri de învățare
  - Învățarea centrată pe copil
  - Direcții ale diferențierii intervențiilor educaționale/experiențelor de învățare: diferențierea din perspectiva educatorului: adaptarea modalităților de comunicare, a sarcinilor, a mediului fizic și psihologic, diferențierea experiențelor de învățare și

dezvoltare din perspectiva copilului, specificul diferențierii intervențiilor de îngrijire și educație la copiii mici

- Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță
- **Managementul grupurilor de copii**
  - Dinamica relațiilor în grupul de copii (relația copil – copil, relația copil – educator-puericultor)
  - Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
  - Rolul cadrului didactic în proiectarea, monitorizarea și evaluarea activităților ludice și de învățare: includerea activităților ludice alese în programul grupei, pregătirea activităților ludice și de învățare, modalități de evaluare și monitorizare a activităților
  - Colaborarea cu părinții, colegii, cu alte categorii profesionale și comunitatea
- **Copiii cu cerințe educative speciale (CES) în creșă**
  - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie
  - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin

Notă: Pentru componenta *Introducere în pedagogie – educație timpurie și curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani*, din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

6. TEMATICA PENTRU METODICA ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ DESFĂȘURATE ÎN LIMBA NEOGREACĂ MATERNĂ

- **Curriculumul pentru educația timpurie**
  - activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)
- **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
  - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
  - tipuri de învățare pentru copiii sub 3 ani și organizarea procesului de învățare
- **Organizarea și amenajarea spațiului educațional și rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
  - ambianța psiho-relațională
  - modalități de organizare a grupei
  - modele de aranjare spațială a grupei
  - activități ludice și de învățare cu grupa
- **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
  - jocuri și activități liber-alese. Valorificarea jocului în contextul activităților de predare-învățare.
  - rutine și tranziții
  - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul)
  - arta dramatică, elemente de teatru și creativitate. Predarea prin teatrul de păpuși și teatrul de umbre.
  - activități extrașcolare
- **Evaluarea în educația timpurie**
  - funcții ale evaluării (constatativă, predictivă, diagnostică)
  - forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/continuuă, evaluare sumativă/cumulativă)

- metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperete fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ DESFĂȘURATE ÎN LIMBA NEOGREACĂ MATERNĂ

Πρόγραμμα Σπουδών για την Προσχολική Εκπαίδευση Πρώτη Έκδοση, Αθήνα 2021.

Πεντέρη, Ευθυμία, Αναβάθμιση των Προγραμμάτων Σπουδών και Δημιουργία Εκπαιδευτικού Υλικού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ΤΕΕΠΗ, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

Voyenutko N., Καϊάφα Ι., Γρίβα Ε., Ηλιοπούλου Κ., *Ελληνική Παιδική Λογοτεχνία, Θεωρητικές Αποτυπώσεις και Προτάσεις για την αξιοποίηση της στη διδασκαλία της ελληνικής ως Γ2*, Ινστιτούτο Ελληνικής Γλώσσας, 2022.

Οδηγός Σπουδών, Ειδικότητα: Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων, Α΄, Σεπτέμβριος Έκδοση, 2018.

Οδηγοί σπουδών των ειδικοτήτων ΙΕΚ Προσχολικής Αγωγής Δραστηριοτήτων Δημιουργίας και Εκφρασης, ΟΕΕΚ.

Κιτσαράς, Δ. Γ., *Προσχολική Παιδαγωγική*, Αθήνα, 1997.

Ντολιοπούλου, Ε., *Σύγχρονα Προγράμματα για Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας*, Τυπωθήτω, Αθήνα, 2000.

Κοντογιάννη Άλκηστις. *Κουκλο-θέατρο σκιών*, Αθήνα, ΑΛΚΗΣΤΙΣ, 1992.

Megir Konstantinos et al., Ministerul Muncii și al asigurărilor sociale al Republicii Elene, *To νέο πλαίσιο για την προσχολική αγωγή των παιδιών 0-4 στην Ελλάδα*, iulie 2021.

7. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculum pentru educația timpurie**
  - activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)
- **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
  - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Organizarea și amenajarea spațiului educațional și rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
  - ambianța psiho-relațională
  - modalități de organizare a grupei
  - modele de aranjare spațială a grupei
  - activități ludice și de învățare cu grupa
- **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
  - jocuri și activități liber-alese
  - rutine și tranziții
  - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul)
  - activități extrașcolare
- **Evaluarea în educația timpurie**
  - funcții ale evaluării (constatativă, predictivă, diagnostică)

- forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă)
- metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperetele fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE –
EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A
COPILOR SUB 3 ANI ȘI PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucuș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitive*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Manolescu, M., *Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție*, Editura Meteor Press, București, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, București, Editura V & I Integral, 2009.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.

- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”,USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar* POSDRU ID 61130).
- ***Barcelona Objectives. *The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA POLONĂ MATERNĂ, LIMBA ȘI
LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU
COPII, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE
TIMPURIE și CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA
TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI, METODICA
DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-
EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA POLONĂ MATERNĂ
și METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA POLONĂ MATERNĂ)**

1. NOTA DE PREZENTARE

Cea mai rapidă perioadă de dezvoltare a creierului are loc în primii doi ani de viață, determinând în mod semnificativ structurile intelectuale, emoționale, fizice-imunologice și funcțiile sociale. (Judith L. Evans, Robert G. Myers, Ellen M Ilfeld).

Educatorul-puericultor este persoana calificată pentru nivelul de educație antepreșcolară (0-3 ani), derulată în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă. Activitate desfășurată de educatorul-puericultor este deosebit de complexă, îmbinând atât roluri specifice profesiei didactice, cât și roluri de îngrijire și de nutriție, ținând cont de necesitatea unei abordări unitare a dezvoltării copilului mic. De altfel, documentul în cuprinsul căruia este detaliat cadru de referință comun pentru toate serviciile de dezvoltare timpurie a copilului (sănătate, protecția copilului și educație), în vederea abordării copilului din aceeași perspectivă integrată, este reprezentat de *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului* (RFIDT).

Educatorul-puericultor are ca beneficiar copilul mic, de la naștere la 3 ani, în proiectarea și desfășurarea activităților cu acesta trebuind să țină cont de particularitățile dezvoltării psihologice și de vârstă ale copiilor, dar și de resursele materiale și umane avute la dispoziție și de idealul de dezvoltare a societății românești, în context european.

Prezenta programă se adresează candidaților care se prezintă la *Concursul pentru ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, la specializarea Educator-puericultor, în limba polonă maternă. Programa este elaborată în așa fel încât candidații să demonstreze competențele necesare activității didactice din perspectiva curriculumului specific și a proiectării unui demers didactic calitativ, răspunzând, în același timp, și cerințelor profilului absolventului de învățământ vocațional, care urmează să fie încadrat pe un post didactic, specialitatea educator-puericultor. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor fundamentale de limbă și literatură română, a noilor tendințe în evoluția educației timpurii, atât din punct de vedere al pedagogiei, cât și al curriculumului pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani, dar și aplicarea noilor direcții ale metodicii desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților instructiv-educative, demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Structura prezentei programe este următoarea:

1. Nota de prezentare;
2. Competențele cadrului didactic de specialitate;
3. Tematica pentru Limba și literatura polonă maternă;
4. Tematica pentru Limba și literatura română și universală pentru copii;
5. Tematica pentru Introducere în pedagogie – educație timpurie și Curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani;
6. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba polonă maternă;
7. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

2. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

Competențele educatorului-puericultor, vizate prin *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* la această specializare, sunt competențe pe care educatorul-puericultor trebuie să și le dezvolte pe tot parcursul activității profesionale și să le dovedească pe parcursul desfășurării activităților instructiv-educative

în creșă. Complexitatea activității educadorului-puericultor conduce la împărțirea competențelor acestuia pe mai multe paliere, care vizează fiecare aspect în parte. Astfel, prezenta programă urmărește evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor educadorului-puericultor printre care se numără cele de comunicare și de relaționare, a celor metodologice, de evaluare și de autoevaluare a activității didactice, a celor psiho-sociale, tehnice și tehnologice, precum și a competențelor de management al carierei.

Așadar, competențele educadorului-puericultor, evaluate în cadrul *Concursului național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, sunt:

- utilizarea conceptelor și a teoriilor moderne în domeniu, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale copilului mic;
- aplicarea cunoștințelor de didactică, de psihologie și pedagogie, specifice educației timpurii, în proiectarea și desfășurarea activității instructiv-educative în creșă;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu specificul grupei la care își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării activității instructiv-educative în creșă, care să pună accent pe libertatea și creativitatea copilului;
- aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, în vederea stimulării și facilitării procesului de socializare a acestora;
- alegerea unor metode și tehnici didactice moderne și cât mai variate, interactive, care să sporească implicarea copilului mic în activitate;
- valorizarea, din punct de vedere educativ, a experiențelor copiilor mici și a intervențiilor acestora;
- centrare pe formarea personalității copilului mic, în ansamblu, prin individualizarea conținuturilor și a metodelor educative;
- manifestarea unei atitudini empatică și de sprijin/suport față de nevoile individuale, generale și de moment ale antepreșcolarilor;
- proiectarea eficientă a formelor de evaluare și adaptarea conținuturilor de predare în funcție de rezultatele evaluării;
- selectarea strategiilor adecvate de evaluare individuală/de grup;
- utilizarea autoevaluării pentru îmbunătățirea procesului didactic;
- realizarea unor proiecte de parteneriat grădiniță-familie-comunitate pe probleme educative (educație nonformală/ informală);
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii.

3. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA POLONĂ MATERNĂ LITERATURA POLONĂ

LIMBA POLONĂ

A. Elemente fonetică și de ortografie, ortoepie și ortografie

- Alfabetul limbii polone
- Fonetică – Fonologie
- Tipuri de sunete-vocale, semivocale, consoane
- Corespondența literă-sunet
- Silaba și despărțirea cuvintelor în silabe (principiul fonetic)
- Accentul. Utilizarea corectă a accentului. Variante accentuate admise/neadmise de normă
- Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat
- Pronunția corectă a cuvintelor
- Semne de punctuație și de ortografie

B. Morfologie

- Structura morfologică a cuvântului în limba polonă
- Clasificarea părților de vorbire
- Structura morfologica a cuvântului

C. Elemente de vocabular

- Cuvântul - unitatea de bază a vocabularului
- Sensul cuvintelor (sens propriu de bază; sens secundar; sens figurat)
- Mijloace de îmbogățire a vocabularului (interne: derivarea, compunerea, conversiunea; externe: împrumuturile)
- Familia de cuvinte; câmpul lexical
- Relații semantice:
  - sinonime
  - antonime
  - omonime
  - cuvinte polisemantice
  - paronime

D. Părțile de vorbire

- Verbul – formele verbale personale și nepersonale, categoriile gramaticale ale verbului, diatezele verbului, modul, timpul și persoana verbului, formarea verbelor
- Substantivul – categoria genului, numărului, apartenenței, cazului, funcțiile sintactice ale cazurilor, categoria determinării (articulat și nearticulat)
- Adjectivul – adjective calificative, adjective determinative, formarea adjectivelor, adjective derivate de la rădăcini nominale, adjective derivate de la rădăcini verbale, adjectivele diminutive, adjective cu forme intensive, adjective compuse, gradele de comparație ale adjectivelor
- Pronumele – pronumele personale, posesive-predicative, demonstrative, reflexive, interogative, nehotărâte, negative
- Numeralul – numerele cardinale, numerele ordinale, colective
- Adverbul, postpozitia, conjuncția, interjecția, onomatopea – tipuri/clasificare; recunoaștere; ortografie, ortoepie

E. Organizarea propoziției și a frazei

- Enunțul. Tipuri de enunț - propoziții, fraze; enunțuri asertive, interogative, imperative, exclamative
- Propoziții afirmative și negative
- Relații sintactice la nivelul enunțului: coordonarea și subordonarea – modalități/mijloace de realizare

F. Funcții sintactice

- Predicatul – predicat verbal, nominal, copula, numele predicativ simplu și complex.
- Subiectul – simplu, multiplu
- Complement
  - complementul direct – recunoaștere; realizări ale complementului direct; aspecte normative
  - complementul indirect – recunoaștere; realizări ale complementului indirect; aspecte normative
- Circumstanțiale: de loc, de timp, de mod, de măsură, comparativ, de cauză, de scop.
- Atributul – atributul adjectival, substantival, pronominal, circumstantial, predicativ.

LITERATURA POLONĂ

- **RIME și GHICITORI:**

- Rymowanki dla dzieci - Sześć razy sześć, Mały misio dużo je, Raz i dwa, Rude liski, Lale,
  - Idzie pani tup tup tup

- **POEZII:**
  - Wiersze dla dzieci – Tańcowała igła z nitką
  - Najpiękniejsze wiersze – Klasyka dla smyka
  - Wierszyki dla dzieci – Wierszyki ćwiczące języki
  - Najpiękniejsze wiersze dla dzieci – Wierszyki na dobranoc
  - Najpopularniejsze wiersze dla dzieci – Żyrafy nie umieją tańczyć
- **BASME:**
  - Bajka o Czerwonym Kapturku
  - Bajka o kuku i lisie
  - Bajka o lisie i bocianie
  - Bajka o lwie i myszy
  - Bajka o niebieskim smoku
  - Bajka o syrenie i złotej wyspie
  - Bajka o żółwiu i zającu
  - Chłopiec Marzyciel
  - Co to jest kometa, tato?
  - Kopciuszek
  - Kot w butach
  - O prezentach pod choinką i darach Trzech Króli
  - Planeta Bajek
  - Skąd Święty Mikołaj bierze prezenty?
  - Wiosenna bajka wielkanocna

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA POLONĂ MATERNĂ

Limba polonă

- Gołkowski Marek i in.: Gdybym znał dobrze język polski : wybór tekstów z ćwiczeniami do nauki gramatyki polskiej dla cudzoziemców, Wydaw. Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, 2010. - 345 s., ISBN 978-83-235-0745-1
- Suchowierska Agnieszka, Szostak-Król Katarzyna: O dzieciach, którym pomagał bocian: powitalna książka-prezent dla dzieci i rodziców obcokrajowców, Fundacja Obywatelska Perspektywa, Warszawa, 2016. - 59 s., ISBN 978-83-34917-8-0
- Dubisz Stanisław, Jędryka Beata Katarzyna: Kształcenie nauczycieli języka polskiego jako obcego: opis sytuacji i propozycje dydaktyczne. W: Poradnik Językowy, 2012, nr 2, s. 5-16
- Małachowska Pasek Ewa: O praktycznym wykorzystaniu Internetu w nauczaniu języka polskiego jako obcego. W: Poradnik Językowy, 2000, z. 4, s. 57-62
- Słaby Góral Iwona: Język polski jako obcy, czyli przede wszystkim (choć nie tylko) o intensywnych kursach dla studentów. W: Języki obce w szkole [czasopismo elektroniczne], 2012, nr 3, s. 88-91
- Szybura Agata: Potrzeby językowe uczniów przybywających z zagranicy w zakresie nauczania języka polskiego. W: Języki obce w szkole [czasopismo elektroniczne], 2016, nr 2, s. 99-105

Literatura polonă

- Baluch, Alicja, Czyta, nie czyta ...: (o dziecku literackim)/Alicja Baluch, Wydawnictwo Edukacyjne, Kraków, 1998.
- Baran, Zbigniew, Liryka dziecięca Karoliny Kusek: (studia literaturoznawcze)/Zbigniew Baran. - Nowy Sącz : Wydawnictwo "Koliber", 2011.
- Biernat, Ewa, Twórczość baśniowa Kornela Makuszyńskiego/Ewa Biernat, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2001.
- Binio, Justyna, Miś - zabawka, bohater literacki, wzór wychowawczy: poradnik/Justyna Binio, Wydawnictwo SBP, Warszawa, 2013.

- Bugajska, Teresa. Red. Bașnie i bașniowość czyli Kraina dziecięcego mitu: praca zbiorowa/pod red. Teresy Bugajskiej, Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, Kielce, 2000.
- Czabanowska-Wróbel, Anna. Red. Żywioły w literaturze dziecięcej: powietrze/pod redakcją Anny Czabanowskiej-Wróbel, Krystyny Zabawy, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 2020.
- Dymara, Bronisława Dziecko w świecie literatury i życiu współczesnym/Bronisława Dymara, Ewa Ogrodzka-Mazur. - Wyd. 2, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2014.
- Dymara, Bronisława Dziecko w świecie literatury i życiu współczesnym/Bronisława Dymara, Ewa Ogrodzka-Mazur, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2013.
- Dymara, Bronisława Świat marzeń dziecka/Bronisława Dymara. - Wyd. 2, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 1999.
- Kicińska, Dorota Baśń i bașniowość w twórczości Marii Konopnickiej/Dorota Kicińska, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2000.
- Konopnicka, Iwona Czasopisma dziecięce w kształceniu wczesnoszkolnym/Iwona Konopnicka, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole, 2006.
- Leszczyński, Grzegorz Wielkie małe książki: lektury dzieci: i nie tylko/Grzegorz Leszczyński, Media Rodzina, Poznań, 2015.
- Lewandowicz-Nosal, Grażyna Warto mieć w bibliotece: książki dla dzieci 2010-2014: katalog/GrażynaLewandowicz-Nosal [i in.]. - Wyd. 2. uzup., Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Warszawa, 2015.
- Lewandowicz-Nosal, Grażyna Od czterech do sześciu: książki dla przedszkolaka/Grażyna LewandowiczNosal, Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Warszawa, 2012.
- Papuzińska, Joanna Dziecięce spotkania z literaturą/Joanna Papuzińska, Wydawnictwo Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej, Warszawa, 2007.
- Szczepańska, Mariola Edukacja kulturalna dziecka w wieku wczesnoszkolnym/Mariola Szczepańska, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2000.
- Tylicka, Barbara Red. Słownik literatury dziecięcej i młodzieżowej/pod red. Barbary Tylickiej i Grzegorza Leszczyńskiego, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław, 2002.
- Zabawa, Krystyna Rozpoczęta opowieść: polska literatura dziecięca po 1989 roku wobec kultury współczesnej/Krystyna Zabawa, Akademia Ignatianum; Wydawnictwo WAM, Kraków, 2013.
- Żurkowski, Bogusław Literatura - wartość - dziecko/Bogusław Żurkowski, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 1999.

4. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

A. LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
  - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
  - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
  - Despărțirea cuvintelor în silabe.
  - Omografe, omofone. Accentul.
  - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixele diminutive și augmentative.
  - Arhaismele. Regionalismele. Neologismele. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
  - Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
  - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
  - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.

- Expriarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
- Pronumele în propoziție.
- Numeralul. Expriarea cantității și a ordinii.
- Adverbul în propoziție.
- Interjecția. Expriarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
  - Expriarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția și prepoziția).
  - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
  - Propoziția regentă/elementul regent.

B. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolariilor.
- **Creația populară**
  - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
  - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
  - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu, Prâslea cel Voinic și merele de aur*.
- **Creația cultă**
  - a. **Genul liric**
    - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
    - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
  - b. **Genul epic**
    - **în versuri:**
      - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
      - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
    - **în proză:**
      - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
      - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
      - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
      - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

Notă: Componenta *Limba și literatura română și universală pentru copii* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.

- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura română

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, Constantin, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.enciclopediavirtuala.ro
- <http://ro.literaryframework.eu/>
- www.romanianvoice.com/poezii/
- www.cartiaudio.eu
- www.biblior.net
- www.subiecte.edu.ro

5. TEMATICA PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI

- **Educație, inovație și reformă**
  - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații
  - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții
  - Alternative educaționale în educația timpurie
  - Tranziția copilului mic din familie la creșă și/sau grădiniță
- **Educabilitatea. Factorii dezvoltării personalității umane – interacțiuni și dominante**
  - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate
  - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității
  - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității
  - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii
  - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*)
- **Proiectarea didactică în învățământul antepreșcolar**
  - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice
  - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul didactic
- **Joc și învățare în educația timpurie**
  - Joc și învățare – delimitări conceptuale

- Jocul ca activitate fundamentală a copilului: evoluția comportamentului de joc la copilul de 0-3 ani - rolul educator-puericultorului în activitățile ludice; cerințe generale privind organizarea spațiului fizic pentru educația și dezvoltarea copilului de la naștere la 3 ani
- Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii: jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mimă, jocuri muzicale, jocuri de rol
- Jucăria și rolul ei psihopedagogic: semnificația jucăriei pentru copil, rolul jucăriei în dezvoltarea psihică a copilului
- Jocul ca mijloc de explorare și experimentare
- Aspecte psihopedagogice ale învățării de la 0-3 ani
- Relația dezvoltare-învățare: teorii ale învățării (J. Piaget, L.S. Vîgotski, Maria Montessori etc.) și tipuri de învățare
- Învățarea centrată pe copil
- Direcții ale diferențierii intervențiilor educaționale/experiențelor de învățare: diferențierea din perspectiva educatorului: adaptarea modalităților de comunicare, a sarcinilor, a mediului fizic și psihologic, diferențierea experiențelor de învățare și dezvoltare din perspectiva copilului, specificul diferențierii intervențiilor de îngrijire și educație la copiii mici
- Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță
- **Managementul grupurilor de copii**
  - Dinamica relațiilor în grupul de copii (relația copil – copil, relația copil – educator-puericultor)
  - Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
  - Rolul cadrului didactic în proiectarea, monitorizarea și evaluarea activităților ludice și de învățare: includerea activităților ludice alese în programul grupei, pregătirea activităților ludice și de învățare, modalități de evaluare și monitorizare a activităților
  - Colaborarea cu părinții, colegii, cu alte categorii profesionale și comunitatea
- **Copiii cu cerințe educative speciale (CES) în creșă**
  - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie
  - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin

Notă: Pentru componenta *Introducere în pedagogie – educație timpurie și curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani*, din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

6. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA POLONĂ MATERNĂ

a) Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar):

- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific);
  - didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei.
- Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnici de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.);
- Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată;
- Abordarea limbajelor diferitelor arte / științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie / fotografie, astrologie, geografie,).

b) Didactica exprimării orale:

- Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari;
- Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolară (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul).

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA POLONĂ
MATERNĂ**

- Delors J. (red.), Edukacja. Jest w niej ukryty skarb. Raport dla UNESCO Międzynarodowej Komisji do spraw Edukacji dla XXI wieku, UNESCO, Warszawa, 1998.
- Dubisz S., Język polski poza granicami kraju – wstępne informacje i definicje [w:] Język polski poza granicami kraju, Dubisz S. (red.), Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej, Opole 1997, s. 13–46.
- Dubisz S., Z metodologii badań języka środowisk polonijnych, „Poradnik Językowy”, z. 5, 1983.
- Dudzińska I., Lipina S., Właźnik K., Metodyka wychowania w przedszkolu, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa, 1974.
- Erenc-Grygoruk G., Nauczanie języków obcych w edukacji wczesnoszkolnej, Impuls, Kraków, 2013.
- Harwas-Napierała B., Trempała J. (red.), Psychologia rozwoju człowieka. Rozwój funkcji psychicznych, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2012.
- Janowska I., Podejście zadaniowe do nauczania i uczenia się języków obcych. Na przykładzie języka polskiego jako obcego, Universitas, Kraków, 2011.
- Janowska I., Planowanie lekcji języka obcego. Podręcznik i poradnik dla nauczycieli języków obcych, Universitas, Kraków, 2010.
- Janowska I., Lipińska E., Rabiej A., Seretny A., Turek P. (red.), Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziom A1 – C2, Księgarnia Akademicka, Kraków, 2011.
- Jędryka B. K., Język polski w polonijnej szkole. Na przykładzie badań przeprowadzonych w Clark – New Jersey, USA, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa, 2012.
- Komorowska H., Metodyka nauczania języków obcych, Fraszka Edukacyjna, Warszawa, 2005.
- Konderak T., Jak (różnie) maluchy i starszaki uczą się i bawią na zajęciach językowych, „Języki Obce”, nr 1, 2015, s. 56–63.
- Kondrat D., Metody pracy z dziećmi w przedszkolu, „Języki Obce”, nr 1, 2015, s. 71–76.
- Kotarba M., Przedszkolak, język obcy i ... ty. Metodyka nauczania języków obcych w przedszkolach, Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieyszтора, Pułtusk, 2007.
- Lipińska E., Seretny A., Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego na przykładzie chicagowskiej diaspory polonijnej, Księgarnia Akademicka, Kraków, 2012.
- Poradnik metodyczny nauczania języka polskiego jako drugiego / obcego Moon J., Children Learning English, MacMillan, Oxford, 2005.
- Niemiec-Knaś M., Metoda projektów w nauczaniu języków obcych, Impuls, Kraków, 2011.
- Pamuła M., Metodyka nauczania języków obcych w kształceniu zintegrowanym, Fraszka Edukacyjna, Warszawa, 2006.
- Rokita-Jaśkow J., Moje dziecko uczy się języka obcego. Najczęściej zadawane pytania, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków, 2010.
- Seretny A., Lipińska E., ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego, Universitas, Kraków, 2005.
- Seretny A., Lipińska E., Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego, Universitas, Kraków, 2006.

7. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculum pentru educația timpurie**
  - activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)
- **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
  - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Organizarea și amenajarea spațiului educațional și rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
  - ambianța psiho-relațională
  - modalități de organizare a grupei
  - modele de aranjare spațială a grupei
  - activități ludice și de învățare cu grupa
- **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
  - jocuri și activități liber-alese
  - rutine și tranziții
  - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul)
  - activități extrașcolare
- **Evaluarea în educația timpurie**
  - funcții ale evaluării (constatativă, predictivă, diagnostică)
  - forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă)
  - metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperete fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI ȘI PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Breben, S., Gongea, E., Mitulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.

- Catalano, H., Albuiescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albuiescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucuș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitive*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Manolescu, M., *Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție*, Editura Meteor Press, București, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, București, Editura V & I Integral, 2009.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”,USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar POSDRU ID 61130).
- ****Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ,
INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE
TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA
TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA ROMÂNĂ)**

1. NOTA DE PREZENTARE

Cea mai rapidă perioadă de dezvoltare a creierului are loc în primii doi ani de viață, determinând în mod semnificativ structurile intelectuale, emoționale, fizice-imunologice și funcțiile sociale. (Judith L. Evans, Robert G. Myers, Ellen M Ilfeld).

Educatorul-puericultor este persoana calificată pentru nivelul de educație antepreșcolară (0-3 ani), derulată în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă. Activitate desfășurată de educatorul-puericultor este deosebit de complexă, îmbinând atât roluri specifice profesiei didactice, cât și roluri de îngrijire și de nutriție, ținând cont de necesitatea unei abordări unitare a dezvoltării copilului mic. De altfel, documentul în cuprinsul căruia este detaliat cadru de referință comun pentru toate serviciile de dezvoltare timpurie a copilului (sănătate, protecția copilului și educație), în vederea abordării copilului din aceeași perspectivă integrată, este reprezentat de *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului* (RFIDT).

Educatorul-puericultor are ca beneficiar copilul mic, de la naștere la 3 ani, în proiectarea și desfășurarea activităților cu acesta trebuind să țină cont de particularitățile dezvoltării psihologice și de vârstă ale copiilor, dar și de resursele materiale și umane avute la dispoziție și de idealul de dezvoltare a societății românești, în context european.

Prezenta programă se adresează candidaților care se prezintă la *Concursul pentru ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, la specializarea Educator-puericultor (în limba română). Programa este elaborată în așa fel încât candidații să demonstreze competențele necesare activității didactice din perspectiva curriculumului specific și a proiectării unui demers didactic calitativ, răspunzând, în același timp, și cerințelor profilului absolventului de învățământ vocațional, care urmează să fie încadrat pe un post didactic, specialitatea educator-puericultor. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor fundamentale de limbă și literatură română, a noilor tendințe în evoluția educației timpurii, atât din punct de vedere al pedagogiei, cât și al curriculumului pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani, dar și aplicarea noilor direcții ale metodicii desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților instructiv-educative, demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Structura prezentei programe este următoarea:

1. Nota de prezentare;
2. Competențele cadrului didactic de specialitate;
3. Tematica pentru Limba și literatura română;
4. Tematica pentru Introducere în pedagogie – educație timpurie și Curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani;
5. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă;

2. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

Competențele educatorului-puericultor, vizate prin *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/ catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* la această specializare, sunt competențe pe care educatorul-puericultor trebuie să și le dezvolte pe tot parcursul activității profesionale și să le dovedească pe parcursul desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. Complexitatea activității educatorului-puericultor conduce la împărțirea competențelor acestuia pe mai multe paliere, care vizează fiecare aspect în parte. Astfel, prezenta programă urmărește evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor educatorului-puericultor printre care se numără cele de comunicare și de relaționare, a celor metodologice, de evaluare și de autoevaluare a

activității didactice, a celor psiho-sociale, tehnice și tehnologice, precum și a competențelor de management al carierei.

Așadar, competențele educatorului-puericultor, evaluate în cadrul *Concursului național de ocupare a posturilor didactice/ catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, sunt:

- utilizarea conceptelor și a teoriilor moderne în domeniu, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale copilului mic;
- aplicarea cunoștințelor de didactică, de psihologie și pedagogie, specifice educației timpurii, în proiectarea și desfășurarea activității instructiv-educative în creșă;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu specificul grupei la care își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării activității instructiv-educative în creșă, care să pună accent pe libertatea și creativitatea copilului;
- aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, în vederea stimulării și facilitării procesului de socializare a acestora;
- alegerea unor metode și tehnici didactice moderne și cât mai variate, interactive, care să sporească implicarea copilului mic în activitate;
- valorizarea, din punct de vedere educativ, a experiențelor copiilor mici și a intervențiilor acestora;
- centrare pe formarea personalității copilului mic, în ansamblu, prin individualizarea conținuturilor și a metodelor educative;
- manifestarea unei atitudini empatică și de sprijin/suport față de nevoile individuale, generale și de moment ale antepreșcolarilor;
- proiectarea eficientă a formelor de evaluare și adaptarea conținuturilor de predare în funcție de rezultatele evaluării;
- selectarea strategiilor adecvate de evaluare individuală/de grup;
- utilizarea autoevaluării pentru îmbunătățirea procesului didactic;
- realizarea unor proiecte de parteneriat grădiniță-familie-comunitate pe probleme educative (educație nonformală/ informală);
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii.

3. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

A. LIMBA ROMÂNĂ

- **Elemente fonetică și de ortografie, ortoepie și ortografie**
  - Alfabetul limbii române
  - Alfabetul fonetic internațional
  - Tipuri de sunete-vocale, semivocale, consoane
  - Corespondența literă-sunet
  - Silaba și despărțirea cuvintelor în silabe (principiul fonetic)
  - Accentul. Utilizarea corectă a accentului. Variante accentuate admise/neadmise de normă
  - Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat
  - Scrierea și pronunția corectă a cuvintelor de origine străină
  - Semne de punctuație și de ortografie
- **Elemente de vocabular**
  - Cuvântul - unitatea de bază a vocabularului
  - Sensul cuvintelor (sens propriu de bază; sens secundar; sens figurat)
  - Mijloace de îmbogățire a vocabularului (interne: derivarea, compunerea, conversiunea; externe: împrumuturile)

- Familia de cuvinte; câmpul lexical
- Relații semantice:
  - sinonime
  - antonime
  - omonime
  - cuvinte polisemantice
  - paronime
- **Părțile de vorbire**
  - Verbul – modurile verbale (indicativ, condițional-optativ, conjunctiv, imperativ) și timpurile verbale; forme verbale nepersonale (infinitiv, participiu, gerunziu, supin); ortografie și ortoepie.
  - Substantivul și articolul – substantive comune și substantive proprii; genul și numărul; substantive colective; cazul substantivelor; funcții sintactice; categoria determinării: articolul hotărât și nehotărât; ortografie și ortoepie.
  - Adjectivul – tipuri; acordul adjectivului cu substantivul; gradele de comparație; funcții sintactice; ortografie și ortoepie.
  - Pronumele și adjectivul pronominal – tipuri (pronumele personal propriu-zis; pronumele reflexiv; adjectivul de întărire; pronumele de politețe; pronumele și adjectivul posesiv; pronumele și adjectivul demonstrativ; pronumele și adjectivul interogativ; pronumele și adjectivul relativ; pronumele și adjectivul nehotărât; pronumele și adjectivul negativ); cazuri și funcții sintactice; ortografie și ortoepie.
  - Numeralul – tipuri de numeral (cardinal și ordinal), categoria numărului, genului; valoarea adjectivală, substantivală și pronominală; cazul; funcții sintactice; ortografie și ortoepie.
  - Adverbul, prepoziția, conjuncția, interjecția – tipuri/clasificare; recunoaștere; ortografie, ortoepie și punctuație.
- **Organizarea propoziției și a frazei**
  - Enunțul. Tipuri de enunț - propoziții, fraze; enunțuri asertive, interogative, imperative, exclamative
  - Propoziții afirmative și negative
  - Relații sintactice la nivelul enunțului: coordonarea și subordonarea – modalități/mijloace de realizare
- **Funcții sintactice**
  - Predicatul – verbal și nominal-realizări ale predicatului verbal; predicatul nominal: verb copulativ și nume predicativ-realizări; propoziția predicativă, realizare a numelui predicativ-recunoaștere, construcție/exemplificare
  - Subiectul – exprimat: simplu și multiplu; acordul predicatului cu subiectul; subiect neexprimat-subînțeles și inclus; realizări ale subiectului
  - Complemente
    - complementul direct – recunoaștere; realizări ale complementului direct; aspecte normative
    - complementul indirect – recunoaștere; realizări ale complementului indirect; aspecte normative
    - complementul prepozițional – recunoaștere; realizări ale complementului prepozițional; aspecte normative
  - Circumstanțiale: de loc, de timp, de mod – recunoaștere; realizări ale circumstanțialelor de loc, de timp, de mod
  - Atributul – recunoaștere, realizări ale atributului
- **Elemente de stilistică**
  - Limba standard
  - Limba vorbită. Limba scrisă
  - Limbaj popular. Varianta regională a limbii

- Limbaj colocvial

B. LITERATURA ROMÂNĂ

- **Genul epic** - specii literare: *baladă populară și cultă, basmul popular și cult, fabula, legenda populară, romanul, schița*
  - a) **Concepte operaționale asociate:**
    - *instanțele comunicării narative:* autor, narator, personaj, cititor
    - *construcția discursului narativ:* specie literară, acțiune, temă, momentele subiectului, conflict, incipit, final, tipare textuale, repere spațiale și temporale, personaje - tipologie, modalități de caracterizare, limbajul naratorului, stilul direct, stilul indirect și stilul indirect liber
  - b) **Conținuturi:**
    - baladă populară: *Miorița, Monastirea Argeșului*
    - baladă cultă: *Andrii Popa* de Vasile Alecsandri, *Pașa Hassan* de George Coșbuc
    - basmul popular: *Greuceanu, Prâslea cel voinic și merele de aur*
    - basmul cult: *Făt-Frumos din lacrimă* de Mihai Eminescu, *Povestea lui Harap-Alb* de Ion Creangă
    - fabula: *Câinele și cățelul* de Grigore Alexandrescu, *Șoarecele și pisica* de Grigore Alexandrescu
    - legenda populară: *Legenda ciocârliei, Legenda lăcrămioarelor*
    - romanul: *Baltagul* de Mihail Sadoveanu, *Fram, ursul polar* de Cezar Petrescu
    - schița: *D-l Goe...* de I. L. Caragiale, *Vizită...* de I. L. Caragiale
- **Genul liric** - specii literare: *pastelul*
  - a) **Concepte operaționale asociate:**
    - *elemente de compoziție:* titlu, motiv literar, idee poetică
    - *elemente de prozodie:* figuri semantice (aliterația, antiteza, comparația, epitetul, hiperbola, metafora, personificarea, enumerația, repetiția, interogația retorică etc.)
  - b) **Conținuturi:** se studiază câte două texte poetice aparținând următorilor autori: Vasile Alecsandri, Tudor Arghezi, Ana Blandiana, George Coșbuc, Mihai Eminescu, Nichita Stănescu
- **Genul dramatic** - specii literare: *comedia*
  - a) **Concepte operaționale asociate:** acte, scene, tablouri, didascalii, conflict dramatic, personaj, dialog, monolog, replică, temă, categorii estetice - comicul
  - b) **Conținuturi:**
    - comedia: *O scrisoare pierdută* de I. L. Caragiale

Notă: Componenta *Limba și literatura română* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Bibliografie orientativă - Limba română

- Bidu-Vrânceanu, A., Forăscu, N., *Limba română contemporană. Lexicul*, Editura Humanitas Educațional, București, 2005.
- Dragomirescu Adina (coord.), *Gramatica limbii române pentru elevi și profesori – Sinteze și exerciții*, Editura Corint Educațional, București, 2022.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.

- ***Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan-Al. Rosetti”, *Gramatica limbii române, I, II*, Editura Academiei Române, București, 2005.
- ***Academia Română, *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a III-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 2022.
- ***Manualele de *Limba română*, cls. a IX-a, a X-a, a XI-a, a XII-a pentru Școlile Normale/Liceele pedagogice/Colegiile pedagogice (în vigoare).
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura română

- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Crohmălniceanu, Ov., S., *Cinci prozatori în cinci feluri de lectură*, Editura Cartea Românească, București, 1984.
- Manolescu, N., *Istoria critică a literaturii române, 5 secole de literatură*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Papadima, Liviu, *Limba și literatura română. Hermeneutică literară*, MEC, București, 2006.
- Petraș, Irina, *Teoria literaturii: curente literare, figuri de stil, genuri și specii literare, metrică și prozodie*, Biblioteca Apostrof, Cluj-Napoca, 2002.
- Simion, E., *Scriitori români de azi*, Editura Cartea Românească, București, 1987.
- Vianu, T., *Arta prozatorilor români*, Editura 100+1 GRAMAR, București, 2002.
- ****Dicționarul scriitorilor români*. (coord. Mircea Zăciu), Editura Albatros, București, 2002.
- ***Operele literare menționate în capitolul *Conținuturi*.
- www.subiecte.edu.ro

4. TEMATICA PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI

- **Educație, inovație și reformă**
  - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații
  - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții
  - Alternative educaționale în educația timpurie
  - Tranziția copilului mic din familie la creșă și/sau grădiniță
- **Educabilitatea. Factorii dezvoltării personalității umane – interacțiuni și dominante**
  - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate
  - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității
  - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității
  - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii
  - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*)
- **Proiectarea didactică în învățământul antepreșcolar**
  - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice
  - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul didactic

- **Joc și învățare în educația timpurie**
  - Joc și învățare – delimitări conceptuale
  - Jocul ca activitate fundamentală a copilului: evoluția comportamentului de joc la copilul de 0-3 ani - rolul educator-puericultorului în activitățile ludice; cerințe generale privind organizarea spațiului fizic pentru educația și dezvoltarea copilului de la naștere la 3 ani
  - Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii: jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mimă, jocuri muzicale, jocuri de rol
  - Jucăria și rolul ei psihopedagogic: semnificația jucăriei pentru copil, rolul jucăriei în dezvoltarea psihică a copilului
  - Jocul ca mijloc de explorare și experimentare
  - Aspecte psihopedagogice ale învățării de la 0-3 ani
  - Relația dezvoltare-învățare: teorii ale învățării (J. Piaget, L.S. Vîgotski, Maria Montessori etc.) și tipuri de învățare
  - Învățarea centrată pe copil
  - Direcții ale diferențierii intervențiilor educaționale/experiențelor de învățare: diferențierea din perspectiva educatorului: adaptarea modalităților de comunicare, a sarcinilor, a mediului fizic și psihologic, diferențierea experiențelor de învățare și dezvoltare din perspectiva copilului, specificul diferențierii intervențiilor de îngrijire și educație la copiii mici
  - Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță
- **Managementul grupurilor de copii**
  - Dinamica relațiilor în grupul de copii (relația copil – copil, relația copil – educator-puericultor)
  - Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
  - Rolul cadrului didactic în proiectarea, monitorizarea și evaluarea activităților ludice și de învățare: includerea activităților ludice alese în programul grupei, pregătirea activităților ludice și de învățare, modalități de evaluare și monitorizare a activităților
  - Colaborarea cu părinții, colegii, cu alte categorii profesionale și comunitatea
- **Copiii cu cerințe educative speciale (CES) în creșă**
  - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie
  - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin

Notă: Pentru componenta *Introducere în pedagogie – educație timpurie și curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani*, din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

5. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ

- **Curriculum pentru educația timpurie**
  - activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)
- **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
  - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Organizarea și amenajarea spațiului educațional și rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
  - ambianța psiho-relațională
  - modalități de organizare a grupei
  - modele de aranjare spațială a grupei
  - activități ludice și de învățare cu grupa

- **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
  - jocuri și activități liber-alese
  - rutine și tranziții
  - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul)
  - activități extrașcolare
- **Evaluarea în educația timpurie**
  - funcții ale evaluării (constatativă, predictivă, diagnostică)
  - forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă)
  - metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperetele fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE –
EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A
COPIILOR SUB 3 ANI ȘI PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ**

- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucoș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.

- Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitive*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Manolescu, M., *Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție*, Editura Meteor Press, București, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, București, Editura V & I Integral, 2009.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”,USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar* POSDRU ID 61130).
- ***Barcelona Objectives. *The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA RROMANI MATERNĂ, LIMBA
ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU
COPII, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE
TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA
TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI, METODICA
DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-
EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA RROMANI MATERNĂ
ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA RROMANI MATERNĂ)**

1. NOTA DE PREZENTARE

Cea mai rapidă perioadă de dezvoltare a creierului are loc în primii doi ani de viață, determinând în mod semnificativ structurile intelectuale, emoționale, fizice-imunologice și funcțiile sociale. (Judith L. Evans, Robert G. Myers, Ellen M Ilfeld).

Educatorul-puericultor este persoana calificată pentru nivelul de educație antepreșcolară (0-3 ani), derulată în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă. Activitate desfășurată de educatorul-puericultor este deosebit de complexă, îmbinând atât roluri specifice profesiei didactice, cât și roluri de îngrijire și de nutriție, ținând cont de necesitatea unei abordări unitare a dezvoltării copilului mic. De altfel, documentul în cuprinsul căruia este detaliat cadru de referință comun pentru toate serviciile de dezvoltare timpurie a copilului (sănătate, protecția copilului și educație), în vederea abordării copilului din aceeași perspectivă integrată, este reprezentat de *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului* (RFIDT).

Educatorul-puericultor are ca beneficiar copilul mic, de la naștere la 3 ani, în proiectarea și desfășurarea activităților cu acesta trebuind să țină cont de particularitățile dezvoltării psihologice și de vârstă ale copiilor, dar și de resursele materiale și umane avute la dispoziție și de idealul de dezvoltare a societății românești, în context european.

Prezenta programă se adresează candidaților care se prezintă la *Concursul pentru ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, la specializarea Educator-puericultor, în limba rromani maternă. Programa este elaborată în așa fel încât candidații să demonstreze competențele necesare activității didactice din perspectiva curriculumului specific și a proiectării unui demers didactic calitativ, răspunzând, în același timp, și cerințelor profilului absolventului de învățământ vocațional, care urmează să fie încadrat pe un post didactic, specialitatea educator-puericultor. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor fundamentale de limbă și literatură română, a noilor tendințe în evoluția educației timpurii, atât din punct de vedere al pedagogiei, cât și al curriculumului pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani, dar și aplicarea noilor direcții ale metodicii desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților instructiv-educative, demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Structura prezentei programe este următoarea:

1. Nota de prezentare;
2. Competențele cadrului didactic de specialitate;
3. Tematica pentru Limba și literatura rromani maternă;
4. Tematica pentru Limba și literatura română și universală pentru copii;
5. Tematica pentru Introducere în pedagogie – educație timpurie și Curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani;
6. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba rromani maternă;
7. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

2. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

Competențele educatorului-puericultor, vizate prin *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* la această specializare, sunt competențe pe care educatorul-puericultor trebuie să și le dezvolte pe tot parcursul activității profesionale și să le dovedească pe parcursul desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. Complexitatea activității educatorului-puericultor conduce la împărțirea competențelor

acestui pe mai multe paliere, care vizează fiecare aspect în parte. Astfel, prezenta programă urmărește evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor educatorului-puericilor printre care se numără cele de comunicare și de relaționare, a celor metodologice, de evaluare și de autoevaluare a activității didactice, a celor psiho-sociale, tehnice și tehnologice, precum și a competențelor de management al carierei.

Așadar, competențele educatorului-puericilor, evaluate în cadrul *Concursului național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, sunt:

- utilizarea conceptelor și a teoriilor moderne în domeniu, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale copilului mic;
- aplicarea cunoștințelor de didactică, de psihologie și pedagogie, specifice educației timpurii, în proiectarea și desfășurarea activității instructiv-educative în creșă;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu specificul grupei la care își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării activității instructiv-educative în creșă, care să pună accent pe libertatea și creativitatea copilului;
- aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, în vederea stimulării și facilitării procesului de socializare a acestora;
- alegerea unor metode și tehnici didactice moderne și cât mai variate, interactive, care să sporească implicarea copilului mic în activitate;
- valorizarea, din punct de vedere educativ, a experiențelor copiilor mici și a intervențiilor acestora;
- centrare pe formarea personalității copilului mic, în ansamblu, prin individualizarea conținuturilor și a metodelor educative;
- manifestarea unei atitudini empatice și de sprijin/suport față de nevoile individuale, generale și de moment ale antepreșcolarilor;
- proiectarea eficientă a formelor de evaluare și adaptarea conținuturilor de predare în funcție de rezultatele evaluării;
- selectarea strategiilor adecvate de evaluare individuală/de grup;
- utilizarea autoevaluării pentru îmbunătățirea procesului didactic;
- realizarea unor proiecte de parteneriat grădiniță-familie-comunitate pe probleme educative (educație nonformală/ informală);
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii.

3. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA RROMANI MATERNĂ

I. LIMBA RROMANI

a) Fonetica și fonologie

- ✓ Sistemul vocalic și consonantic al limbii rromani;
- ✓ Alfabetul oficial al limbii rromani.

b) Vocabular

- ✓ *Vocabularul fundamental și masa vocabularului*. Relații semantice între cuvinte (sinonime, antonime);
- ✓ *Modalități de îmbogățire a lexicului limbii rromani comune*: 1. mijloacele interne de îmbogățire (derivarea – cu sufixe și prefixe – și compunerea); 2. mijloacele externe de îmbogățire: împrumuturile).

c) Morfologie

- ✓ *Părțile de vorbire flexibile*: *articolul* (hotărât și nehotărât), *substantivul*: tipuri de substantive; *adjectivul*: tipuri de adjective; *pronumele*: tipuri de pronume; *numeral*: tipuri de numere; *verbul*: conjugarea verbului rrom (moduri, timpuri, persoane, număr);

- ✓ Părți de vorbire *parțial flexibile*: *adverbul*;
- ✓ Părți de vorbire *neflexibile*: *postpoziția, prepoziția, conjuncția*.

d) *Sintaxă*

- ✓ Părțile de propoziție: *subiectul, predicatul, atributul, complementul*.

II. LITERATURA RROMANIa) *Cultură și civilizație veche indiană*

- ✓ Rromii și limba rromani în context indian;
- ✓ Originea poporului rrom – realitate și legendă.

b) *Folclor și antropologie rromă*

- ✓ *Nomadismul – Model cultural și strategie de supraviețuire*: Fond psihologic și practică socială. Perspective istorice asupra migrației. Nomadism și sedentarism. Semnificații de fond cutumiar. Migrația rromilor – fenomen contemporan;
- ✓ *Cultura materială a rromilor - Meșteșug și reprezentare*: Coordonate istorice și premise metodologice ale heteroidentificării. Prelucrarea metalelor. Prelucrarea lemnului. Meserii pierdute;
- ✓ *Identitate spirituală*: Tipologii și structuri conceptuale ale dinamicii înrudirii. Limbaje rituale premaritale și nupțiale. Rromanipen-ul și mistica purității. Nașterea, copilul și treptele inițiatice. Modele educaționale de referință. Familia – Model de auto-identificare;
- ✓ *Obiceiurile din ciclul familial sau riturile de trecere* (generalități, structuri magico-ritualice, cântecele): nașt erea, nunta, moartea (bocetele); elemente de magie și astrologie; descântecele; Zestrea paremiologică (proverbe - zicători); ghicitori.

c) *Literatura rromani pentru copii*

- ✓ *Poezia*: O rromano alfabèto – Jonel Kordovan, Te avelas man grastorro parno - Romka Demeter, O kermuso - Rostas Gyorgy, Dade, kin maqe grastorres! - Leksa Manus, I barvali tàmna – Jonel Kordovan, O gonorro duje lovença -Elena Nuică, Octavian Bonculescu, Phen tu manqe, éhavorro! - Leksa Manus, E éhona - Eslam Drudak, Mirri škòla – Jonel Kordovan, O Krăcùno, o phuro - Bățălan Costică, E kheresqe zivutre – Jonel Kordovan, So kerel o lav? - Rajko Djurić, O kurko – lini andar i rivista „Rromane érxenörră”, Kolinda – Costică Bățălan, Mirri daj – Jonel Kordovan, E rroma – Jupter Borcoi, Duj zàmbe – Margareta Jimba, Gabriela Moise, Mirri šukar familia – Jonel Kordovan, e ivendesqe šukarimata – Jonel Kordovan;
- ✓ *Proza*: O bers – Jonel Kordovan, I buzni thaj le trin buznorre - amboldipen Gheorghe Sarău, E mamăqi daj kaxni – Noemi Kordovan, I Katitzi - Katarina Taikon, I zor thaj i godi - Jupter Borcoi, I tradicia thaj i edukàcia – Jonel Kordovan, O khandino éhavo - Jupter Borcoi, Kon si o phuro Krećuno – Jonel Kordovan, O manus thaj pesqe duj éhaja - Gheorghe Sarău, O bašavno – Borcoi Jupter, I maj gudli pherr – Jupter Borcoi, I Cenušòtka – Nadia Gazsi, Le meripnaça and-e jakha – Valerică Stănescu, Le muleça p-o grast - Costică Bățălan, O cem o xasardo – Luminița Cioabă, O rrom, o phuro thaj le duj piră – purani paramiçi andar o Balkani, O xanzvalipen, Mariana Cozma, Gabriela Moise, O godăver éhavorro – Nicolae Pandelică, E ivesqo manus – Jonel Kordovan, O godăver éhavo – Noemi Kordovan.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA RROMANI MATERNĂ

I. Limba rromani

1. Sarău, Gh., *Curs practice de limba rromani*, Editura Sigma, București, 2008.
2. Sarău, Gh., *Lexicologie rromă*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2003.
3. Sarău, Gh., *Limba rromani (Morfologie și sintaxă)*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2002.
4. Sarău, Gh., *Stilistica limbii rromani în texte*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2002.
5. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Limba și literatura rromani, clasa a VIII-a*, București: Editura Sigma, 2023.

II. Literatura romani

1. Grigore, D., *Curs de antropologie și folclor. Introducere în studiul elementelor de cultură tradițională ale identității rrome contemporane*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001.
2. Sandu, I., Căldăraru, M., *Istoria și tradițiile minorității rromani: manual pentru clasa a VII-a*, Editura Sigma, București, 2021.
3. Sandu, I., Căldăraru, M., *Istoria și tradițiile minorității rromani: manual pentru clasa a VI-a*, Editura Sigma, București, 2023.
4. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Comunicare în limba rromani maternă, clasa I*, Editura Sigma, București, 2020.
5. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Comunicare în limba rromani maternă, clasa a II-a*, Editura Sigma, București, 2022.
6. Cordovan, I., Sarău, Gh., Cordovan, N., *Limba și literatura rromani. Manual pentru clasa a III-a*, Editura Sigma, București, 2020.
7. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Limba și literatura rromani. Manual pentru clasa a IV-a*, Editura Sigma, București, 2022.
8. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Limba și literatura rromani. Manual pentru clasa a V-a*, Editura Sigma, București, 2022.
9. Sarău, Gh., Cordovan, I., Cordovan, N., *Limba și literatura rromani, clasa a VI-a*, Editura Sigma, București, 2022.
10. Sarău, Gh., Cordovan, I., Căldăraru, M., *Limba și literatura rromani, clasa a VII-a*, Editura Sigma, București, 2021.
11. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Limba și literatura rromani, clasa a VIII-a*, Editura Sigma, București, 2023.

4. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

A. LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
  - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
  - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
  - Despărțirea cuvintelor în silabe.
  - Omografe, omofone. Accentul.
  - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixele diminutive și augmentative.
  - Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
  - Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
  - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
  - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
  - Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
  - Pronumele în propoziție.
  - Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
  - Adverbul în propoziție.
  - Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
  - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția și prepoziția).
  - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
  - Propoziția regentă/elementul regent.

B. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolariilor.
- **Creația populară**
  - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
  - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
  - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic și merele de aur*.
- **Creația cultă**
  - a. Genul liric**
    - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
    - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
  - b. Genul epic**
    - **în versuri:**
      - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
      - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
    - **în proză:**
      - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
      - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
      - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
      - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

Notă: Componenta *Limba și literatura română și universală pentru copii* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ**Bibliografie orientativă - Limba română**

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura română

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.

- Ciopraga, Constantin, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.enciclopediavirtuala.ro
- <http://ro.literaryframework.eu/>
- www.romanianvoice.com/poezii/
- www.cartiaudio.eu
- www.biblior.net
- www.subiecte.edu.ro

5. TEMATICA PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI

- **Educație, inovație și reformă**
  - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații
  - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții
  - Alternative educaționale în educația timpurie
  - Tranziția copilului mic din familie la creșă și/sau grădiniță
- **Educabilitatea. Factorii dezvoltării personalității umane – interacțiuni și dominante**
  - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate
  - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității
  - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității
  - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii
  - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*)
- **Proiectarea didactică în învățământul antepreșcolar**
  - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice
  - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul didactic
- **Joc și învățare în educația timpurie**
  - Joc și învățare – delimitări conceptuale
  - Jocul ca activitate fundamentală a copilului: evoluția comportamentului de joc la copilul de 0-3 ani - rolul educator-puericultorului în activitățile ludice; cerințe generale privind organizarea spațiului fizic pentru educația și dezvoltarea copilului de la naștere la 3 ani
  - Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii: jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mimă, jocuri muzicale, jocuri de rol
  - Jucăria și rolul ei psihopedagogic: semnificația jucăriei pentru copil, rolul jucăriei în dezvoltarea psihică a copilului
  - Jocul ca mijloc de explorare și experimentare
  - Aspecte psihopedagogice ale învățării de la 0-3 ani

- Relația dezvoltare-învățare: teorii ale învățării (J. Piaget, L.S. Vîgotski, Maria Montessori etc.) și tipuri de învățare
- Învățarea centrată pe copil
- Direcții ale diferențierii intervențiilor educaționale/experiențelor de învățare: diferențierea din perspectiva educatorului: adaptarea modalităților de comunicare, a sarcinilor, a mediului fizic și psihologic, diferențierea experiențelor de învățare și dezvoltare din perspectiva copilului, specificul diferențierii intervențiilor de îngrijire și educație la copiii mici
- Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță
- **Managementul grupurilor de copii**
  - Dinamica relațiilor în grupul de copii (relația copil – copil, relația copil – educator-puericultor)
  - Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
  - Rolul cadrului didactic în proiectarea, monitorizarea și evaluarea activităților ludice și de învățare: includerea activităților ludice alese în programul grupei, pregătirea activităților ludice și de învățare, modalități de evaluare și monitorizare a activităților
  - Colaborarea cu părinții, colegii, cu alte categorii profesionale și comunitatea
- **Copiii cu cerințe educative speciale (CES) în creșă**
  - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie
  - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin

Notă: Pentru componenta *Introducere în pedagogie – educație timpurie și curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani*, din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

6. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ MATERNĂ

- **Kurikulumo vaş e çhavorrençi anglutni edukàcia**
  - Khelipnasqe vi siklãripnasqe aktivitete vaş e çhavorre kaj si maj tikne sar 3 berša (svakodivesutne aktivitete/ rutine vi tranzicie, tematikane aktivitete, khelimata vi aktivitete kamle vi alosarde e çhavorrençar)
- **O didaktikano projektisaripen – e dokumenturenqo keripen vaş o didaktikano projektisaripen**
  - Kalendaristikani planifikàcia vaş jekh kurko, projekto vaş i didaktikani aktiviteta (tema, res, obijektivurã, didaktikane evenimenturã)
- **O organizisaripen thaj o laçaripen e edukacionalone thanesqo thaj o ròlo e centrenqo vaş e çhavorrenqo intereso:**
  - i psiho-relacionàlo ambiànca
  - e grupaqe organizaciaqe modaliteturã
  - sar laçarhas e grupaqo than
  - khelipnasqe vi siklãripnasqe aktivitete e grupaça
- **O organizisaripen vi o keripen e khelipnasqe vi siklãripnasqe aktivitete and-i çhavorrençi anglutni edukàcia**
  - khelimata vi aktivitete kamle vi alosarde e çhavorrençar
  - svakodivesutne aktivitete/ rutine vi tranzicie
  - tematikane aktivitete (kreaciaqe vi komunikaciaqe aktivitete, prinzaripnasqe aktivitete, muzikaqe ši zalipnasqe aktivitete, artistikane vi praktikane aktivitete, aktivitete kerde avri, o khelipen)
  - avriškolutne aktivitete

- **I evaluàcia and-i éhavorrenqi anglutni edukàcia**

- E evaluaciaqe fùncie (konstatatìvo, prediktìvo, diagnòstiko)
- E evaluaciaqe fòrme (i anglutni evaluàcia, i formatìvo evaluàcia, i sumatìvo evaluàcia)
- Tradicionàlo vi modèrno evaluaciaqe metòde vi instrumenturà (i analiza e produsenqo kerde e éhavorrenqo, i sistemàtiko observàvia, o vakàripen kaj si les evaluaciaqi res, e éhavorrenqo portofòlivo, fişe vaş o sikavipen le progresosqo savo kerel les o éhavorro anglal te zal k-i xurdelin/ baròrri, e observaciaqo lilorro/ štartorro etc.)

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA RROMANI
MATERNĂ**

- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Cucuș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrășmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).

**7. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

- **Curriculum pentru educația timpurie**
  - activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)
- **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
  - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Organizarea și amenajarea spațiului educațional și rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
  - ambianța psiho-relațională

- modalități de organizare a grupei
- modele de aranjare spațială a grupei
- activități ludice și de învățare cu grupa
- **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
  - jocuri și activități liber-alese
  - rutine și tranziții
  - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul)
  - activități extrașcolare
- **Evaluarea în educația timpurie**
  - funcții ale evaluării (constatativă, predictivă, diagnostică)
  - forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă)
  - metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperetele fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE –
EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A
COPILOR SUB 3 ANI ȘI PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucuș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.

- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitive*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Manolescu, M., *Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție*, Editura Meteor Press, București, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, București, Editura V & I Integral, 2009.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”,USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar* POSDRU ID 61130).
- ****Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA RUSĂ MATERNĂ, LIMBA ȘI
LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU
COPII, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE
TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA
TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI, METODICA
DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-
EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA RUSĂ MATERNĂ ȘI
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA RUSĂ MATERNĂ)**

1. NOTA DE PREZENTARE

Cea mai rapidă perioadă de dezvoltare a creierului are loc în primii doi ani de viață, determinând în mod semnificativ structurile intelectuale, emoționale, fizice-imunologice și funcțiile sociale. (Judith L. Evans, Robert G. Myers, Ellen M. Ilfeld).

Educatorul-puericultor este persoana calificată pentru nivelul de educație antepreșcolară (0-3 ani), derulată în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă. Activitatea desfășurată de educatorul-puericultor este deosebit de complexă, îmbinând atât roluri specifice profesiei didactice, cât și roluri de îngrijire și de nutriție, ținând cont de necesitatea unei abordări unitare a dezvoltării copilului mic. De altfel, documentul în cuprinsul căruia este detaliat cadrul de referință comun pentru toate serviciile de dezvoltare timpurie a copilului (sănătate, protecția copilului și educație), în vederea abordării copilului din aceeași perspectivă integrată, este reprezentat de *Reperete fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului* (RFIDT).

Educatorul-puericultor are ca beneficiar copilul mic, de la naștere la 3 ani, în proiectarea și desfășurarea activităților cu acesta trebuind să țină cont de particularitățile dezvoltării psihologice și de vârstă ale copiilor, dar și de resursele materiale și umane avute la dispoziție și de idealul de dezvoltare a societății românești, în context european.

Prezenta programă se adresează candidaților care se prezintă la *Concursul pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, la specializarea Educator-puericultor, în limba rusă maternă. Programă este elaborată în așa fel încât candidații să demonstreze competențele necesare activității didactice din perspectiva curriculumului specific și a proiectării unui demers didactic calitativ, răspunzând, în același timp, și cerințelor profilului absolventului de învățământ vocațional, care urmează să fie încadrat pe un post didactic, specialitatea educator-puericultor. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor fundamentale de limbă și literatură română, a noilor tendințe în evoluția educației timpurii, atât din punct de vedere al pedagogiei, cât și al curriculumului pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani, dar și aplicarea noilor direcții ale metodicii desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților instructiv-educative, demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Structura prezentei programe este următoarea:

1. Nota de prezentare;
2. Competențele cadrului didactic de specialitate;
3. Tematica pentru Limba și literatura rusă maternă;
4. Tematica pentru Limba și literatura română și universală pentru copii;
5. Tematica pentru Introducere în pedagogie – educație timpurie și Curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani;
6. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba rusă maternă;
7. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

2. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

Competențele educatorului-puericultor, vizate prin *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* la această specializare, sunt competențe pe care educatorul-puericultor trebuie să și le dezvolte pe tot parcursul activității profesionale și să le dovedească pe parcursul desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. Complexitatea activității educatorului-puericultor conduce la împărțirea competențelor

acestui pe mai multe paliere, care vizează fiecare aspect în parte. Astfel, prezenta programă urmărește evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor educatorului-puericilor printre care se numără cele de comunicare și de relaționare, a celor metodologice, de evaluare și de autoevaluare a activității didactice, a celor psiho-sociale, tehnice și tehnologice, precum și a competențelor de management al carierei.

Așadar, competențele educatorului-puericilor, evaluate în cadrul *Concursului național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, sunt:

- utilizarea conceptelor și a teoriilor moderne în domeniu, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale copilului mic;
- aplicarea cunoștințelor de didactică, de psihologie și pedagogie, specifice educației timpurii, în proiectarea și desfășurarea activității instructiv-educative în creșă;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu specificul grupei la care își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării activității instructiv-educative în creșă, care să pună accent pe libertatea și creativitatea copilului;
- aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, în vederea stimulării și facilitării procesului de socializare a acestora;
- alegerea unor metode și tehnici didactice moderne și cât mai variate, interactive, care să sporească implicarea copilului mic în activitate;
- valorizarea, din punct de vedere educativ, a experiențelor copiilor mici și a intervențiilor acestora;
- centrarea pe formarea personalității copilului mic, în ansamblu, prin individualizarea conținuturilor și a metodelor educative;
- manifestarea unei atitudini empatice și de sprijin/suport față de nevoile individuale, generale și de moment ale antepreșcolarilor;
- proiectarea eficientă a formelor de evaluare și adaptarea conținuturilor de predare în funcție de rezultatele evaluării;
- selectarea strategiilor adecvate de evaluare individuală/de grup;
- utilizarea autoevaluării pentru îmbunătățirea procesului didactic;
- realizarea unor proiecte de parteneriat grădiniță-familie-comunitate pe probleme educative (educație nonformală/ informală);
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii.

3. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA RUSĂ MATERNĂ

A. Elemente de fonetică și de ortografie, ortoepie și ortografie

- Alfabetul limbii ruse
- Fonetica limbii ruse
- Corespondența literă-sunet
- Schimbări fonetice: modificarea aspectului fonetic al vocalelor, asurzirea consoanelor sonore, sonorizarea consoanelor surde, cazuri particulare
- Accentul. Utilizarea corectă a accentului
- Intonația. Scrierea și pronunția corectă a cuvintelor
- Semne de punctuație și de ortografie

B. Elemente de vocabular

- Vocabularul fundamental și masa vocabularului. Sensul propriu și sensul figurat
- Relațiile semantice în semantica lexicală: polisemia, omonimia, sinonimia, antonimia

C. Morfologie

- Structura morfologică a cuvântului
- Clasificarea părților de vorbire

LITERATURA RUSĂ MATERNĂ

- A.** Пословицы и поговорки, загадки, скороговорки, прибаутки и др.
- B.** Русские народные сказки: «Репка», «Колобок», «Каша из топора», «Лиса и заяц», «Волк и коза», «Теремок», «Лисичка - сестричка и волк» «Гуси-Лебеди», «Три медведя», «Сивка-Бурка», «Иван-царевич и серый волк», «Василиса Прекрасная», «У страха глаза велики», «Сестрица Алёнушка и братец Иванушка», «По щучьему велению», «Красная Шапочка», «Три поросёнка», «Маша и Медведь», «Жихарка», «Глупый волк», «Крошечка-Хаврошечка», «Зайкина избушка».
- C.** Повести, рассказы и стихотворения русских писателей и поэтов: И.Крылов «Стрекоза и муравей», А. Плещеев «Внучка», А. Майков, И. Суриков «Зима», А. Фет, И. Бунин «Листопад», Зинаида Александрова «Снежок», «Дождик», Л. Квитко «Жалоба деревьев», К. Чуковский «Черепашка», В. Берестов «Заячий след», Я. Аким «Первый снег», Лев Николаевич Толстой «Три медведя», А. Плещеев «Внучка», Самуил Маршак «Ванька-встанька», «Большой карман», «Волк и лиса», «Курочка ряба и десять утят», Ирина Токмакова «Кукареку», «Медведь», «Лягушки», «В чудной стране», «Где спит рыбка», «Байньки», «Тили-тили», «Ай да суп!», «С добрым утром», «Подарили собаку».

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA RUSĂ MATERNĂ

I. Limba rusă

- Evseev, Ivan, *Limba rusă contemporană*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982.
- Gheorghiu, Mircea, *Limba rusă contemporană. Morfologie*, Editura Universității București, 1995.
- Chirilă, F., Ivanov, A., Olteanu, T., *Probleme de dialectologie. Graiuri rusești- lipovenești din România*, EUB., 1993.
- Вежбицкая, А., *Язык, культура и познание*, Издательство, Русские словари, Москва, 1997.
- Belosapkova, V.A., *Sovremennyj russkij jazyk*, Москва, 2003.
- *Gramatica limbii ruse contemporane. Cu exemple practice*. Editura LINGHEA, București, 2013.
- Попова, Т.В., Архипова, Л.В., Баркова, Т.П., Губанова, Т.В., Посадская, Н.Г., Шахова, Л.А., *Русский язык - ГОУ ВПО «Тамбовский государственный технический университет»*, Москва, 2009.
- Chirilă, Feodor, *Învățăm să vorbim rusește*, vol. I și vol. II, Editura CRLR, București, 2014.
- Ivanov, Andrei, *Limba rusă cu și fără profesor*, Editura Kriterion, București, 2002.

II. Literatura rusă

- Chirilă, Feodor, Ivanov, A., Jercea, V., *Limba și cultura rusă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2002.
- Crasovschi, Axinia, *Prozatori ruși. Secolele XIX-XX*, EUB, București, 2008.
- Феодор, Кирилэ, *История и традиции русских-липован (Istoria și tradițiile minorității rușilor lipoveni)*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006.
- Danilov, Ilie, Danilov, Iozefina, *Inelul fermecat. Basme populare rusești*, Editura CRLR, București, 2019.
- Ivanov, Andrei, Stoicescu, Passionaria, *Cum Știuca Poruncește, Cum Sufletu-Mi Dorește. Povești Populare Rusești*, Editura CRLR, București, 2017.
- Пассионария Стойческу, Андрей Иванов, *Русские Сказки и Басни*, издательство Бизантинэ, Бухарест, 2003.
- «Русская детская литература – в помощь учителю русского языка» издано при поддержке фонда «Русский мир», новое пособие для учителей РКИ и русскоязычных детей рубежом, Изд-во СПбГУ, 2022.
- Воскобойников, В., *Детская литература вчера и сегодня*, Москва, 2012.

4. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

A. LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**

- Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
- Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
- Despărțirea cuvintelor în silabe.
- Omografe, omofone. Accentul.
- Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixele diminutive și augmentative.
- Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
- Paronimele frecvente. Pleonasmul.

- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**

- Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
- Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
- Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
- Pronumele în propoziție.
- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
- Adverbul în propoziție.
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.

- **Propoziția**

- Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția și prepoziția).
- Propoziția principală/propoziția secundară.

- **Fraza**

- Propoziția regentă/elementul regent.

B. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolariilor.

- **Creația populară**

- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
- Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
- Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic și merele de aur*.

- **Creația cultă**

- a. **Genul liric**

- Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
- Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).

- b. **Genul epic**

- **în versuri:**

- fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
- balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).

- **în proză:**

- schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
- povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
- legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
- basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

Notă: Componenta *Limba și literatura română și universală pentru copii* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura română

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, Constantin, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.encyclopediavirtuala.ro
- <http://ro.literaryframework.eu/>
- www.romanianvoice.com/poezii/
- www.cartiaudio.eu
- www.biblior.net
- www.subiecte.edu.ro

5. TEMATICA PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI

- **Educație, inovație și reformă**
  - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații
  - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții
  - Alternative educaționale în educația timpurie
  - Tranziția copilului mic din familie la creșă și/sau grădiniță

- **Educabilitatea. Factorii dezvoltării personalității umane – interacțiuni și dominante**
  - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate
  - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității
  - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității
  - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii
  - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*)
- **Proiectarea didactică în învățământul antepreșcolar**
  - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice
  - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul didactic
- **Joc și învățare în educația timpurie**
  - Joc și învățare – delimitări conceptuale
  - Jocul ca activitate fundamentală a copilului: evoluția comportamentului de joc la copilul de 0-3 ani - rolul educator-puericultorului în activitățile ludice; cerințe generale privind organizarea spațiului fizic pentru educația și dezvoltarea copilului de la naștere la 3 ani
  - Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii: jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mimă, jocuri muzicale, jocuri de rol
  - Jucăria și rolul ei psihopedagogic: semnificația jucăriei pentru copil, rolul jucăriei în dezvoltarea psihică a copilului
  - Jocul ca mijloc de explorare și experimentare
  - Aspecte psihopedagogice ale învățării de la 0-3 ani
  - Relația dezvoltare-învățare: teorii ale învățării (J. Piaget, L.S. Vîgotski, Maria Montessori etc.) și tipuri de învățare
  - Învățarea centrată pe copil
  - Direcții ale diferențierii intervențiilor educaționale/experiențelor de învățare: diferențierea din perspectiva educatorului: adaptarea modalităților de comunicare, a sarcinilor, a mediului fizic și psihologic, diferențierea experiențelor de învățare și dezvoltare din perspectiva copilului, specificul diferențierii intervențiilor de îngrijire și educație la copiii mici
  - Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță
- **Managementul grupurilor de copii**
  - Dinamica relațiilor în grupul de copii (relația copil – copil, relația copil – educator-puericultor)
  - Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
  - Rolul cadrului didactic în proiectarea, monitorizarea și evaluarea activităților ludice și de învățare: includerea activităților ludice alese în programul grupei, pregătirea activităților ludice și de învățare, modalități de evaluare și monitorizare a activităților
  - Colaborarea cu părinții, colegii, cu alte categorii profesionale și comunitatea
- **Copiii cu cerințe educative speciale (CES) în creșă**
  - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie
  - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin

Notă: Pentru componenta *Introducere în pedagogie – educație timpurie și curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani*, din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

6. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA RUSĂ MATERNĂ

- **Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar):**
  - Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific)
    - didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei
  - Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării
  - Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea
  - Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnicile de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.)
  - Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată
  - Abordarea limbajelor diferitelor arte/științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie/fotografie, astrologie, geografie)
- **Didactica exprimării orale:**
  - Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari
  - Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolară (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul).

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA RUSĂ MATERNĂ

- Cristea, S., *Dicționar de pedagogie*, Editura Litera, Chișinău, 2002.
- Dulamă, Maria Eliza, *Metodologii didactice activizante. Teorie și practică*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2008.
- Marinescu, M., Chirilă, Feodor, *Metodica predării limbii ruse*, Editura Universității București, 1993.
- Manolescu, Marin, *Evaluarea școlară - un contract pedagogic*, Editura Fundației „Dimitrie Bolintineanu”, București, 2002.
- Акишина, А.А., *Учимся учить*, Москва, 1997.
- Chirilă, Feodor, *Проблемы интенсификации обучения русскому языку в румынской школе*, în vol. „Filologie rusă”, XV-XVI, Editura Universității București, 1998.
- Chirilă, Feodor, *Поиски нового концептуального подхода к обучению русскому языку*, în vol. „Filologie rusă”, XVII, Editura Universității București, 1999.
- Безрукова, О.А., *Грамматика русской речи: учебно - методическое пособие для работы с детьми дошкольного и младшего школьного возраста*, Москва, Каисса, 2007.
- Шаклеин, В.М., Рыжова, Н.В., *Современные методики преподавания русского языка нерусским*, Москва, 2008.

7. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculum pentru educația timpurie**
  - activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)
- **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
  - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)

- **Organizarea și amenajarea spațiului educațional și rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
  - ambianța psiho-relațională
  - modalități de organizare a grupei
  - modele de aranjare spațială a grupei
  - activități ludice și de învățare cu grupa
- **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
  - jocuri și activități liber-alese
  - rutine și tranziții
  - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemănare, activități în aer liber, jocul)
  - activități extrașcolare
- **Evaluarea în educația timpurie**
  - funcții ale evaluării (constatativă, predictivă, diagnostică)
  - forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă)
  - metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperetele fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE –
EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A
COPILOR SUB 3 ANI ȘI PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Breben, S., Gongea, E., Mitulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucuș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.

- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitiviste*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Manolescu, M., *Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție*, Editura Meteor Press, București, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, București, Editura V & I Integral, 2009.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”,USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar* POSDRU ID 61130).
- ****Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ, LIMBA ȘI
LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU
COPII, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE
TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA
TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI, METODICA
DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-
EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA SÂRBĂ MATERNĂ ȘI
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA SÂRBĂ MATERNĂ)**

1. NOTA DE PREZENTARE

Cea mai rapidă perioadă de dezvoltare a creierului are loc în primii doi ani de viață, determinând în mod semnificativ structurile intelectuale, emoționale, fizice-imunologice și funcțiile sociale. (Judith L. Evans, Robert G. Myers, Ellen M Ilfeld).

Educatorul-puericulor este persoana calificată pentru nivelul de educație antepreșcolară (0-3 ani), derulată în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă. Activitate desfășurată de educatorul-puericulor este deosebit de complexă, îmbinând atât roluri specifice profesiei didactice, cât și roluri de îngrijire și de nutriție, ținând cont de necesitatea unei abordări unitare a dezvoltării copilului mic. De altfel, documentul în cuprinsul căruia este detaliat cadru de referință comun pentru toate serviciile de dezvoltare timpurie a copilului (sănătate, protecția copilului și educație), în vederea abordării copilului din aceeași perspectivă integrată, este reprezentat de *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului* (RFIDT).

Educatorul-puericulor are ca beneficiar copilul mic, de la naștere la 3 ani, în proiectarea și desfășurarea activităților cu acesta trebuind să țină cont de particularitățile dezvoltării psihologice și de vârstă ale copiilor, dar și de resursele materiale și umane avute la dispoziție și de idealul de dezvoltare a societății românești, în context european.

Prezenta programă se adresează candidaților care se prezintă la *Concursul pentru ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, la specializarea Educator-puericulor, în limba sârbă maternă. Programă este elaborată în așa fel încât candidații să demonstreze competențele necesare activității didactice din perspectiva curriculumului specific și a proiectării unui demers didactic calitativ, răspunzând, în același timp, și cerințelor profilului absolventului de învățământ vocațional, care urmează să fie încadrat pe un post didactic, specialitatea educator-puericulor. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor fundamentale de limbă și literatură română, de limbă și literatură sârbă maternă, a noilor tendințe în evoluția educației timpurii, atât din punct de vedere al pedagogiei, cât și al curriculumului pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani, dar și aplicarea noilor direcții ale metodicii desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților instructiv-educative, demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Structura prezentei programe este următoarea:

1. Nota de prezentare;
2. Competențele cadrului didactic de specialitate;
3. Tematica pentru Limba și literatura sârbă maternă;
4. Tematica pentru Limba și literatura română și universală pentru copii;
5. Tematica pentru Introducere în pedagogie – educație timpurie și Curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani;
6. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba sârbă maternă;
7. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

2. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

Competențele educatorului-puericulor, vizate prin *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* la această specializare, sunt competențe pe care educatorul-puericulor trebuie să și le dezvolte pe tot parcursul activității profesionale și să le dovedească pe parcursul desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. Complexitatea activității educatorului-puericulor conduce la împărțirea competențelor

acestui pe mai multe paliere, care vizează fiecare aspect în parte. Astfel, prezenta programă urmărește evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor educatorului-puericultor printre care se numără cele de comunicare și de relaționare, a celor metodologice, de evaluare și de autoevaluare a activității didactice, a celor psiho-sociale, tehnice și tehnologice, precum și a competențelor de management al carierei.

Așadar, competențele educatorului-puericultor, evaluate în cadrul *Concursului național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, sunt:

- utilizarea conceptelor și a teoriilor moderne în domeniu, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale copilului mic;
- aplicarea cunoștințelor de didactică, de psihologie și pedagogie, specifice educației timpurii, în proiectarea și desfășurarea activității instructiv-educative în creșă;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu specificul grupei la care își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării activității instructiv-educative în creșă, care să pună accent pe libertatea și creativitatea copilului;
- aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, în vederea stimulării și facilitării procesului de socializare a acestora;
- alegerea unor metode și tehnici didactice moderne și cât mai variate, interactive, care să sporească implicarea copilului mic în activitate;
- valorizarea, din punct de vedere educativ, a experiențelor copiilor mici și a intervențiilor acestora;
- centrare pe formarea personalității copilului mic, în ansamblu, prin individualizarea conținuturilor și a metodelor educative;
- manifestarea unei atitudini empaticе și de sprijin/suport față de nevoile individuale, generale și de moment ale antepreșcolarilor;
- proiectarea eficientă a formelor de evaluare și adaptarea conținuturilor de predare în funcție de rezultatele evaluării;
- selectarea strategiilor adecvate de evaluare individuală/de grup;
- utilizarea autoevaluării pentru îmbunătățirea procesului didactic;
- realizarea unor proiecte de parteneriat grădiniță-familie-comunitate pe probleme educative (educație nonformală/ informală);
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii.

3. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ

A. LIMBA SÂRBĂ

Фонетика, ортографија и ортоепија

- Азбука, класификација гласова: самогласници, сугласници и слоготворно Р.
- Подела сугласника по месту изговора, по звучности и по начину постанка.

Лексикологија

- Дељење речи на слоге.
- Творба речи извођењем, слагањем и претварањем.
- Семантичке категорије: синоними, антоними, хомоними.

Морфологија

- Именице
  - Врсте именица: заједничке, властите, збирне, градивне, мисаоне, плуралија тантум, сингуларија тантум.
  - Граматичке категорије: род, број, падеж.
  - Служба/функција именица у реченици: субјекат, именски део предиката, објекат.
- Придеви
  - Врсте придева.

- Граматичке категорије: род, број, падеж.
- Служба/функција придева у реченици: атрибут, именски део предиката.
- Глаголи
  - Граматичке категорије: лице, време, начин, род и број.
  - Конјугација глагола у свим временима и начинима.
  - Служба/функција глагола у реченици: предикат.
- Заменице
  - Врсте заменица: личне и неличне именичке заменице, присвојне заменице, показне заменице.
  - Служба/функција заменица у реченици: субјекат, именски део предиката.
- Бројеви
  - Врста бројева: основни, редни.
  - Правопис бројева.
- Прилози
  - Прилози за место, време, начин и узрок.

Синтакса реченице

- Реченица. Интерпункција.
  - Проста реченица и проширена реченица.
  - Врсте реченица. Реченице по значењу: обавештајна, упитна, узвична, заповедна, жељна. Независно сложене реченице. Зависно сложене реченице.
  - Одређивање субјекта, предиката, придева, објекта, прилога: место, време, начин и узрок.

V. LITERATURA SÂRBĂ

Књижевне врсте и жанрови.

Народна књижевност. Лирске песме. Подела (порука, митолошка, обредна, пригодна, љубавна, шаљива). Епске песме. Косовски циклус (Косовка девојка, Цар Лазар и царица Милица). Краће народне умотворине (загонетке, пословице, загонетке).

Илуминизам

- Доситеј Обрадовић – живот и просветитељско дело. Басне.

Романтизам

- Вук Стефановић Караџић – животни и књижевни рад.
- Јован Јовановић Змај – живот и књижевни рад.
  - Дечје песме: *Мали коњаник, Свет, Зимска песма, Киша, Добри суседи.*
  - Љубавне песме: *Тихо ноћи*

Српска књижевност за децу и омладину.

- Десанка Максимовић
  - Бајке: *Бајка о Раку Кројачу, Орашчићи- Палчићи, Маџан- Браџан*
  - Песме: *Бака, Вожња, Хвалисава патка*
- Душан Радовић
  - Песме: *Јесења песма, Да ли ми верујете, Мама.*
  - Приче: *Прича о малом прсту*
- Драган Лукић
  - Песме: *Грудва снега, Зашто, Моје лепе речи.*
- Мирослав Антић
  - Песме: *Брат, Загонетка, Плава звезда.*
- Љубивоје Ршумовић
  - Песме: *Љубав је то, Вуче, вуче, бубо лења, Деца су украс света, Какав може да буде деда.*

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ

Bibliografie orientativă – Limba sârbă

- Речник књижевних термина, Нолит, Београд, 1985;
- Иновације у настави, часопис, Учитељски факултет, Београд;
- Д. Кликовац и В. Ломпар: Збирка задатака из граматике српског језика за основну школу, Српска школска књига, Београд, 2005;
- Рејмонд Кено: Стилске вежбе, Реч и мисао, Рад, Београд, 1999;
- П. Ивић, И. Клајн, М. Пешикан, Б. Брборић: Српски језички приручник, Београдска књига, Београд, 2007;
- М. Шипка: Занимљива граматика, Прометеј, Нови Сад, 2007;
- С. Маринковић: Стваралачка настава српског језика и књижевности, Експортпрес, Београд, 1987;
- М. Шипка: Правописни речник српског језика са правописно-граматичким саветником, Прометеј, Нови Сад, 2010;
- И. Клајн, М. Шипка: Велики речник страних речи и израза, Прометеј, Нови Сад, 2006;
- Иван Клајн: Речник језичких недоумица, Чигоја штампа, Београд, 1997;
- Интернет - кад год је могуће.

Bibliografie orientativă – Literatura sârbă

- Јован Деретић: Историја српске књижевности, Београд, 1983.
  - Поповић, Миодраг (1985). Историја српске књижевности - Романтизам, Књ. 2. Завод за уџбенике и наставна средства - Београд. стр. 362.
  - Милан Кашанин: Српска књижевност у средњем веку, Београд, 1975.
  - Милорад Павић: Историја српске књижевности класицизма и предромантизма, Београд, 1979.
  - П. Палавистра: Историја модерне српске књижевности, Београд, 1986.
- *** Уџбеници за средње школе, за IX, X, XI, XII разред, Букурешт, 1997.
- *** https://pefja.kg.ac.rs/preuzimanje/Materijali_za_nastavu/Knjizevnost%20za%20decu/M.Milinkovic_Istorija_srpske_knjizevnosti_za_decu_i_mlade.pdf
- *** <https://antologija.in.rs/desanka-maksimovic-bajke-i-pesme-za-decu/>

4. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

A. LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
  - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
  - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
  - Despărțirea cuvintelor în silabe.
  - Omografe, omofone. Accentul.
  - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixele diminutive și augmentative.
  - Arhaismele. Regionalismele. Neologismele. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
  - Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
  - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
  - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
  - Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
  - Pronumele în propoziție.

- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
- Adverbul în propoziție.
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
  - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția și prepoziția).
  - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
  - Propoziția regentă/elementul regent.

B. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolariilor.
- **Creația populară**
  - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
  - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
  - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic și merele de aur*.
- **Creația cultă**
  - a. **Genul liric**
    - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
    - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
  - b. **Genul epic**
    - **în versuri:**
      - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
      - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
    - **în proză:**
      - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
      - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
      - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
      - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

Notă: Componenta *Limba și literatura română și universală pentru copii* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>

- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura română

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, Constantin, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.enciclopediavirtuala.ro
- <http://ro.literaryframework.eu/>
- www.romanianvoice.com/poezii/
- www.cartiaudio.eu
- www.biblior.net
- www.subiecte.edu.ro

5. TEMATICA PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI

- **Educație, inovație și reformă**
  - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații
  - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții
  - Alternative educaționale în educația timpurie
  - Tranziția copilului mic din familie la creșă și/sau grădiniță
- **Educabilitatea. Factorii dezvoltării personalității umane – interacțiuni și dominante**
  - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate
  - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității
  - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității
  - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii
  - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*)
- **Proiectarea didactică în învățământul antepreșcolar**
  - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice
  - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul didactic
- **Joc și învățare în educația timpurie**
  - Joc și învățare – delimitări conceptuale

- Jocul ca activitate fundamentală a copilului: evoluția comportamentului de joc la copilul de 0-3 ani - rolul educator-puericultorului în activitățile ludice; cerințe generale privind organizarea spațiului fizic pentru educația și dezvoltarea copilului de la naștere la 3 ani
- Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii: jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mimă, jocuri muzicale, jocuri de rol
- Jucăria și rolul ei psihopedagogic: semnificația jucăriei pentru copil, rolul jucăriei în dezvoltarea psihică a copilului
- Jocul ca mijloc de explorare și experimentare
- Aspecte psihopedagogice ale învățării de la 0-3 ani
- Relația dezvoltare-învățare: teorii ale învățării (J. Piaget, L.S. Vîgotski, Maria Montessori etc.) și tipuri de învățare
- Învățarea centrată pe copil
- Direcții ale diferențierii intervențiilor educaționale/experiențelor de învățare: diferențierea din perspectiva educatorului: adaptarea modalităților de comunicare, a sarcinilor, a mediului fizic și psihologic, diferențierea experiențelor de învățare și dezvoltare din perspectiva copilului, specificul diferențierii intervențiilor de îngrijire și educație la copiii mici
- Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță
- **Managementul grupurilor de copii**
  - Dinamica relațiilor în grupul de copii (relația copil – copil, relația copil – educator-puericultor)
  - Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
  - Rolul cadrului didactic în proiectarea, monitorizarea și evaluarea activităților ludice și de învățare: includerea activităților ludice alese în programul grupei, pregătirea activităților ludice și de învățare, modalități de evaluare și monitorizare a activităților
  - Colaborarea cu părinții, colegii, cu alte categorii profesionale și comunitatea
- **Copiii cu cerințe educative speciale (CES) în creșă**
  - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie
  - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin

Notă: Pentru componenta *Introducere în pedagogie – educație timpurie și curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani*, din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

6. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA SÂRBĂ MATERNĂ

- Структура наставних планова и програма за рад у вртићима – рано васпитање и образовање; принципи и основне вредности.
- Основни концепти курикулумских докумената за рано васпитање и образовање (развојне области и димензије, понашање, годишње теме учења).
- Наставни план и програм – значење и организација наставног плана и програма у раном образовању.
- Методологија примене наставног плана и програма – основни елементи: програм дневних активности; игре, тематске активности и активности усмерене на развој личности и вештина, ваннаставне активности.
- Припрема за наставне активности у вртићу: цјелогодишње планирање, седмично планирање, пројекат наставне активности (тема, општи циљеви, специфични циљеви, наставне активности).

- Игра – основни облик организовања наставног процеса у дневним боравцима; класификација игара, улога игара у настави, васпитна вредност игара.
- Диференцијација и индивидуализација у образовном процесу у вртићима. Стратегије прилагођавања наставног плана и програма потребама детета.
- Врсте тематских активности и начини њихове реализације у вртићима.
- Оцењивање у дневном боравку – концептуално одређење и анализа; специфични облици оцењивања образовно-васпитног процеса у вртићима; задаци процене; методе и средства за процену резултата и напретка у области личног развоја детета у дневним центрима; тумачење и коришћење резултата оцењивања у предшколском образовању.
- Сарадња/комуникација између породице и васпитача. Специфични аспекти комуникације са родитељима (контексти комуникације, методе и фазе комуникације, обавезе и права)

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA SĂRBĂ MATERNĂ

- Крњаја, Ж. и Павловић Бренеселовић, Д. Смернице за израду основа програма предшколског васпитања усмереног на односе. Педагогија, 2014, 69(3): 351-360.
- Крњаја, Ж. и Павловић Бренеселовић, Д. Калеидоскоп - Пројектни приступ учењу. Београд, 2017: ИПА. McMonagle. A., 2012.
- Павловић Бренеселовић, Д. и Крњаја, Ж. Основе програма као димензија квалитета предшколског васпитања и образовања. Педагогија, 2014, 69 (2): 212-225.
- Павловић Бренеселовић, Д. Истраживање са децом праксе дечјег вртића. Где станује квалитет. Књига 2. Београд, 2015: ИПА. Правилник о врсти, називу, садржају и изгледу образаца евиденција и јавних исправа и начину њиховог вођења, попуњавања и издавања у предшколској установи, 2019.
- Слуњски, Е. Педагошка документација процеса учења ђеце и одраслих као алат развоја курикулума, 2020.
- Антонијевић, Р. Општа педагогија. Филозофски факултет, Институт за педагогију и андрагогију. Београд, 2013.
- Влаховић, Б. Ђорђевић Ј. Поткоњак, Н. Трнавац Н. Општа педагогија. Учитељски факултет, Београд (одабрана поглавља), 1996.
- Поткоњак, Н. XX век: ни «век детета» ни век педагогије. СПДВ, Нови Сад (одабрана поглавља). Ђорђевић, Ј. Ђорђевић, Б., 2008. Савремени проблеми друштвено-моралног васпитања. СПДВ, Нови Сад (одабрана поглавља), 2003.
- Грандић, Р., Гајић, О. Теорије интелектуалног васпитања, СПДВ, Нови Сад, (одабрана поглавља), 2001.
- Гојков, Г. и сар. Лексикон педагошке методологије. Висока школа струковних студија. Вршац (одабрана поглавља), 2008.
- Стевановић, М.: Предшколско дијете за будућност (стр. 88-110). В. Топлице. Тонимир, 2004.

7. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculum pentru educația timpurie**
  - activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)
- **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
  - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)

- **Organizarea și amenajarea spațiului educațional și rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
  - ambianța psiho-relațională
  - modalități de organizare a grupei
  - modele de aranjare spațială a grupei
  - activități ludice și de învățare cu grupa
- **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
  - jocuri și activități liber-alese
  - rutine și tranziții
  - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemănare, activități în aer liber, jocul)
  - activități extrașcolare
- **Evaluarea în educația timpurie**
  - funcții ale evaluării (constatativă, predictivă, diagnostică)
  - forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă)
  - metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperetele fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE –
EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A
COPILOR SUB 3 ANI ȘI PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucuș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.

- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitiviste*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Manolescu, M., *Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție*, Editura Meteor Press, București, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, București, Editura V & I Integral, 2009.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”,USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar* POSDRU ID 61130).
- ****Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ MATERNĂ, LIMBA
ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU
COPII, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE
TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA
TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI, METODICA
DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-
EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA SLOVACĂ MATERNĂ
ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA SLOVACĂ MATERNĂ)**

1. NOTA DE PREZENTARE

Cea mai rapidă perioadă de dezvoltare a creierului are loc în primii doi ani de viață, determinând în mod semnificativ structurile intelectuale, emoționale, fizice-imunologice și funcțiile sociale. (Judith L. Evans, Robert G. Myers, Ellen M Ilfeld).

Educatorul-puericultor este persoana calificată pentru nivelul de educație antepreșcolară (0-3 ani), derulată în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă. Activitate desfășurată de educatorul-puericultor este deosebit de complexă, îmbinând atât roluri specifice profesiei didactice, cât și roluri de îngrijire și de nutriție, ținând cont de necesitatea unei abordări unitare a dezvoltării copilului mic. De altfel, documentul în cuprinsul căruia este detaliat cadru de referință comun pentru toate serviciile de dezvoltare timpurie a copilului (sănătate, protecția copilului și educație), în vederea abordării copilului din aceeași perspectivă integrată, este reprezentat de *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului* (RFIDT).

Educatorul-puericultor are ca beneficiar copilul mic, de la naștere la 3 ani, în proiectarea și desfășurarea activităților cu acesta trebuind să țină cont de particularitățile dezvoltării psihologice și de vârstă ale copiilor, dar și de resursele materiale și umane avute la dispoziție și de idealul de dezvoltare a societății românești, în context european.

Prezenta programă se adresează candidaților care se prezintă la *Concursul pentru ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, la specializarea Educator-puericultor, în limba slovacă maternă. Programa este elaborată în așa fel încât candidații să demonstreze competențele necesare activității didactice din perspectiva curriculumului specific și a proiectării unui demers didactic calitativ, răspunzând, în același timp, și cerințelor profilului absolventului de învățământ vocațional, care urmează să fie încadrat pe un post didactic, specialitatea educator-puericultor. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor fundamentale de limbă și literatură română, de limbă și literatură slovacă maternă, a noilor tendințe în evoluția educației timpurii, atât din punct de vedere al pedagogiei, cât și al curriculumului pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani, dar și aplicarea noilor direcții ale metodicii desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților instructiv-educative, demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Structura prezentei programe este următoarea:

1. Nota de prezentare;
2. Competențele cadrului didactic de specialitate;
3. Tematica pentru Limba și literatura slovacă maternă;
4. Tematica pentru Limba și literatura română și universală pentru copii;
5. Tematica pentru Introducere în pedagogie – educație timpurie și Curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani;
6. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba slovacă maternă;
7. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

2. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

Competențele educatorului-puericultor, vizate prin *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* la această specializare, sunt competențe pe care educatorul-puericultor trebuie să și le dezvolte pe tot parcursul activității profesionale și să le dovedească pe parcursul desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. Complexitatea activității educatorului-puericultor conduce la împărțirea competențelor

acestui pe mai multe paliere, care vizează fiecare aspect în parte. Astfel, prezenta programă urmărește evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor educatorului-puericultor printre care se numără cele de comunicare și de relaționare, a celor metodologice, de evaluare și de autoevaluare a activității didactice, a celor psiho-sociale, tehnice și tehnologice, precum și a competențelor de management al carierei.

Așadar, competențele educatorului-puericultor, evaluate în cadrul *Concursului național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, sunt:

- utilizarea conceptelor și a teoriilor moderne în domeniu, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale copilului mic;
- aplicarea cunoștințelor de didactică, de psihologie și pedagogie, specifice educației timpurii, în proiectarea și desfășurarea activității instructiv-educative în creșă;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu specificul grupei la care își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării activității instructiv-educative în creșă, care să pună accent pe libertatea și creativitatea copilului;
- aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, în vederea stimulării și facilitării procesului de socializare a acestora;
- alegerea unor metode și tehnici didactice moderne și cât mai variate, interactive, care să sporească implicarea copilului mic în activitate;
- valorizarea, din punct de vedere educativ, a experiențelor copiilor mici și a intervențiilor acestora;
- centrare pe formarea personalității copilului mic, în ansamblu, prin individualizarea conținuturilor și a metodelor educative;
- manifestarea unei atitudini empatică și de sprijin/suport față de nevoile individuale, generale și de moment ale antepreșcolariilor;
- proiectarea eficientă a formelor de evaluare și adaptarea conținuturilor de predare în funcție de rezultatele evaluării;
- selectarea strategiilor adecvate de evaluare individuală/de grup;
- utilizarea autoevaluării pentru îmbunătățirea procesului didactic;
- realizarea unor proiecte de parteneriat grădiniță-familie-comunitate pe probleme educative (educație nonformală/ informală);
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii.

3. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ MATERNĂ

A. LIMBA SLOVACĂ

Fonetika, ortografia a ortoepia

- Abeceda, klasifikácia hlások: samohlásky, dvojhlásky, spoluhlásky.
- Ortografická a ortoepická klasifikácia spoluhlások.

Lexikológia

- Rozdeľovanie slov na slabiky.
- Tvorenie slov odvodzovaním, skladaním.
- Sémantické kategórie: synonymá, antonymá, homonymá.

Morfológia

- Podstatné mená
  - Druhy podstatných mien: všeobecné – vlastné, konkrétne – abstraktné, životné – neživotné, hromadné – pomnožné.
  - Gramatické kategórie: rod, číslo, pád.

- Skloňovacie vzory podstatných mien: chlap, hrdina, dub, stroj, žena, ulica, dlaň, kosť, mesto, vysvedčenie, srdce, dievča.
- Prídavné mená
  - Druhy prídavných mien.
  - Gramatické kategórie: rod, číslo, pád.
  - Skloňovacie vzory prídavných mien: pekný, cudzí, otcov/matkin, páví.
  - Stupňovanie prídavných mien.
- Slovesá
  - Gramatické kategórie: osoba, číslo, čas, spôsob.
  - Časovanie sloves vo všetkých časoch a spôsoboch.
  - Pomocné sloveso byť.
- Zámená
  - Druh zámen: osobné, privlastňovacie, ukazovacie, opytovacie.
- Číslovky
  - Druh čísloviek: základné, radové.
  - Pravopis čísloviek.
- Príslovky
  - Príslovky miesta, času, spôsobu a príčiny.
  - Stupňovanie a pravopis prísloviek.

Veta – vetná syntax

- Veta. Interpunkčné znamienka.
  - Jednoduchá veta a rozvitá veta.
  - Klasifikácia viet podľa obsahu, zloženia a členitosti
- Vetné členy.
  - Podmet, prísudok, prívlastok, predmet, príslovkové určenie: miesta, času, spôsobu a príčiny

B. LITERATURA SLOVACĎ

- Literárne druhy a žánre
- Ľudová slovesnosť
- Slovenská literatúra pre deti a mládež:
  - Jozef Cíger Hronský – *Smelý Zajko v Afrike (Ako sa dostali Zajkovci k pyramídám; Ako Zajkovci navštívili kráľa púšte; Ako postrašil Zajko zlodejov africkej púšte);*
  - Mária Rázusová-Martáková – *Zlaté zvonky (Tri prasiatka; Kamaráti);*
  - Ľudmila Podjavorinská – *Žabiatko (Žabiatko; Na tanci; Prosba vtáčkov, Snehuliak);*
  - Mária Ďuričková – *Gul'kovi Bombul'kovi (Ako sa Bombul'ko hrával; Ako sa Gul'ko Bombul'ko stal hrdinom);*
  - Ľubomír Feldek – *Hra pre tvoje modré oči;*
  - Elena Čepčeková – *Slniečko na motúze;*
  - Elena Chmelová, Jaroslav Vodrážka – *Slovenské rozprávky, hádanky a rečňovanky.*
- Slovenská literatúra pre deti a mládež z tvorby slovenských spisovateľov v Rumunsku
  - Ondrej Štefanko – *Desať strelených rozprávok;*
  - Dagmar Mária Anoca – *Knižka pre prvákov;*
  - Anna Karolína Dovál'ová – *Milé detí anjel letí.*

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĎ MATERNĂ

Bibliografie orientativă – Limba slovacă

- Dolník, J., *Morfologické aspekty súčasnej slovenčiny*, Bratislava, 2011.
- Luță (Țiprișan), M. F., *Aspectul verbal. Retrospective și perspective*, București, 2013.

- Kolektív autorov, *Morfológia slovenského jazyka*. Slovenská akadémia vied, 1966.
- Oravec, J., Bajžíková, E., *Slovenský súčasný spisovný jazyk*. Syntax, Bratislava, 1986.
- Oravec, J., Bajžíková, E., *Slovenský súčasný spisovný jazyk*. Morfológia, Bratislava, 1988.
- Pauliny, E., *Slovenská gramatika*, Bratislava, 1981.
- *Pravidlá slovenského pravopisu*, Bratislava, 2001.

Bibliografie orientativă – Literatura slovacă

- Anoca, D. M., *Literatúra 20. storočia. Literatura secolului XX*, Editura Universității din București, 2012.
- Anoca, D. M., *Slovacica miscellanea*, Nadlak, 2012.
- Barboricá, C., *Istoria literaturii slovace*, București, 1999.
- Harpáň, M., *Teória literatúry*, Bratislava, 1994.
- Sliacky, O., *Dejiny slovenskej literatúry pre deti a mládež do roku 1960*, LIC, Bratislava, 2007.
- Stanislavová, Z. a kol. *Dejiny slovenskej literatúry pre deti a mládež po roku 1960*, LIC, Bratislava, 2010.

4. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

A. LIMBA ROMÂNĂ

• Fonetică și vocabular

- Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
- Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
- Despărțirea cuvintelor în silabe.
- Omografe, omofone. Accentul.
- Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixele diminutive și augmentative.
- Arhaismele. Regionalismele. Neologismele. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
- Paronimele frecvente. Pleonasmul.

• Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)

- Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
- Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
- Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
- Pronumele în propoziție.
- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
- Adverbul în propoziție.
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.

• Propoziția

- Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția și prepoziția).
- Propoziția principală/prepoziția secundară.

• Fraza

- Propoziția regentă/elementul regent.

B. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolariilor.

• Creația populară

- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
- Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.

- Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu, Prâslea cel Voinic și merele de aur*.
- **Creația cultă**
  - a. **Genul liric**
    - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
    - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
  - b. **Genul epic**
    - **în versuri:**
      - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
      - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
    - **în proză:**
      - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
      - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
      - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
      - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

Notă: Componenta *Limba și literatura română și universală pentru copii* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura română

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, Constantin, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).

- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.encyclopediavirtuala.ro
- <http://ro.literaryframework.eu/>
- www.romanianvoice.com/poezii/
- www.cartiaudio.eu
- www.biblior.net
- www.subiecte.edu.ro

5. TEMATICA PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI

- **Educație, inovație și reformă**
  - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații
  - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții
  - Alternative educaționale în educația timpurie
  - Tranziția copilului mic din familie la creșă și/sau grădiniță
- **Educabilitatea. Factorii dezvoltării personalității umane – interacțiuni și dominante**
  - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate
  - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității
  - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității
  - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii
  - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*)
- **Proiectarea didactică în învățământul antepreșcolar**
  - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice
  - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul didactic
- **Joc și învățare în educația timpurie**
  - Joc și învățare – delimitări conceptuale
  - Jocul ca activitate fundamentală a copilului: evoluția comportamentului de joc la copilul de 0-3 ani - rolul educator-puericultorului în activitățile ludice; cerințe generale privind organizarea spațiului fizic pentru educația și dezvoltarea copilului de la naștere la 3 ani
  - Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii: jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mimă, jocuri muzicale, jocuri de rol
  - Jucăria și rolul ei psihopedagogic: semnificația jucăriei pentru copil, rolul jucăriei în dezvoltarea psihică a copilului
  - Jocul ca mijloc de explorare și experimentare
  - Aspecte psihopedagogice ale învățării de la 0-3 ani
  - Relația dezvoltare-învățare: teorii ale învățării (J. Piaget, L.S. Vîgotski, Maria Montessori etc.) și tipuri de învățare
  - Învățarea centrată pe copil
  - Direcții ale diferențierii intervențiilor educaționale/experiențelor de învățare: diferențierea din perspectiva educatorului: adaptarea modalităților de comunicare, a sarcinilor, a mediului fizic și psihologic, diferențierea experiențelor de învățare și dezvoltare din perspectiva copilului, specificul diferențierii intervențiilor de îngrijire și educație la copiii mici

- Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță
- **Managementul grupurilor de copii**
  - Dinamica relațiilor în grupul de copii (relația copil – copil, relația copil – educator- puericultor)
  - Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
  - Rolul cadrului didactic în proiectarea, monitorizarea și evaluarea activităților ludice și de învățare: includerea activităților ludice alese în programul grupei, pregătirea activităților ludice și de învățare, modalități de evaluare și monitorizare a activităților
  - Colaborarea cu părinții, colegii, cu alte categorii profesionale și comunitatea
- **Copiii cu cerințe educative speciale (CES) în creșă**
  - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie
  - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin

Notă: Pentru componenta *Introducere în pedagogie – educație timpurie și curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani*, din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

6. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA SLOVACĂ MATERNĂ

- Štruktúra kurikulárnych dokumentov pre prácu v detských jasliach - vzdelávanie v rannom detstve; zásady a fundamentálne hodnoty.
- Základné koncepty kurikulárnych dokumentov pre vzdelávanie v rannom detstve (vývinové oblasti a dimenzie, správanie, ročná tematika štúdia).
- Učebný plán – význam a organizovanie učebného plánu vo vzdelávaní v rannom detstve.
- Metodika aplikácie učebného plánu – základné prvky: denný program aktivít; hry, tematické aktivity a aktivity zamerané na rozvoj osobnosti a zručnosti, mimoškolské aktivity.
- Príprava na vyučovacie aktivity v detských jasliach: celoročné plánovanie, týždenné plánovanie, projekt vyučovacej činnosti (téma, všeobecné ciele, špecifické ciele, vyučovacie aktivity).
- Hra – základná forma organizovania vyučovacieho procesu v detských jasliach; klasifikácia hier, úloha hier vo vyučovaní, výchovná valencia hier.
- Diferenciácia a individualizácia vo výchovno-vzdelávacom procese v detských jasliach. Stratégie prispôsobenia kurikula pre potreby dieťaťa.
- Typy tematických aktivít a spôsoby ich realizácie v detských jasliach.
- Hodnotenie v detských jasliach – konceptuálne vymedzenie pojmu a analýza; špecifické formy hodnotenia pre výchovno-vzdelávací proces v detských jasliach; úlohy hodnotenia; metódy a nástroje hodnotenia výsledkov a pokroku v oblasti osobnostného rozvoja dieťaťa v detských jasliach; interpretácia a využitie výsledkov hodnotenia v predprimárnom vzdelávaní.
- Spolupráca/komunikácia medzi rodinou a detskými jasľami. Špecifické aspekty komunikácie s rodičmi (kontexty komunikácie, spôsoby a fázy komunikácie, povinnosti a práva)

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA SLOVACĂ MATERNĂ

- Program výchovy a vzdelávania detí v materských školách, MŠ SR, Bratislava, 1999.
- Komenský, J. A.: 1991. Veľká didaktika, SPN, Bratislava, 1991.
- Jírová M. a kol.: 1981. Metodika výchovnej práce v jasliach a materských školách, SPN, Bratislava, 1981.

- Jírová, M. a kol.: Metodika výchovnej práce v jasliach a v materských školách, SPN, Bratislava, 1979.
- Program výchovnej práce v jasliach a v materských školách, SPN, Bratislava, 1978.
- Baďuriková, Z.: K problematike programov výchovnej starostlivosti o deti v detských jasliach, In: PAEDAGOGICA - Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského, roč. 24, 2012 (dostupné online: https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kped/projekty/Archiv_Paedagogica/24_-_1.pdf).
- Baďuriková Z.: Detské jasle – edukačné, či sociálne inštitúcie? In: Lifelong Learning – celoživotní vzdelávání, roč. 3, č. 1, s. 73-84, 2013 (dostupné online: https://lifelonglearning.mendelu.cz/media/pdf/LLL_20130301073.pdf).
- Baďuriková, Z.: K problematike obsahu výchovnej starostlivosti o deti v detských jasliach. In: Predprimárne vzdelávanie v kontexte súčasných zmien – zborník z vedecko-odbornej konferencie s medzinárodnou účasťou. Ed. Miňová, M.: Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Slovenský výbor Svetovej organizácie pre predškolskú výchovu, 2013, s 73 – 88. (dostupné online: <http://omep.sk/wp-content/uploads/2013/03/PREDPRIMARNE-VZDELAVANIE-v-kontexte-sucasnych-zmien.pdf>).
- *** Aktuálne učebné osnovy pre predškolské vzdelávanie
- *** Ako vychovávať dojčatá a batolata. Krok za krokom. Metodická príručka Nadácie Škola dokorán pre prácu s deťmi do troch rokov. Žiar nad Hronom: Artek, 2000.

7. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculum pentru educația timpurie**
  - activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)
- **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
  - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Organizarea și amenajarea spațiului educațional și rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
  - ambianța psiho-relațională
  - modalități de organizare a grupei
  - modele de aranjare spațială a grupei
  - activități ludice și de învățare cu grupa
- **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
  - jocuri și activități liber-alese
  - rutine și tranziții
  - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul)
  - activități extrașcolare
- **Evaluarea în educația timpurie**
  - funcții ale evaluării (constatativă, predictivă, diagnostică)
  - forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă)
  - metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperele fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE –
EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A
COPILOR SUB 3 ANI ȘI PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucuș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitiviste*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Manolescu, M., *Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție*, Editura Meteor Press, București, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, București, Editura V & I Integral, 2009.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrășmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrâncianu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).

- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”,USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar* POSDRU ID 61130).
- ***Barcelona Objectives. *The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA TURCĂ MATERNĂ, LIMBA ȘI
LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU
COPII, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE
TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA
TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI, METODICA
DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-
EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA TURCĂ MATERNĂ ȘI
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA TURCĂ MATERNĂ)**

1. NOTA DE PREZENTARE

Cea mai rapidă perioadă de dezvoltare a creierului are loc în primii doi ani de viață, determinând în mod semnificativ structurile intelectuale, emoționale, fizice-imunologice și funcțiile sociale. (Judith L. Evans, Robert G. Myers, Ellen M Ilfeld).

Educatorul-puericultor este persoana calificată pentru nivelul de educație antepreșcolară (0-3 ani), derulată în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă. Activitate desfășurată de educatorul-puericultor este deosebit de complexă, îmbinând atât roluri specifice profesiei didactice, cât și roluri de îngrijire și de nutriție, ținând cont de necesitatea unei abordări unitare a dezvoltării copilului mic. De altfel, documentul în cuprinsul căruia este detaliat cadru de referință comun pentru toate serviciile de dezvoltare timpurie a copilului (sănătate, protecția copilului și educație), în vederea abordării copilului din aceeași perspectivă integrată, este reprezentat de *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului* (RFIDT).

Educatorul-puericultor are ca beneficiar copilul mic, de la naștere la 3 ani, în proiectarea și desfășurarea activităților cu acesta trebuind să țină cont de particularitățile dezvoltării psihologice și de vârstă ale copiilor, dar și de resursele materiale și umane avute la dispoziție și de idealul de dezvoltare a societății românești, în context european.

Prezenta programă se adresează candidaților care se prezintă la *Concursul pentru ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, la specializarea Educator-puericultor, în limba turcă maternă. Programa este elaborată în așa fel încât candidații să demonstreze competențele necesare activității didactice din perspectiva curriculumului specific și a proiectării unui demers didactic calitativ, răspunzând, în același timp, și cerințelor profilului absolventului de învățământ vocațional, care urmează să fie încadrat pe un post didactic, specialitatea educator-puericultor. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor fundamentale de limbă și literatură română, a noilor tendințe în evoluția educației timpurii, atât din punct de vedere al pedagogiei, cât și al curriculumului pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani, dar și aplicarea noilor direcții ale metodicii desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților instructiv-educative, demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Structura prezentei programe este următoarea:

1. Nota de prezentare;
2. Competențele cadrului didactic de specialitate;
3. Tematica pentru Limba și literatura turcă maternă;
4. Tematica pentru Limba și literatura română și universală pentru copii;
5. Tematica pentru Introducere în pedagogie – educație timpurie și Curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani;
6. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba turcă maternă;
7. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

2. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

Competențele educatorului-puericultor, vizate prin *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* la această specializare, sunt competențe pe care educatorul-puericultor trebuie să și le dezvolte pe tot parcursul activității profesionale și să le dovedească pe parcursul desfășurării activităților instructiv-educative

în creșă. Complexitatea activității educatorului-puericultor conduce la împărțirea competențelor acestuia pe mai multe paliere, care vizează fiecare aspect în parte. Astfel, prezenta programă urmărește evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor educatorului-puericultor printre care se numără cele de comunicare și de relaționare, a celor metodologice, de evaluare și de autoevaluare a activității didactice, a celor psiho-sociale, tehnice și tehnologice, precum și a competențelor de management al carierei.

Așadar, competențele educatorului-puericultor, evaluate în cadrul *Concursului național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, sunt:

- utilizarea conceptelor și a teoriilor moderne în domeniu, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale copilului mic;
- aplicarea cunoștințelor de didactică, de psihologie și pedagogie, specifice educației timpurii, în proiectarea și desfășurarea activității instructiv-educative în creșă;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu specificul grupei la care își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării activității instructiv-educative în creșă, care să pună accent pe libertatea și creativitatea copilului;
- aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, în vederea stimulării și facilitării procesului de socializare a acestora;
- alegerea unor metode și tehnici didactice moderne și cât mai variate, interactive, care să sporească implicarea copilului mic în activitate;
- valorizarea, din punct de vedere educativ, a experiențelor copiilor mici și a intervențiilor acestora;
- centrare pe formarea personalității copilului mic, în ansamblu, prin individualizarea conținuturilor și a metodelor educative;
- manifestarea unei atitudini empatice și de sprijin/suport față de nevoile individuale, generale și de moment ale antepreșcolarilor;
- proiectarea eficientă a formelor de evaluare și adaptarea conținuturilor de predare în funcție de rezultatele evaluării;
- selectarea strategiilor adecvate de evaluare individuală/de grup;
- utilizarea autoevaluării pentru îmbunătățirea procesului didactic;
- realizarea unor proiecte de parteneriat grădiniță-familie-comunitate pe probleme educative (educație nonformală/ informală);
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii.

3. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA TURCĂ MATERNĂ

I. LIMBA TURCĂ

A. Elemente fonetică și de ortografie, ortoepie și ortografie

- Alfabetul limbii turce
- Fonetică – Fonologie (Ses bilgisi – ses bilimi)
- Tipuri de sunete-vocale, semivocale, consoane (Unlu fonemler – unsuz fonemler, unlu ve unsuz uyumu)
- Corespondența literă-sunet
- Silaba și despărțirea cuvintelor în silabe (principiul fonetic)
- Accentul. Utilizarea corectă a accentului. Variante accentuate admise/neadmise de normă
- Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat
- Scrierea și pronunția corectă a cuvintelor de origine turcă
- Semne de punctuație și de ortografie

B. Morfologie (Yapibilgisi)

- Structura morfologică a cuvântului în limba turcă (türk dilinin morfolojik yapisi)
- Clasificarea părților de vorbire (kelime çeşitler)
- Structura morfologică a cuvântului

C. Elemente de vocabular

- Cuvântul - unitatea de bază a vocabularului
- Sensul cuvintelor (sens propriu de bază; sens secundar; sens figurat)
- Mijloace de îmbogățire a vocabularului (interne: derivarea, compunerea, conversiunea; externe: împrumuturile)
- Familia de cuvinte; câmpul lexical
- Relații semantice:
  - sinonime
  - antonime
  - omonime
  - cuvinte polisemantice
  - paronime

D. Părțile de vorbire

- Verbul (FIIL) – formele verbale personale și nepersonale, categoriile gramaticale ale verbului, diatezele verbului, modul, timpul și persoana verbului, formarea verbelor
- Substantivul (İsim-ad) – categoria genului, numărului, apartenenței, cazului, funcțiile sintactice ale cazurilor, categoria determinării și neterminării (articulat și nearticulat), formarea substantivelor, derivarea substantivelor, compunerea, schimbarea valorii gramaticale
- Adjectivul (sifat) – adjective calificative, adjective determinative, formarea adjectivelor, adjective derivate de la rădăcini nominale, adjective derivate de la rădăcini verbale, adjectivele diminutive, adjective cu forme intensive, adjective compuse, gradele de comparație ale adjectivelor
- Pronumele (zamir) – pronumele personale, posesive-predicative, demonstrative, reflexive, interogative, nehotărâte, negative
- Numeralul (sayı) – numerele cardinale, numerele ordinale, distributive, colective, aproximative, numeralul bir (Bir Sayisi)
- Adverbul, postpozitia, conjuncția, interjecția, onomatopea – tipuri/clasificare; recunoaștere; ortografie, ortoepie

E. Organizarea propoziției și a frazei

- Enunțul. Tipuri de enunț - propoziții, fraze; enunțuri asertive, interogative, imperative, exclamative
- Propoziții afirmative și negative
- Relații sintactice la nivelul enunțului: coordonarea și subordonarea – modalități/mijloace de realizare

F. Funcții sintactice

- Predicatul – predicat verbal, nominal, copula, numele predicativ simplu și complex.
- Subiectul – simplu, multiplu, complex
- Complement
  - complementul direct – recunoaștere; realizări ale complementului direct; aspecte normative
  - complementul indirect – recunoaștere; realizări ale complementului indirect; aspecte normative
  - complementul relativ, complementul de agent
- Circumstanțiale: de loc, de timp, de mod, de măsură, comparativ, de cauză, de scop
- Atributul – atributul adjectival, substantival, pronominal, circumstanțial, predicativ

II. LITERATURA TURCĂ

1. **RIME ŞI GHICITORI (Tekerlemeler, Bilmeceler):** Tırtıl, Küçük Dostum, Leylek , Ebe, Hanım Kızı, Kayıkçı, Sınıflar, Uçaklar, Ayva, Tavşan, Kelebek
2. **POEZII (Şiirler):** *23 Nisan Şiiri; Mevsimler; Sınıfta; Topum; Kedi; Yıldızlar;* Emin Ekinci-*Öğretmen;* Koksal Harslan-*Öğretmenim;* Hakki Sunat-*Soyum Sopum;* M.Necati Oncay-*Ailemiz;* Yıldız Parmakasi-*Güzel Annem;* Necdet Ruftu Efe-*Sonbahar;* Şennur Sezer-*Güz Türküsü;* Nuri Kahraman-*Aylar Geçiyor.* M.E Yurdakul- *Sakin Kesme;* Yunus Emre- *Şol Cennetin Irmakları;* Orhan Seyfi Orhon- *Peri Kızı ile Çoban Hikayesi;* Faruk Nafiz Camlibel- *Deniz, Çoban Çeşmesi*
3. **BASME (Masallar):** Rıfkı Kaymaz -*Leyleğin Akli;* Omer Seyfettin- *Forsa;* R.N Guntekin-*Çalikuşu, Yaprak Dokümü;* Lewis Carroll-*Alis Harikalar Diyarında,* Charles Peraultt-*Kırmızı Şapkalı Kız;* Grimm Kardeşleri-*Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler;* La Fontaine masallari: *Karga ile Tilki, Tarla Faresi ile Ev Faresi; Karagoz ve Hacivat; Dede Korkut Masallari*

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ŞI LITERATURA TURCĂ MATERNĂ

I. Limba turcă

- Banguoğlu, Tahsin, *Türkçenin Grameri*, İstanbul, 1974.
- Baubec, Agiemin, *Limba turcă*, Bucureşti, 1972.
- Baubec, Agiemin, Baubec Geafer, Deniz, *Limba turcă fără profesor*, Bucureşti, 1995.
- Dizdaroglu, Hikmet, *Tiimcebilgisi*, Ankara, 1976.
- Ediskun, Haydar, *Yeni Tiirk Dilbilgisi*, İstanbul, 1963.
- Hengirmen, Mehmet, *Yabancılar için Tiirkçe Dilbilgisi*, Ankara, 1999.
- Ergin, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul, 1972.
- Gencan, T. N., *Dilbilgisi*, Ankara, 1972.
- Lewis, G. L., *Turkish Grammar*, Oxford, 1975.

II. Literatura turcă

- Ozatalay Engin, Husniye-*Tekerleme, Bilmecce, Siir Parmak Oyunlari-* Ya- pa Yayinlari, 2000
- Ayşe Turla-*Bilmecce, Tekerleme, Parmak Oyunu ve Şiirler*, Ankara 2011.
- Macide Isik-*Okul öncesi için şiirler*, Ankara 2011.
- Macide Isik -*Okul öncesi için tekerlemeler*, Ankara 2011.
- Nur Icozu-*Aynadaki kız, Şaskın kuğu yavrusu, Kar yağıyor, Bana dikkatle bakın, Laylaylon*, Ankara, 2011.
- Emine Bora-*Dostum Badi*, Ankara 2011.
- Mustafa Balel-*Dişlek tavşan*, Ankara 2011.
- Baubec, Agiemin, Geafer Baubec, Deniz-Kamer, *Turk Dili Metinleri Antolojisi*, Bucureşti, 1993.
- *** *Dede Korkut Kitabı* (ed.: Suat Hisarcı), İstanbul, 1962.
- *** *Dede Korkut. Povestiri* (traducere, adaptare, prefaţă, notă asupra ediţieii şi glosar; în colaborare cu Nermin Yusuf), Paideia, Bucureşti, 2002.
- *Yunus Emre Divânı*, Ankara, 1989.
- Yunus Emre, *Güldeste - Poemele iubirii*, Bucureşti, 1991.
- Emin Birol, *Reşat Nuri Güntekin*, Ankara, 1989.
- www.pepeeoyunlari.com
- www.trtcocukdergisi.com

4. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

A. LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**

- Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
- Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
- Despărțirea cuvintelor în silabe.
- Omografe, omofone. Accentul.
- Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixele diminutive și augmentative.
- Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
- Paronimele frecvente. Pleonasmul.

- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**

- Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
- Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
- Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
- Pronumele în propoziție.
- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
- Adverbul în propoziție.
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.

- **Propoziția**

- Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția și prepoziția).
- Propoziția principală/propoziția secundară.

- **Fraza**

- Propoziția regentă/elementul regent.

B. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolariilor.

- **Creația populară**

- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
- Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
- Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic și merele de aur*.

- **Creația cultă**

- a. **Genul liric**

- Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
- Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).

- b. **Genul epic**

- **în versuri:**

- fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
- balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).

- **în proză:**

- schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
- povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
- legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
- basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

Notă: Componenta *Limba și literatura română și universală pentru copii* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura română

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, Constantin, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.encyclopediavirtuala.ro
- <http://ro.literaryframework.eu/>
- www.romanianvoice.com/poezii/
- www.cartiaudio.eu
- www.biblior.net
- www.subiecte.edu.ro

5. TEMATICA PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI

- **Educație, inovație și reformă**
  - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații
  - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții
  - Alternative educaționale în educația timpurie
  - Tranziția copilului mic din familie la creșă și/sau grădiniță

- **Educabilitatea. Factorii dezvoltării personalității umane – interacțiuni și dominante**
  - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate
  - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității
  - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității
  - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii
  - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*)
- **Proiectarea didactică în învățământul antepreșcolar**
  - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice
  - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul didactic
- **Joc și învățare în educația timpurie**
  - Joc și învățare – delimitări conceptuale
  - Jocul ca activitate fundamentală a copilului: evoluția comportamentului de joc la copilul de 0-3 ani - rolul educator-puericultorului în activitățile ludice; cerințe generale privind organizarea spațiului fizic pentru educația și dezvoltarea copilului de la naștere la 3 ani
  - Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii: jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mimă, jocuri muzicale, jocuri de rol
  - Jucăria și rolul ei psihopedagogic: semnificația jucăriei pentru copil, rolul jucăriei în dezvoltarea psihică a copilului
  - Jocul ca mijloc de explorare și experimentare
  - Aspecte psihopedagogice ale învățării de la 0-3 ani
  - Relația dezvoltare-învățare: teorii ale învățării (J. Piaget, L.S. Vîgotski, Maria Montessori etc.) și tipuri de învățare
  - Învățarea centrată pe copil
  - Direcții ale diferențierii intervențiilor educaționale/experiențelor de învățare: diferențierea din perspectiva educatorului: adaptarea modalităților de comunicare, a sarcinilor, a mediului fizic și psihologic, diferențierea experiențelor de învățare și dezvoltare din perspectiva copilului, specificul diferențierii intervențiilor de îngrijire și educație la copiii mici
  - Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță
- **Managementul grupurilor de copii**
  - Dinamica relațiilor în grupul de copii (relația copil – copil, relația copil – educator-puericultor)
  - Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
  - Rolul cadrului didactic în proiectarea, monitorizarea și evaluarea activităților ludice și de învățare: includerea activităților ludice alese în programul grupei, pregătirea activităților ludice și de învățare, modalități de evaluare și monitorizare a activităților
  - Colaborarea cu părinții, colegii, cu alte categorii profesionale și comunitatea
- **Copiii cu cerințe educative speciale (CES) în creșă**
  - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie
  - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin

Notă: Pentru componenta *Introducere în pedagogie – educație timpurie și curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani*, din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

6. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA TURCĂ MATERNĂ

a) Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar):

- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific)
  - didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei
- Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării
- Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea
- Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnici de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.)
- Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată
- Abordarea limbajelor diferitelor arte / științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie / fotografie, astrologie, geografie)

b) Didactica exprimării orale:

- Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari
- Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolară (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul)

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA TURCĂ MATERNĂ

- *Türkçe Öğretimi Yazıları*, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2010.
- *Türkçe Öğretimi Kaynakçası*, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2008.
- *Türkçe Öğretiminde Yazılı Anlatım Becerisinin Geliştirilmesi*, Murat Özbay, Ankara, 2005.
- *Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme Eğitimi*, Murat Özbay, Akçağ Yayınları, Ankara, 2005.
- Kâzım Nami Duru, *Türkçeyi Nasıl Öğretmeli?*, (Hazl. Doç. Dr. Murat ÖZBAY), Kül Sanat Yayıncılık, Ankara, 2004.
- *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı*, MEB, Murat Özbay, Ankara, 2012.
- *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I*, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2007.
- *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II*, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2006.
- *Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi*, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2009.
- *İndrumător pentru învățarea limbii turce - preșcolari și școlari* Seidali Zulfie și colaboratorii (Mustafa Mazis, Nubin Agiibram Selda), Editura Europolis, Constanța, 2004.
- *Geleneksel çocuk oyunlarımız*, Veli Uçmaz, Ankara, 2010.
- *Çocuk gelişimi ve eğitimi, çocuğun gelişimi*, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara, 2009.
- *Çocuk gelişimi ve eğitimi, Türkçe Dil Etkinlikleri*, Milli Eğitim Bakanlığı-Ankara, 2007.
- *Öğreten hikayeler*, Hulya Gelmedi Tokuc.
- *Matematik-renk-şekil, kavram hikayeleri*.
- *Alıcı ifade edici Dil hikayeleri; Fen- Doga hikayeleri; Sosyal beceri hikayeleri*.

7. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

• Curriculum pentru educația timpurie

- activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)

- **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
  - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Organizarea și amenajarea spațiului educațional și rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
  - ambianța psiho-relațională
  - modalități de organizare a grupei
  - modele de aranjare spațială a grupei
  - activități ludice și de învățare cu grupa
- **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
  - jocuri și activități liber-alese
  - rutine și tranziții
  - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul)
  - activități extrașcolare
- **Evaluarea în educația timpurie**
  - funcții ale evaluării (constatativă, predictivă, diagnostică)
  - forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă)
  - metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperele fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE –
EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A
COPILOR SUB 3 ANI ȘI PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.

- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucoș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitiviste*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Manolescu, M., *Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție*, Editura Meteor Press, București, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, București, Editura V & I Integral, 2009.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”,USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar POSDRU ID 61130).
- ***Barcelona Objectives. *The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNĂ,
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ
PENTRU COPII, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE –
EDUCAȚIE TIMPURIE și CURRICULUMUL PENTRU
EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
UCRAINEANĂ MATERNĂ și METODICA
DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-
EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA UCRAINEANĂ MATERNĂ)**

1. NOTA DE PREZENTARE

Cea mai rapidă perioadă de dezvoltare a creierului are loc în primii doi ani de viață, determinând în mod semnificativ structurile intelectuale, emoționale, fizice-imunologice și funcțiile sociale. (Judith L. Evans, Robert G. Myers, Ellen M Ilfeld).

Educatorul-puericultor este persoana calificată pentru nivelul de educație antepreșcolară (0-3 ani), derulată în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă. Activitate desfășurată de educatorul-puericultor este deosebit de complexă, îmbinând atât roluri specifice profesiei didactice, cât și roluri de îngrijire și de nutriție, ținând cont de necesitatea unei abordări unitare a dezvoltării copilului mic. De altfel, documentul în cuprinsul căruia este detaliat cadru de referință comun pentru toate serviciile de dezvoltare timpurie a copilului (sănătate, protecția copilului și educație), în vederea abordării copilului din aceeași perspectivă integrată, este reprezentat de *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului* (RFIDT).

Educatorul-puericultor are ca beneficiar copilul mic, de la naștere la 3 ani, în proiectarea și desfășurarea activităților cu acesta trebuind să țină cont de particularitățile dezvoltării psihologice și de vârstă ale copiilor, dar și de resursele materiale și umane avute la dispoziție și de idealul de dezvoltare a societății românești, în context european.

Prezenta programă se adresează candidaților care se prezintă la *Concursul pentru ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, la specializarea Educator-puericultor, în limba ucraineană maternă. Programa este elaborată în așa fel încât candidații să demonstreze competențele necesare activității didactice din perspectiva curriculumului specific și a proiectării unui demers didactic calitativ, răspunzând, în același timp, și cerințelor profilului absolventului de învățământ vocațional, care urmează să fie încadrat pe un post didactic, specialitatea educator-puericultor. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor fundamentale de limbă și literatură română, de limbă și literatură ucraineană maternă, a noilor tendințe în evoluția educației timpurii, atât din punct de vedere al pedagogiei, cât și al curriculumului pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani, dar și aplicarea noilor direcții ale metodicii desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților instructiv-educative, demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Structura prezentei programe este următoarea:

1. Nota de prezentare;
2. Competențele cadrului didactic de specialitate;
3. Tematica pentru Limba și literatura ucraineană maternă;
4. Tematica pentru Limba și literatura română și universală pentru copii;
5. Tematica pentru Introducere în pedagogie – educație timpurie și Curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani;
6. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba ucraineană maternă;
7. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

2. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

Competențele educatorului-puericultor, vizate prin *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* la această specializare, sunt competențe pe care educatorul-puericultor trebuie să și le dezvolte pe tot parcursul activității profesionale și să le dovedească pe parcursul desfășurării activităților instructiv-educative

în creșă. Complexitatea activității educatorului-puericultor conduce la împărțirea competențelor acestuia pe mai multe paliere, care vizează fiecare aspect în parte. Astfel, prezenta programă urmărește evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor educatorului-puericultor printre care se numără cele de comunicare și de relaționare, a celor metodologice, de evaluare și de autoevaluare a activității didactice, a celor psiho-sociale, tehnice și tehnologice, precum și a competențelor de management al carierei.

Așadar, competențele educatorului-puericultor, evaluate în cadrul *Concursului național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, sunt:

- utilizarea conceptelor și a teoriilor moderne în domeniu, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale copilului mic;
- aplicarea cunoștințelor de didactică, de psihologie și pedagogie, specifice educației timpurii, în proiectarea și desfășurarea activității instructiv-educative în creșă;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu specificul grupei la care își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării activității instructiv-educative în creșă, care să pună accent pe libertatea și creativitatea copilului;
- aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, în vederea stimulării și facilitării procesului de socializare a acestora;
- alegerea unor metode și tehnici didactice moderne și cât mai variate, interactive, care să sporească implicarea copilului mic în activitate;
- valorizarea, din punct de vedere educativ, a experiențelor copiilor mici și a intervențiilor acestora;
- centrare pe formarea personalității copilului mic, în ansamblu, prin individualizarea conținuturilor și a metodelor educative;
- manifestarea unei atitudini empaticе și de sprijin/suport față de nevoile individuale, generale și de moment ale antepreșcolarilor;
- proiectarea eficientă a formelor de evaluare și adaptarea conținuturilor de predare în funcție de rezultatele evaluării;
- selectarea strategiilor adecvate de evaluare individuală/de grup;
- utilizarea autoevaluării pentru îmbunătățirea procesului didactic;
- realizarea unor proiecte de parteneriat grădiniță-familie-comunitate pe probleme educative (educație nonformală/ informală);
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii.

3. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNĂ

A. LIMBA UCRAINEANĂ

- **Фонетичний рівень:**
  - чинні правила правопису та орфографії української мови;
  - функціональні аспекти, пов'язані зі звуками української мови;
  - наголос. Основні ознаки наголосу в українській мові;
  - спеціальні знаки, які вживаються в українському алфавіті (*апостроф, наголос*).
- **Лексико-семантичний рівень:**
  - правила поділу слів на склади;
  - семантичні категорії: синоніми, антоніми, омоніми, пароніми;
  - неологізми, регіоналізми, архаїзми;
  - фразеологічні одиниці (*вирази/локуції*);
  - значення слів у контексті/денотативне значення та конотативне значення;

- засоби збагачення словника: внутрішні (*деривація, побудова твору, конверсія*), зовнішні (*запозичення та неологізми*),
- **Морфосинтаксичний рівень:**
  - змінні частини мови: іменник (*вид, число, рід, відмінок, синтаксичні функції*); прикметник (*ступені порівняння, синтаксичні функції, правопис*); займенники (*види, синтаксичні функції, правопис займенникових форм*); числівники (*класифікація, відмінки, синтаксичні функції, правопис числівників*); дієслово (*класифікація, способи, часи, синтаксичні функції*);
  - незмінні частини мови: прислівник (*класифікація, ступені порівняння, синтаксична роль, способи творення прислівників*); сполучник (*класифікація*); прийменник (*вживання прийменників з формами відмінків*); частка (*частки за значенням і вживанням у реченні*); вигук (*групи вигуків за значенням*);
  - синтаксис речення (*головні, другорядні; граматичне узгодження між присудком і підметом*);
- **Рівень орфографії та пунктуації:**
  - аспекти застосування правил орфографії та пунктуації при прийомі/побудові письмового повідомлення
- **Стилістичний рівень:**
  - функціональні стилі;
  - прийняті види тексту: розповідь, опис, діалогічне спілкування;

V. LITERATURA UCRAINEANĂ

- **Проза – Види оповідання: літературна казка, народна казка, оповідання**
Операційні поняття:
  - випадки наративної комунікації (*автор, оповідач, персонаж, читач*);
  - наративна перспектива (*об'єктивний/суб'єктивний оповідач, розповідь від першої/третьої особи*);
  - побудова наративного дискурсу (*особливості літературних видів: розповідь; дія, тема, моменти предмета, конфлікт, початок, кінцівка, просторово-часові орієнтири*);
  - персонажі (*типологія, методи характеристики*);
  - мова оповідача.

Примітка: Операційні поняття стосуватимуться розповідного тексту одного з таких авторів: Марко Вовчок (*Два сини*), Іван Франко (*Малий Мирон, Грицева шкільна наука, Осел і лев*), М. Коцюбинський (*Маленький грішник*), О. Олесь (*Лисичка, котик і півник*).
- **Поезія – Поезія для дітей**
Операційні поняття:
  - структура поетичного дискурсу (*заголовок, літературний мотив, поетична ідея, випадки поетичного спілкування, елементи просодії*);
  - художні засоби (*антитеза, порівняння, епітет, перелічення, гіпербола, метафора, уособлення, повторення*).

Примітка: Операційні поняття будуть застосовані до поетичних текстів таких авторів: Т. Шевченка (*Садок вишневий коло хати; Мені тринадцятий минало*), Іван Франко (*Дрімать села*), Леся Українка (*Конвалія; Як, дитиною бувало*), Марія Чубіка (*вірші для дітей*).
- **Види драматичного жанру: комедія, драма**
Операційні поняття:
  - структура драматичного дискурсу (*дія, сцена, картина, драматичний конфлікт, інтрига, просторово-часові відношення, діалог, монолог, естетичні категорії: комічне*);
  - персонажі драматичного твору (*типології, прийоми характеристики*).

Примітка: Операційні поняття будуть застосовані до драматичного тексту авторів: Т. Шевченка, Лесі Українки (*Лісова пісня*).

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNĂ

Bibliografie orientativă – Limba ucraineană

- Сучасна українська літературна мова, Київ, 1960.
- Сучасна українська, ред. П, Київ, 1974.
- Граматика. Підручник для VII класу, EDP, Бухарест, 1977 Граматика. Підручник для VIII класу, EDP, Бухарест, 1978 Курс української мови. Морфологія, TUB, Бухарест, 1976 Курс сучасної української мови. Фонетика і фонологія, TUB, Бухарест, 1980.
- Курс сучасної української мови. Синтаксис речення, TUB, Бухарест, 1976.
- Марку, Флорін, Новий словник неологізмів, Видавництво Академії, Бухарест, 1997.
- Твори згадані.
- Шутеу, Флора, Елізабета Шоша, Орфографія румунської мови. Словник і правила, Видавництво Saeculum I.O, Бухарест, 1995.

Bibliografie orientativă – Literatura ucraineană

- Грушевський Михайло Історія української літератури. - ТТ. 1-6. Сканування та обробка <http://litopys.kiev.ua/> (<http://litopys.org.ua/>) 10.III.2003.
- Д. Чередниченко, Г. Кирпа, К. Смолоскип. Український садочок: Читанка, Видавництво Смолоскип, Київ, 1997.
- Ребошанка І., Антологія української літератури. Дидактико-педагогічне видавництво, Бухарест, 1997.
- Корсюк М., Казки мого дитинства. Видавництво Критеріон, Бухарест, 1982.
- Чубіка М., На крилах дитинства. Видавництво Мустанг, Бухарест, 2002.
- Кідещук І. Українська мова. Посібник для IX-ого класу, Видавництво RCR Едіторіал, Бухарест, 2013.

4. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

A. LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
  - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
  - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
  - Despărțirea cuvintelor în silabe.
  - Omografe, omofone. Accentul.
  - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixele diminutive și augmentative.
  - Arhaismele. Regionalismele. Neologismele. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
  - Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
  - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
  - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
  - Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
  - Pronumele în propoziție.
  - Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
  - Adverbul în propoziție.
  - Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
  - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția și prepoziția).
  - Propoziția principală/propoziția secundară.

- **Fraza**
  - Propoziția regentă/elementul regent.

B. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolariilor.
- **Creația populară**
  - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
  - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
  - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic și merele de aur*.
- **Creația cultă**
  - a. Genul liric**
    - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
    - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsările*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
  - b. Genul epic**
    - **în versuri:**
      - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
      - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
    - **în proză:**
      - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
      - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
      - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
      - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Răpușca cea urâtă*).

Notă: Componenta *Limba și literatura română și universală pentru copii* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura română

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.

- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, Constantin, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.enciclopediavirtuala.ro
- <http://ro.literaryframework.eu/>
- www.romanianvoice.com/poezii/
- www.cartiaudio.eu
- www.biblior.net
- www.subiecte.edu.ro

5. TEMATICA PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI

- **Educație, inovație și reformă**
  - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații
  - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții
  - Alternative educaționale în educația timpurie
  - Tranziția copilului mic din familie la creșă și/sau grădiniță
- **Educabilitatea. Factorii dezvoltării personalității umane – interacțiuni și dominante**
  - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate
  - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității
  - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității
  - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii
  - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*)
- **Proiectarea didactică în învățământul antepreșcolar**
  - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice
  - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul didactic
- **Joc și învățare în educația timpurie**
  - Joc și învățare – delimitări conceptuale
  - Jocul ca activitate fundamentală a copilului: evoluția comportamentului de joc la copilul de 0-3 ani - rolul educator-puericultorului în activitățile ludice; cerințe generale privind organizarea spațiului fizic pentru educația și dezvoltarea copilului de la naștere la 3 ani
  - Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii: jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mimă, jocuri muzicale, jocuri de rol
  - Jucăria și rolul ei psihopedagogic: semnificația jucăriei pentru copil, rolul jucăriei în dezvoltarea psihică a copilului
  - Jocul ca mijloc de explorare și experimentare

- Aspecte psihopedagogice ale învățării de la 0-3 ani
- Relația dezvoltare-învățare: teorii ale învățării (J. Piaget, L.S. Vîgotski, Maria Montessori etc.) și tipuri de învățare
- Învățarea centrată pe copil
- Direcții ale diferențierii intervențiilor educaționale/experiențelor de învățare: diferențierea din perspectiva educatorului: adaptarea modalităților de comunicare, a sarcinilor, a mediului fizic și psihologic, diferențierea experiențelor de învățare și dezvoltare din perspectiva copilului, specificul diferențierii intervențiilor de îngrijire și educație la copiii mici
- Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță
- **Managementul grupurilor de copii**
  - Dinamica relațiilor în grupul de copii (relația copil – copil, relația copil – educator-puericultor)
  - Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
  - Rolul cadrului didactic în proiectarea, monitorizarea și evaluarea activităților ludice și de învățare: includerea activităților ludice alese în programul grupei, pregătirea activităților ludice și de învățare, modalități de evaluare și monitorizare a activităților
  - Colaborarea cu părinții, colegii, cu alte categorii profesionale și comunitatea
- **Copiii cu cerințe educative speciale (CES) în creșă**
  - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie
  - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin

Notă: Pentru componenta *Introducere în pedagogie – educație timpurie și curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani*, din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

6. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA UCRAINEANĂ MATERNĂ

- Структура навчальної програми раннього навчання; фундаментальні принципи та цінності.
- Основні поняття навчальної програми ранньої освіти (етапи розвитку, аспекти розвитку, спостережувана поведінка, річні теми навчання).
- Навчальний план - організація та значення для ранньої освіти.
- Методика застосування навчального плану - основні елементи: щоденний розклад діяльності; ігри та заняття за вільним вибором, тематичні заняття та заняття для розвитку особистих нахилів/схилів/умінь у другій половині дня, позакласні заняття.
- Розробка дидактичної проектної документації: календарне планування, тижневе планування, проект дидактичної діяльності (тема, мета, завдання, дидактичні заходи).
- Гра - основна форма організації навчально-виховного процесу в дитячому садку; Класифікація ігор; Особливості гри. Формуюче/виховне значення гри.
- Диференціація та індивідуалізація в освітньому процесі, що здійснюється в дитячому садку. Адаптація навчальної програми.
- Види тематичної діяльності та засоби досягнення.
- Методи та засоби оцінювання результатів і успішності навчання дітей дошкільного віку. Лист оцінювання успішності дитини перед вступом до дитячого садка – структура та спосіб заповнення; їх роль.
- Освітнє партнерство. Специфічні аспекти спілкування з батьками (контексти спілкування, способи спілкування, етапи, обов'язки, права).

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA UCRAINEANĂ MATERNĂ

- *Олійник_Методика_української_мови_в_середній_школі.jpg*
- Грушевський Михайло - **Історія української літератури**. - ТТ. 1-6. Сканування та обробка <http://litopys.kiev.ua/> (<http://litopys.org.ua/>) 10.III.2003.
- *Педагогічний дискурс, випуск 13, 2012.*
- *Міненко Л.М., Підлужна Г.В. **Методика викладання української мови в початкових класах. Частина 1. Навчання грамоти.** – Житомир: Вид-во ЖДУ, 2004.- 52 с. <http://www.lingvistschool.kiev.ua/>*
- *http://dnz27.edu.kh.ua/dilimosya_dosvidom/*
- *<http://academiya.kiev.ua/uchebno-vospitatel-noe-ucherezhdzenie-obrazovanija-shkola-licej-darovanie>*
- *http://eenu.edu.ua/sites/default/files/Files/doshkilna_osvita_15_1.pdf*
- Підласий І. П. Педагогіка початкової школи: підручник [Електронний ресурс] / Іван Павлович Підласий. – 2010. – Режим доступу : <http://ibib.ltd.ua/neravnomernost-razvitiya-26112.html>.
- Максимюк С.П. Педагогіка : Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 667 с. – Режим доступу: https://4vpuo.org.ua/download/metod_probl/pedagogika.pdf
- Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник / Поніманська Т.І. - К.: Академвидав, 2006.- 456 с. – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5721447/>
- Фіцула, М. М. Педагогіка [Текст] : навчальний посібник для студ. вищ. пед. закл. освіти / М. М. Фіцула. – Вид. 3-тє, переробл. і доповн. – Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2008. Режим доступу: http://odnorobivka.edu.kh.ua/Files/downloads/Fitsula_M_M_-_Pedagogika_Alma-mater_-_2002.pdf
- Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. Вид. 4-те, стер. Київ : Академвидав, 2012. 615 с - Режим доступу: <http://dl.franko.lviv.ua/Pedagogika/library/volkova.pdf>
- Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. Підручник для студентів педагогічних факультетів. - Київ: Генеза, 2002. - 368 с. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/sk644883.pdf>
- Дубяга С.М. Педагогічні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів напряму підготовки «Початкова освіта» Мелітополь: Вид-во «Мелітополь», 2015. Режим доступу: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/1466/2/%D0%9D%D0%90%D0%92%D0%A7.%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97%20%283%29.pdf>

7. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculum pentru educația timpurie**
  - activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)
- **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
  - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Organizarea și amenajarea spațiului educațional și rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
  - ambianța psiho-relațională
  - modalități de organizare a grupei

- modele de aranjare spațială a grupei
- activități ludice și de învățare cu grupa
- **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
  - jocuri și activități liber-alese
  - rutine și tranziții
  - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul)
  - activități extrașcolare
- **Evaluarea în educația timpurie**
  - funcții ale evaluării (constatativă, predictivă, diagnostică)
  - forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă)
  - metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperete fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE –
EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A
COPILOR SUB 3 ANI ȘI PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucuș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.

- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitive*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Manolescu, M., *Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție*, Editura Meteor Press, București, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, București, Editura V & I Integral, 2009.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrâncianu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”,USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar* POSDRU ID 61130).
- ****Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro